

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TAVŞANLI ZEYTİNOĞLU İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ TZK1080
NUMARADA KAYITLI İLAHİ MECMUASININ MECMUALARIN
SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ

CANSU ERBAŞ

DANIŞMAN

DOÇ. DR. MEHMET ALTUNMERAL

BARTIN-2023

T.C.

**BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**TAVŞANLI ZEYTİNOĞLU İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ TZK1080 NUMARADA
KAYITLI İLAHİ MECMUASININ MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ
PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cansu ERBAŞ

BARTIN-2023

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Mehmet ALTUNMERAL danışmanlığında hazırlamış olduğum “TAVŞANLI ZEYTİNOĞLU İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ TZK1080 NUMARADA KAYITLI İLAHİ MECMUASININ MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

15.08.2023

Cansu ERBAŞ

ÖNSÖZ

Çalışmayı oluştururken kılavuzluğu ile çok şey öğrendiğim her daim etkin bilgi ve tecrübesinden yararlandığım tez danışmanım saygıdeğer Doç. Dr. Mehmet ALTUNMERAL'a şükranlarımı sunarım. Tezime yapmış oldukları katkılarından dolayı Prof. Dr. Mahmut KAPLAN ve Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz TOP'a teşekkürü bir borç bilirim.

Eğitim hayatım boyunca her türlü fedakârlığı göstererek bugünlere gelmemi sağlayan ve sayesinde çok şey başardığım anneme, her daim arkamda olan ve bana güç veren babama, bana her türlü destek veren en yakın arkadaşım olan kardeşime, desteğini ve anlayışını hiçbir zaman esirgemeyen her zaman yanımda olan sevgili nişanlıma teşekkür ederim.

Cansu ERBAŞ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

TAVŞANLI ZEYTİNOĞLU İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ TZK1080 NUMARADA KAYITLI İLAHİ MECMUASININ MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ

Cansu ERBAŞ

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet ALTUNMERAL

Bartın-2023, sayfa: 310

Sözlükte: “1-Toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi. 2- Seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş yazma kitap. 3-Dergi.” gibi anlamlara gelen mecmua, bir edebî terim olarak seçilmiş şiir, münşeât, güfte vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlere verilen genel addır. Kütüphanelerimizin arşivlerinde araştırmacılarını bekleyen fazlaca mecmua bulunmaktadır. Mecmualar klasik şiir örneklerinin yer aldığı antoloji niteliğindeki defterlerdir. Bu defterler mecmuayı tutan kişinin zevki, tutulduğu dönemin edebî ve tarihî yapısı hakkında bilgiler verir. Mecmuaların edebiyat tarihimizdeki en önemli yeri divan şairlerinin şiirlerinin toplandığı divanlarda bulunmayan bir şiirin buralarda bulunabilme ihtimalinin olmasıdır. Mecmuaların kim tarafından tutulduğu ise genellikle belli değildir.

Hazırladığımız tez çalışmasının amacı; daha önce yapılmış olan mecmua çalışmalarına bir yenisini daha eklemek, hakkında bilgi sahibi olunmayan yeni şairleri ilim dünyasına tanıtmak, divan sahibi şairlerin karşılaşılan yeni şiirleriyle beraber divanı olduğu bilinen ama divanı günümüze kadar ulaşamamış şairlerin şiirlerini ilim âlemine kazandırmaktır.

Bu çalışmada Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi TZK1080 numarada kayıtlı ilahi mecmuası tanıtılmıştır. Eser, toplamda 77 varaktan oluşmaktadır. İçerisinde boş sayfalar mevcut olup, incelemesi ve eviri yazılı metni verilen kısım “1b-76a” arasında yer almaktadır. Her bir varakta bir şiir bulunabildiği gibi bazı varaklarda bu sayı iki ya da üç olabilmektedir. Mecmua bozuk rika ile yazılmış olup siyah mürekkep kullanılmıştır. Mecmuada çoğunlukla 17. yy. şairleri bulunmaktadır.

Yapılan alışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde mecmuanın tanıtımı yapılıp önemi belirtildikten sonra “Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)” hakkında kısa bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde mecmua içerisinde karşılaşılan şairler ve hayatları hakkında zet bilgiler kaydedilmiştir. Mecmuadaki şairlerin şiir sayıları ve yüzyılları tablo ile belirtilmiştir. Mecmuada yer alan şairlerin yüzyılları ve kullanılan nazım şekillerinin yüzdelikleri grafik halinde gösterilmiştir. Eserde kullanılan ölçüler tablo halinde aktarılmıştır. nc bölümde mecmuanın eviri yazılı metnine yer verilmiştir. Son bölümde ise; şiirlerin matla ve makta beyitleri, kullanılan aruz ve hece ölçüleri, nazım şekilleri/türleri ve varsa şiirlere dair bilgiler MESTAP tablosu üzerinde gösterilmiştir.

Çalışılan bu mecmua; ismi daha önce duyulmayan ve daha önce şiirleriyle karşılaşmadığımız Hr, Sefil Bahş, Mümtaz şairleri ve onların şiirlerini barındırması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlahi, klasik Türk edebiyatı, mecmua, MESTAP, şiir mecmuası.

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

**TAVŞANLI ZEYTİNOĞLU DISTRICT PUBLIC LIBRARY HYMN MECMUAS
REGISTERED AT NUMBER TZK1080 ACCORDING TO THE SYSTEMATIC
CLASSIFICATION OF PROJECT (MESTAP)**

Cansu ERBAŞ

Bartın University

Graduate School

Department of Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Mehmet ALTUNMERAL

Bartın-2023, pp: 310

Mecmua; In the dictionary “1-All of the things that have been collected, arranged and collected arranged. 2- A handwritten book made of selected articles. 3-Magazine.” Mecmua, which means such as poetry, munseat, lyrics, etc., chosen as a literary term. It is the general name given to the works in which the works are collected and brought together. There are many mecmua’s waiting for their researchers in the archives of our libraries. Mecmua’s are anthology notebooks with examples of classical poetry. Mecmua’s gives information about the taste of the person who holds the mecmua’s and the literary and historical structure of the period in which it was held. The most important place of the mecmua’s in our literary history is the possibility of finding a poem that is not in the divan where the divan poet collected his poems. It is not clear who kept the mecmua’s.

The purpose of the work we plan to do; To add a new one to the previous mecmua's works, to have information about both the language and style and the literary culture of the period in which the work was written, to introduce the poets we have not met before to the world of science, to introduce the poets who have the divan together with the new poems encountered, however whose divan has not survived to the present day. to bring the poems of poets to the world of science. The study also hopes to serve Classical Turkish Literature.

In this study, the divine mecmua recorded in the Tavsanlı Zeytinoglu District Public Library with the number TZK1080 has been introduced. The work consists of 77 leaves in total. There are also blank pages in it, and the part that is examined and read as a translated text is located between “1b-76a”. There can be a poem on each leaf, and this number can be two or three in some leaves. The mecmua was written with broken rika and black ink was used. In the mecmua mostly 17th century there are poets.

The study consists of four parts. In the first part, after the introduction of the mecmua and its importance were stated, information about the "Systematic Classification of Mecmua's Project (MESTAP)" was given. In the second part, brief information about the poets encountered in the mecmua and their lives is given. The number of poems and centuries of the poets in the mecmua are indicated in the table. The centuries of the poets in the mecmua and the percentages of the verse forms used are shown graphically. The measurements used in the work are given in the form of a table. In addition, a detailed examination of the mecmua was made. In the third part, the translation written text of the mecmua is given. In the last part; The matla and makta couplets of the poems, the aruz and syllable measures used, the verse forms/types and information about the poems, if any, are shown on the MESTAP table.

This mecmua studied; It is important in terms of finding new poets and poems as it hosts poets and poems whose names have not been heard before and whose poems we have not encountered before.

Keywords: Classical Turkish literature, hymn, mecmua's, MESTAP, poetry mecmua'a.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	Error! Bookmark not defined.
BEYANNAME	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xi
TABLOLAR DİZİNİ.....	xii
KISALTMALAR	xiii
1. BÖLÜM GİRİŞ: ŞİİR MECEMALARININ ÖNEMİ VE MECEMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ “MESTAP”	1
2. BÖLÜM: TZK1080 NUMARADA KAYITLI İLAHİ MECEMUASININ TANITILMASI.....	5
2. 1. Nüsha Tavsifi.....	5
2. 2. Tertip Hususiyetleri	5
2. 3. Mecmuanın İmla Özellikleri	6
2. 4. Mecmuada Bulunan Şairler ve Hayatları	7
2. 4. 1. Askerî (?-?)	7
2. 4. 2. Âşık Yûnus (?-1439)	8
2. 4. 3. Azîz Mahmûd Hüdâyî (1541-1628).....	8
2. 4. 4. Derviş Osman (?-1684).....	8
2. 4. 5. Derviş Ömer (1560-1636)	9
2. 4. 6. Dürrî (?-?).....	9
2. 4. 7. Ecrî (?-?).....	9
2. 4. 8. Eşrefoğlu Rûmî (?-1469)	9
2. 4. 9. Fâzıl (1802-1803?-1882)	10
2. 4. 10. Hacı Bayrâm-ı Vefî (1352-1429).....	10
2. 4. 11. Hamdî (1499/1500-1503).....	10
2. 4. 12. Hâşimî.....	10
2. 4. 13. Hatâyî (1487-1524)	11
2. 4. 14. Enderûnlu Fâzıl (?-1810).....	11

2. 4. 15. Erzurumlu İbrâhîm Hakki (1703-1780)	12
2. 4. 16. İsmâil Hakki Bursevî (1653-1725).....	12
2. 4. 17. İrşâdî (1819/1820-1881).....	12
2. 4. 18. İşretî (?-1566).....	13
2. 4. 19. Kudsî (?-?)	13
2. 4. 20. Kul Ahmed (?-?).....	13
2. 4. 21. Kul Hasan (?-?)	13
2. 4. 22. Mevlânâ (1207-1273)	13
2. 4. 23. Muhibbî (1494-1566)	14
2. 4. 24. Muhyiddin Abdal (?-?).....	14
2. 4. 25. Muhyiddin Arabî (1165-1240).....	14
2. 4. 26. Nakşî (1640-1702)	15
2. 4. 27. Nasûhî (1648-1717)	15
2. 4. 28. Nesîmî (?-1417)	15
2. 4. 29. Neş'et (1735-1807)	16
2. 4. 30. Niyâzî-i Mısrî (1618-1694).....	16
2. 4. 31. Nûrî (1565-1651).....	16
2. 4. 32. Pir Sultan Abdal (?-?)	17
2. 4. 33. Râgıb Paşa (1699-1763)	17
2. 4. 34. Rûhî (?-1605/1606)	17
2. 4. 35. Sefil Bahşî	18
2. 4. 36. Senâî (?-1784/85)	18
2. 4. 37. Serîrî (?-?).....	18
2. 4. 38. Seyyid Seyfullâh (?-1601)	18
2. 4. 39. Seyyid Vehbî (1674?-1736).....	19
2. 4. 40. Sezâyî (1699-1738)	19
2. 4. 41. Sırrî (?-1729/1730).....	19
2. 4. 42. şemseddin Sivâsî (1520-1597)	20
2. 4. 43. şemsî Tebrîzî (1186-1247)	20
2. 4. 44. şevkî (?-1852)	20
2. 4. 45. şeyh Cemâlî (1690-1751).....	20
2. 4. 46. şîrî (?-?)	21
2. 4. 47. Ümmî Sinân (1488-1568).....	21

2. 4. 48. Vâsıf (?-1824/1825)	21
2. 4. 49. Virânî (?-?)	21
2. 4. 50. Yahyâ (1644-1698)	22
2. 4. 51. Yûnus Emre (1240-1320)	22
2. 4. 52. Zarîfî (?-1795)	22
2.4. Mecmuada Bulunan Şairler, Yüzyılları ve Şiir Sayıları	22
2.5. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri	25
2.6. Mecmuada Kullanılan Ölçüler	26
2.7. Mecmuanın İçeriği	28
I.8. Derleyicinin Kimliği	28
3. BÖLÜM: METİN	29
3. 1. Metni Oluşturmada İzlenen Yöntem	29
4. BÖLÜM: TZK1080 NUMARALI MECMUANIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ	271
5. BÖLÜM SONUÇ	300
KAYNAKLAR	302
ÖZGEÇMİŞ	Error! Bookmark not defined.

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
<u>No</u>	<u>No</u>
2.1: Mecmuadaki şairlerin yüzyıllarına göre yüzdelerik dağılımları	254
2.2: Şiirlerde kullanılan nazım şekillerinin yüzdelerik dağılımları	265
2.3: Şiirlerde kullanılan ölçülerin yüzdelerik dağılımları	277
3.1: Şems-i Tebrîzî'nin Farsça manzumesi	79
3.2: Şems-i Tebrîzî'nin Farsça manzumesi	2455
3.3: Mevlânâ'nın Farsça manzumesi	2466

TABLULAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
2.1: Mecmuada bulunan şairler, yüzyılları ve şiir sayıları.....	232
2.2: Mecmuada kullanılan ölçüler	266
3.1: Çeviri yazı alfabesi	300
4.1: Mecmuanın ayrıntılı içeriği	27272

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
AND	: Abdulahad Nûrî Dîvânı (Çelik, 1999)
AYD	: Âşık Yûnus Dîvânı (Tatçı, 1991)
Bk.	: Bakınız
BRD	: Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Erten, 2018)
BŞN	: Bektaşî Şâirleri ve Nefesleri (Ergun, 2017)
CUD	: Cemâleddîn Uşşâkî Dîvânı (Üçüncü, 1988)
EFD	: Enderûnlu Fâzıl Dîvânı (Beyhan, 2021)
ERD	: Eşrefoğlu Rûmî Dîvânı (Güneş, 2014)
HBD	: Hacı Bayrâm-ı Velî Şiirleri (Bayramoğlu, 1989)
HD	: Azîz Mahmûd Hüdâyî Dîvânı (Yılmaz, 2015)
HND	: Hoca Neş'et Dîvânı (Oğraş, 1991)
HTD	: Hatâyî Dîvânı (Ergun, 1956)
Hz.	: Hazret-i
İHD	: İsmâil Hakkı Dîvânı (Yurtsever, 1990)
KDŞ	: Kayserili Dîvân Şâirleri (Köksal, 1998)
Ktp.	: Kütüphanesi
KS	: Kudsî Dîvânı (Kılıç, 2010)
MAD	: Muhyiddîn Abdâl Dîvânı (Durbilmez, 1998)
MESTAP	: Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi
ND.	: Niyâzî-i Mısrî Dîvânı (Erdoğan, 1998)
NKD	: Nakşî Dîvânı (Ayhan, 2000)
NM	: Nesîmî Makalesi (Erdoğan, 2021)
NSD	: Nesîmî Dîvânı (Ayan, 1990)
SD	: Senâî Dîvânı (Öte, 2000)
SND	: Seyyid Nizâmoğlu Dîvânı (Yaman, 1976)
SSD	: Seyyid Seyfullâh Dîvânı (Özdemir, 1996)
ŞSD	: Şemseddin Sîvâsî Dîvânı (Süer, 2015)
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
vb.	: ve benzeri
YED	: Yûnus Emre Dîvânı (Tatçı, 2005)

yy. : Yüzyıl

1. BÖLÜM GİRİŞ: ŞİİR MECMALARININ ÖNEMİ VE MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ “MESTAP”

Sözlükte “1-Toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi. 2-Seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş yazma kitap. 3-Dergi.” gibi anlamlara gelmektedir. Mecmua, bir edebî terim olarak seçilmiş şiir, münşeât, güfte vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlere verilen genel addır (Devellioğlu, 2002: 596).

Mecmua türü Hz. Peygamber’in hadis yazımına izin vermesi ve o hadislerinin derlenip yazılması sonucunda ortaya çıkmıştır. Türk edebiyatında ise ilk örnekler 15. yy.’da görülmeye başlanmıştır. 1437’de Ömer Bin Mezid tarafından derlenen Mecnûatü’n-Nezâir bu türün bilinen ilk örneği kabul edilmektedir (Şenödeyici ve Akdağ, 2015: 367).

Mecmuaların tertibi, hem Türkçe, Arapça ve Farsça tek bir dilde yazılmış hem de ikisinin ya da üçünün bir arada kullanıldığı metinler halinde de yazılmıştır. Genellikle ilmî ve dinî konudaki mecmualar mensur ve Arapçadır. Edebiyat ve sanat konularındaki mecmualar ise Türkçe ve Farsça yazılmıştır (Uzun, 2003: 267).

Edebiyat araştırmaları açısından önem arz eden mecmuaların birçoğu günümüz harflerine aktarılmış olsa da yazma eser kütüphanelerinde hala çalışılmayı bekleyenleri de bulunmaktadır. Bu eserlerin ilim âlemine kazandırılması oldukça mühimdir.

Klasik edebiyat araştırmaları açısından mecmua oldukça önemli bir yere sahiptir. Çünkü mecmuaların, divanı olmayan ya da divanı günümüze kadar ulaşmamış şairlerin şiirlerine veyahut divan sahibi olup tanınan şairlerin bilinmedik şiirlerine ulaşmakta katkısı büyüktür. Bununla birlikte mecmualar, yazdıkları dönemin dil ve kültür özellikleri hakkında önemli bilgiler vermektedir. Şairlerin edebî kimliğinin tespit edilmesi açısından da mecmualar faydalı olmaktadır.

Mecmualarda bulunan şiirler veyahut düz yazılar mecmuayı derleyen kişinin zevki doğrultusunda toplanmaktadır. Mecmuayı derleyen kişi kendi zevkine göre beğendiği şiirleri veya nesirleri mecmuasına almaktadır (Şenödeyici ve Akdağ, 2015: 367).

Kütüphanelerimizde fazlaca bulunan mecmuaların edebiyat tarihimizdeki yerini ve önemini Ali Nihat TARLAN şöyle açıklar; “*1-Bir mecmua bir şahsın üzerinde tekâsüf eden bir edebî*

devir zevkini, sanat anlayışını bize aksettirir. 2-Bir mecmuada bulunan muhtelif şâirlerin eserleri, bir devrin edebiyât zeminini teşkil etmesi bakımından mühimdir. 3-Mecmua şiirleri bize devrenin ruhî ihtiyaçlarını gösterir. 4-İsimleri tezkireleri doldurmasına rağmen divânı olmayan birçok şâirin varlığı ve eserleri hakkında bizi aydınlatırlar. 5-Mecmuaları derleyenler umumiyetle şiirden anlayan meraklı ve kültürlü şahsiyetler olduğu için sanatkârın eserini yanlış yazmaları noktasında değerlidirler. 6-Muhtelif şâirlerin tahmisleri ve nazireleri ekseriya bu mecmualarda yan yana bulunur.” (Tarlan, 1946: 122-123).

Günay KUT ise mecmuaların önemini şöyle vurgular: “Bugün için kayıp olan bir eser mecmuaların birinde bulunabilir. Zamanında şâirin herhangi bir sebeple divanına koymadığı veya sonradan yazdığı şiir veya yazılar kulaktan kulağa geçerek mecmualarda yer alabilir.” (Kut, 1986: 170).

Mehmet Fatih KÖKSAL ise mecmuaları önemli kılan unsurları maddeler hâlinde şöyle açıklamıştır:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen şairlere mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen ya da divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine tesadüf edebiliriz.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği halde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır. (Kırk hadis, mi`raciye, mevlid, şehrengiz, biladiye, mektup)
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları gibi örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.
6. Mecmualarda, şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri yakalama imkânı da vardır. Ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşürülmüş bir tarih manzumesi olabileceği gibi derkenara düşürülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.
7. Bazı şiir mecmualarında başka şairlerin şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirinin yoğun olduğu görülür. Derleyeninin şair olduğu şiir

mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından daha kıymetli sayılır.

8. *Derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda şahsın veya şairin zevklerini fark ederken dönemle ilgili ipuçları da yakalamak mümkündür.*
9. *Nazire mecmuası olmasa da kimi mecmualarda nazire şiirler bulunduğundan şairler arasındaki etkileşimi takip etmek de mümkün olur.*
10. *Hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında ya da yazılı sayfaların derkenarlarında; çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tulsım, vefk, reml, tefe'ül gibi gizli ilimler asıl mecmua konusuyla ilgisi olmayan kayıtlardır. Bunların bileşkesi Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyacaktır.*
11. *Aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmuanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökecektir.” (Köksal, 2017: 138-141).*

Mecmuanın ilk tasnifi Agah Sırrı Levend tarafından yapılmıştır ve şöyledir:

- “1. *Nazireler Mecmuaları*
2. *Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları*
3. *Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar*
4. *Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar*
5. *Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar.” (Levend, 1984: 166-167).*

Mecmuanın sınıflandırılması konusunda çalışma yapanlardan birisi de Atabey Kılıç'tır.

- “1. *Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından*
2. *Şekil bakımından*
3. *Dil bakımından*
4. *Muhteva bakımından*
5. *Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar” (Kılıç, 2012: 75-96).*

Bazı mecmualar hem manzum hem mensur içerik barındırırlar. Derleyen kişi, kendinden önceki veya dönemindeki beğendiği şiir ya da düzyazıları mecmuasına yazmıştır. Bu mecmuaların derkenarlarında faydalı bilgiler, ilaç tarifleri vb. bilgiler de bulunmaktadır. (Şenödeyici ve Akdağ, 2015: 368-74).

Mehmet Fatih Köksal tarafından gündeme getirilen Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP) önem arz eden ve edebî birikime katkı verecek değerli bir çalışmadır. MESTAP sayesinde hem aynı mecmuayı birden fazla kişinin çalışmasının önüne geçilmiş hem de bu alandaki çalışmalar kayıt altına alınmaya başlanmıştır. Bunun yanı sıra mecmua çalışmalarının dijital ortamlarda yayınlanmasıyla araştırmacıların bu çalışmalara kolaylıkla erişimi sağlanmıştır. MESTAP tablosunda eserde bulunan şiirlerin matla ve makta beyitleri, şairlerin mahlasları, kullanılan hece veya aruz ölçüleri, nazım şekilleri, türleri ve varsa şiirle alakalı açıklama kısımları gösterilmiştir. Bu sayede kısa ve öz bir biçimde daha düzenli bir hüviyet oluşmuş, araştırmacılara da kolaylık sağlanmıştır.

MESTAP, şiir mecmuaları ve cönklerle birlikte bütün mecmuaların ayrıntılı dökümlerinin ve tasniflerinin yapılmasını hedeflemektedir. En çok kullanılan aruz kalıpları, kafiyeler, redifler vb. MESTAP sayesinde kolaylıkla tespit edilebilecektir. “*Hatta mecmualardaki şiir dışında yer alan metinler dahi kültür tarihimizin kodlarının çözümü noktasında sosyoloji, tarih, halkbilim, teoloji gibi çok farklı disiplinlere zengin bir malzeme sunacaktır.*” (Köksal, 2017: 142-45).

2. BÖLÜM: TZK1080 NUMARADA KAYITLI İLAHİ MECMUASININ TANITILMASI

Bu bölümde çalışılan eser tanıtılmış ve eserin özellikleri belirtilmiştir. Bununla birlikte tespit edilen şairler hakkında kısaca bilgi verilmiş, şiirlerin ölçüsü ve nazım şekilleri grafik ve tablolarla gösterilmiştir.

2. 1. Nüsha Tavsifi

Nüsha, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı internet sitesinde İlahi Mecmuası ismi ile kayıtlı olup 43 Ze 1080 demirbaş numarada kayıtlıdır. Elimizdeki mikrofilmlerde Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi TZK1080 numara ile kayıtlı olduğu görülmektedir. Mürettibi ve tertip tarihi hakkında bilgi yoktur. Kırık rik'a ile kaleme alınmıştır. Toplamda 77 varak olup 1b-76a arasında şiirler bulunmaktadır. 1a, 42a, 42b, 43a ile 63b-65a arasındaki sayfalar boştur. Satırları düzensizdir. Mecmuanın herhangi bir yerinde mühür veya kayıt bulunmamaktadır. Eserin mikrofilmleri çekilirken yapılan dikkatsizlik sebebiyle kimi başlıklar ve sayfa kenarında kalan mısra sonları okunamamaktadır. Eserdeki bütün yazılar siyah mürekkeple yazılmıştır.

Başı: “Ol cihānuñ faḥrinuñ sırrına ḳurbān olayım
Huṭbe-i levlākınuñ şānına ḳurbān olayım
Ḳābe ḳavseyñ-i ev ednāsına ḳurbān olayım
Ben anuñ ʿilmine ʿirfānına ḳurbān olayım
Ben anuñ esrār-ı miʿrācına ḳurbān olayım” (1b)

Sonu: “Hemrāh idinüp derdini *Vāşif*'a söyle
Keşf itme şaḳın sırrını nādāna ḳanar ya” (76a)

2. 2. Tertip Hususiyetleri

Toplamda 77 varaktan oluşan mecmua, seçme şiirlerden oluşmaktadır.

Sayfalarda şiir sayıları değişmektedir. Sayfaların bazılarında en fazla 3 şiir bulunmaktadır. Mısralar bazen alt alta bazen yan yana yazılmıştır. Eserde aralarda bulunan bazı sayfalar boştur. Buradan derleyicinin, yazmak istediği şiirler için bu sayfaları boş bıraktığı ve sonrasında tamamlayamadığı sonucu çıkarılabilir.

Eserde başlıklar ve şairlerin mahlasları siyah mürekkeple yazılmıştır. Başlıkların bazılarında şairlerin kimlikleri “ Medfün Kasımpaşalı Tarık-i Halvetiyyeden Şeyh Şakir Efendi Rahmetu’llâhi ‘Aleyh Hazretlerininür” gibi detaylı olarak belirtilmiştir. Şairlerin mahlasları üstünden çizgi çekilerek işaretlenmiştir.

Mecmua sahibinin, eseri bir düzen içinde oluşturmadığı görülmektedir. Şairler ve şiirleri arka arkaya değil düzensiz şekilde yazılmıştır. Mecmuanın ilerleyen sayfalarında sadece Zarîfi, Pîr Sultân ve Muhyiddîn Abdâl’in şiirleri arka arkaya verilmeye başlanmıştır. Aynı şekilde şairlerin yüzyıllarına göre bir tertipten söz etmek mümkün değildir.

Mecmuada dörtlük şeklinde olan şiirlerin çoğu zaman beyitler halinde yazıldığı görülmektedir. Kimi manzumelerde tekrar eden mısralar “eyzân” ifadesiyle belirtilmiştir.

Dikkatli incelendiğinde 47b-62a varakları arasında kaydedilen şiirlerin düzensiz bir şekilde yazıldığı, sayfaya sığdırma gayreti olduğu görülmektedir.

Mecmuanın son kısımlarında gazel formunda ve divan edebiyatı nazım şekilleri ile yazılmış şiirlerin bulunduğu görülmektedir. Bu durum mürettibin, tertibin ileri aşamalarında ilahi mecmuası fikrinden vazgeçip beğendiği diğer şiirleri de kitaba kaydettiği fikrini oluşturmaktadır.

2. 3. Mecmuanın İmla Özellikleri

Dikkatlice incelendiğinde mecmuaya ait birtakım imla özelliklerinin ve yazım farklılıklarının olduğu görülmektedir. Bunlar şu şekildedir:

1. Eserde “ح ve ذ” harflerinin yazımıyla alakalı sıkıntılar bulunmaktadır. Örneğin; “Hudâ” kelimesi “هدا” ve şeklinde yazılmıştır. Ayrıca “zevk” kelimesi eserde “زركه” şeklindeki gibi “zevk” hâlinde kayıtlıdır.
2. Mecmuada “zât” ذات ve “zât” ذات olmak üzere iki farklı yazım şeklinin olduğu tespit edilmiştir.
3. Farsça tamlamaların farklı şekillerde yazıldığı görülmektedir. Örneğin “defteri Raḥmân” tamlaması “defteri Raḥmân” “دفتری رحمانه” biçiminde yazılmıştır.
4. Kimi zaman izâfet y’si ile bağlaç olan “vav” karışmıştır. Bu durum özellikle halk edebiyatı nazım şekillerinde karışımıza çıkmaktadır. Örneğin: “جاهلی نادنہ لہ”
” Câhil-i nâdâneler”
5. Eserde “ḥâb” kelimesi ekseriyetle “hâb” şeklinde de yazılmıştır. Örneğin: “صاحب غفلتہ”
“ḥâb-ı ğafletden”

2. 4. Mecmuada Bulunan Şairler ve Hayatları

Mecmuada toplamda 66 farklı şaire ait şiir bulunmaktadır. Hakkında bilgi bulamadığımız şairler şunlardır: Âkif Efendi, Cemâl-i Halvetî, Dehrî, Bosnevî, Fahrî, Hâfız, Hârî, Mümtâz, Osmân, Ömer, Süleymân, Şâkir, Sefil Bahşî.

Kaynaklarda hayatları ve eserleri hakkında bilgi bulabildiğimiz şairler aşağıda verilmiştir:

2. 4. 1. Askerî (?-?)

Asıl adı Muhammed olan Askerî’nin doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır. 17. yy. şairlerindedir. Kütahya’nın Altıntaş ilçesine bağlı Zemme köyünde doğmuştur. Halvetî tarikatına bağlı olup Elmalılı Sinan Ümmî’ye intisap etmiştir (Karagöz, 1997).

Eserleri: *Dîvân, Câmi-i Esrâr, Sülûku’s-Sâlikîn Fi Beyân-ı Esrârü’l-Ârifîn.*

2. 4. 2. Âşık Yûnus (?-1439)

Yûnus Emre'den etkilenen şairlerden birisidir. 14-15. yy.'da yaşamıştır. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Kaynaklarda ölüm tarihi 1439 olarak geçmektedir. Mezarı Bursa'da bulunmaktadır ve Niyâzî-i Mısrî tarafından keşfedilmiştir. Bu nedenle Bursalı olduğu düşünülmektedir (Tatçı, 2016).

2. 4. 3. Azîz Mahmûd Hüdâyî (1541-1628)

Asıl adı Mahmûd'dur. Hüdâyî mahlası şeyhi Üftâde tarafından verilmiştir. Babası Fadlullah b. Mahmûd'dur. Koçhisar'da doğmuş Sivrihisar'da büyümüştür. İlk tahsiline de Sivrihisar'da başlamış ve İstanbul'da devam etmiştir. Öğrencilik yıllarında Nâzır-zâde Ramazan Efendi'nin dikkatini çekmiş ve onun mu'idi olmuştur. Sonrasında Nâzır-zâde'nin yanında Mısır-Şam kadılıklarında kadı vekili olarak görev yapmıştır. Mısır'da bulunduğu sıralarda Halvetiyye-Demirtâşîyye halifelerinden Kerîmüddin Halvetî'ye intisap etmiştir. Mısır-Şam'dan döndükten sonra Bursa'ya gelmiş ve Câmî-i Atik mahkemesine kadı nâibi olmuştur. 1576 yılında Üftâde Efendiye'ye intisâp etmiş ve 1628 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Arapça ve Türkçe otuza yakın eser kaleme almıştır (Yılmaz, 2016).

Eserleri: *Dîvân, Nefâisü'l-Mecâlis, Câmîu'l-Fazâil ve Kâmiu'r-Rezâil, Miftâhu's-Salât ve Mirkâtü'n-Necât, Vâkı'ât.*

2. 4. 4. Derviş Osman (?-1684)

Doğum tarihi belli olmamakla birlikte Kayseri'de dünyaya gelmiştir. Şiirlerinde Osman, Derviş Osman ve Şeyh Osman mahlaslarını kullanmıştır. Gülşenî Tarikatine mensuptur. Şeyh Abdulahad Nûrî Efendi'ye intisap etmiştir. Sonrasında ilim yolunu seçmiş Bostan-zâde Yahyâ Efendi'den mülâzım olmuştur. Önce Şeyh Şemsî Paşa Tekkesi şeyhi ve cuma vaizi, sonrasında Tercüman Yunus Tekkesi şeyhi olmuştur. Kayseri'de Sahibiye Medresesi'ne görevlendirilmiştir. Tekrar tasavvufa döndüğünde ise İstanbul'a gelmiş ve Üsküdar'da Şemseddin Paşa Camii'nde vaiz ve zaviyesinde seccade-nişîn-i meşîhat olmuştur. 1684'te vefat etmiştir (Köksal, 1998).

Eserleri: *Îlâhiyât-ı Derviş Osmân, Dîvânçe.*

2. 4. 5. Derviş Ömer (1560-1636)

1560 yılında Kastamonu'nun Musafakih mahallesinde dünyaya gelmiştir. Ailesi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Ömer Fu'âdî'nin iyi bir eğitim gördüğü eserlerinden anlaşılmaktadır. Halvetilik tarikatının Şa'baniyye kolunda şeyhlik yapmıştır. 1636'da Kastamonu'da vefat etmiştir (Yazar, 1999).

Eserleri: *Bülbüliyye, Aseliyye, Pend-nâme, Risâle-i Devrân.*

2. 4. 6. Dürrî (?-?)

Hakkında fazla bilgi bulunmayan Dürrî, Gümülcineli'dir. Batı Trakya civarında yaşamıştır. 17. yy şairidir. Dönemin ileri gelen devlet adamlarıyla hemhal olmuştur. İlmiye sınıfına mensup bir şairdir. *Divan*'ını kendi el yazısıyla yazmıştır (Kılıç, 2010).

Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 7. Ecrî (?-?)

Hakkında pek fazla bilgi bulunmamaktadır. 18. yy'da yaşadığı kabul edilmektedir. Halvetî'dir ve mutasavvıf bir şairdir. Şiirlerinde Caferî olduğunu dile getirmiştir. Şiirlerinden, Ehl-i Beyt'e ve Hz. Ali'ye gönülden bağlı olduğu anlaşılmaktadır (Aykanat, 2011).

2. 4. 8. Eşrefoğlu Rûmî (?-1469)

İznik'te doğan Eşrefoğlu Rûmî'nin asıl adı Abdullah'tır. Hacı Bayrâm-ı Velî'nin damadı ve halifesidir. Mısır'da Şeyh Hüseyin Hamevî'den eğitim almış ve onun kendisine hitap ettiği şekliyle "Rûmî" olarak şöhret bulmuştur. Doğum tarihi ve vefatı hakkında farklı bilgiler bulunmaktadır. Türbesinde yazan "Eşrefzâde azm-i cinân eyledi" mısraının verdiği 874/1469 tarihi doğru kabul edilmiştir.

Vahdet-i vücud görüşünü benimsemiş ve eserlerini sade bir Türkçe ile yazmıştır. Hz. Ali sevgisini eserlerinde sıklıkla dile getirmiştir. Eşrefiyye Tarikatı'nın kurucusudur (Güneş, 2014).

Eserleri: *Dîvân, Müzekki'n-nüfûs, Tarîkat-nâme.*

2. 4. 9. Fâzıl (1802-1803?-1882)

Asıl adı Mehmed olup Bosnalıdır. *Osmanlı Müellifleri*'nde doğum tarihi 1802-03 olarak yazmaktadır. Ebu'l-bekâ Kefevî ailesine mensuptur. Babası Mustafâ Nûreddin Efendi, annesi Kâmile Hanım'dır. Tahsilini tamamladıktan sonra Edirne müderrisliği rü'usu verilmiştir. Sonrasında kaymakamlık, Belgrad mollalığı görevlerinde bulunmuştur. 1844-45 yıllarında İstanbul'da Galata Mevlevî-hânesi şeyhi Kudretullâh Dede Efendi'ye intisap etmiştir. 12 Aralık 1882'de vefat etmiştir (Duman, 2005).

Eserleri: *Dîvân-ı Fâzıl Paşa, Şerh-i Hakâyık-ı Ezkâr-ı Mevlânâ, Reddiye ve Tekzibiyye.*

2. 4. 10. Hacı Bayrâm-ı Velî (1352-1429)

1352 yılında Ankara'nın Solfasol köyünde doğmuştur. Asıl adı Numan'dır. Babası Koyunluca Ahmed'dir. Şeyh Hamîdüddîn-i Aksarâyî'ye intisap etmiştir. Şeyhi onunla bir bayram günü karşılaştığı için Bayrâm mahlasını vermiştir. İyi bir öğrenim görmüştür. Müderrislik görevinde bulunduktan sonra Ankara'da kendi adıyla anılan Bayrâmî tarikatının şeyhi olmuştur. 1429 yılında vefat etmiştir (Akkuş, 1986).

2. 4. 11. Hamdî (1499/1500-1503)

Asıl adı Muhammed Hamdullah'dır. 1499/1500 yılında Göynük'te doğmuştur. Babası Fatih Sultan Mehmed'in hocalarından biri olan Akşemseddin'dir. Bu nedenle ilk eğitimini de babasından almıştır. Arapça ve Farsça öğrenmiştir. İbrahim Tennurî'ye intisap etmek için Kayseri'ye gitmiştir. Uzun yıllar inziva hayatı yaşamış ve 1503 yılında vefat etmiştir. Hamse sahibi bir şairdir. *Yûsuf u Züleyhâ* mesnevisi Türk edebiyatında önemli bir yere sahiptir (Özyıldırım, 1999).

Eserleri: *Dîvân, Yûsuf u Züleyhâ, Leylâ vü Mecnûn, Ahmediyye, Tuhfetü'l-Uşşâk, Kıyâfet-nâme.*

2. 4. 12. Hâşimî

Asıl adı Mehmet Çelebi'dir. Doğum ve ölüm tarihi hakkında net bir bilgi bulunmamakla beraber 16. yy. sonları ile 17. yy.'ın başlarında yaşamıştır. Bursa'da doğmuştur. Hz.

Muhammed'in soyundan geldiği için Hâşimî mahlasını kullanmıştır. Ailesi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Bayramiyye tarikatına mensup bir şairdir. Çoğunlukla İstanbul'da yaşamış ve orada vefat etmiştir (Karaca, 1995).

Hâşimî; müderrislik, kadılık gibi görevlerde bulunmuş ve saraçlıkla uğraşmıştır. Muamma söylemedeki hüneriyle şöhret sahibi olmuştur (Ece, 2003).

Eserleri: *Dîvân, Mihr ü Vefâ.*

2. 4. 13. Hatâyî (1487-1524)

Safevî Devleti'nin kurucusu olan Şah İsmail, 1487 yılında Erdebil'de doğmuştur. Babası Safevî soyundan gelen Şeyh Haydar olup annesi ise Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın kızı Âleşâh ünvanıyla bilinen Halime Begüm'dür.

1501 yılında Tebriz'de taç giyip şahlığını ilan eden Şah İsmail, Çaldıran Savaşı dışındaki savaşları kazanmıştır. Fakat 1514'te Yavuz Sultan Selim'e yenildikten sonra devlet işlerini bırakmıştır. 1524'te 38 yaşında iken Erdebil'de ölmüş ve oraya gömülmüştür.

Şah İsmail'in hem Türkçe hem Farsça şiirler yazdığı söylene de şiirlerinin hemen hemen hepsi Türkçedir (Macit, 2017).

Eserleri: *Dîvân, Deh-nâme, Nasîhat-nâme.*

2. 4. 14. Enderûnlu Fâzıl (?-1810)

Asıl adı Hüseyin'dir. Doğum tarihi hakkında kesin bilgi bulunmamaktadır. Yaşadığı dönemde Fâzıl-ı Enderûnî adıyla ünlenmiştir. Dedesi Tahir Ömer Bey ve babası Ali Tahir Bey Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmalarından dolayı idam edilmişlerdir. Kardeşi ile birlikte Enderun'da eğitim görmüştür. Aralık 1810'da İstanbul'da vefat etmiştir (Beyhan, 2021).

Eserleri: *Dîvân, Defter-i Aşk, Çengi-nâme, Hûbân-nâme.*

2. 4. 15. Erzurumlu İbrâhîm Hakkı (1703-1780)

18 Mayıs 1703'te Erzurum Hasankale'de dünyaya gelmiştir. Babası Derviş Osman Efendi, annesi Şerife Hanife Hatun'dur. Anne tarafı Hz. Peygamber soyundan gelmektedir. Tillo'da 22 Haziran 1780'de vefat etmiştir (Çelebioğlu, 1988).

İlk eğitimini babasından alan İbrahim Hakkı, iyi bir eğitim almıştır ve yine babası sayesinde tasavvufa girmiştir. Daha çocuk yaşlarda İsmail Fakirullah'a intisap etmiştir (Özgül, 2020). Eserlerinde ilmi, güzel ahlakı, ilahi aşkı öğütlemiştir.

Eserleri: *Dîvân, Marifet-nâme, İrfâniyye, İnsâniyye, Mecmûatü'l-Meânî.*

2. 4. 16. İsmâîl Hakkı Bursevî (1653-1725)

İsmâîl Hakkı 1653'te bugün Bulgaristan sınırları içinde bulunan Aydos'da doğmuştur. Anne ve baba tarafı Hz. Peygamber'in soyundan gelmektedir. İlk eğitimini Rumeli'de almış sonrasında Bursa'ya yerleşmiştir. 1725 yılında Bursa'da vefat etmiştir. İsmâîl Hakkı'nın 100'den fazla manzum ve mensur eseri bulunmaktadır. Uzun yıllar Bursa'da yaşamış olması sebebiyle Bursevî diye anılmasına rağmen kendisi Hakkî mahlasını kullanmıştır. Celvetiyye şeyhliği görevinde bulunmuştur (Yurtsever, 1990).

Eserleri: *Dîvân, Mirâciye, Şerh-i Ebyât-ı Yûnus Emre, Kitâbü'n-Necât.*

2. 4. 17. İrşâdî (1819/1820-1881)

Asıl adı Ahmed'dir. Derebeyzâde Helvacıoğlu Ahmed olarak da bilinmektedir. 1819/1820 yılında İzmir'in Bayındır ilçesinde doğmuştur. Şaire İrşâdî mahlasını Ömer Hulûsî Efendi vermiştir. İkinci ismi ise Tâlib'dir. 1846 yılında Hüseyin Hakkî Efendi'ye intisap etmiştir. Uşşâkiyye'nin İrşâdiyye kolunu kurmuştur. 1881 yılında Çanakkale Kilitbahir tekkesinde vefat etmiştir (Pehlivan, 2020).

Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 18. İşretî (?-1566)

Asıl adı Mustafa'dır. Doğum tarihi belli olmamakla birlikte Yenişehir'de doğmuştur. Hasköy'de kadılık görevinde bulunmuştur. Şehzade Bayezid'in has meclisine girmiş ve onun sevgisini kazanmıştır. Şehzadenin vefatından sonra iftiralara uğramış, 1566 yılında vefat etmiştir. Mürettep bir divanı bulunmamaktadır (Donuk, 2020).

2. 4. 19. Kudsî (?-?)

Hayatı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Mutasavvıf bir şairdir. Övgü şiirleri Abdülkadir Geylânî'ye yöneliktir. 19. yy'da yaşadığı düşünülmektedir (Kılıç, 2010).

Eserleri: *Dîvân*.

2. 4. 20. Kul Ahmed (?-?)

Hakkında pek fazla bilgi bulunmamaktadır. İbrahim Aczî Kendi'nin *Türk Şairleri ve Aşıkları* eserinde Kul Ahmed mahlasıyla yazılmış türküleri bulunmaktadır. Bu türkülere göre Karamanoğulları ülkesinde yaşamaktadır (Aksoyak, 2020a).

2. 4. 21. Kul Hasan (?-?)

17. yy'da yaşadığı düşünülmektedir. Hasan Dede mahlasını da kullanan Kul Hasan, Bektaşî şairlerdendir. Yazma dergilerde şiirleri bulunmaktadır (Kocatürk, 1955).

2. 4. 22. Mevlânâ (1207-1273)

Asıl adı Muhammed Celâleddin'dir. Rûmî ve Mevlânâ lakaplarına sahiptir. 30 Eylül 1207 yılında Belh'de dünyaya gelmiştir. Annesi Mümine Hatun, babası Bahâ-i Veled adıyla meşhur olan Bahâeddin Muhammed'dir. Bahâ-i Veled, döneminin önde gelen müderris ve vaizlerinden biridir.

Bahâ-i Veled, Mevlânâ'nın eğitimiyle bizzat meşgul olmuştur. Babası vefat edince de Mevlânâ onun makamına geçmiştir. Sonrasında eğitimini üstlenen Seyyid Burhâneddin

sayesinde din ve edebiyat alanında kendini geliştirmek için Halep'e gitmiştir. Arapça, fıkıh, tefsir gibi ilimleri de öğrenmiştir. 1273 yılında vefat etmiştir (Örs ve Kurlangıç, 2015).

Eserleri: *Mesnevî, Dîvân-ı Kebîr, Fîhi Mâfîh, Mecâlis-i Seb'a, Mektûbât.*

2. 4. 23. Muhibbî (1494-1566)

Osmanlı İmparatorluğu'nun onuncu padişahıdır. Asıl adı Süleyman'dır. Kanûnî Sultan Süleyman ismiyle bilinmektedir. 1494 yılında Trabzon'da doğmuştur. Babası Yavuz Sultan Selim Han, annesi Hafsa Sultan'dır. İlk eğitimini Trabzon'da almıştır. On beş yaşında dedesi 2. Bayezid Han, onu Kefe Sancak beyliğine tayin etmiştir. 1520 yılında tahta geçer. Rodos ve Mohaç gibi zaferler kazanır. 1566 yılında Zigetvar seferinde hastalanır ve vefat eder.

Devlet adamlığının yanı sıra sanatla da ilgilenen Kanûnî Sultan Süleyman, Muhibbî mahlasını kullanmıştır. Arapça ve Farsça bilmektedir. Farsça kaleme aldığı bir divanı da bulunmaktadır. En çok şiir yazan padişaktır (Yavuz, 2014).

Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 24. Muhyiddin Abdal (?-?)

Muhyiddin Abdal'ın hayatı hakkında pek fazla bilgi yoktur. 16. yy'da yaşamıştır. Hakkındaki menkıbelere göre Aydınlıdır. Bununla birlikte Edirne ve Balkanlar'da da yaşamıştır. Mezarı ise Edirne'nin Lalapaşa ilçesine bağlı Hacıdanışment ve Vaysal köyleri arasında bulunan Muhittin Baba tepesindedir. Yaşadığı dönemin en büyük Kalenderî-Bektaşî şairlerinden birisi kabul edilmiştir. Şiirleri ise sözlü kültür geleneğinde dilden dile aktarıldıktan sonra, Kalenderî- Bektaşî dervişler tarafından bir araya getirilmiştir (Durbilmez, 1998).

2. 4. 25. Muhyiddin Arabî (1165-1240)

Şeyhü'l-Ekber unvanına sahip olan Muhyiddin Arabî 28 Temmuz 1165'te Endülüs Mürsiye'de dünyaya gelmiştir. Benû Tayy kabilesinden gelen bir Arap olduğunu kendisi kaydetmiştir. Babası Ali b. Muhammed, annesi ise Nur'dur. Dört kez evlenmiştir.

Sekiz yaşına kadar ailesiyle Mürsiye’de kalmış sonra İşbiliyye’ye göç etmiştir. İlk tahsilini burada almış ve Ebû Abdullah el-Hayyât’tan Kur’an eğitimi görmüştür. Görüştüğü şeyhlerin sayısı 300’ü aşmıştır.

Tasavvufî ve ilmî yönden iyi bir eğitim almıştır. Hatta bu konularda zirve noktalara ulaştığı için Şeyhü’l-Ekber denilmektedir. Muhyiddin Arabî, Şam’da 1240 yılında vefat etmiştir (Cebecioğlu, 2008).

Eserleri: *Dîvân, Futûhât, Rûhu’l-Kuds ve ed-Dürretü’l-Fâhire, Kitâbü’l-Misbâh Fi’l-Cem’i Beyne’s-Sıhah, Cilâ’u’l-Kulûb.*

2. 4. 26. Nakşî (1640-1702)

Asıl adı İbrahim’dir. 1640 yılında İstanbul’da dünyaya gelmiştir. Babası Hüseyin Paşa’nın kethüdası Mehmed Ağa’dır. İlk tahsilini İstanbul’da görmüştür. Halvetiyye tarikatı şeyhlerinden Seyyid Alâeddin Efendi’ye intisap etmiştir. Şehzade Camii’nde vaiz olarak bulunduğu sırada 22 Temmuz 1702 yılında vefat etmiştir. Kabri ise Altı Mermer’de bulunan Hekimoğlu Ali Paşa Camii türbesindedir (Ayhan, 2000).

Eserleri: *Dîvân, İlâhiyyât, Tasavvufî Bir Risâle.*

2. 4. 27. Nasûhî (1648-1717)

1648 yılında İstanbul’da doğmuştur. Halvetiyye’nin Nasûhîye kolunun kurucusudur. Halvetî büyüklerinden Şeyh Alaaddin Ali’ye intisap etmiştir. Nasûhî Dergâhı’nda seccâdenişin olmuştur. 1717 yılında vefat etmiştir (Baki, 2020).

Eserleri: *Tefsir-i Şerîf, Risâletü’r-Rüşdiyye, Risâletü’l-Fahriye, Risâletü’l-Velediye, Şuabu’l-Îmân, Şerh-i Gazel-i Mısri-i Niyâzî, Mecmûatü’l-Ehâdis, Dîvân-ı İlâhiyyât.*

2. 4. 28. Nesîmî (?-1417)

Doğum tarihi ve yeri hakkında bilgi bulunmamaktadır. Seyyid ünvanıyla birlikte de anılmaktadır. İyi bir eğitim görmüş ve Hurûfilik anlayışını benimsemiştir. Bu nedenle de idam edilerek öldürülmüştür (Ayan, 1971).

Eserleri: *Türkçe ve Farsça Dîvân, Mukaddimetü’l-Hakâyık.*

2. 4. 29. Neş'et (1735-1807)

1735 yılında doğmuştur. Asıl adı Süleyman'dır. Babası Ahmed Refia Efendi'dir ve aslen İstanbullu olmakla beraber şiir ve müzikle ilgilenmiştir. Dâye-zâde Cûdî ona Neş'et mahlasını vermiştir. Hoca Neş'et adıyla da bilinmektedir. Şairliğinden ziyade yetiştirdiği öğrencilerle şöhret kazanmıştır. 14-15 yaşlarında iken Mevlevî Şeyhi Çelebi Efendi'ye intisap etmiştir. Arapça ve Farsça öğrenmiştir. 1807 yılında vefat etmiştir (Oğraş, 1991).

Eserleri: *Dîvân, Tûfân-ı Marifet, Tercüme-i Şerh-i Dü-Beyt.*

2. 4. 30. Niyâzî-i Mısırî (1618-1694)

Malatya'nın Aspozi kasabasında doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. Eğitim için Mısır'a gitmesinden dolayı Mısırî mahlasını da kullanmıştır. Gençlik yıllarında sûfilere katılmış fakat zamanla görüşü değişerek bir Halvetî şeyhine intisap etmiştir. Şeyhinin Malatya'dan ayrılmasının üzerine önce Diyarbakır'a sonra Mardin ve Kahire'ye gitmiştir. Limni'ye sürgün edildikten bir yıl sonra 1694'te vefat etmiştir.

Niyazî-i Mısırî vahdet-i vücûd görüşünü benimsemiş ve Ehl-i Beyt'e çok önem vermiştir (Erdoğan,1998; Eşref Doğan, 2015).

Eserleri: *Dîvân, Tuhfetü'l-^{cu}uşşâk, Mecmua, Risâle-i Es'ile ve Ecvibe-i Mutasavvifâne, Risâle-i Devriyye, Ta'birâtü'l-vâkı'ât, Şerh-i Nutk-ı Yûnus Emre-i Hasaneyn, Îâde, Nokta, Eşrâtü's-sâat, Hızriyye, Nefise.*

2. 4. 31. Nûrî (1565-1651)

Asıl adı Abdulahad olmakla birlikte lakabı Evhadüddin'dir. Şiirlerinde Nûrî mahlasını kullanmıştır. 1595 yılında Sivas'ta doğmuştur. Hem anne hem de baba tarafından meşâyih ve ulemânın bulunduğu köklü bir soydan gelmektedir.

İlk eğitimini Sivas'ta alan Nûrî daha sonra dayısıyla İstanbul'a gelmiş ve burada eğitimine devam etmiştir. Devrin büyük âlimlerinden dersler almış, batınî ilimleri ise dayısı olan Halvetî şeyhi Abdülmecid Sivasî'den öğrenmiştir. Mehmed Ağa Tekkesi'nde şeyhlik görevinde bulunmuş ve amcası Şemseddin Sivasî'nin Sivas'ta kurduğu Halvetî tarikatının

Şemsiyye kolunu dayısı Abdulmecid Sivasî ile birlikte İstanbul ve çevresine yaymıştır. 1651 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Akkaya, 2020).

Eserleri: *Dîvân, Risâletün fî-Deverâni's-Sûfiyye, Terceme-i Te'dîbü'l-Mütemerridîn, Er-Risâletü's-Semâ'iyetü'l-Mülzimetü li'l-Münkirîn.*

2. 4. 32. Pir Sultan Abdal (?-?)

16 yy'da yaşadığı kabul edilen Pir Sultan'ın hayatı hakkında pek bilgi yoktur. Doğum ve ölüm tarihi net değildir. Hayatı ile ilgili bilgilerin çoğu ise halk rivayetleri ve bu mahlaslı şairlerden elde edilen çıkarımlardan ibarettir. Buna göre asıl adı Haydar'dır ve Yemenlidir. İyi bir eğitim almıştır. Şiirlerinde pirinin Hasan Efendi olduğunu söylemiştir. Kendisinin müridleri ise Kul Himmet ve Kul Hüseyin'dir. Müstakil bir eseri yoktur (Bekki, 2020).

2. 4. 33. Râgıb Paşa (1699-1763)

1699 yılında İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. Babası Defter-hâne kâtiplerinden Şevkî Mehmed Efendi'dir. İyi bir eğitim almıştır. Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Sadrazamlık gibi çeşitli devlet adamlığı görevlerinde bulunmuştur. 8 Nisan 1763'te vefat etmiştir (Yorulmaz, 1998).

Eserleri: *Dîvân, Münşeât-ı Râgıb, Fethiyye-i Belgrad, Tahkîk ve Tevfîk, Mecmûa-i Râgıb Paşa, Aruz Risâlesi.*

2. 4. 34. Rûhî (?-1605/1606)

Doğum tarihi kesin olarak belli değildir. Asıl adı Osman'dır. Rûhî mahlaslı diğer şairlerle karıştırılmaması için kendisinden Rûhî-i Bağdâdî olarak bahsedilir. Aslen Anadoluludur. Bağdat'ta görev yapan devlet erkanına kasideler sunmuştur. Baba mesleği olan sipahilikle uğraşmıştır. İran seferinde görev almış ve sonrasında Nihâvend'in fethine katılmıştır.

Mutasavvıf bir şairdir. Vahdet-i vücûd anlayışını benimsemiştir. En çok Sinan Paşa'ya kaside sunmuştur. 1605-06 yılında Şam'da vefat etmiştir (Erten, 2018).

Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 35. Sefil Bahşî

Kaynaklarda hakkında bilgi bulamadığımız Bahşî hakkında, mecmuada bulunan şiirinden yola çıkarak Alevî- Bektâşî karakterli bir şair olduğu söylenebilir.

2. 4. 36. Senâî (?-1784/85)

Asıl adı Ali'dir. 18. yüzyılda yaşamış bir şairdir. Hayatı hakkındaki bilgiler çok azdır. Edirne'de doğmuştur. Celvetî Tarikatı Şeyhi Süleyman Zâtî'ye intisap etmiştir. Ümmî bir şairdir. 1784/85 yılında vefat etmiştir (Öte, 2000).

Eserleri: *Dîvân*.

2. 4. 37. Serîrî (?-?)

Doğum veya ölüm tarihi belli değildir. Sehî Bey, *Heşt Behişt*'e Serîrî Çelebi olarak kaydetmiştir. Manisa'da doğmuştur. Sultan Korkud'a hizmet etmiştir. Sultan Korkud'un vefatından sonra İstanbul'a gelmiş ve sipahi oğlanları bölüğüne katılmıştır. (Aksoyak, 2022b).

2. 4. 38. Seyyid Seyfullâh (?-1601)

Asıl adı Seyfullâh Kâsım'dır. Babası Nizâmüddîn Ahmet Efendi (Seyyid Nizâm)'dir. Hz. Peygamber soyundan gelmektedir. Doğum tarihi hakkında net bir bilgi yoktur. 1601 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

Halvetiyye tarikatının Ahmediyye kolunun Sinâniyye şubesini kuran Ümmî Sinan'a intisap edip halife olmuştur. Emirler Tekkesi'nde uzun yıllar postnişin olmuştur. Hem manzum hem mensur eserler kaleme almış olsa da manzum eserleri onun tanınmasını sağlamıştır. Hem şairlik hem de şeyhlik yönüyle önemli bir isimdir (Tosun, 1997).

Eserleri: *Dîvân*, *Mi'râcü'l-Mü'minîn*, *Câmi'u'l-Maârif*, *Şeref-i Siyâdet*, *Ma'denu'l-Ma'ârif*, *Esrâru'l-Ârifîn*, *Seyr-i Sülûk*, *Risâle-i Tâcı Nizâmî*, *Miftâh-ı Vahdet-i Vücûd*, *Âdâb-ı Menâzil*.

2. 4. 39. Seyyid Vehbî (1674?-1736)

Asıl adı Hüseyin olup İmam-zâde Mehmet Efendi'nin kethüdası Hacı Ahmet Efendi'nin oğludur. İstanbul'da doğmuştur. Vehbî mahlasını ise şair Neylî vermiştir. Ehl-i Beyt soyundan geldiği için Seyyid lakabı ile de anılmıştır. Medresede öğrenim görmüş, müderrislik ve kadılık görevlerinde bulunmuştur. Halep'te kadılık yaptıktan sonra Hicaz'a gitmiş ve 1736'da İstanbul'da vefat etmiştir.

Lâle Devri şairlerinden olan Vehbî; Nâbî ve Nedîm tarzında şiirler yazmıştır. Kasidelerinde ise Nef'î edası hâkimdir (Dikmen, 2004).

Eserleri: *Dîvân, Surnâme, Hadîs-i Erba'în Tercümesi, Leylâ vü Mecnûn, Sulhiyye, Takrîz.*

2. 4. 40. Sezâyî (1699-1738)

Asıl adı Hasan'dır. 1699 yılında Mora yarımadasındaki Gördes'de dünyaya gelmiştir. Babası Ali Bey'dir. Sezâyî mahlasını Niyâzî-i Mısrî vermiştir. Sezâyî, Câbî Dede olarak da bilinmektedir. Gülşenî tarikatına mensuptur. Şeyh Fenâî'ye intisap etmiştir. Şeyhinin vefatından sonra Gülşenî Tekkesi şeyhi olmuştur. 29 Aralık 1738'de vefat etmiştir (Özuygun, 1999).

Eserleri: *Dîvân, Mektûbât.*

2. 4. 41. Sırrî (?-1729/1730)

Doğum tarihi kesin olarak belli değildir. Asıl adı Mehmed Sırrî'dir. Kubbe Tekkesi postnişîni Kâdirî tarikatı şeyhi Süleyman Efendi'nin talebesidir. Remlî lakabıyla da tanınmaktadır. Remlî Tekkesinin kurucusu ve ilk şeyhidir. Ömrünün sonuna kadar bu görevde bulunmuştur. 1729-30 yılında vefat etmiştir (Kurt, 2015).

Eserleri: *Dîvân, Dîvân-ı Mürşid-i Dervîşân, Tarikat-nâme ve Nesâyah-i Mürşid-i Dervîşân, Tarîk-i Ta'bîr ve Terbiye-nâme-i Dervîşân, Risâle-i Tahkîk.*

2. 4. 42. Şemseddin Sivâsî (1520-1597)

1520'de Tokat'a bağlı Zile'de doğmuştur. Tam adı Ahmed Şemseddin Ebû's-Senâ b. Muhammed Ebi'l-Berekât b. Ârif Hasan ez-Zîlî es-Sivâsî'dir. Babası Ebû'l-Berekât Muhammed ez-Zîlî, Hacı Hızır'ın halifesidir. Amasya, Tokat ve İstanbul'da eğitim görmüştür. Hacı Hızır halifelerinden Muslihuddin Efendi'ye biat etmiştir. Ekim 1597'de vefat etmiştir (Aksoy, 2005).

Eserleri: *Süleymânîye, İbret-nümâ, Gülşen-âbâd, Mevlid.*

2. 4. 43. Şemsî Tebrîzî (1186-1247)

Asıl adı Muhammed'dir. Tebriz'de doğmuştur. Babası Ali b. Melikdâd'dır. Tebrizli Şeyh Ebû Bekr-i Selebâf'a intisap etmiştir. Mevlânâ ile tanışması hayatının dönüm noktası olmuştur. 1247 yılında vefat etmiştir (Ceyhan, 2010).

2. 4. 44. Şevkî (?-1852)

Asıl adı Ömer Şevkî Efendi'dir. Mardin'de doğmuştur fakat doğum tarihi kesin değildir. Ağa-zâde Seyyid Ömer Efendi, Müftü-zâde Ömer Şevkî ve Seyyid Ömer Şevkî diye de tanınmaktadır. Babası Müftü Seyyid Âbid Efendi'dir. İlk eğitimini Mardin'de Zeynî-zâde Mahmûd Efendi'den almış sonrasında Kayseri'de Hoca Kâsım Efendi'nin yanında tamamlamıştır. İslâmî ilimler konusunda dersler vermiş ve müftülük yapmıştır. 1852'de vefat etmiştir (Yekbaş, 2020).

Eserleri: *Dîvân-ı Se-zebân, Mecmû'a-i Fetâvâ, Münyetü'l-Musallî Tercümesi, Şerhu'l-Kâfiye fi'l-Arûz.*

2. 4. 45. Şeyh Cemâlî (1690-1751)

Asıl adı Mehmed Cemâleddin'dir. 1690 yılında Edirne'de doğmuştur. Seyyiddir. Anne ve babası hakkında bilgi bulunmamaktadır. Edirneli Uşşâkî şeyhlerinden Şeyh Muhammed Hamdi Efendi'ye intisap etmiş sonra Edirneli Şeyh Hasan Sezâî Efendi'den hilafet almıştır. 1751 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Üçüncü, 1998).

Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 46. Şîrî (?-?)

Hacı Bektâş-ı Velî ile karıştırılmış bir şairdir. Şîrî mahlaslı şiirlerin Bektaş Çelebi'ye ait olduğu düşünülmektedir. Üç Bektaş Çelebi bulunmaktadır. İlki Balım Sultan'ın kardeşi Yusuf Çelebi'nin mahdumudur. Mezarı Hacı Bektaş Tekkesi'nde Kırklar Meydanı'ndadır. İkincisi Kalender Sultan'ın torunu Resul Bali'nin oğludur. 1642'de vefat etmiştir. Mezarı Kırklar Meydanı'ndadır. Üçüncüsü Hacı Feyzullah Çelebi'nin oğlu Bektaş Çelebi'dir. Şîrî mahlaslı şairin hangi Bektaş Çelebi olduğu kesin olarak bilinmemektedir (Ergun, 2017).

2. 4. 47. Ümmî Sinân (1488-1568)

Asıl adı İbrahim'dir. 1488 yılında doğmuştur. Gördüğü bir rüya sebebiyle Ümmî mahlasını kullanır. Sinânî tarikatının kurucusudur. Doğum tarihi ve nereli olduğuyla alakalı kaynaklarda farklı bilgiler mevcuttur. Prizren'de doğduğu ya da Bursalı olduğu söylenmektedir. İstanbul'da eğitim görmüştür. 1568 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Demir, 2020).

Eserleri: *Risâle-i Şerîfe-i İstanbulî Ümmî Sinân, Dîvân.*

2. 4. 48. Vâsîf (?-1824/1825)

Asıl adı Osman'dır. İstanbul'da doğmuştur fakat doğum tarihi belli değildir. Enderun'da yetişmiştir. Bu yüzden Mir Vâsîf ve Enderunlu Vâsîf olarak da bilinmektedir. Hünkar baş lalası, Peşkir Ağası, Anahtar Ağası ve Kılar Kethüdası görevlerinde bulunmuştur. Sonrasında hâcelik unvanı verilmiştir. 1824/25'te vefat etmiştir (Aksoyak, 2020d).

Eserleri: *Dîvân.*

2. 4. 49. Virânî (?-?)

Doğum ve ölüm tarihi belli değildir. Hakkındaki en eski kaynak Demir Baba Velâyet-nâmesi'dir. 17. yy. şairlerindedir. Hurûfilik konusunda derin bilgiye sahiptir. Eserlerinde 12 İmam'ı, Hz. Ali sevgisini işlemiştir (Usluer, 2020).

Eserleri: *Dîvân, Risâle.*

2. 4. 50. Yahyâ (1644-1698)

1644 yılında İstanbul Eyüp'te doğmuştur. Kastamonulu Şaban Efendi'nin oğludur. Miftâhî-zâde Ahmed Efendi'den sülukunu tamamlamıştır. Babasının ölümünden sonra Hoca Sadeddin Efendi Zafiyesi'nde şeyhlik yapmıştır. 18 Haziran 1698'de İstanbul'da vefat etmiştir. Yazdığı ilahilerle tanınmıştır (Aslan, 2020).

2. 4. 51. Yûnus Emre (1240-1320)

1240 yılında doğan Yûnus Emre'nin hayatı hakkındaki bilgiler çok azdır. Orta Anadolu havzasında doğmuş ve orada yaşamıştır. Tabduk Emre'ye intisap etmiştir. Eğitimi ve ne işle meşgul olduğu hakkında bilgi bulunmamaktadır. Eserlerinde duru bir Türkçe kullanmış ve ilahî aşka yönelik şiirler kaleme almıştır. Şiirlerinde Âşık Yûnus, Bî-çâre Yûnus, Koca Yûnus ve Tabduk Yûnus gibi mahlasları da kullanmıştır (Tatçı, 2016).

Eserleri: *Dîvân, Risâletü'n-Nushiyye.*

2. 4. 52. Zarîfi (?-1795)

Kaynaklarda ismi; Zarîfi Baba, Zarîfi Ömer Efendi, Ömer Baba şeklinde de geçmektedir. Bulgaristan sınırları içindeki Rusçuk'ta doğmuştur. Sa'diye tarikatı şeyhlerindedir. Şiirlerinde sade ve anlaşılır bir dil kullanmıştır. Dinî-tasavvufî içerikli şiirler yazmış ve hikemî üslup kullanmıştır (Gönel, 2013).

Eserleri: *Dîvân.*

2.4. Mecmuada Bulunan Şairler, Yüzyılları ve Şiir Sayıları

Mecmuada tespit edebildiğimiz 66 farklı şair bulunmaktadır. 8 manzumenin ise kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Tablo 2.1: Mecmuada bulunan şairler, yüzyılları ve şiir sayıları

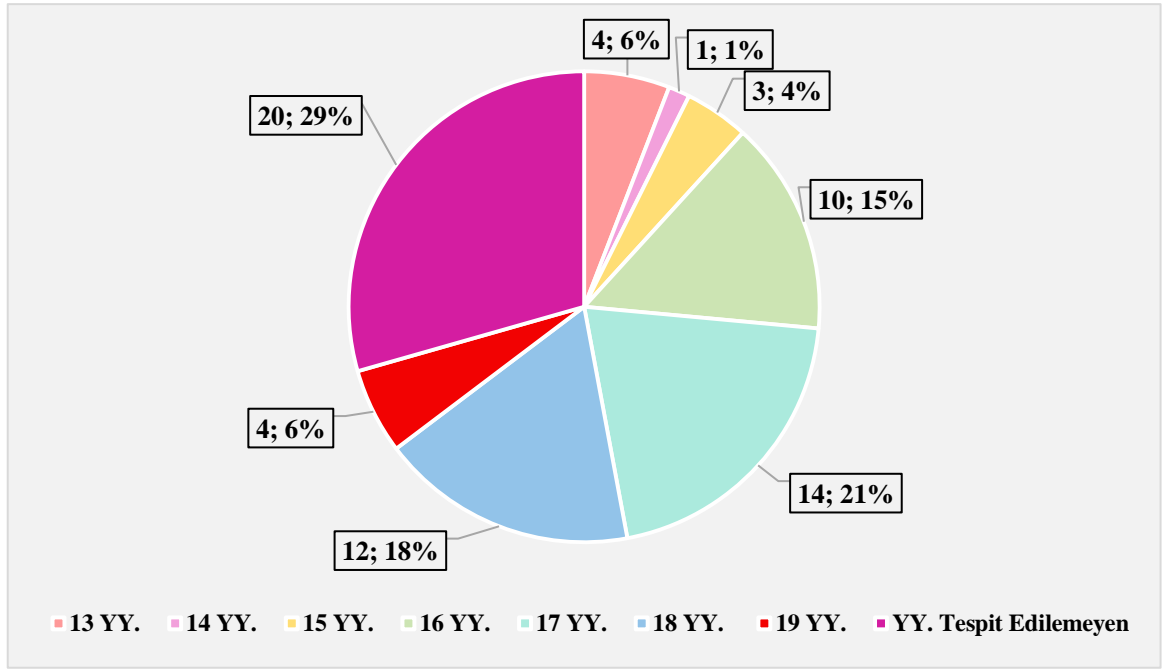
Sıra	Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl	Şiir Sayısı
1	Yûnus Emre	13. yy.	4
2	Niyâzî-î Mısrî	17. yy.	19
3	Nesîmî	14. yy.	18
4	İbrâhim Hakkı	18. yy.	5
5	Hatâyî	16. yy.	9
6	Muhyiddin Arâbî	13. yy.	1
7	Pir Sultân Abdâl	16. yy.	9
8	Nakşî	17-18. yy.	3
9	Senâ'î	18. yy.	1
10	Muhyiddin Abdâl	16. yy.	38
11	Ecrî	18. yy.	1
12	Âşık Ömer	-	1
13	Askerî	17. yy.	1
14	Vîrânî	17. yy.	1
15	Ömer	-	2
16	İrşâdî	19. yy.	1
17	Süleymân	-	2
18	Dehrî	-	1
19	Hârî	-	2
20	Seyyid Vehbî	18. yy.	3
21	Eşrefoğlu Rûmî	15. yy.	6
22	Hamdî	15-16. yy.	1
23	Şems-i Tebrîzî	13. yy.	4
24	Sefil Bahşî	-	1
25	Mevlânâ	13. yy.	1
26	Hâşimî	17. yy.	2
27	Zarîfî	18. yy.	17
28	Sezâyî	18. yy.	7
29	Kul Ahmed	-	1
30	Nûrî	17. yy.	3
31	Hüdâyî	17. yy.	2
32	Yahyâ	17. yy.	1
33	Enderunlu Fâzıl	18. yy.	1
34	Rûhî	16. yy.	1
35	Bosnevî	19. yy.	1
36	Hacı Bayrâm-ı Velî	15. yy.	2
37	Nasûhî	17. yy.	1
38	Cemâl-i Halvetî	-	1
39	Dervîş Ömer Fu'âdî	17. yy.	1
40	Dervîş Osmân	17. yy.	1
41	Sırrî	17. yy.	1

42	Kul Hasan	17. yy.	1
43	Ümmî Sinân	16. yy.	1
44	Muhibbî	16. yy.	1
45	Fahrî	-	1
46	Dürrî	17. yy.	2
47	Serîrî	-	1
48	Mümtâz	-	1
49	Râgıb Paşa	18. yy.	1
50	Vâsıf	18. yy.	1
51	Âşık Yûnus	15. yy.	15
52	Şeyh Cemâlî	18. yy.	1
53	Şemsî	16. yy.	4
54	İsmail Hakkı Bursevî	17. yy.	1
55	Himmet	-	1
56	Rızâ'î	-	1
57	Şirî	-	1
58	Seyyid Seyfullâh	16. yy.	5
59	Hâfız	-	2
60	Osmân	-	1
61	İşretî	16. yy.	1
62	Neş'et	18. yy.	1
63	Şâkir	-	1
64	Şevkî	19. yy.	1
65	Âkif Efendi	-	1
66	Kudsî	19. yy.	4
	Bilinmeyen		8
	Toplam		238

Tablo 2.1 (devam ediyor)

Tablo 2.1’de görüldüğü üzere en fazla şiiri olan şair Muhyiddin Abdâl’dir ve eserdeki toplam şiir sayısı 238’dir.

Mecmuada şiirleri bulunan şairlerin yayımlanmış divanları incelenip taranmış ve bu divanlarda bulunan şiirler dipnot düşülerek belirtilmiştir. Mecmuaya Bâkî mahlası ile kaydedilen şiirin Nûrî’ye, Hacı Bektaş-ı Velî’ye ait olarak gösterilen şiirin Şirî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

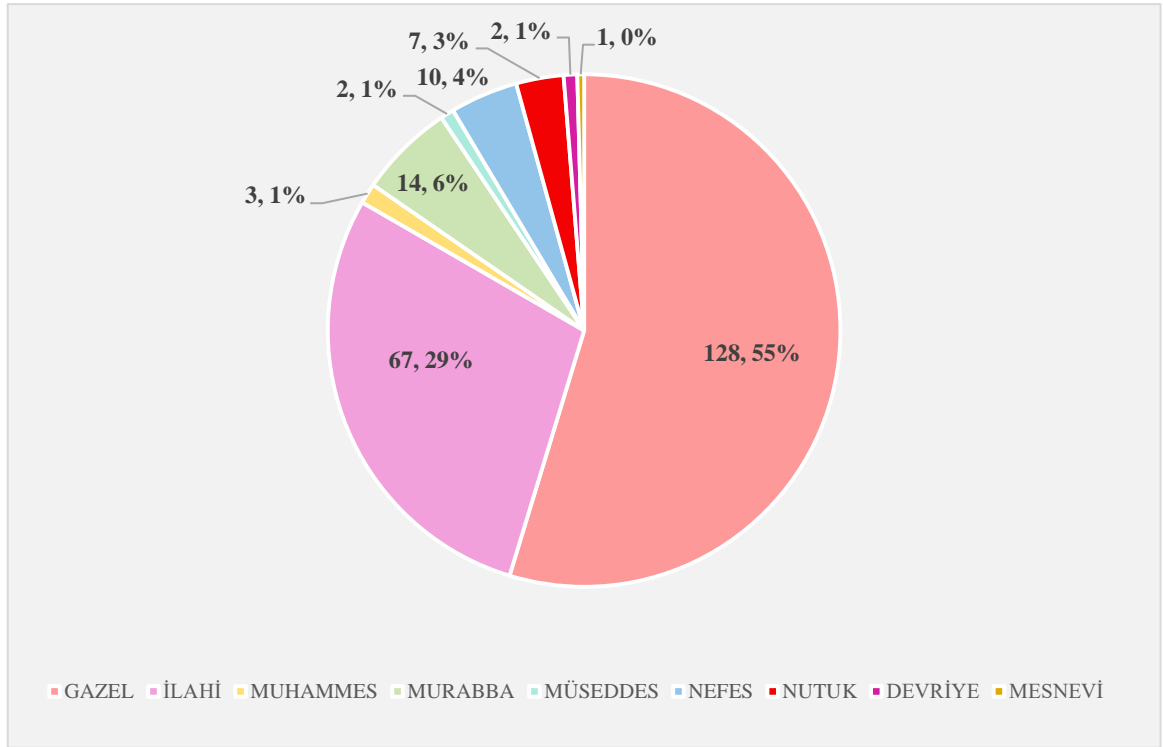

Şekil 2.1: Mecmuadaki şairlerin yüzyıllarına göre yüzdeleri dağılımları

Mecmuada yer alan şairler yüzyıllara göre tasnif edilmiş ve bir grafik hâlinde gösterilmiştir. Şekil 2.1'e göre mecmua sahibinin 17. yy.'da yaşayan şairleri tercih ettiği tespit edilmiştir.

2.5. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri

Üzerinde çalışılan eserin İlahi Mecmuası olması sebebiyle bu mecmuada divan edebiyatı ve halk edebiyatı nazım şekillerine bir arada yer verilmiştir. MESTAP tablosunda nazım şekillerine yer verildiği için burada yeniden zikredilmemiştir. Kullanım yüzdeleri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Şekil 2.2: Şiirlerde kullanılan nazım şekillerinin yüzdeleri dağılımları

Şekil 2.2'ye göre mecmuada en fazla tercih edilen nazım şeklinin gazel olduğu görülmektedir.

2.6. Mecmuada Kullanılan Ölçüler

Mecmuada hem aruz hem hece vezni kullanılmıştır. Mecmuada yer alan manzumelerin vezin ve hece ölçüsü dağılımını gösteren tablo şu şekildedir:

Tablo 2.2: Mecmuada kullanılan ölçüler

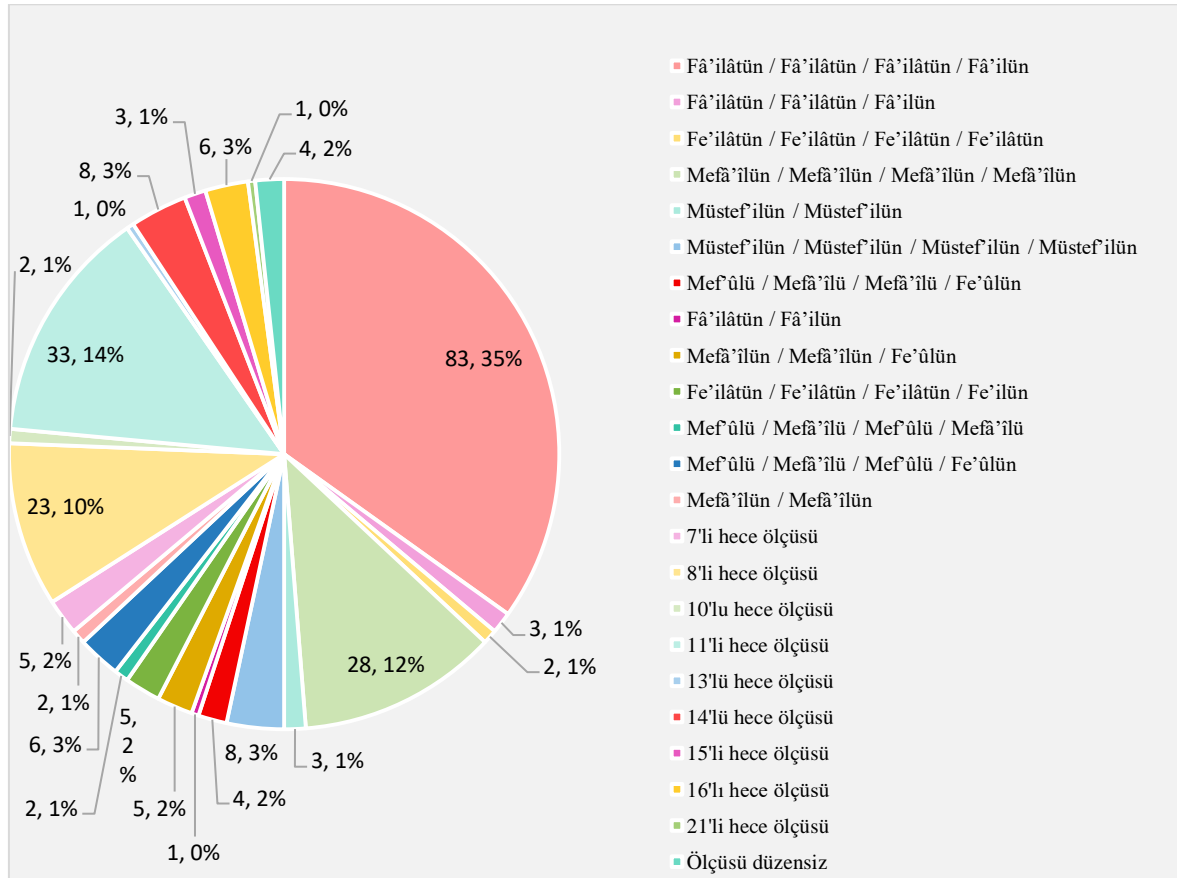
Aruz Ölçüleri	Hece Ölçüleri
Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	7'li hece ölçüsü
Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	8'li hece ölçüsü
Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün	10'lü hece ölçüsü
Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün	11'li hece ölçüsü
Müstef'ilün / Müstef'ilün	13'lü hece ölçüsü

Müstef'ilün / Müstef'ilün / Müstef'ilün / Müstef'ilün	14'ü hece ölçüsü
Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün	15'li hece ölçüsü
Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	16'lı hece ölçüsü
Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ûlün	21'li hece ölçüsü
Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mef'ûlü / Mefâ'ilü	Ölçüsü düzensiz
Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün	
Mefâ'ilün / Mefâ'ilün	
Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mef'ûlü / Fe'ûlün	

Tablo 2.2 (devam ediyor)

Tablo 2.2'ye göre on üç tane aruz, dokuz tane hece vezni bulunmaktadır. Ölçüsü düzensiz dört adet şiir vardır.

Mecmuada kullanılan tüm ölçülerin grafiği şu şekildedir:

Şekil 2.3: Şiirlerde kullanılan ölçülerin yüzdeleri dağılımları

Şekil 2.3'e göre şiirlerde en fazla Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün aruz ölçüsünün kullanıldığı görülmüştür. Hece ölçüsünde ise en çok 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

2.7. Mecmuanın İçeriği

Eser bir ilahi mecmuasıdır. Mecmuadaki çoğu şiirde başlık bulunmaktadır. Başlıklarda şiirin; “Der-Mağām-ı Segāh” gibi makamına, “Ġazelliyāt-ı Niyāzī “ gibi şairin mahlasına ve şiirin türüne ya da nazım şekline yer verilmiştir. Ayrıca mecmuaya üç tane Farsça şiir eklenmiş olup bunlardan ikisinin Şems-i Tebrîzî'ye birinin ise Mevlânâ'ya ait olduğu görülmüştür. Bazı şiirlerde asıl metinde olmayıp icra anında söylenen “hû”, “Allâh” ifadelerinin olduğu tespit edilmiştir. Mecmuada tercih edilen manzumelerde ayet ve hadis iktibasları da sıkça karşımıza çıkmaktadır.

Üzerinde çalışılan eserde yer alan tasavvufî şiirleri dört kısımda tasnif etmek mümkündür:

1. Yûnus Emre, Niyâzî-i Mısrî, Eşrefoğlu Rûmî gibi şairlerin halk arasında bilinen şiirleri.
2. Muhyiddîn Abdâl, Hatâyî gibi Alevî-Bektaşî şairlere ait Hz. Ali ve Ehl-i Beyt sevgisini işleyen şiirler.
3. Nesîmî'ye ait Hurûfliği işleyen şiirler.
4. Diğer tasavvufî şiirler.

Mecmua ilahi mecmuası olarak isimlendirilse de mürettibin âşıkane şiirlere de yer verdiği görülmektedir. Özellikle mecmuanın son varaklarında yer alan bu şiirler Râgıb Paşa, Hârî, Vehbî gibi şairlere aittir. Bu açıdan mecmua, dinî/tasavvufî karakterli şiirlerin ağırlıklı olduğu bir toplama mecmua mahiyetindedir demek doğru bir çıkarım olacaktır.

1.8. Derleyicinin Kimliği

Mecmuanın mürettibi ve tertip tarihi hakkında bilgi yoktur. Mecmuada 19. yy şairlerine yer verilmesi nedeniyle bu asırda veya sonrasında yaşadığı düşünülmektedir. Mecmuada yer verilen şiirlere göre mürettibin döneminde yaşayan ünlü şairler dışında daha az bilinen şairlerin şiirlerine de yer verdiği görülmektedir. Ayrıca başlıklarda ilahilerin makamlarının yazılması mecmua sahibinin tasavvuf musikîsine ilgi duyduğu çıkarımını da desteklemektedir.

3. BÖLÜM: METİN

Bu bölümde metin oluşturulurken izlenen yöntem açıklanmış ve eser transkripsiyonlu bir şekilde yazılmıştır.

3. 1. Metni Oluşturmada İzlenen Yöntem

1. Vezinden dolayı yapılması gereken eklemeler köşeli parantez içinde “[]” gösterilmiştir.
2. Metinden çıkarılması gerektiği düşünülen kısımlar ise normal parantez “()” içinde verilmiştir.
3. Metin içerisinde okunamayan ve doğruluğundan şüphe duyulan kelimeler üç nokta “...” konularak ifade edilmiş ve aslî şekilleri dipnotta belirtilmiştir.
4. Nüsha varak numaraları köşeli parantez “[]” içerisinde yazılmıştır.
5. Şiirler mecmuada takip eden sıraya göre numaralandırılmıştır.
6. Şiirlerde tespit edilen vezin kusurları veya farklılıklar dipnotta gösterilmiştir.
7. Manzumelerin vezin ve ölçü bilgileri manzumenin baş kısmında verilmiştir.
8. Mecmuada yer alan şiirlerden ulaşılabilenler basılı divanlar ve lisansüstü tezlerle karşılaştırılmış, farklar dipnotta gösterilmiştir.
9. Manzumelerde geçen ayet ve hadis iktibasları italik yazılmış ve meallerine/anlamlarına dipnotta yer verilmiştir. Bazı ayet ve hadisler birden fazla şiirde geçtiği için bir kez gösterilip açıklanmıştır.
10. Şairlerin mahlasları italik punto ile yazılmıştır.
11. Manzumelerin başlıkları koyu punto ile yazılmıştır.
12. Farsça metinler okunmamış aslî şekilleri çalışmaya eklenmiştir.
13. Şiirlerdeki özel isimlere getirilen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılmıştır.
14. Zarf fiil eki daima sert haliyle “-ip, -up” şeklinde yazılmıştır. Ör. gelüp, idüp.
15. Farsça ikilemeler tire işareti (-) ile gösterilmiştir. Ör. dem-â-dem.
16. Mecmuadaki “kapalı e”ler her zaman “i” ile yazılmıştır. Ör. dir, vir.
17. Farsça vâv-ı ma’dûle “v” ile gösterilmiştir. Ör. h^vâce, h^vâb.
18. Elif-i maksureler “â” ile yazılmıştır. Ör. Muştafâ, Ğsâ.
19. Farsça birleşik isimler tire ile yazılmıştır. Ör. meh-tâb.

20. Arapça ve Farsça kelimelerin köklerindeki ünlüler korunarak yazılmıştır. Ör. maḥabbet.
21. Aslı “cışk” şeklinde olan kelime, günümüzdeki şekliyle “caşk” yazılmıştır.
22. Farsça ön ekler tire ile ayrılarak gösterilmiştir. Ör. bî-murâd.
23. Vâv-1 meçhuleler ise kısa ünlü ile gösterilmiştir. Ör. hoş.
24. Sert ünsüz benzeşmesi kuralına uyulmayarak manzumelerdeki aslî şekilleri ile yazılmıştır. Ör. itdüm.
25. Sert ünsüz ile başlayan kelimeler aynı şekilde yazılmıştır. Ör. tonuna.
26. Eserde kelimeye birleşik olarak yazılan “çün, içün” kelimeleri tire (-) işaretiyle kelimedenden ayrı olarak yazılmıştır. Ör. anuḡ-çün.

Tablo 3.1: Çeviri yazı alfabesi

أ, ا	Ā, ā; a, e	ض	Ž, ž
ء	°	ط	T, t
ب	b	ظ	Z, z, D, d
ت	t	ع	°
ث	Ṣ, ṣ	غ	Ĝ, ĝ
ج	c	ف	f
ح	H, h	ق	K, k
خ	Ḥ, ḥ	ك, ك	k, g, ŋ
د	d	ل	l
ذ	Z, z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	Ū, ū; v, u, ü, o, ö
س	s	ه	h, a, e
ش	ş	ى	Ī, ī; i, y
ص	Ş, ş	vâv-1 ma'dûle	v

[1b]

1

İlāhî¹

-. - / -. - / -. - / -. -

1. Ol cihānuñ faḥrinüñ sırrına ḳurbān olayım
Ḥutbe-i levlākinüñ şānına ḳurbān olayım
Ḳābe ḳavseyni ev ednāsına ḳurbān olayım
Ben anuñ ʿilmine ʿirfānına ḳurbān olayım
Ben anuñ esrār-ı miʿrācına ḳurbān olayım
2. Ol Ebūbekr ü ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī dōrt yārıdır
Ol risālet bāğınuñ anlar gül-i gülizārıdır
Cümle aşḫāb-ı hidāyet rāhınuñ envārıdır
Ben anuñ evlād u ensābına ḳurbān olayım
Ben anuñ aşḫāb u aḥbābına ḳurbān olayım
3. Ol Ḥasan Ḥazretleri'ne zehr içürdi eşḳıyā
Hem Ḥüseyn oldı şusuzluḳdan şehīd-i Kerbelā
İkisinüñ aşlı nesli cümle ʿāl-i Muştafā
Ben anuñ āline aşḫābına ḳurbān olayım
Ben anuñ evlād u ensābına ḳurbān olayım
4. Her ne deñlü enbiyā vü mürselīn hep geldiler
Ümmeti olmaḳlıḳın Ḥaḳ'dan temennā ḳıldılar
Evliyā aña Niyāzī ḳul [u] ḳurbān oldılar
Ben anuñ ayağınuñ tozına ḳurbān olayım

[2a]

¹ Manzūme *Niyāzī Dīvānı*'nda 5 benddir. Burada sadece 4 bendine yer verilmiş olup son bendin 5. mısraı eksiktir (Erdoğan, 1998: 119).

1. Kara tonlu Ka'be'm saña
Varsam ağlayu ağlayu
2. °Aceb göre [mi] bu gözüm
Kabül ola mı bu sözüm
Hacerü'l-esvede yüzüm
Sürem ağlayu ağlayu
3. Gelür hüccâc yana yana
Cigerleri dönük kana
Zemzem şuyın kana kana
İçsem ağlayu ağlayu
4. Çevre yanı kesme kıya
El kaldırup âmîn diye
°Arfât Tağ(ı)'na vakfeye
Tursam ağlayu ağlayu
5. Akıdurlar hayvân kanın
Esirgemez kimse cânın
Medyen'de(ki) Hac kurbânın
Kesem ağlayu ağlayu
6. Açar gözümün yaşları
Artdı bağırumuñ başları
Şeytân ardına taşları
Atsam ağlayu ağlayu

² Bu manzume internet ortamlarında farklı şekillerde ve Âşık Yunus'a ait olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat Âşık Yunus'a ait divanda böyle bir şiire rastlanılmamıştır.

7. Dervîş murâdına irdi
Artdı yüregimüñ derdi
Ka°betu'llāh'a yüz sürüp
Döndi ağlayu ağlayu

3

Ġazeliyāt Niyāzî³

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Zāhidā şüret gözetme içerü gel cāna baķ
Vechüñ üzre gör ne yazmış defter-i Raĥmān'a baķ
2. Muşhafuñ⁴ ĥüsnine yazmış *ķul huva'llāh*⁵ āyeti
Gel inanmazsañ gir oķu mekteb-i °irfāna baķ
3. Çeşmini gösterdigince °aşıķuñ cānım alur
Leblerin açdıķça cān nefĥ eyleyen cānāna baķ
4. Zülfünüñ her bir telinde baĝlı biñ Mecnūn'ı gör
Ĥaţţınıñ leylindeki yüz biñ meh-i tābāna baķ

[2b]

5. Āteş-i ruĥsār ile yanmış ķararmış çehresi
Ĥarf libāsından şoyunan⁶ noķta-i °üryāna baķ
6. Hep mülāzım ķulluĝında bu cihānuñ şehleri
Ĥapusunda pādişehler ķul olan şulţāna baķ⁷

³ Manzūme *Niyāzî Divanı*'nda 7 beyittir. Mahlas beyti mecmuaya kaydedilmemiştir (Erdoğan, 1998: 111).

⁴ Muşhafuñ: Muşhaf-1 ND.

⁵ İhlas Suresi 1. ayetten iktibastır. “قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ” (De ki: “O, Allah'tır, tektir.)) URL-2 (2023).

⁶ şoyunan: mu°arrā ND.

⁷ Bu beyit 2a'da da kaydedilmiş olup üzeri çizilmiştir.

Ġazeliyât Eşref-zâde⁸

- . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1. Kim ki bu yolda cān virmez⁹ pes niçün cānān diler¹⁰
Müdde'īdür ҡo anuḡ¹¹ kim dost iün¹² yalan diler
2. Kibr ü kīn olduḡı yirde¹³  aşķ gelüp ҡılmaz ҡarār
 Aşķ ḡarāblıķlar ҡılar¹⁴ ma' m rları vīrān ider
3. Dost yolunda  aşıķa elbetde cān vir[mek] gerek
Zīrā ol dost  aşıķı [bī-]dil ü bī-cānān¹⁵ diler
4. *Eşrefoḡlu R mī* bu  aşķa vireli¹⁶ varını
Bī-murād olmuş y r r kim vaşl ne hicrān diler¹⁷

[3a]

- . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1.  Aşiy m y z m ҡarasın sil Muḡammed Muştafā
 Aşiler derdine dermān ҡıl Muḡammed Muştafā
2. Bir g nāhı işlemişem anı kimse itmemiş
Yazılı defter içinde sil Muḡammed Muştafā

⁸ Bu şiir *Eşrefoḡlu R mī Divanı*'nda 7 beyittir (G neş, 2014: 85).

⁹ Kim ki bu yolda cān virmez: O ki cān vermez bu yolda ERD.

¹⁰ Vezin aksamaktadır.

¹¹ anuḡ: onu ERD.

¹² kim dost i n: ki dostu o ERD.

¹³ yirde: cānda ERD.

¹⁴ ҡılar: sever ERD.

¹⁵ bī-cānān: bī-cān ERD.

¹⁶ bu  aşķa vireli:  aşķa vireli hep ERD.

¹⁷ olmuş y r r kim vaşl ne hicrān diler: olup y r r kim ne vaşl ne hicrān diler ERD.

¹⁸ Bu şiir Hat y 'ye atfedilmektedir. Yazma n shalarda bulunmayan bu şiir diġer neşirlerde karşımıza çıkmaktadır. Bk. Macit, 2017: 126.

3. Meyl-i gâflet mil çeküpdür gözlerimün nûrına
Neyleyem görmez cemâlün yâ Muḥammed Muştafâ
4. Ümmetün ʿüryân [u] giryân zâr [u] sergerdân olup
Çağruşup feryâd iderler yâ Muḥammed Muştafâ

6

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. ʿĀşıkun ervâhı sensin yâ Muḥammed Muştafâ
Hakḳ'ın vâri sensin yâ Muḥammed Muştafâ¹⁹
2. Dertliyüm dermâna sensin yalvaruban ḳapuna
Luṭfuñ ile ḳıl şefâʿat yâ Muḥammed Muştafâ
3. ʿĀşiyim çokdur günâhum bildüğim budur benüm
Nûruñ ile ḳıl şefâʿat yâ Muḥammed Muştafâ
4. Çâresiz[üm] tâḳatüm yok ağlayup yalvarmağa
Varlığıñla ḳıl şefâʿat yâ Muḥammed Muştafâ
5. Vehbî lâyıḳ degüldür vaşfını zıkr itmege
Sen nebîler serverisin yâ Muḥammed Muştafâ

[3b]

7

Naʿt-ı Şerîf-i Ḥamdî Bâ İbtidâ-i Ḥurûf Heycâ-i Ūlâhâ

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Ey elif ḳadd istivâ ḥaṭṭun senün şunʿ-ı Ḥudâ
Bâ berât-ı vaşlına irsem idem cânum fedâ

¹⁹ Vezin aksamaktadır.

Tā tamām oldı vüçüdüm sūz-ı ʿaşkıñla senüñ
Sā şenā-yı naʿt-ı paküñ eylerem her dā'imā

2. Cā cemāl-i zāt-ı pākin görmege ʿāşık gerek
Hā hayāt-ile memātıñ maḥv ider ş[ā]dık gerek
Hā Hudā emriyle cān u kalbi uyanık gerek
Da delīl-i ʿaşk olur od ʿāşıkā bil reh-nümā

3. Zal zelīlem ḥāk-pāy-i kūy-ı yāre ben ğarīb
Ra revādur zār iderse hicrine bu ʿandelīb
Ze zülāl-i laʿl-i nābuñ bendine kıl sen naşīb
Se saʿādet burcına pervāz ider göñlüm şehā

4. Şe şifādur ḥaste diller derdine ğīsūlarıñ
Şa şalādur kim çoķarsa kākül-i şebbūlarıñ
Za zayıf olmaz görenler dīde-i āhūlarıñ
Tı tabībüm çāre sensün çeşm-i cāna tütüyā

5. Zı zafer bu yolda çekmeyen derd ü elem²⁰
ʿAyn ʿayān oldı yüzinde sırr-ı nūn ve 'l-ķalem²¹⁻²²
Ĝayn ğā'ib oldı teşrīfünle senün şirk ü zulm
Fe fenā bi'llāh elinde tutdı ʿāşıklar beķā

6. Kāf ķadem başduñ saʿādet [i]le miʿrāca hemīn
Kef kemāl üzre felekler seyriñ itdin āferīn
Lam leʿamriük²³ tācuñ urdıñ bāşıña ey sen güzīn
Mim muḥaşşıl her murāda irdiñ ey baḥtı ğüşā

7. Nūn nübüvvet mührü zāhrında idi devlet-me'āb

²⁰ Vezin aksamaktadır.

²¹ Kalem Suresi 1. ayetten iktibastır. “ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ” (Nūn. Kaleme ve (yazanların) onunla yazdıklarına andolsun ki sen -rabbinin lutfu sayesinde- asla deli değilsin.) URL-3 (2023).

²² Vezin aksamaktadır.

²³ Hicr Suresi 72. ayetten iktibastır. “لَعْمُرُكُ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ” ((Ey resulüm!) Hayatına yemin olsun ki onlar, sarhoş (sersem) halleriyle saçmalayıp duruyorlardı.) URL-4 (2023).

Vav vişālūñ ile bulur ḥaste diller behre-yāb
He hidāyet Ḥaḳ iderse lā levlā²⁴ ıztırāb
Ye yüzüñ görmek diler *Ḥamdī* kapuñda berre-yāb

[4a]

8

Der-maḳām-ı Segāh

-. - / -. - / -. - / -. -

1. Ḳande bir şem° belürse cem° olur pervāneler²⁵
Dolaşır eṭrāfını ister ki cümle yanalar
Nice bilsün sırr-ı °aşkı cāhil ü²⁶ nādāneler
Tā [e]zelden sırra olmaz āşinā bīgāneler
2. Neyleyem ol dilberi kim bezm-i °işret anlamaz
Eylesün °arż-ı maḥabbet maḥfī şoḥbet anlamaz
Uğruna cānum giderse ḳadr [ü] kıymet anlamaz
Şādıḳ °āşık istemezler şimdiki cānāneler
3. Düşeli bu °aşḳa derdüm gün-be-gün oldu beter
Āteş-i hicrāna yandum tütünüm dā'im tüter
Olalı dīvāne göñlüm kūy [u] şahrālar yeter
°Ālem içre yurd [u] mesken neylesün dīvāneler
4. Bu *Zarīfī* derd-mendi nāle vü şeydā idüp
Ġurbet elde ḥasret-i hicrān-ile ifnā idüp
°Aḳlumı fikri alup hem °āleme rüsvā idüp
Ey perī meskenüm itdün °āḳıbet-i vīraneler/āḳıbet demḥāneler²⁷

²⁴ Bu kelime “lā ve illā” şeklinde okununca vezin düzelmektedir.

²⁵ Vezin aksamaktadır.

²⁶ Bu kelime “cāhili-i” şeklinde yazılmış olup tarafımızdan düzeltilmiştir.

²⁷ Bu durum ilahi olarak okunurken değişiklik arz ettiğini düşündürmektedir.

[4b]

9

İlāhī²⁸

14'lü hece ölçüsü

1. Benem ol ʿaşk bahresi²⁹ cānum³⁰ denizler hayrān baña³¹
Deryā benüm katremdür ʿarş oldı seyrān³² baña
2. Yoğ iken bu bār-gāh var idin ey³³ pādīşāh³⁴
Āh bu ʿaşkıñ elinden derd oldı³⁵ dermān baña
3. Çün dosta gider yolum mülke irişdi elüm³⁶
ʿAşkdan³⁷ söyler bu dilüm ne kul ne sultān baña
4. Şerīʿat ehli irak irmez bu menzile³⁸⁻³⁹
Ben kuş dili bilürem söyler Süleymān baña
5. Kāf Tağı zerrem degül ay [u] güneş hayrān baña⁴⁰
Hağ'dur aşlum⁴¹ şek degül mürşiddür Kur'ān baña
6. *Yūnus* bu halk içinde eksüklüğüñ Hağ bilür⁴²
Dīvāne olmuş⁴³ çağırur dervīşlik bühtān baña⁴⁴

²⁸ Bu manzume *Yūnus Emre Divanı* 'nda 10 beyit olarak kayıtlıdır (Tatçı, 2005: 96).

²⁹ Bu kelimenin aslı "bahrī" olup halk ağzındaki şekli ile buraya kaydedilmiştir.

³⁰ Bu kelime *Yūnus Emre Divanı* 'ındaki metinde olmayıp icrā sırasında eklendiği düşünülmektedir.

³¹ Vezin aksamaktadır.

³² ʿarş oldı seyrān: zerreler ʿummān YED.

³³ Yoğ iken bu bār-gāh var idin ey: Yoğıdı bu bārigāh varıdı ol YED.

³⁴ Vezin aksamaktadır.

³⁵ ʿaşkıñ elinden derd oldı: ʿışk elinden āh derd oldı YED.

³⁶ mülke irişdi elüm: mülk-i ezeldür ilüm YED.

³⁷ ʿAşkdan: Hağdan YED.

³⁸ Hece eksiktir. Şerīʿat ehli irak irmez bu menzile: ʿAşkın dilin bilmeyen yā delüdüdür yā dehrī YED.

³⁹ Vezin aksamaktadır.

⁴⁰ hayrān baña: baña kul YED.

⁴¹ Hağdur aşlum: Aşlum Hağdur YED.

⁴² *Yūnus* bu halk içinde eksüklüğüñ Hağ bilür: Yūnus Emrem bu yolda eksüklüğün bildürür YED.

⁴³ Dīvāne olmuş: Mest oluban YED.

⁴⁴ Vezin aksamaktadır.

1. Bu gönlüm şehrini seyrân iderken
Didi gönlüm⁴⁶ başa seyrân içinde
2. Derde⁴⁷ düşdün niçün dermân ararsın
ʿĀşıklar derd arar dermân içinde
3. Miḥnet[i] rāhat bil rāhat arama
Rāhat mı bulunur zindān içinde
4. ʿĀşıklara qarış ʿāşık olagör
Başını top (top) eyle meydān içinde
5. Bu ʿaşk meydānidur bunda ʿār olmaz
Ne gevherler bulunur⁴⁸ ol kân içinde⁴⁹
6. Aç gözünü *Eşrefoğlu*⁵⁰ Ḥaḫḫ'ı zikr eyle⁵¹
*Fezkurūnī*⁵² didi Qur'ān içinde

[5a]

⁴⁵ Bu ilahi *Eşrefoğlu Rûmî Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Güneş, 2014: 220).

⁴⁶ Gönlüm: sırrım ERD.

⁴⁷ Derde: ʿAşka ERD.

⁴⁸ bulunur: vardır ERD.

⁴⁹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁰ Aç gözünü *Eşrefoğlu*: *Eşrefoğlu Rûmî* ERD.

⁵¹ Vezin aksamaktadır.

⁵² Bakara Suresi 152. ayetten iktibasır. “فَاذْكُرُونِي أَنْذُرَكُمْ وَأَشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ” (Artık siz beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, bana nankörlük etmeyin!) URL-5 (2023).

-. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Ey ki yokdan kâ'inâtı⁵⁴ var iden Perverdigâr
 ʿArşa kâ'im⁵⁵ gökleri var iden⁵⁶ Perverdigâr⁵⁷
2. Anasından atasız ʿİsâ'yı rūḥu'llāh iden⁵⁸
 Göklerine çıkarup muḥtâr iden Perverdigâr
3. Mıṣr içinde Yūsuf'ı kûl idüp sultân iden⁵⁹⁻⁶⁰
 Atası Ya'qûb'ını nālân iden Perverdigâr⁶¹
4. Yūnus'ı deryâ içinde yutduran bir balığa
 Āteşi İbrâhim'e gülzâr iden Perverdigâr
5. Eyyub'uḡ vücūdını kurtlara ġidâ iden⁶²
 Zekkeriyyâ iki pâre eyleyen Perverdigâr
6. İbrâhîm İsmâil'ini koydı kurbân itmege⁶³⁻⁶⁴
 Şemsî'ye vaşlını iḥsân eyleyen Perverdigâr

⁵³ Bu ilahi *Hatâyî Divanı*'nda 13 beyit olarak kayıtlıdır (Ergun, 1956:162,163).

⁵⁴ Bu cihânı: kâ'inâtı HTD.

⁵⁵ ʿArşa kâ'im: Yeri şâbit HTD.

⁵⁶ Var iden: devvâr iden HTD.

⁵⁷ Vezin aksamaktadır.

⁵⁸ Bu beyit divanda bulunmamaktadır.

⁵⁹ Vezin aksamaktadır.

⁶⁰ kûl idüp sultân iden: kûl iken sultân idüp HTD.

⁶¹ Atası Ya'qûb'ını nālân iden Perverdigâr: Derd ile Ya'qûb'ını bîdâr iden Perverdigâr HTD.

⁶² Vezin aksamaktadır.

⁶³ Bu beyit divanda bulunmamaktadır.

⁶⁴ Bu beyit divanda bulunmamaktadır.

12

İlahî-i Mahûr⁶⁵

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Her nefesde bir tecellî ey Hudâ ister gönül
Kendi bu ğurbet iç[in]de âşinâ ister gönül
2. Görmege âyinesinden pertevi yüzi Hâk'ı
Hâk-pây-i Muştafâ'dur tütüyâ ister gönül
3. Devlet-i dünyâ vü 'uqbâ cümle taħrîr üzredür
Ne 'abâya meyl iderler ne kabâ ister gönül
4. Hakkı'yâ mahrem bulunmaz râz-ı 'aşka bu zamân
Halk-ı 'âlemde anuñçün ihtifâ ister gönül

13

İlahî⁶⁶

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Doğdı ol şadr-ı risâlet başdı 'arş üzre kadem
Şaldı ol nûr-ı nübüvvet pertev-i fevka'l-ümem
2. Çalınup tabl-ı beşâret geldi şâh-ı enbiyâ
Gulğule düşdi⁶⁷ cihâna geldi⁶⁸ ol şâhib-'alem
3. Gelmeseydiñ⁶⁹ 'âleme sen halk olunmazdı cihân
Dostluğuna yaradıldı ey nebiyy-i muhterem

[5b]

⁶⁵ Bu şiir İsmail Hakkı Bursevî'nin *Fevâid Mecmûası*'nda 6 beyit olarak kayıtlıdır (Kaya, 2019: 229-230).

⁶⁶ Bu ilahi *Niyazî-i Mısrî Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Erdoğan, 1998: 143).

⁶⁷ düşdi: taldı ND.

⁶⁸ geldi: kındı ND.

⁶⁹ gelmeseydin: gelmeyeydün ND.

4. Merhabā yā Muṣṭafā ey nūr-ı ʿayn-ı aşfiyā
Merhabā yā şāhibü'l-miʿrācı fī dāci'z- zulem
5. Vech-i nūrından⁷⁰ alındı encüm [ü] şems [ü] kamer
Baħr-ı ʿilminden bilindi ħikmet-i levḥ ü kalem
6. Yā Resūla'llāh şefāʿat kııl *Niyāzī* bendeje⁷¹
Şol zamān kim baş açık yalın ayak kıan ağlaram⁷²

14

İlahī-i Evic⁷³

8'li hece ölçüsü

1. ʿAlemler nūra ğarķ oldu
Muḥammed doğdı[ġı] gice
Mü'min münāfık fark oldu
Muḥammed doğdı[ġı] gice
2. Muḥammed anadan düşdi⁷⁴
Kāfirlerüj⁷⁵ ʿaķlı şaşdı
Kilisālar yire geçdi
Muḥammed doğdı[ġı] gice
3. Yirden göge nūr atıldı
Yediler kırķa kıatıldı
Keşişler dili tütıldı⁷⁶
Muḥammed doğdı[ġı] gice

⁷⁰ Vech-i nūrundan: Nūr-ı veçhinden ND.

⁷¹ bendeje: mücrime ND.

⁷² ağlaram: ağlayam ND.

⁷³ İnternet sayfalarında da karşılaşılabildiğimiz bu şiir Âşık Yûnus'a aittir. Kaynak kitapta şiir 7 kıtadır. (Taţçı, 1991: 163)

⁷⁴ Muḥammed anadan düşdi: Ananun raħmine düşdi AYD.

⁷⁵ Kāfirlerüj: Küffāraruş AYD.

⁷⁶ Keşişler dili tütıldı: Biş kilise yire geçdi AYD.

4.  Arşuŋ n rı yire indi
Ŗuyuŋ rengi n ra d ndi
Hep ŖuŖuzlar Ŗuya  andı
Mu ammed doğdı[đı] gice

5. *Y nus* eyd r hey  ardaŖlar
A ıdalum⁷⁷  anlı yaŖlar
Secde  ıldı⁷⁸ tağlar taŖlar
Mu ammed doğdı[đı] gice

[6a]

15

 l h  der Ma  am-ı T hir⁷⁹

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Cem -i enbiy lardan Mu ammed c mlen ŋ Ŗ hı
Y zi n rından almıŖlar felekler Ŗems ile m hı
Mevl m y  mevl  el mevl  All h y   al m mec li enbiy laruŋ im mı⁸⁰
2. Yedi  at g kleri ge di  adem  arŖ  stine baŖdı
 riŖdi *  be  avseyne* tav f eyledi derg hı
Mevl m y  mevl  el mevl  All h y   al m mec li enbiy laruŋ im mı
3. Anuŋ seyr [ ] s l kından melekler   ciz olmuŖlar⁸¹
Ki biŋ yılda varamazlar⁸² o bir demde varır⁸³ r hı
Mevl m y  mevl  el mevl  All h y   al m mec li enbiy laruŋ im mı

⁷⁷ A ıdalum: A ar g zden AYD.

⁷⁸  ıldı: itdi AYD.

⁷⁹ Bu Ŗiir *EŖrefođlu R m  D v n *'nda 6 beyittir (G neŖ, 2014: 247). Tekrar eden mısra kitapta bulunmamaktadır. İcra esnasında s ylenen ifadeler olduğu d Ŗ n lmektedir.

⁸⁰ Vezin aksamaktadır.

⁸¹   ciz olmuŖlar: oldular  ayr n ERD.

⁸² yılda varamazlar: yıl varabilmezler ERD.

⁸³ varır: alır ERD.

4. İderim⁸⁴ cānımı kurbān senüñ yoluna ey sultān⁸⁵
Nola bir kez yüzüñ görsem seher vaḳti seher-gāhı
Mevlām yā mevlā el mevlā Allāh yā ʿalīm mecāli enbiyālaruñ imāmı
5. Bu *Eşrefoğlu Rūmī*'nün günāhı çok durur gāyet
Şefāʿat kııl yā Muḥammed yüzüñ şems ü kamer māhı⁸⁶
Mevlām yā mevlā el mevlā Allāh yā ʿalīm mecāli enbiyālaruñ imāmı

16

İlāhī-i ʿAşīrān⁸⁷

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Hāzret-i Hāḳḳ'uñ ḥabībi sevgili bir dānesi
Sevdüğüçün⁸⁸ oldı ʿālem ḥüsnüñüñ dīvānesi
2. Zāt-ı pāküñdür sebeb bu ʿālemüñ icādına
Olmasa teşrīfün olmaz ey göñül cānānesi⁸⁹
- [6b]
3. Ehl-i cürmüñ melce'i çün ey Resül-i kibriyā
Zāt-ı paküñle şeref buldı cemīʿ-i enbiyā⁹⁰
4. Umarız senden şefāʿat rüz-ı maḥşerde şehā
Nūr-ı pākinüñ şemʿinüñ kim olur pervānesi⁹¹
5. Yā Resülallāh vişālün bezmine şāyeste kııl
Tā göñül olsun şarāb-ı ʿaşkımuñ mestānesi

⁸⁴ Ederim: Ederdim ERD.

⁸⁵ sultān: Aḥmed ERD.

⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

⁸⁷ Bu ilahi *Sezāyī Divan*'nda 5 beyittir (Özuygun, 1999: 493).

⁸⁸ Sevdüğüçün: Olduğıyçün SD.

⁸⁹ olmaz ey göñül cānānesi: olmazdı cihān kaşanesi SD.

⁹⁰ Bu beyit manzumeye dāhil olmadığı gibi icra sırasında okunan bir beyit olarak düşünölmektedir.

⁹¹ Vezin aksamaktadır.

6. Kenz-i⁹² ʿaşkıñ maḥzeni oldı⁹³ *Sezāyī* gālibā
Hiç ʿimāret istemez bu gönülümün vīrānesi

17

İlāhī-i Māhūr⁹⁴

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Vāşıl olmaz kişi Ḥaḳḳ’ a cümleden dūr olmadan
Kenz açılmaz şol gönülden⁹⁵ tā kim pür-nūr olmadan⁹⁶
Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka’ llāh⁹⁷
2. Sūr çıkar ğayrı gönülden tā tecellī ide⁹⁸ Ḥaḳ
Pādişāh ḳonmaz sarāya cānı⁹⁹ maʿmūr olmadan
Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka’ llāh
3. Mest olan mestāne geldi tā ezelden tā ebed
İçdiler ʿaşkıñ şarābıñ āb-ı engūr olmadan
Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka’ llāh
4. *Mūtū ḳable ente mūtū¹⁰⁰* sırrına mazḥar olan¹⁰¹
Ḥaşrı neşri bunda gördi nefḥa-i şūr olmadan
Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka’ llāh
5. Maḥv¹⁰² olanların kelāmı cümleden gelmez(den)¹⁰³ velī
Pes *ene’ l-Ḥaḳ* nice disün¹⁰⁴ kişi Mañşūr olmadan

⁹² Kenz-i: Genc-i SD.

⁹³ oldı: olmış SD.

⁹⁴ Bu şiir *Şemseddin Sivāsī Divanı*’nda 8 beyit olarak kayıtlıdır (Süer, 2015: 250-251).

⁹⁵ gönülden: gönülde ŞSD.

⁹⁶ Vezin aksamaktadır.

⁹⁷ İcra esnasında söylenen nakarattır. Metnin aslında yoktur.

⁹⁸ ide: kıla ŞSD.

⁹⁹ Cānı: ḥāne ŞSD.

¹⁰⁰ “Ölmeden önce ölünüz.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 550).

¹⁰¹ olan: düşen ŞSD.

¹⁰² Maḥv: Mest ŞSD.

¹⁰³ cümleden gelmez(den): kendüden gelmez ŞSD.

¹⁰⁴ disün: söyler ŞSD.

Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh

[7a]

6. Hāk¹⁰⁵ cemālün Qa'be'sini kıldı e'şıklar tavāf
Yirde Qa'be gökyüzinde beyt-i ma'cūr olmadan
Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh
7. Bir e'ceb sevdāya düşmiş dūrüşür¹⁰⁶ Şemsī müdām
Hāk' a maqbūl olmağ ister kişi Mansūr¹⁰⁷ olmadan
Allāh yā hū Allāh Allāh yā hū Allāh tebāreka'llāh

18

İlāhī-i Şerīf¹⁰⁸

11'li hece ölçüsü

1. Yörük¹⁰⁹ degirmenler gibi dönerler
Kōl kola virmişler Hāk' a giderler
Gōñül Qa'be'sini tavāf iderler
Muḥammed' üñ kösi çalınur bunda
2. Dün gice seyrümde e'ibretler gördüm
Uyudum uyandum pek e'ayān gördüm
Nūr ile qalbimi boyanır gördüm
Muḥammed' üñ kösi çalınur bunda
3. Melekler semāda¹¹⁰ kanad açarlar
Mü'minler üstine rahmet saçarlar
Pīrleri¹¹¹ kılağuz Hāk' a uçarlar

¹⁰⁵ Hāk: Dost ŞSD.

¹⁰⁶ e'ceb sevdāya düşmiş dūrüşür: devāsız derde düşdi bu dil-i ŞSD.

¹⁰⁷ kişi Mansūr: halka menfūr ŞSD.

¹⁰⁸ Bu şiir kaynaktā da 3 kitadır (Tatçı, 1991: 177).

¹⁰⁹ Yörük: Coşkun AYD.

¹¹⁰ Melekler semāda: Semāda melekler AYD.

¹¹¹ Pīrleri: Perisi AYD.

Muhammed'ün kösi çalınur bunda

4. Gelün hey kardaşlar tevhîde gelün
Hakk'ın kulluğında cümleñiz bulun
Allāh yā hū Allāh şıdkıyla bulun
Muhammed'ün kösi çalınur bunda

5. *Dervîş Yūnus* eydür ne oldı¹¹² başa
°Aşkın ateşi de tokunur cāna
°Aqlını başına devşir¹¹³ dīvāne
Muhammed'ün kösi çalınur bunda

19

İlāhî-i Şabā¹¹⁴

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Tā ezelden sen benümle °ahd ü peymān eyledün
Gösterüp¹¹⁵ ol hūb cemālün yā ne pinhān eyledün
2. Dimediñ mi sev beni derdine dermān olayım
Sevdiğimçün arttı derdüm yā ne pinhān¹¹⁶ eyledün

[7b]

3. Bir kuluña virmedün dünyāda bir gömlek giye
Bir kuluña mülk virdün anı Süleymān eyledün¹¹⁷
4. Bir kuluñı Kerbelā'da eyledün şonra¹¹⁸ şehid
Bir kuluñı kul iken Mısır'a sulţān eyledün

¹¹² ne oldı: gör n'oldı AYD.

¹¹³ devşir: getir AYD.

¹¹⁴ Bu şiir *Cemāleddin Uşşâkî Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Üçüncü, 1998: 234).

¹¹⁵ Gösterüp: Gizleyüp CUD.

¹¹⁶ yā ne pinhān: bana dermān CUD.

¹¹⁷ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁸ şonra: şusuz CUD.

5. Hem kuluğdur hem Resül'ün şâh-ı kevneyn Muştafâ
On sekiz biñ ʿâlem içre anı sultân eyledün
6. [Şeyh Cemâlî] ağlamakdan gözlerine kan dolar¹¹⁹
Yiri gögi ʿarş u kürsi dosta seyrân eyledün

20

İlâhî-i İşfaḥân¹²⁰

7'li hece ölçüsü

1. Allâh Allâh¹²¹ uludur
Emrün tutar kuludur
Mü'minlerün yoludur
Amân Allâh Allâh meded Allâh Kerîm Allâh Raḥîm Allâh diyelüm hû¹²²
2. Allâh emrin tütalum
Raḥmetine batalum
Bülbül gibi ötelüm
Amân Allâh Allâh meded Allâh Kerîm Allâh Raḥîm Allâh diyelüm hû
3. Allâh adı dillerde
Oḡunur gönüllerde
Şol karanlık sinlerde¹²³
Amân Allâh Allâh meded Allâh Kerîm Allâh Raḥîm Allâh diyelüm hû
4. Ölüp kabre girince¹²⁴
Melek su'âl şorunca¹²⁵
Rabb'ün kimdür diyince¹²⁶

¹¹⁹ kan dolar; yaş çakar CUD.

¹²⁰ Bu şiir Âşık Yûnus'a ait olup kaynakta da 5 beyittir (Tatçı, 1991: 94).

¹²¹ Allâh: adı AYD.

¹²² İcrâ esnasında söylenen bir nakarattır. Aslî metinde “Allah Allah Kerîm Allah/ Raḥîm Allah diyelüm” şeklindedir.

¹²³ karanlık sinlerde: korhulu yirlerde AYD.

¹²⁴ girince: varıcak AYD.

¹²⁵ Melek su'âl şorunca: Mûnker Nekîr gelicek AYD.

¹²⁶ diyince: deyicek AYD.

Amān Allāh Allāh meded Allāh Kerīm Allāh Raḥīm Allāh diyelüm hū

5. *Yūnus* seyr ider¹²⁷ gezer

Ölüm tedbīrler[i] bozar¹²⁸

Görmek isterseñ dīzār¹²⁹

Amān Allāh Allāh meded Allāh Kerīm Allāh Raḥīm Allāh diyelüm hū

[8a]

21

İlāhī Maḳām-ı Eviç¹³⁰

8’li hece ölçüsü

1. Her kaçan anarsam seni

Ḳarārüm ḳalmaz Allāh’ım

Senden ğayrı¹³¹ gözüm yaşım

Kimseler silmez Allāh’ım

2. Olur bāğ ile bostānum¹³²

Oḳunur dilde destānum¹³³

Senüñ baḳdığun gülsitān¹³⁴

[Gülleri] şolmaz Allāh’ım

3. Sensüñ bāḳī ḳalan sensüñ¹³⁵

Dillerde oḳunan sensüñ¹³⁶

Senüñ ismine doḳunan¹³⁷

¹²⁷ seyr ider: ağlayup AYD.

¹²⁸ Vezin aksamaktadır.

¹²⁹ dīzār: dīdār AYD.

¹³⁰ Şiir kaynakta 7 kıtadır. (Tatçı, 1991: 86)

¹³¹ ğayrı: ayruk AYD.

¹³² Olur bāğ ile bostānum: Açıldı bāğ u bostānum AYD.

¹³³ destānum: destānum AYD.

¹³⁴ Senüñ baḳdığun gülsitān: Sen baḳdığun gülsitānum AYD.

¹³⁵ Sensüñ bāḳī ḳalan sensüñ: Sensin ismi bāḳī olan sensin AYD.

¹³⁶ Dillerde oḳunan sensüñ: Sensin dillerde okunan AYD.

¹³⁷ ismine doḳunan: aşına tutulan AYD.

Kendüzin¹³⁸ bilmez Allāh'ım

4. *Dervīş Yūnus* seni özler¹³⁹
Luṭfunla¹⁴⁰ cemālūñ göster
Cemālūñ gören ʿāşıklar
Ebedī ölmez Allāh'ım

22

İlāhī-i Şabā

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Seḫerlerde eser bād-ı tecellī
Uyan hey gözler[üm] vaḫt-i seḫerde
Seḫerde açılır iḫsān gülleri¹⁴¹
Uyan hey gözlerüm vaḫt-i seḫerde
2. Tarīkat bāğına girmek dilersen
Ḥaḫīkat gülleriñ dermek dilersen
Cenāb-ı Ḥazret'i görmek dilersen
Uyan hey gözlerüm vaḫt-i seḫerde
3. Seḫerdür aşl-ı ʿaşkıñ cilve-gāhı
Seḫerdür aşl-ı derdūñ vaḫt-i gāhı
Seḫerdür cümle vaḫtūñ pādişāhı
Uyan hey gözlerüm vaḫt-i seḫerde
4. Yuyanlar çeşm-i nergisden bu ḥvābı
Seḫer[ler]de görirler māh-tābı
İşit bī-çāre ḫaḫīkatden *Ḥaḫāyi*¹⁴²

¹³⁸ Kendüzin: Kendini AYD.

¹³⁹ özler: ister AYD.

¹⁴⁰ Luṭfunla: Luṭf eyle AYD.

¹⁴¹ Metinde “gülleri iḫsān” şeklinde geçmektedir. Kafiye birliği sağlanması açısından tarafımızca düzeltilmiştir.

¹⁴² Vezin aksamaktadır.

[Uyan hey gözlerüm vaqt-i seherde]

[8b]

23

İlāhī-i Hüseynī
8'li hece ölçüsü

1. Seyrān itdüm şol sinleri
Cümle cānlar ölmüş yatır
Çürümüş nāzik tenleri
Toprağa qarışmış yatır
2. Şarılmış kefen tonuna
Toprak qarışmış tenine
Böcekler üşmüş yanına
Çevre yanın almış yatır
3. Bu dünyāya kanmayanlar
Haq kelāmuñ anmayanlar
Degme libās giymeyenler
Tozlara bulanmış yatır
4. Şol laṭif dilli bülbüller
Budaklarda biter güller
Şol Qur'ān oquyan diller
Nūrlara ğark olmuş yatır
5. *Ḳul Aḥmed* aqidur qanlar
Tākatsiz qalmış yatanlar
Haqq'a teslim olan cānlar
Murādına irmiş yatır

14'lü hece ölçüsü

1. ʿAşkın ile ʿaşıklar yansun yâ Resûla'llâh
 İçüp ʿaşkıñ şarâbın kıansun yâ Resûla'llâh
 Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed ʿarşı seyrân eyledi¹⁴⁴

2. ʿĀşıkam ol dildâra bûlbûl[em] şol gülzâra
 Seni sevmeyen nâra yansun yâ Resûla'llâh
 Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed ʿarşı seyrân eyledi

[9a]

3. Ol¹⁴⁵ seni seven kişi virir¹⁴⁶ yoluna başı
 İki cihân güneşi sensin yâ Resûla'llâh
 Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed ʿarşı seyrân eyledi

4. Ol¹⁴⁷ seni sevenlere kıl şefâʿat anlara
 Müʿmin olan tenlere cânsun yâ Resûla'llâh
 Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed ʿarşı seyrân eyledi

5. ʿĀşık Yûnus'un cānı ʿilm ü¹⁴⁸ şefâʿat kâni
 ʿĀlemlerün sultānı sensin yâ Resûla'llâh
 Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed ʿarşı seyrân eyledi

¹⁴³ Bu şiir *Yûnus Emre Divanı* 'nda 6 beyit olarak kaydedilmiştir (Tatçı, 2005: 296).

¹⁴⁴ Tekrar eden bu ifade aslı metinde olmayıp ilahinin icrası sırasında söylendiği düşünülmektedir.

¹⁴⁵ Ol: Şol YED.

¹⁴⁶ virir: komış YED.

¹⁴⁷ Ol: Şol YED.

¹⁴⁸ ʿilm ü: ʿâlem YED.

İlāhī-i Rāst

__ ./ . __ ./ __ ./ . __ .

1. °Aşkıñla cihān-beste luţf eyle °ināyet kı1
Derdiñle bu dil haste luţf eyle °ināyet kı1¹⁴⁹
2. Raĥmān u Raĥīm'ümsin ğufrān-ı °azīmümsin
Sulţān-ı kerīmümsin luţf eyle °ināyet kı1
3. Ey raĥmeti çok Raĥmān °ālem başuma¹⁵⁰ zindān
Uçarsa¹⁵¹ kafesden cān luţf eyle °ināyet kı1
4. Bülbül gibi ben¹⁵² zārum dā'im durmaz¹⁵³ ağlarum¹⁵⁴
Yā ben¹⁵⁵ kime yalvaram luţf eyle °ināyet kı1
5. Bī-çāreleri yād it vīrāneyi ābād it
Nūrī kulumı şād it luţf eyle °ināyet kı1

İlāhī-i Şerīf¹⁵⁶

8'li hece ölçüsü

1. Sensin bize bizden yaķın
Görünmezsın ĥicāb nedür
Çün °aybın yok gökçek özin¹⁵⁷
Yüzindeki¹⁵⁸ niķāb nedür

¹⁴⁹ Bu şiir *Abdulahad Nūrī Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Çelik, 1999: 121-122).

¹⁵⁰ başıma: gözüme AND.

¹⁵¹ Uçarsa: Kaçarsa AND.

¹⁵² ben: pür AND.

¹⁵³ durmaz: turup AND.

¹⁵⁴ Vezin aksamaktadır.

¹⁵⁵ Yā ben: Daĥi AND.

¹⁵⁶ Bu şiir *Yūnus Emre Divanı*'nda 9 beyit olarak kaydedilmiştir (Tatçı, 2005: 140-141).

¹⁵⁷ °aybın yok gökçek özin: °aybı yok görklü yüzün YED.

¹⁵⁸ Yüzindeki: Yüzün üzerindeki YED.

[9b]

2. Sen eyitdün ey pādişāh
Yehdi 'llāhü limen yeşā¹⁵⁹
Şerikün yok senün hāşā¹⁶⁰
Şuçlu kimdür ʿazāb nedür
3. Raḥmān¹⁶¹ durur senün adun
Raḥimligin bize dedün
Müzniplere muştuladın¹⁶²
Lā taḫnetū¹⁶³ ḥicāb¹⁶⁴ nedür
4. Dervīş Yūnus bu göz görmez¹⁶⁵
Görene şor¹⁶⁶ ḥaber virmez
Bu menzile ʿaḳıl irmez
Bu ḳurduḡun sarāy¹⁶⁷ nedür

27

İlahi¹⁶⁸

11'li hece ölçüsü

1. Arayı arayı bulsam izini

¹⁵⁹ Nur Suresi 35. ayettten kısmi iktibastır. “اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكُوهٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ ۚ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ هَادٍ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَذِبٌ عَظِيمٌ” (Allah göklerin ve yerin nûrudur. Onun nûrunun misali, içinde kandil bulunan bir kandilliktir. Kandil bir cam içindedir, cam inciye andıran bir yıldızdır; (bu kandil) doğuya da batıya da ait olmayan, yağı neredeyse ateş dokunmasa bile ışık veren mübarek bir zeytin ağacından yakılır. Nûr üstüne nûr. Allah nûruna dilediğini kavuşturur. Allah insanlar için misaller veriyor, Allah her şeyi hakkıyla bilmektedir.) URL-6 (2023).

¹⁶⁰ hāşā: i şāh YED.

¹⁶¹ Raḥmān: Raḥim YED.

¹⁶² Müzniplere muştuladın: Mürşidlerin muştuladı YED.

¹⁶³ Zümer Suresi 53. ayetten iktibastır. “قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ۗ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ” (De ki (Allah şöyle buyuruyor): “Ey kendi aleyhlerine olarak günaha haddi aşan kullarım! Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Allah (dilerse) bütün günahları bağışlar; doğrusu O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.” URL-7 (2023).

¹⁶⁴ ḥicāb: ḥitāb YED.

¹⁶⁵ Dervīş Yūnus bu göz görmez: Yūnus bu göz anı görmez YED.

¹⁶⁶ Görene şor: Görenler hod YED.

¹⁶⁷ Bu ḳurduḡun sarāy: Bu ḳoduḡun serāb YED.

¹⁶⁸ Bu şiir kaynakta da 6 kıta halindedir (Tatçı, 1991: 206).

İzinüñ tozuna [sürsem] yüzümi
Hak naşib eylese görsem yüzüñi
Yâ Muhammed cānum ārzūlar seni

2. Bir mübārek sefer olsa da gitsem
Ka'be yollarında kumlara baţsam
Hüb cemālün bir kez düşümde görsem¹⁶⁹
Yâ Muhammed cānum ārzūlar seni

3. Zerrece kalmadı kalbümde¹⁷⁰ hîle
Şıdk ile girişem ben bu Hak yola
Ebū Bekir °Ömer °Osmān da bile
Yâ Muhammed cānum ārzūlar seni

4. °Alī ile Hasan Hüseyin anda
Sevdāsı¹⁷¹ gönülde maḥabbet cānda
Yarın maḥşer günü ulu dīvānda¹⁷²
Yâ Muhammed cānum ārzūlar seni

5. Anuñ ismi(n) °ālemlerüñ dilinde
Kul olayım şatılayım yolında
Neyleyem sermāyem yoқdur elimde
Yâ Muhammed cānum ārzūlar seni

6. *Yūnus* medḥ eylesün seni dillerde
Dillerde dillerde hem gönüllerde
Ağlaya ağlaya ğurbet illerde
Yâ Muhammed cānum ārzūlar seni

[10a]

¹⁶⁹ düşümde görsem: düşde seyr itsem AYD.

¹⁷⁰ kalbümde: gönlümde AYD.

¹⁷¹ Sevdāsı: Sevgüsü AYD.

¹⁷² ulu dīvānda: Hak divānında AYD.

1. Şemâ-i rüyuna cismümi pervâne düşürdüm¹⁷³
Evrâk-ı dilüm[i] âteş-i süzâna düşürdüm
Bir katre iken kendümi °ummâna düşürdüm
Semâ° şafâ câna şifâ¹⁷⁴ rûha ğidâdur
2. °Aşk[ı]la gelün eyleyelüm zevk ü şafâyı
Şevk[i]le gelün akıdalum hû ile hâyı
Çalalum kudüm °aşk idelüm def ile nâyı¹⁷⁵
Semâ° şafâ câna şifâ rûha ğidâdur
3. Ey sūfi bizüm şöhetimiz câna şafâ[du]r
Hağ ile ezel itdügimiz °ahde vefâdur
Bir kaṭremizi nüş idegör derde devâdur
Semâ° şafâ câna şifâ rûha ğidâdur
4. Diñle sözimi saña dirüm özge edâdur
°Āşık olana lâzım olan °aşk-ı Hudâ'dur
°Āşıkun nesi var ise ma°şûka fedâ[du]r¹⁷⁶
Semâ° şafâ câna şifâ rûha ğidâdur
5. °Aşk ile gelün ṭālib-i cüyende olalım
Zevk ile şafâlar sürelim zinde olalım
Ḥazret-i Mevlânâ'ya daḥı bende olalım¹⁷⁷
Semâ° şafâ câna şifâ rûha ğidâdur

¹⁷³ Vezin aksamaktadır.

¹⁷⁴ Metinde "şafâ" şeklindedir.

¹⁷⁵ Vezin aksamaktadır.

¹⁷⁶ Vezin aksamaktadır.

¹⁷⁷ Vezin aksamaktadır.

İlahî-i Şerîf¹⁷⁸

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Gine urdı şol sîneme dürlü dürlü yâreler¹⁷⁹⁻¹⁸⁰
Hiç tabîbler kılmaz aña ne [de]vâlar¹⁸¹ çâreler

2. Allâh dost vişâli oldur¹⁸² aña dermân u tabîb¹⁸³
Andan özge her ne varsam bu sînemi¹⁸⁴ pâreler

[10b]

3. El tutuşup gidelüm Hâk'dan yaña şimden girü¹⁸⁵
Aldamasun bizi bunda¹⁸⁶ işbu ağ u qaralar

4. °İlmine mağrūr olanlar kaldı °aşkdan bî-nasîb
°Aşıkun bir lem°asına irmez ol bîgâneler¹⁸⁷

5. Anı bunda gözleri görmez illâ kalp gözi görür¹⁸⁸⁻¹⁸⁹
Kalp gözin açmak için¹⁹⁰ mürşîd katına varalar

6. °Âlîdür bu °aşk meclisi bî-derd¹⁹¹ olan iremez¹⁹²
Gönli bî-derdüñ katıdur şanki seng-i hûreler

¹⁷⁸ Bu şiir *Eşrefoğlu Rûmî Divanı*'nda 10 beyit olarak kaydedilmiştir (Güneş, 2004: 112).

¹⁷⁹ Gine urdu şol sîneme dürlü dürlü yâreler: Yüreğime dost derdi vurdu türlü yâreler ERD.

¹⁸⁰ Vezin aksamaktadır.

¹⁸¹ Hiç tabîbler kılmaz aña ne [de]vâlar: Kim tabîbler onabilmez ne devâ ne ERD.

¹⁸² Allâh dost vişâli oldur: İllâ olur dost vaslı ERD.

¹⁸³ Vezin aksamaktadır.

¹⁸⁴ varsam bu sînemi: kılsam yüreğimi ERD.

¹⁸⁵ Hâkdan yaña şimden girü: dosttan yana ive ERD.

¹⁸⁶ Aldamasun bizi bunda: Bunda bizi aldamasun ERD.

¹⁸⁷ ol bîgâneler: o bî-çâreler ERD.

¹⁸⁸ Anı bunda gözleri görmez illâ kalp gözi görür: İllâ görmez onu bu ten gözü cân gözü gerek ERD.

¹⁸⁹ Vezin aksamaktadır.

¹⁹⁰ Kalp gözin açmak için: Can gözin açmaya ERD.

¹⁹¹ Metinde "bî-dâr" şeklinde geçmektedir.

¹⁹² Vezin aksamaktadır.

7. Kim ezelden bunda şāh-ı mahrem-i esrār iseñ¹⁹³
Kardaşımdur yoldaşımdur gelsün ol bī-çāreler
8. *Eşrefoğlu Rūmī*'ye sorar iseñ Hāğ kandedür¹⁹⁴
Diye yir gök ʿarş u kürsī toptolu hep areler

30

İlāhī-i Şerīf
8'li hece ölçüsü

1. Bir ġarībim şol dünyāda
Gülme gülme ağla göñül
Derdün çoğdur dağı senün
Gülme gülme ağla göñül¹⁹⁵
2. Ebū Bekir oldur velī
Oldur peygamberün yāri
ʿÖmer ʿOsmān kanı ʿAlī
Gülme gülme ağla göñül
3. Anlar cihāna geldiler
Hep gitdiler qalmadılar
Ağladılar gülmediler
Sende gülme ağla göñül
4. Dünyā kime kıldı¹⁹⁶ vefā
Dā'im işi cevır ü cefā
Qanı Muḡammed Muştafā
Gülme gülme ağla göñül

¹⁹³ ezelden bunda şāh-ı mahrem-i esrār iseñ: ezel gününde şāha mahrem-i esrār ise ERD.

¹⁹⁴ Hāğ kandedür: dost kandedür diye ERD.

¹⁹⁵ Bu şiir internet kaynaklarında fazlasıyla bulunmakla birlikte Yūnus Emre ve Âşık Yūnus ile alakalı kaynaklarda yer almamaktadır.

¹⁹⁶ Metinde “qaldı” şeklinde geçmektedir.

5. *‘Āşık Yūnus* söyler sözün
Hemān türāb bilir özün
Eger yazın eger güzin
Gülme gülme ağla gönül

[11a]

31

Hüdāyī Ḥazretleri¹⁹⁷

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Benüm maḳşūdum ‘ālemler(e) degildür lākin illā Hū¹⁹⁸
Benüm bu derdüme dermān degildür lākin illā Hū
2. Degildür ḥūr ile ğilmān ne cennetdür ne¹⁹⁹ ḥūr u rıdvān²⁰⁰
Benüm bu gönülümü alan degildür lākin illā Hū
3. Anuñ naḳş-ı ḥayālinden cihān bir zerre olmuşdur
Nazar itsem o zerreye degildür²⁰¹ lākin illā Hū
4. *Hüdāyī* idrāk eylerseñ eger fānī cihānı sen²⁰²
Bu benüm sırrıma²⁰³ kimse irişmez lākin illā Hū

32

Hüdāyī Ḥazretleri

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Cümle ‘ālem āşinā ben ādede bīgāneyem

¹⁹⁷ Aziz Mahmut Hüdāyī adına kaydedilen bu şiir Hacı Bayrām-ı Velî’ye aittir (Bayramoğlu, 1989: II-233).

¹⁹⁸ Vezin aksamaktadır.

¹⁹⁹ cennetdür ne: cennet köşkü HBD.

²⁰⁰ Vezin aksamaktadır.

²⁰¹ itsem o zerreye degildür: itsem o zerreden görünmez HBD.

²⁰² *Hüdāyī* idrāk eylerseñ eger fānī cihānı sen: A *Bayrāmī* eğer idrāk edersen sen bu ālemde HBD.

²⁰³ Bu benüm sırrıma: Bu sırrın sırrına HBD.

Her işim ağıyar ile gör kim ʿaceb dīvāneyem²⁰⁴

2. Teşneye zulmete kaldum āb-ı hayvān isterem
Girmeden deryā-yı ʿaşka t̄alib-i dūrdāneyem
3. Bilmeyüp taʿmīr-i cism itdūj velī kalbüm harāb
Hey meded miʿmār-ı ʿālem kıl nażar vīrāneyem
4. Zāt-ı muṭlak çünki yüz gösterdi kıldı neyleyem
Kayd degildür kayd idem ben hüküm-ile dīvāneyem
5. Mey-fürüş oldum şalādur ehl-i ʿaşka bir zamān
Bendedür hamr-ı ezel gelsün gelen meyḥāneyem

33

Sezāyī Hazretleri²⁰⁵

__ . / . __ . / __ . / . __ .

1. Ey ʿāşık-ı dildāde gel nūş idelüm bāde
Bir bāde gerek ammā içile o²⁰⁶ meʿvāde
2. Sākīsi ola Mevlā aqdāhı ola²⁰⁷ esmā
Bir kerre içen kaṭʿā ğam görmeye dünyāda

[11b]

3. Ol cāma olan t̄alib ʿaşkıyla olan raġbet²⁰⁸
Nefsine olan rākīb bel²⁰⁹ bağlaya üstāza

²⁰⁴ Bu şiir *Hüdâyi Divanı*'nda bulunmamaktadır (Yılmaz, 2015).

²⁰⁵ Bu şiir *Sezâyi Divanı*'nda 6 beyittir (Özuygun, 1999: 475-476).

²⁰⁶ içile o: ki içile SD.

²⁰⁷ ola: anuḡ SD.

²⁰⁸ ʿaşkıyla olan raġbet: cān ile ola rāġīb SD.

²⁰⁹ olan rākīb bel: ola ğālib dil SD.

4. Anı²¹⁰ içen ʿāşıkdur hem ʿāşkında şādıkdur
ʿAşk ol yire²¹¹ lāyıkdur Şīrīn ile²¹² Ferhād’a
5. İşit bu *Sezāyī*’den ne gördi Fenāyīden
Dost vechini gösterdi mir’āt-ı mücellāda(n)

34

Hāşimī Hāzretleri²¹³

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Sāfiyem şūfī ezelden Hākk’a mir’āt olmuşam
İbtidāsız gevherem hem bī-nihāye olmuşam
2. Cümle eşyānuş dilinde nāṭıkıyam nuṭkuyam
Hem Zebūr İncīl Furqān u Tevrāt olmuşam²¹⁴
3. Seni saña perde kıılma sensün ol setr-i İlāh
Varlığum mahv eyleyelden mazhar-ı zāt olmuşam
4. *Künt ü kenz*²¹⁵ esrārına vāqıf olaldan zāhidā
Lā-şerīkūş birligine mutlak āyāt olmuşam
5. Bu dil-i vīrānemi maʿmūr idelden *Hāşimī*
Hem Kelīm’em hem aña Ṭūr-ı münācāt olmuşam

[12a]

²¹⁰ Anı: Bir kez SD.

²¹¹ ol yire: öğrede SD.

²¹² Şīrīn ile: Mecnūnıla SD.

²¹³ Bu ilahi *Hāşimī Divanı*’nda bulunmamaktadır (Karaca, 1995).

²¹⁴ Vezin aksamaktadır.

²¹⁵ “Küntü kenzen mahfiyyen”, “Ben gizli bir hazine idim.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 396).

Yahyā Efendi Hazretleri

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Āb-1 tevḥīd ile dilden māsivā naqşını yu
Mā hüve'l-mağşūd olan Hūdūr iki ʿālemde Hū
2. *İnnema'llāhü İlähün vāḥidün lā-raybefih*
Veẓkuru'llāhü keşirā veşkirū vestağfirū
3. Yā ilāhī bu ne sırdur kim qarīn-i ʿaşk olur
Faẓl ile baḥr u muḥīṭ-i ʿilm olur bir kaṭre şū
4. Dār-1 vaḥdetde imām-1 ʿaşk ile kılmaz namāz
Eyleyen Manşūr-veş āb-1 ḥayātında vuzū
5. Şüret ü taʿbīre sığmaz maʿni-i ʿaşk-1 ḥavāş
Söyleme bu rāzı ey *Yahyā* ʿavāma rū-be-rū

İläh-i Şerīf²¹⁶

10'lu hece ölçüsü

1. Bilmem nideyüm ʿaşkıñ elinden
Kaṇde gideyüm ʿaşkıñ elinden
2. Diñle zārumı kodum ʿārumı
Virdüm serümi²¹⁷ ʿaşkıñ elinden
3. Vārum vireyüm kaḍre ireyüm
Mecnün²¹⁸ olayum ʿaşkıñ elinden

²¹⁶ Bu şiir kaynakta 6 kıtadır (Tatçı, 1991: 119).

²¹⁷ serümi: zārumı AYD.

²¹⁸ Mecnün, ʿuryān AYD.

4. Meskenüm dağlar gözyaşı çağlar
Durmaz kan ağlar ʿaşkıñ elinden
5. Kıaddüm yāy oldu bağrum nāy oldu
İşim vāy²¹⁹ oldu ʿaşkıñ elinden
6. *Yūnus* 'un sözi göynümüş²²⁰ özi
Kan ağlar gözi ʿaşkıñ elinden

[12b]

37

Tahmīs²²¹-i Fāzıl-ı Merhūm²²²

. . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _

1. Raħm ider yok baña hiç nālelerümden ğayrı
Hiçbir ağlar bulamam çeşm-i terimden ğayrı
Hem-demüm yok daħı āh u²²³ şererümden ğayrı
Beni yoklar bulunur mı kederümden ğayrı
Bir yanar yok benüm için cigerümden ğayrı
Bir acır mı bulunur yārelerümden ğayrı
2. Beni şād eylemedi kimlere feryād ideyüm
Kime taķrīr-i ğumum dil-i nāşād ideyüm
Daħı ki[m]den t̄aleb-i himmet ü imdād ideyüm
Dil nā-şādı bu hāletle nice şād ideyüm
Bir yanar yok benüm için cigerümden ğayrı
Bir acır mı bulunur yārelerümden ğayrı
3. Āh u zār itmedigüm hāşılı bir dem yokdur

²¹⁹ vāy: zār AYD.

²²⁰ göynümüş: doğrıdur AYD.

²²¹ Bu şiirin nazım şekli müseddestir.

²²² Bu şiir *Enderūnlu Fāzıl Divanı*'nda da 5 bend olarak kayıtlıdır (Beyhan, 2021: 970-971).

²²³ āh u: āh-ı EFD.

Yine bir şefkat ider hālime ādem yokdur
Yā meger ehl-i elem miḥnete maḥrem yokdur
Gū[yi]yā şimdi cihān içre [ki] ādem²²⁴ yokdur
Bir yanar yok benüm için cigerümden ğayrı
Bir acır mı bulunur yārelerümden ğayrı

4. Meded ey feyz-i Ḥudā’(dur) derdüme bir çāre meded
Āteş-i miḥnete yandı dil-i bī-çāre meded
Sen eger itmez iseñ luṭf-ile bir bāde²²⁵ meded
Yā kim itsün dil-i miḥnet-keş-i ğam-ḥ^vara meded
Bir yanar yok benüm için cigerümden ğayrı
Bir acır mı bulunur yārelerümden ğayrı

5. Ne arar var ne şorar hāl-i dil-i nā-şādı
Herkesün şimdi vefāsızlık olur²²⁶ mu^tādı
Kimseye *Fāzıl* işitdiremedüm feryadı
Kaldı dünyāda hemān merḥametün bir adı
[Bir yanar yok benüm için cigerümden ğayrı]
Bir acır mı bulunur yārelerümden ğayrı

[13a]

38

Rūhī Ḥazretleri²²⁷

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _

1. Ḥalka kīn eyleme var ise belāgat sende
Seni zemm²²⁸ eyleyeni luṭf ile kıl şermende
2. Kimseye ağlama hālün baña raḥm eyle diyü

²²⁴ ādem: ‘ālem EFD.

²²⁵ bāde: pāre EFD.

²²⁶ olur: olup EFD.

²²⁷ Bu şiir *Bağdatlı Rūhī Divanı*’nda da 5 beyittir (Erten, 2018: 399).

²²⁸ zemm: kaḏḥ BRD.

Cehd kı1 eylesesün üstüne  alem h ande

3. Ehl-i  irf an ile k l handa geçinmek yegd r
C hel  ile  ohbet²²⁹ eylemeden g l sende²³⁰
4. Pest ider  adrini  hir ki in n  serke lik
Ser-fir z olur ol  arif ki ola efgende
5. S kin-i k nc-i tevekk l olag r ey *R h *
Nefs i n   kil²³¹ olan c hile olmaz bende

39

8'li hece  ls 

1. Evvelinde  am  am olur
D ne  onra  am  am olur
Kit bsız ...²³² neyledi ba a
 am am[a] bu i l m olur
2. Z h r idince o p rler
  h A med im m olur
H ber yollarlar k fire
Mos kov ...²³³ mis fire
3.  br him  Abb s h lde M s ²³⁴
 Abdu'll h  Al  ile hem  Is 
H z r olurlar v fire
Firengist na   m   m olur

²²⁹  ohbet:  af  BRD.

²³⁰ Vezin aksamaktadır.

²³¹   kil:  arif BRD.

²³² Bu kısım okunamamıştır.

²³³ Bu kısım okunamamıştır.

²³⁴ Vezin aksamaktadır.

4. Gücenür cümle[si] Tamtama
Bağ şu başa gelen ğama
Bir ğayret düşer ‘Acem’e
Eyyām maḥalli Şām olur
5. Tamtam çıka yolından
İkrār da gider dilinden
Cihān oynar yerinden
Dürlü dürlü itmām olur
6. Hem Mekke’den Aḥmed gelir
Muḥammed Medīne’den bellidür
Bir de düvmin kıutbu olur
Tūfān-ı Nūḥ’dan tām olur
7. Moskov’a yār olur Tamtam
Kimseler çekmesün hiç ğam
Elinden devleti bu dem
Temām olur temām olur
8. Altı devlet bağdaş olur
Eski sırlar hep fāş olur
Bir ‘acāyib savaş olur
İslām’a bu kelām olur
9. Yeniden düzelür devlet
Ḥağ’dan olur beşāret
Kalkar yedi yıllık bid‘at
Aḥmed’e çok ibrām [olur]
10. Tamtam oğlu çıkar tahta
Bağa anda olan bahta
Ġāyet kıoydurağ ‘ahde
Altı kıral ğulām olur

11. Altı devlet bir olur

°Acem cümlesine pîr olur
Kâfir Moskov tekdîr olur
Pâdişâhlık harâm olur

12. Ey *Bosnevî* sır fâş itme

Ḥaḳḳ'ı fikr it telâş itme
Özüñ esirge fâş itme
Baḳ çok güzel eyyâm olur

[13b]

40

İlâhî²³⁵

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Şâh-ı istiğnâ-yı mülk oldum ricâ bilmem nedür
İlticâ-yı Ḥaḳ' dan özge mültecâ bilmem nedür
2. Fâriğem dünyâ vü °ukbâya ta°alluḳ itmedüm²³⁶
Terk [ü] tecrîdem bugün ḥubb-ı sivâ bilmem nedür
3. Ben ol²³⁷ Mecnûn'am ki Leylâ bend-i zencîrûmdedür²³⁸
Aḡlarum derdünle²³⁹ ammâ cân fedâ bilmem nedür
4. Her ne eylerse devâ cānān ben-i dil-ḥasteye
Ben *Sezâyi*' yem anuḡcün nâ-sezâ bilmem nedür

²³⁵ Bu şiir *Sezâyi Divânı*'nda 5 beyit olarak kayıtlıdır (Özuygun, 1999: 358-359).

²³⁶ itmedüm: itmeden SD.

²³⁷ Ben ol: Öyle SD.

²³⁸ Vezin aksamaktadır.

²³⁹ Aḡlarum derdinle: Eylerem °aşkıında SD.

41

Segāh

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Hamdüli'llāh bir maḳām-ı ʿālide kıldum ḳarār
Açılup mir'āt-ı ḳalbüm oldu çok ʿaşḳ āşikār
2. Baş açup zār eyledüm ben bir seḫerde nāgehān
Eyledi Hādī hidāyet gitdi elden ihtiyār
3. Yüzümü yire sürüp zārī ḳılup āh eyledüm
El açup dergāh-ı Hāḳḳ'a didüm ey Perverdigār
4. Ref' idüp göñlüm hicābın eylegil ʿarz-ı cemāl
Dām-ı ʿaşḳıña tütulup olmuşam çün(kim) āşikār
5. Sem' -i cāna irişüp hātifden ol dem bir nidā
Ey ḳulum benden yaña gel nice idersin ḳarār
6. *Himmet*'e himmet irişsün evliyādan yā İlāh
Bāğ-ı ʿaşḳıñ bülbüli olup ḳılayum āh u zār

42

Hüseynī

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Meclis-i ʿirfāna gel ey ʿaşḳ-ı güftār-ı Hū
Merd olup meydāna gel ey şādık-ı esrār-ı Hū
2. Geç bu varlık ʿāleminden *semme vechu'llāha*²⁴⁰ baḳ
Ḳande baḳsan ol durur hem maṭla' -ı enver-i Hū

²⁴⁰ Bakara Suresi 115. ayetten kısmi iktibastır. “وَاللّٰهُ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَآبَيْنَمَا تُوَلُّوْا فَتَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ وَّاسِعٌ عَلِيْمٌ” (Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın zâtı oradadır. Şüphesiz Allah (zât ve sıfatlarında) sınırsızdır, her şeyi bilmektedir.) URL-8 (2023).

3. Didesi haḳ-bīn olanuḡ sīnesi pūr-nūr olur
Göḡline her ne toḡarsa cümlesi ezhār-ı Hū
4. Ey Naşūhī °andelīb-i bāḡ-ı vaḡdet dir yirüm
Kāşif-i esrār-ı ḡikmet mürşidā envār-ı Hū

[14a]

43

İlahī²⁴¹

8'li hece ölçüsü

1. Vaḡit geldi ḡāzır olun
Ecel vardur gelür bir gün
2. Nice nice yaşar²⁴² iseḡ
Yedi deryā aşar iseḡ
Ḳanad²⁴³ urup uçar iseḡ
Ölüm bizi²⁴⁴ bulur bir gün
3. Ḳanı şol oḡuyan diller
Terāzūyı tutan eller
Dertle ḡazandıḡıḡ māllar
Hep ellere ḡalur bir gün
4. °Aşık Yūnus bunı söyler
°Aşkıḡ deryāsını²⁴⁵ boylar
Ol yüce köşkler sarāylar
Vīrān olup ḡalur bir gün

²⁴¹ Bu şiir kaynak kitapta 5 kıtadır (Tatçı, 1991: 112).

²⁴² yaşar: kaçır AYD.

²⁴³ Ḳanad: Pervāz AYD.

²⁴⁴ Ölüm bizi: Ecel seni AYD.

²⁴⁵ °Aşkıḡ deryāsını: Talmış °aşık deryasın AYD.

Kürdî

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Sâlik-i rāh-ı hâkîkat cānidur Ümmî Sinān
Bezm-i ʿaşkıñ hāşılı cānānidur Ümmî Sinān
2. Ehl-i ʿişyānı dālāletden hālāş itmek için
Hāzret-i Rabbü'l-ibād ihsānidur Ümmî Sinān
3. Zāhidā nādānlığı ıko inkıyād eyle aña (hāzret)
Bu tārîkat sırrınıñ burhānidur Ümmî Sinān
4. ʿAndelîb-i mā'il-i devrān olanlar bildüler
Bāğ-ı dehrüñ bir gül-i hāndānidur Ümmî Sinān
5. Bu dür-i yektādur ol şarrāf olan añlar anı
Çārsü-yı ʿilm-i bāñın kānidur Ümmî Sinān
6. ʿAķıbet münkir olanlar būs-ı dāmen itdiler
Zümre-i mürşidlerüñ sultānidur Ümmî Sinān

Rehāvî²⁴⁶

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Dertliyem dermāna geldüm derd olan iñiler²⁴⁷
Yanmışam ʿaşkıñ odına oda yanan iñiler
2. Vāh baña ʿömrüm²⁴⁸ geçirdüm yok yire kıldum günāh
Hāķ katında şuçlu oldum şuçlu olan iñiler

²⁴⁶ Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 88).

²⁴⁷ Vezin aksamaktadır.

²⁴⁸ ʿömrüm: ʿömr ND.

3. Yaz gelüp²⁴⁹ kuşlar çağrışur ne²⁵⁰ diyü Allāh diyü²⁵¹
Nālesinden bāğ u bāğçe bile bağbān iniler
4. Ey *Niyāzī* ne yağursuñ aç gözini uyğudan
Şol kıyāmet günlerinde çok günāhkār²⁵² iniler

[14b]

46

İlāhī²⁵³

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _

1. Kūy-ı ʿaşkıñ baña bir kūh-ı tecellī görünür
Kālbüme ʿıyd-ı visālünle tesellī görünür
2. Cevher-i zıkr-i Hūdā ile ser-ā-ser ʿālem
Baña firdevs ü cinān pür mütehallī görünür
3. Doludur ʿaşk u maħabbetle bu kevn ile mekān
Kānde bağsam baña her kūşede leyli görünür
4. Rūz u şeb sāħa-i vaħdete²⁵⁴ kıyām eylediler
Cümle eşcār-ı çemen şanki muşallī görünür
5. Sālik-i Hāğ olanuñ važ ʿ ile etvārınuñ²⁵⁵
Cānib-i Hāzret-i Allāh'a tevellā görünür
6. *Nakşī'ya* ʿālem-i bākīde *ulu'l-ebşāra*²⁵⁶

²⁴⁹ gelüp: olup ND.

²⁵⁰ çağrışur ne: çağırur Hū ND.

²⁵¹ Vezin aksamaktadır.

²⁵² çok günahkār: cüml'ālemyān ND.

²⁵³ Bu şiir *Nakşī Divanı*'nda 7 beyittir (Ayhan, 2000: 90).

²⁵⁴ vaħdete: vaħdetde NKD.

²⁵⁵ etvārınuñ: etvārından NKD.

²⁵⁶ Haşr Suresi 2. ayetten kısmi iktibasır. “هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا” وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَدَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا

Herkesün hāl[i] maḳāmıyla muhallī görünür

47

İlāhī²⁵⁷

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Senün ʿaşkıñla²⁵⁸ ey cānā cihān oldı bana zindān
Gezersem gülsitān içre görünür gözime külhān
2. Bir özge derde düş oldum kimesne bilmez aḥvālüm
Gezerem²⁵⁹ şüretā hürrem gönüldür dem-be-dem giryān
3. Yaḳup dāğ eyledi baḡrum maḥabbet āteşi ammā
Benüm²⁶⁰ her dāğ-ı hūnīnüm görünür bir gül-i ḥandān
4. *Sezāyī* nār-ı ʿaşkıñla²⁶¹ yanup yaḳılmadır kārüm
Ciger biryān gönül sūzān gözümdeñ kan aḳar her ān

[15a]

48

İlāhī²⁶²

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Tārīḳat ḳurb-ı Raḥmān'dur bu meydān özge meydāndur
Ḥaḳīḳat sırr-ı Sübhān'dur bu meydān özge meydāndur

”أُولِي الْأَبْصَارِ” (Ehl-i kitap'tan inkâr edenleri ilk sürgünde yurtlarından çıkararak O'dur. Siz onların çıkacaklarına ihtimal vermemişsiniz. Onlar da kalelerinin kendilerini Allah'a karşı koruyacağını sanmışlardı. Ama Allah'ın azabı hiç beklemedikleri bir yerden geliverdi; Allah yüreklerine korku düşürdü; öyle ki evlerini hem kendi elleriyle hem de müminlerin elleriyle yıkıyorlardı. O halde ibret alın, ey akıl sahipleri!) URL-9 (2023).

²⁵⁷ Bu şiir *Sezâyi Divanı*'nda 5 beyit olarak kayıtlıdır (Özuygun, 1999: 445).

²⁵⁸ ʿaşkıñla: derdünle SD.

²⁵⁹ Gezerem: Yürürem SD.

²⁶⁰ Benüm: Baña SD.

²⁶¹ ʿaşkıñla: ḥasretle SD.

²⁶² Bu ilahi *Abdulahad Nûri Divanı*'nda da 5 beyittir (Çelik, 1999: 90-91).

2. Gelür meydāna ʿāşıklar vücūdı ʿaşka yanıklar
ʿAceb münkir ne şayıklar bu meydān özge meydāndur
3. Bu yol cāndan ferāğ ister cigerde nice dāğ ister
Buna bir albi sağ ister bu meydān özge meydāndur
4. Bu meydānda şatılır cān bu meydānda şorulmaz an
Olur bir demde biğ urbān bu meydān özge meydāndur
5. Bu yolda *Nūrī* serden ge bu erkān ire sırlar a
Bu meydān ire anlar şa bu meydān özge meydāndur

49

Sezāyī Hāzretleri²⁶³

-. - - / -. - - / -. - -

1. Ey şehīd-i Kerbelā'ya ağlayan
Ağla mātemdür Muarrem'dür bugün
Āteş-i asretle ciger²⁶⁴ dağlayan
Ağla mātemdür Muarrem'dür bugün
2. Sīne serde gerekdür dāğ ola²⁶⁵
anlı yaşuğ dīdeye ırmağ ola
Ger dilersen menzīlūđ umađ ola
Ağla mātemdür Muarrem'dür bugün
3. Gice gūndüz ey Muammed ūmmeti
İdelūm cān-ı Yezīd'e laneti
Dirseğ ire sağa Hā'uğ rahmeti
Ağla mātemdür Muarrem'dür bugün

²⁶³ Bu şiir *Sezāyī Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Özuygun, 1999: 301-302).

²⁶⁴ ciger: sīne SD.

²⁶⁵ Vezin aksamaktadır.

4. Kimdür ol şāh-ı şehīd-i Kerbelā
Nūr-ı çeşm-i Muştafā²⁶⁶ āl-i ʿabā
Eb ü ceddidür ʿAlī hem Murtażā²⁶⁷ -²⁶⁸
Ağla mātemdür Muḥarrem'dür bugün

5. Ey *Sezāyī* bilmiş ol şāh-ı Hüseyin
Cümleye sevmekdür anı farz-ı ʿayn
Şeksiz ehlu'llāha oldı nūr-ı ʿayn
Ağla mātemdür Muḥarrem'dür bugün

[15b]

50

İlāhī²⁶⁹

11'li hece ölçüsü

1. Be hey kardaş Ḥaqq'ı bulam mı dirsin
Ḥaqq'a yarar ʿamel işlemeyince²⁷⁰
Bu sırrıñ özin duyam mı²⁷¹ dirsin
Mürşid-i kāmīl[ün] söylemeyince
2. Gel hey kardaş gel hey²⁷² tevḥīde özen
Tevḥīddür nefsiñ kalʿasın bozan
Hiç kendi kendine kaynar mı kazan
Çevre yanın²⁷³ āteş eylemeyince
3. ʿAşkıñ gālib oldı yüregim ḥarlar
ʿAşkī olan ʿārı nāmūsı neyler
Be hey *Yūnus* saña söyleme dirler

²⁶⁶ Muştafā: Murtażā SD.

²⁶⁷ Murtażā: Muştafā SD.

²⁶⁸ Vezin aksamaktadır.

²⁶⁹ Kaynak kitapta şiir 3 kıtadır (Tatçı, 1991: 176).

²⁷⁰ işlemeyince: eylemeyince AYD.

²⁷¹ özin duyam mı: evvelin bilem mi AYD.

²⁷² kardaş gel hey: karındaş gel AYD.

²⁷³ Çevre yanın: Çevresine AYD.

Yā ben öleyim²⁷⁴ mi söylemeyince

51

İlâhî

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Şuffe-i şadrında dâ'im eâşıkun efkâr-ı Hû
Zâkirün zikri huva'llâh şâkirün eşkâr-ı Hû
2. Nâleden ney deldi bağı Hû diyü nâlân ider
Mevlevîler *Meşnevî*'den başladı eşcâr-ı Hû
3. Şûfi mest olup şafâdan devr ider yâ Hû diyü
Münkir inkârın bıraktı eyledi ikrâr-ı Hû
4. Sidre seyrine muhakkak ırmeyen Cibrîl²⁷⁵ emîn
Olmasa anuñ dilinde dem-be-dem tekrâr-ı Hû
5. Hû şadâsından yürekler cüş idüp eyler semâc
Hû şadâsından melekler dinledi aḥbâr-ı Hû
6. Ravza-i Hûda maḳâm it ey *Cemâl-i Halvetî*
Tâ vücûduñ mülkine keşf ola bu esrâr-ı Hû

[16a]

52

Ġazel

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Şâh Hüseyn'ün firkatine ağlayan gelsün beri
Āh u vâh idüp dem-â-dem inleyen gelsün beri

²⁷⁴ öleyim: ölem AYD.

²⁷⁵ "Cebrâ'il" kelimesi aruz gereği "Cibril" okunmuştur.

2. Kerbelā'da çağrışurlar yā Muḥammed yā ʿAlī
Sīnesin çāk eyleyüp kanlar saçan gelsün [beri]
3. Kutb-ı ʿālem Şeyḫ Şaʿbā'nuḫ ʿazīz erkānını
Leyle-i ʿaşūrda ihyā iden gelsün beri
4. Hem Muḥammed meclisinde çār-yār ile gelüp
Ḥāl-ile *Dervīş ʿÖmer* irşād olan gelsün beri

53

Ġazel²⁷⁶

-- ./ .-- ./ -- ./ .-- .

1. Yā Rab²⁷⁷ bu benüm cānum āzād ola mı yā Rab
Yoḫsa yedi tamuda yana kıala mı yā Rab
2. ʿAceb bu benüm ḫālüm yer altında aḫvālüm
Varup yatacak yerüm ʿaḳreb ʧola mı yā Rab
3. Cān ḫulḳuma geldükde ʿAzrā'il[i] gördükde
Yā cānımı alduḳda āsān ola mı yā Rab
4. Mevlā²⁷⁸ olacak ḳāḫī bizden ola mı rāzī
Görüp Muḥammed'i bizi şefīʿ ola mı yā Rab²⁷⁹
5. *Yūnus* ḳabre vardıḳda Mūnker Nekir geldükde
Su'ālını itdükde²⁸⁰ dilim döne mi yā Rab

[16b]

²⁷⁶ Bu şiir *Yūnus Emre Divanı*'nda da 5 beyittir (Tatçı, 2005: 97-98).

²⁷⁷ Yā Rab: ʿAceb YED.

²⁷⁸ Mevlā: Allāh YED.

²⁷⁹ Vezin aksamaktadır.

²⁸⁰ Su'ālını itdükde: Bana su'āl şorduḳda YED.

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Ziyâlar virdi nûrıyla dil ü cāna seher zikri
Şafâlar bahş idüp vaşl itdi Sübhān'a seher zikri
2. Seherde bülbül-i şūrīde-veş efğāna başladı
Gönlül mülkini döndürdi gülistāna seher zikri
3. İrişdi sem^c-i cāna bir haber ilhām-ı Mevlā'dan²⁸²
Ki vākıf eyledi esrār-ı sultāna seher zikri
4. Giceler şubha dek zār it gözün yaşm revān eyle
Dilersen döndüre derdüñi dermāna seher zikri
5. Bizi def^c idüp esfelden ʿurüc itdürdi a^clāya
Ulaşdurdı mekān-ı ʿarş-ı Raḥmān'a seher zikri
6. Bi-ḥamdi'llāh ʿanāşır bend ü bāğından ḥalāş idüp²⁸³
Müeyesser kıldı vuşlat *Derviş ʿOsmān'a* seher zikri

1. Noldu bu gönlüm noldu bu gönlüm
Derd ü gamuñla tıldu bu gönlüm
Yandı bu gönlüm yandı bu gönlüm
Yanmada dermān buldı bu gönlüm

²⁸¹ Bu şiir *Kayserili Divan Şairleri* adlı kaynakta da 6 beyittir (Köksal, 1998: 81).

²⁸² sem^c-i cāna bir haber ilhām-ı Mevlā'dan: bir haber ilhām-ı Mevlā'dan dil [ü] cāna KDŞ.

²⁸³ ʿanāşır bend ü bāğından ḥalāş idüp: ḥalāş idüp ʿanāşır bend ü bāğından KDŞ.

²⁸⁴ Kaynak eserde şiir 5 kıtadır. Metinler arası farklar fazla olduğu için gösterilmemiştir (Bayramoğlu, 1989: 227-228).

2. Gerçi ki yandı gerçi ki yandı
Rengine ʿaşkıñ cümle boyandı
Kendide buldı kendide buldı
Maṭlabımı hoş buldı bu göñlüm
3. Sevād-ı aʿzam sevād-ı aʿzam
Belki uludur ʿarş-ı muʿazzam
Mesken-i cānān mesken-i cānān
Olsa ʿaceb mi şimdi bu göñlüm
4. *El-fakrū fahrī el-fakrū fahrī*²⁸⁵
Dimedi(n) mi ʿālemüñ fahrī
Fahrinüñ zikri fahrinüñ zikri
Maḥv u fenāda buldu bu göñlüm
5. *Bayrām*’ım [im]di *Bayrām*’ım [im]di
Bayrām idersin yār ile²⁸⁶
Ḥamd u şenāda Ḥamd u şenāda
Dost ile bayrām itdi bu göñlüm

[17a]

56

Ġazel

-. - - / -. - - / -. - -

1. Nām u ʿāruñ terk idüp meydāna gel
Cān u başından geçüp merdāna gel
2. Nūş idüp ʿaşkıñ maḥabbet cürʿasın
Bāğ-ı ʿaşk içre bugün efgāna gel

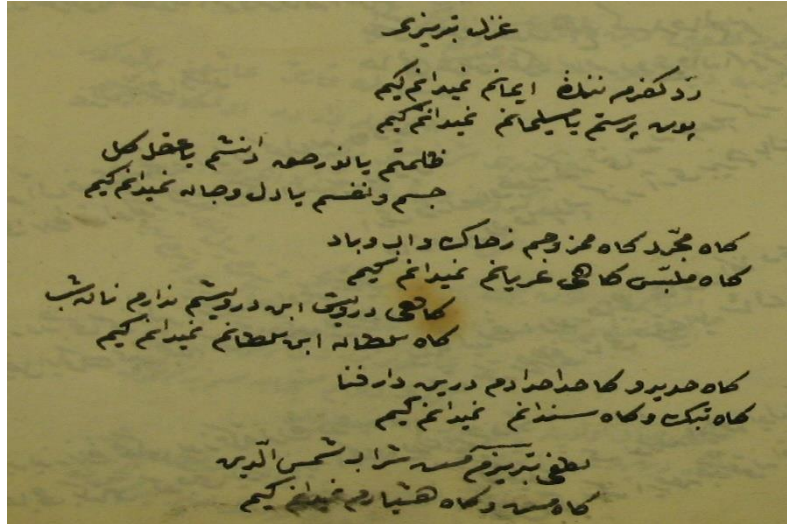
²⁸⁵ “Yoksulluk övüncümdür.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 153).

²⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

3. Levḥ-i ƙalbe ŧayƙal eyle dā'imā
Dīde-i dili açup dildāra gel
4. Nūr-ı zātuḡ pertevīdūr görinen
Dīde-i *Sırrī* silüp seyrāna gel
5. Sırr-ı vaḥdetden ḥaberdār oluban
Na're-i tevḥīd ile bir d[ā]ra gel

57

Ġazel Tebrīzī

Şekil 3.1: Şems-i Tebrîzî'nin Farsça manzumesi

[17b]

58

Ġazel²⁸⁷

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Eyyüb'em [dil] mübtelāyam derde dermān isterem
°Āşīƙam dīl-ḥasteyem cānıma²⁸⁸ cānān isterem

²⁸⁷ Bu şiir *Yūnus Emre Divanı*'nda da 6 beyittir (Tatçı, 2005: 227).

²⁸⁸ cānıma: cāna YED.

2. Ya'qub'am ađlaram²⁸⁹ Yūsuf için kıldım²⁹⁰ firāk²⁹¹
Yūsuf'am zindān içinde faẓl-ı Raḥmān isterem
3. Mūsā'nuḡ Ṭūr'na vardum dost cemāliḡ görmege
Gitdi 'aqlum nā-geh ol dem sırr-ı Sübhān isterem
4. Bir mekāna gelmişem²⁹² ki ol benüm yurdum degil
Hızr ile zulmete kıldum²⁹³ āb-ı ḡayvān isterem
5. Defter-i a'mālūmi yüklendüm itdüm 'azm-i rāḡ
Menzil-i maḡşūda Ḥaḡ'dan emr ü fermān isterem
6. *Yūnus Emre*'m bilmedi hīç kimseler ḡālüm benüm
Ḥālūmi 'arz itmege bir merd-i 'irfān isterem

59

Ġazel Eşrefođlu²⁹⁴

8'li hece ölçüsü

1. Eşrefoğlu al ḡaberi
Bāğçe bizde gül bizdedür
Biz o Mevlā'nuḡ ḡuluyuz
Yetmiş iki dil bizdedür
2. Arı vardur uçup gezer
Teni tenden seçüp gezer
Cānān bizden ḡaçup gezer
Arı bizde bal bizdedür

²⁸⁹ ağlaram: ağladum YED.

²⁹⁰ kıldım: çekdüm YED.

²⁹¹ Vezin aksamaktadır.

²⁹² gelmişem: varmışam YED.

²⁹³ kıldum: irdüm YED.

²⁹⁴ Bu şiir Eşrefođlu Rūmī'ye deđil Kul Hasan isimli bir Bektaşî şaire aittir (Kocatürk, 1955: 337-338).

3. Adam vardır cismi semîz
Alır âb-dest olmaz temiz
Eli dahl eylemek nemiz
Cümle küstâhlık bizdedür
4. Beyte giden olur hâcî
°Älemler aña du°acı
Muhammed (Muhammed) Muştafâ tâcî
Hırka ile şâl bizdedür
5. Yeryüzinü çiğegiyüz
Tekkelerüñ kodığıyuz
Hâcî Bektâş köçegiyüz
°Äyîn erkân yol bizdedür
6. Erlik midür eri yormak
İrağ yoldan haber şormak
Cennetdeki sekiz ırmağ
Coşkun ağan göl bizdedür

[18a]

7. *Quldur Hasan* Dede quldur
Ma°nâyı söyleyen dildür
Elif Hakk'a doğrı yoldur
Cîm arar[san] dâl bizdedür

60²⁹⁵

11'li hece ölçüsü

1. Bu gönülüm °âlemün²⁹⁶ seyrân iderken
Didi sırrım baña seyrân içinde

²⁹⁵ Bu şiir *Eşrefoğlu Rûmî Divanı* 'nda da 7 beyittir (Güneş, 2014: 220).

²⁹⁶ °âlemün: şehrini ERD.

2. Derde²⁹⁷ düştün niçün dermān istersin²⁹⁸
°Āşıklar derd arar dermān içinde
3. Miḥneti rāḥat bil rāḥat arama
Rāḥat [mı] bulunur zindān içinde
4. Bu °aşk meydānıdır bunda °ār olmaz
Başını top eyle meydān içinde
5. İçüp °aşkın meyin şöyle mest ol kim
Dīvāne disünler yārān²⁹⁹ içinde
6. °Āşıklarla³⁰⁰ karış °aşık olagör
Ne gevherler vardır ol kān içinde
7. Aç gözünü *Eşref*³⁰¹ Hakk'ı zikr eyle
*Fezkurūni*³⁰² didi Hakk Kur'an içinde

61

İlāh³⁰³

14'lü hece ölçüsü

1. İlhām ile dün gice seyr itdüm Muḥammed'i
Āyīne-i ḳalbümde seyr itdüm Muḥammed'i
2. °İmāmesi başında yeşil hulle egninde
Dört yāri de yanında seyr itdüm Muḥammed'i

²⁹⁷ Derde: °Aşka ERD.

²⁹⁸ istersin: ararsın ERD.

²⁹⁹ yārān: akrān ERD.

³⁰⁰ °Āşıklarla: °Āşıklara ERD.

³⁰¹ Aç gözünü *Eşref: Eşrefoğlu Rūmī* ERD.

³⁰² Bakara Suresi 152. ayetten kısmi iktibastır. “فَاذْكُرُونِي أَنْذُرَكُمْ وَأَشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ □” (Artık siz beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, bana nankörlük etmeyin!) URL-10 (2023).

³⁰³ Bu şiir kaynakta 7 kıtadır (Tatçı, 1991: 198).

3. °Aşıklar ider du°ā Resūl'e idem Hū
Oldı du°ām müstecāb seyr itdüm Muḥammed'i
4. Melekler şāf oldılar yeşil sāye-bān³⁰⁴ kırdılar
Yā Muḥammed didiler seyr itdüm Muḥammed'i
5. *Yūnus* murāda irdi zevk ile şafā sürdi
°Aşık ma°şūkuḡ[1] buldı seyr itdüm Muḥammed'i

[18b]

62

İlāhī³⁰⁵

14'lü hece ölçüsü

1. Ben bu °aşka düşeli Hakk-ile³⁰⁶ bilişeli
Eli yeşil °aşalı bize dervişler geldi
2. Dervişler sürer şafā hüküm ider kâfdan kâfa
Bile idi³⁰⁷ Muşafā bize dervişler geldi
3. Bölük bölük dervişler Hakk'ı buyurduḡ işler
Yūnus eydür kardaşlar bize dervişler geldi
4. Yedilerle kırklarla ak saçalı pīrlerle
Yüzi balıkır nūrlarla bize dervişler geldi

³⁰⁴ sāye-bān: hayme AYD.

³⁰⁵ Bu şiir kaynakta da 4 kıtadır (Tatçı, 1991: 201).

³⁰⁶ Hakk-ile: Allāh'la AYD.

³⁰⁷ idi: geldi AYD.

İlahî

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Gelmişem vaḥdet ilinden ʿaşk ile cihāna ben³⁰⁸
İçmişem cām-ı ezelden olmuşam mestāne ben
2. Tā ezelden dest-i kudret bunı yazdı başuma
Anuḡ için yok qarārüm düşmüşem dīvāne ben
3. Çünkü *kerremnā benī ādem*³⁰⁹ didi Qurʿānʼda Hāḡ
Āyīne-veş şūret oldum cism ile ol cāna ben
4. Ey *Sinānī* ʿaşk maḡāmı pes rızā-yı [Hāḡ] durur
Pādişāhuḡ hıdmetinde durmuşam dīvāne ben

İlahî³¹⁰

. - - - / . - - - / . - - -

1. Sarāy-ı *lī maʿallāh*³¹¹ göñüldür³¹²
Tecellī-hāne vaʼllāhi göñüldür
2. Yüri gezme yabanda zār u giryān
Ḥudāʼnuḡ ulu dergāhı göñüldür
3. Zemīn-i tende farzı oldı cārī
Semā-i şadrınuḡ māhı göñüldür

³⁰⁸ Vezin aksamaktadır.

³⁰⁹ İsrā Suresi 70. ayetten kısmi iktibasır. “وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا” (Andolsun biz Âdemoḡluna şan, şeref ve nimetler verdik; onları karada ve denizde taşıdık, kendilerine güzel güzel rızıklar verdik ve onları yaratıklarımızın çoḡundan üstün kıldık.) URL-11 (2023).

³¹⁰ Bu ilahi *Sezāyi Divanı*ʼnda bulunmamaktadır (Özuygun, 1999).

³¹¹ “Lī maʼallāhi vaktün”, “Benim Allah ile öyle anlarım olur ki” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 469).

³¹² Vezin aksamaktadır.

4. Ne istersen yüri var andan iste
Muḥakḳak sırruḡ āgāhı göñüldür
5. Ra'ıyyet gibidür a°zā *Sezāyī*
Vücüd iḳlīminüḡ şāhı göñüldür

[19a]

65

İlāhī

16'lı hece ölçüsü

1. Ğazā içün yaraḳ eyler Ḥabību'llāh'[ın] sancağı
Görenlerüḡ °aklı gider görmeyenler ḡayrān ḳalur
Gör ne sākin sākin gelür Ḥabību'llāh'ın sancağı³¹³
2. Başında altun °alemi³¹⁴ üstünde Taḡrı kelāmı
Görmek müyesser ola mı Ḥabību'llāh'ın sancağı
3. Ol benüm cānum yāresi dertli yüregüm pāresi
Maḡşer gününüḡ gölgesi Ḥabību'llāh'ın sancağı
4. Hep emīrlar önce gider dervīşleri tevḡīd ider
Emīr Ḥācı bile gider Ḥabību'llāh'ın sancağı
5. Bir ḳanadı maḡribdedür bir ḳanadı maşruḳdadur
Başı °arşuḡ altındadır Ḥabību'llāh'ın sancağı

³¹³ Bu beyit üç mısra halindedir.

³¹⁴ Burada kelime “°ālem” şeklinde uzun yazılmıştır.

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Râzıyam derdine yâriñ bir şikâyet itmezem
Kendi hâlüm söylerem gayrı hikâyet itmezem³¹⁶
2. Varını vir dosta³¹⁷ derdün den ala gör zerrece
Tâ ki saña da diyeler derdi var dermân diler
3. Her kimün gönlünde [ki] dost derdi yok âdem degül
Düşmüş ol hayvâna ʿıyşa³¹⁸ dün ü gün hüsrân diler
4. ʿĀşıkun ʿaşkıdan nişânı var durur bellü beyân
Fâriğ-i kevneyn olur ne ihtimâl³¹⁹ ve ne ziyân diler³²⁰
5. Kibr ü kîn olduğı yirde ʿaşk gelüp kılmaz karar
ʿAşk harâblıklar kılar³²¹ maʿmûrları viran diler
6. *Eşrefoğlu Rûmî* bu ʿaşka vireli varını
Bî-murâd olmuş yürür ol vaşl ne hicrân diler

[19b]

³¹⁵ Bu şiir *Eşrefoğlu Rûmî Divanı* 'nda 7 beyittir (Güneş, 2014, 85).

³¹⁶ Şiirin birinci beyti farklı bir metne aittir. Mürettip iki şiir metnini karıştırmıştır.

³¹⁷ dosta: dostuna ERD.

³¹⁸ hayvâna ʿıyşa: hayvân ʿaşka ERD.

³¹⁹ ihtimâl: assı ERD.

³²⁰ Vezin aksamaktadır.

³²¹ kılar: sever ERD.

İlahi Fâzıl³²²

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Vire mi derd-i şanem derdüme dermān vire mi
Vaḳtidür yüregimüñ dem-be-dem artar veremi³²³
2. Yüzini görmek dilersen müdde^ciler(dür) şanema³²⁴
Ey kızıl gül saña kim çekdi dikenden haremî³²⁵
3. Yüzümü yirlere sürüp giceler yalvararam
Kāfire virür murādın yā baña virmeye mi
4. Hāyli demdür men anuñ gözlerinin hastesiyem
Süregelse yüzümü üstüne başa ḳademi
5. *Fazlī* sen māhı severseñ yüzüñi dergāha tut
Böyle maḥzūn ḳoya mı çokdur Allāh'ın keremi³²⁶

Hāḫāyī Hāzretleri'niñdür**16'lı hece ölçüsü**

1. İbtidādan yol şorarsañ şūfim³²⁷ yol Muḫammed ^cAlī'niñdür hū³²⁸
Dört kitābdan sır şorarsañ şūfim sır Muḫammed ^cAlī'niñdür³²⁹
2. Gice olur gündüz olur şūfim cümle ^cālem dümdüz olur
Gökde kaç biñ yıldız olur ay Muḫammed ^cAlī'niñdür

³²² *Veḫfeyāt-ı Ayvansarāyī*'de bu şiirin ilk ve son beyitleri kayıtlıdır (Ayvansarayı, 2012: 56).

³²³ Vezin aksamaktadır.

³²⁴ Vezin aksamaktadır.

³²⁵ Vezin aksamaktadır.

³²⁶ Vezin aksamaktadır.

³²⁷ Bu icrā esnasında söylenen bir kelimedir.

³²⁸ Bu icrā esnasında söylenen bir kelimedir.

³²⁹ Vezin aksamaktadır.

3. Yetmiş iki dil şorarsañ şūfim dil Muḥammed ʿAlī’niḡdür
...³³⁰
4. Varın Yezīd’ūḡ yanına şūfim çarḡı doḡunur tenine
Laʿnet Yezīd’ūḡ cānına şūfim cān Muḥammed ʿAlī’niḡdür
5. ʿİlmi Yezīd’ūḡ seçilir şūfim Mü’mine raḡmet(ine) saçılır
İlkbahārda gül açılır şūfim gül Muḥammed ʿAlī’niḡdür
6. ʿAşāsıḡ almış eline sūfim gider dergāḡıḡ yoluna³³¹
Döner tevḡīdüḡ nūrına şūfim nūr Muḥammed ʿAlī’niḡdür
7. *Ḥaṡāyī* ḡaste olmuş iḡiler şūfim cümle ʿālem diḡler
Nūr olmuş ʿāleme doḡar şūfim nūr Muḥammed Ḥayder’iḡdür

[20a]

69

Ġazel³³²

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Bi-ḡamdi’llāḡ din³³³ İslām’a delīlüm Muştafā geldi
Emīrüm rehberüm şāḡum ʿAlīyyü’l-Murtażā geldi
2. İmāmum ol keremkānı nice ben sevmeyem anı
Resūl’ūḡ ḡurretü’l-ʿaynı Ḥasan ḡulḡ-ı rızā geldi
3. Fedā olsun aḡa cānum ki olur dīnüm imānum
İki ʿālemde sultānum Ḥüseyn-i Kerbelā geldi

³³⁰ Eserde bu mısra yazılmamıştır.

³³¹ Vezin aksamaktadır.

³³² Bu ilahi *Seyyid Nizāmoḡlu Divanı*’nda 11 beyittir (Özdemir, 1996: 280-281).

³³³ din: ki SND.

4. Aña ins [ü] melek bende en ednā bendesi bende
Cihānuñ ḵuṭb-ı °ālemd e °Alī Zeynel °Abā geldi
5. Muḥammed Bākır ol şāhum İmām Ca°fer durur māhım
Bunlarda³³⁴ Mūsā-i Kāzım ki nūr-ı Hudā geldi³³⁵
6. Yüzüñdür ḵāf ve 'l-Ḳur'ān³³⁶ dīdārın³³⁷ Ka°be-i °irfān
Cihānuñ³³⁸ rahmet-i Raḥmān °Alī Mūsā Rıẓā geldi
7. Taḳī Şāhum³³⁹ velāyetdür Naḳī nūr-ı hidāyetdür
Bunlar maḳbūl-i ḥazretdür ki anlar³⁴⁰ rehnümā geldi³⁴¹
8. İmām-ı °Askerī³⁴² kıblem eşigi taşıdur Ka°be'm
Yoluna cān u dil vir[m]em baña ğāyet şafā geldi
9. Muḥammed Mehdī'ye āḥır gele bir gün ola zāhir
Ki o vaḳt Ḥāricī kāfir bu dergāhdan cüdā geldi
10. Sözüñ Seyfī ilāhīdür cevābı nuṭḳ-ı şāhīdür
Haḳıḳat bezm-i māhīdür bu yola bī-rīyā geldi

[20b]

70

İlāhī

16'lı hece ölçüsü

1. Zāhid(ā) bize ta°n eyleme Haḳḳ'(uñ) ismin oḳur dilimüz

³³⁴ Bunlarda: Bular da SND.

³³⁵ Vezin aksamaktadır.

³³⁶ Kaf Suresi 1. ayetten iktibastır. “ق وَالْقُرْآنَ الْمَجِيدَ” (Kâf. Şanı yüce Kur'an'a yemin olsun!) URL-12 (2023).

³³⁷ didārın: mezarı SND.

³³⁸ Cihānuñ: Cihāna SND.

³³⁹ Şāhum: Şāh-ı SND.

³⁴⁰ anlar: bize SND.

³⁴¹ Vezin aksamaktadır.

³⁴² İmām-ı °Askerī: Ḥasan el-°Askerī SND.

Şaķın efsâne söyleme H azret'e ıķar yolumuz

2. Erenler n çokdur yolu c mlesine dedik bel 
G renler Őanurlar deli uŐludan yegd r delim z
3. Kim ki bu t riķe girdi H asan-ı BaŐr 'yi buldı
Her seĥer oķunur virdi Seyyid Yahy 'dur ulumuz
4. Őayılmayuz parmağıla d kenmey z kırmağıla
T Őramızdan Őormađıla kimse bilmez aĥv lim z
5. Tevh d iden deli olmaz All h adın maĥr m ķalmaz
Her seĥer açılur Şolmaz bah ra irer g l m z
6. *Seyyid* sağa olan himmet  dem iseğ c na minnet
Elif All h mim Muĥammed kisvemizded r d l muz

71

Ėazel

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. R z-ı  aŐka maĥrem olmak bir g n l ister g n l
Kend yi kend de bulmak bir g n l ister g n l
2. N z id p b l-i h m ya s ye-i  anķ y  bul
Terk-i İbn-i Edhem itmiş bir g n l ister g n l
3.  Alemlere bulmadum bir y r-ı Ő dık hem-  c n
Ol yed-i beyz y   pm Ő bir g n l ister g n l
4. *H fiz*'  d Ődi diy r-ı ĥurbete  h el-fir k
Cem    farķa v Őıl olmak bir g n l ister g n l

[21a]

Ġazel

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Gerekmez  alem n naqşı g n l  urb-1 viş l ister
Arada olmasun taş[1] g n l  urb-1 viş l ister
2. Tecell -i cem l olsa tesell -i viş l olsa
G n l maqş dını bulsa g n l  urb-1 viş l ister
3. Kim oldur  alem n ş hi baņa maħremdi derg hi
Der n  ider m  hi g n l  urb-1 viş l ister
4. Gel  Osm n kıl taleb anı kim olur c mlen n c nı
Bu varlıktan id p f n  g n l  urb-1 viş l ister

Ġazel³⁴³

_ _ . _ / _ _ . _ / _ _ . _ / _ _ . _

1. Ey dil bize vir bir h ber  aşķ illerine kim gider
H sret ile yandı ciger H k yollarına³⁴⁴ kim gider
2.  Aşıqlara vaķt-i seher anda nes m-i farz³⁴⁵ eger
Ol g ncadan³⁴⁶ alup h ber  aşķ illerine kim gider
3. Yatup g fletde  alan firs tına her dem uyan³⁴⁷⁻³⁴⁸
B k  degil bize³⁴⁹ cih n  aşķ illerine kim gider

³⁴³ Bu Őir *Abdulahad N ri Divanı*'nda 5 beyittir ( elik, 1999: 87-88).

³⁴⁴ H k yollarına:  aşķ illerine AND.

³⁴⁵ farz:  aşķ AND.

³⁴⁶ g ncadan: nefh dan AND.

³⁴⁷ Yatup g fletde  alan firs tına her dem uyan: Ey h ab-ı g fletde  alan firs t gezer bir dem uyan AND.

³⁴⁸ Vezin aksamaktadır.

³⁴⁹ bize: bezm-i AND.

4. Bākīye³⁵⁰ ol ilin yolu *Nūrī*'ye cāndan sevgili
Bağlandı ʿaşkıñ maħmili ʿaşk illerine kim gider

74³⁵¹

— . — / — . —

1. Kuldān saña lāyık nola
ʿĀşık seni kande bula
Meger senden iħsān ola³⁵²
Ya Rabbenā yā Rabbenā

2. Ey lā yezāl ü lem yezel
Kanı sana lāyık ʿamel
ʿAbdün işi sehv ü zelel
Ya Rabbenā yā Rabbenā

3. Şuğrā senün kübrā senün
Dünyā senün ʿuqbā senün
Dost nefse bizi ışmarla³⁵³
İr saña yollara³⁵⁴
Ya Rabbenā yā Rabbenā

4. Koma *Hüdāyī*'yi ğarīb
Vaşl-ile³⁵⁵ aña eyle naşīb³⁵⁶
*Yessir merāmī*³⁵⁷ yā Mücīb
Ya Rabbenā yā Rabbenā

[21b]

³⁵⁰ Bākīye: Bi'llāhi AND..

³⁵¹ Bu şiir *Hüdāyī Divanı*'nda bulunmaktadır. 5 beyittir ve "Senden kerem senden 'atā' mısra'ı mecmuaya kaydedilmemiştir (Yılmaz, 2015: 50-51).

³⁵² Vezin aksamaktadır.

³⁵³ Vezin aksamaktadır.

³⁵⁴ Vezin aksamaktadır.

³⁵⁵ Vaşl-ile: Vaşlın HD.

³⁵⁶ Vezin aksamaktadır.

³⁵⁷ "İsteklerimi kolaylaştır." anlamına gelen Arapça ifadedir.

1. Şurîde vü şeydâ kılan
Yârin³⁵⁹ cemâlidür beni
°Alemlere rüsvâ kılan
Dostuñ vişâlidür beni³⁶⁰
2. Kaddüm büküp yay eyleyen
Sînem delüp nây eyleyen
İşüm gücüm zâr³⁶¹ eyleyen
Dostuñ vişâlidür beni
3. Gözlerimi giryân iden
Cigercigim³⁶² büryân iden
Hayrân u ser-gerdân iden
Dostuñ vişâlidür beni
4. °Aqlumı başumdan alan
Beni bu sevdâya³⁶³ şalan
Bir mürşide bende kılan
Dostuñ vişâlidür beni
5. Dertlerine düş eyleyen
(Bî-) °aqlumı bî-hüş eyleyen³⁶⁴
Dâ'im °abâ-püş eyleyen
Dostuñ vişâlidür beni

³⁵⁸ Bu şiir Bursalı Âşık Yûnus'un şiirleri arasında bulunmakta olup 10 beyittir (Tatçı, 1991: 226-227).

³⁵⁹ Yârin: °Aşkın AYD.

³⁶⁰ Tüm şiir boyunca tekrar eden "Dostuñ vişâlidür beni" mısra'ı eserde "Hakk'un cemâlidür beni" şeklindedir.

³⁶¹ zâr: vây AYD.

³⁶² Cigercigim: Cigerümi AYD.

³⁶³ sevdâya: sevdalara AYD.

³⁶⁴ Vezin aksamaktadır.

6. Dîdârına meftûn iden
Dü-çeşmümi Ceyhûn iden
Şabrî gibi Mecnûn iden
Dostuñ vişâlidür beni

76

Ġazel 'İşretî

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _

1. Şanma 'aşk ehlini mevt ile güzâr eylediler
Hicre şabr idemeyüp terk-i diyâr eylediler
2. Şüretâ görmeyelüm diyü raķībün yüzünü
Bindiler maħmil-i tábūta firâr eylediler
3. Terk idüp tâc u ķabāyı şarılup bir kefene
Hil'at-i 'ārīsini giymege 'ār eylediler
4. Götürüp ayağı bu memleket-i fâniden
Vardılar 'âlem-i bākīde ķarâr eylediler
5. Arķası üzre yatup ehl-i ķubūr itdi huzūr
Ġam u miħnet beni ey 'İşretî pîr eylediler

[22a]

77

Ġazel Neş'et³⁶⁵

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _

1. Bezm-i vuşlatda 'aceb hicr (ile) keş-i yâr oldum³⁶⁶
Nüş-ı dârū-yı şifâ-baħş ile bîmâr oldum

³⁶⁵ Bu şiir muhammes olup *Hoca Neş'et Divanı*'nda 5 benddir (Oğraş, 1991: 160).

³⁶⁶ Vezin aksamaktadır.

Düşüp ol şāh-ı gülün dāmenine hār oldum
Gonca-veş³⁶⁷ jāle gibi neyleyeyim bār oldum
Sabrı güç çāresi [güç] derde giriftār oldum

2. Kim arar kanuma girsen de begüm ben de senün
Dil-i dīvānecigim yavrucugum ben de senün
Küllü³⁶⁸ vārum ile cānum da senün ben de senün
Şānına her ne düşerse anı kıl ben de senün
Merhamet eyle efendim hele nā-çār oldum

3. İltifātun ile akrānına fā'ik degilem
Bilürem ben de hünkārıma³⁶⁹ lāyık degilem³⁷⁰
Gerçi tab^c-ı şerīfine muvāfık degilem³⁷¹
Kulunam billāh efendüm saña eāşık degilem
Tövbe tövbe seni sevdümse güneh-kār oldum

4. Gālibā mā'il o şeh nāle vü efğānımuza
Yoħsa bilmem eacabā kaşdı mı var cānımuza
Teşnedür gamze-i hun-hvārı hemān kanımuza
Nice eārif³⁷² dimeyem hāzret-i sultānımuza
Neş^{et}et'ā cān u cihāndan hele bīzār oldum

[22b]

78

İlāhī³⁷³

---. _ / ---. _ / ---. _ / ---. _

1. Göster cemālün şem^eini yansın oda pervāneler

³⁶⁷ Gonca-veş: Goncama HND.

³⁶⁸ Külli: Cümle HND.

³⁶⁹ ben de hünkārıma: bendene sultānıma HND.

³⁷⁰ Vezin aksamaktadır.

³⁷¹ Vezin aksamaktadır.

³⁷² eārif: zālīm HND.

³⁷³ Bu şiir *Şemseddin-i Sivāsi Divanı*'nda 6 beyittir (Süer, 2015: 215).

- Devlet degül mi ʿāşıkā şemʿine³⁷⁴ karşı yanalar
2. Olalı çün aʿlā³⁷⁵ güzel yağmaladı gönüm evin
Pek bağla ʿaşkıñ zencīriñ boşanmasun dīvāneler
3. Men meye tevbe itmişem³⁷⁶ ağıyār elinden içmege
Kendi elinden³⁷⁷ şun bize dürlü dürlü³⁷⁸ peymāneler³⁷⁹
4. Mescid ile medreseyi ısmarladuk zāhidlere
Hakk’a ʿibādet itmege yeter bize vīrāneler³⁸⁰
5. Cevr ü cefādan uşanup Şemsī seni terk eylemez
Şanma seni seven kişi hāşā senden³⁸¹ uşanalar³⁸²

79

**Samokovda Medfün Kāsımpaşalı Tarık-i Halvetiye’den Şeyh Şakir Efendi
Rahmetu’llāhi ʿAleyh Hazretleri’niñdür**

— . — / — . —

1. Devrāne gel devr idelüm
Devre girmiş merdāne[ler]³⁸³
Seyrāne gel seyr idelüm
Seyre çıkmış cānāneler³⁸⁴
2. Sen (bir) mürşidden bir māye al³⁸⁵
Öz cānına sermāye al

³⁷⁴ şemʿine: maʿşūka ŞSD.

³⁷⁵ Olalı çün aʿlā: Şol dilber-i raʿnā ŞSD.

³⁷⁶ itmişem: itmezem ŞSD.

³⁷⁷ elinden: yedüñle ŞSD.

³⁷⁸ dürlü dürlü: tolu tolu ŞSD.

³⁷⁹ Vezin aksamaktadır.

³⁸⁰ vīrāneler: meyhāneler ŞSD.

³⁸¹ Şanma seni seven kişi hāşā senden: Sen sanma kim seni seven senden şehā ŞSD.

³⁸² Vezin aksamaktadır.

³⁸³ Vezin aksamaktadır.

³⁸⁴ Vezin aksamaktadır.

³⁸⁵ Vezin aksamaktadır.

Bülbül gibi hem sâye al
Gülşen ola kâşâneler

[23a]

3. Tevhîd ile ocağı düz
°Aşkîñ ile dil dağı düz
O dağı boz bu bâğı düz
Ma°mür ola vîrâneler
4. Şākir gönül yıkma redîf
Şabr u sağa bakma redîf
Meyhânededen çıkma redîf
Devr eylesün peymâneler

80

İlāhî Yūnus³⁸⁶

16'lı hece ölçüsü

1. Bu °ömrümüz gaflet ile gelür geçer neyleyelim
Dünyā kervān-sarāy imiş konar göçer neyleyelim
2. Bu ecele yokdur dilek ne insān kalur ne melek
Cümlesinüñ çarḥ-ı felek başın biçer neyleyeyim
3. Oldı işlerüm düş gibi naḫdüm elden vermiş gibi
Bu °ömrümüz bir kuş gibi uçar gider neyleyeyim
4. Yūnus eydür ey yārimüz temām oldı pāremüz³⁸⁷
Kıyāmetde defterimüz ol dost açar neyleyeyim

[23b]

³⁸⁶ Bu şiir *Yūnus Emre Divanı* 'nda bulunmamaktadır (Tatçı, 2004).

³⁸⁷ Vezin aksamaktadır.

1. Dilerüm dert ile senden
Tecellī eyle yā Allāh
Geçerüm şevk ile cāndan
Tecellī eyle yā Allāh
2. Nedür ʿāşık ḥayālâtı
Nedür maʿşūk maḳālâtı
Cemālūḡdür münācātı
Tecellī eyle yā Allāh
3. Çü ʿāşıkdur saḡa Yaʿqūb
Yolun göster ayā maḡbūb
Gine sensin saḡa maḡlūb
Tecellī eyle yā Allāh
4. Dil-ḡānesin pūr-nūr eyle
Göḡül mülkin maʿmūr eyle
Yūsuf gibi mürūr eyle
Tecellī eyle yā Allāh
5. ʿĀşık-ı bī-çāre kemter
Eyā maḡbūb seni ister
Cemālūḡ *Muhyī*'ye göster
Tecellī eyle yā Allāh

-. - / -. - / -. - / -. -

1. Mevlâm vir ʿaşkıñı başa hayrānuñ olayım senüñ
Bülbül gibi şubḥ u mesā³⁸⁹ nālānuñ olayım senüñ
2. Al bende beñlik olmasun görenler ašlā³⁹⁰ bilmesün
Nām u nişānuñ kalmasun hayrānuñ³⁹¹ olayım senüñ
3. Yandır beni yandır beni ʿaşk meyine kandır beni
Serhoş idüp döndür beni mestānuñ olayım senüñ
4. *Seyyid Nizāmo[ğ]lu* hoca ayırma kendünden yüce
Eger gündüz eger gice mihmānuñ olayım senüñ

[24a]

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Bu ʿaşk bir bahr-i ʿummāndur buna ḥadd ü kenār olmaz
Delīlüm sırr-ı Qurʿānʼdur onu bilende ʿār olmaz
2. Kıyamazsın başa cāna ıraḳ ol³⁹³ girme meydāna
Bu meydānda nice başlar kesilür hiç şoran³⁹⁴ olmaz
3. Eger ʿāşık isen yāre şakın aldanma aḡyāre

³⁸⁸ Bu şiir *Seyyid Nizāmoğlu Divanı*’nda 7 beyittir (Yaman, 1976: 274).

³⁸⁹ şubḥ u mesā: cemālüne SND.

³⁹⁰ olmasun görenler ašlā: kalmasın kimseler hālim SND.

³⁹¹ hayrānuñ: pinhānım SND.

³⁹² Bu şiir *Seyyid Seyfullāh Divanı*’nda 7 beyittir (Özdemir, 1996: 114).

³⁹³ ol: tur SSD.

³⁹⁴ şoran: şorar SSD.

Düş İbrâhîm gibi nâre bu gülşende yanar olmaz

4. Hâk ile Hâk olanların kendi nefsin bellilerin³⁹⁵
°Aşk yolunda ölenlerin kan bahâsı dinâr olmaz³⁹⁶
5. Bak şu Mansûr'un işine halkı üşürmüş başına³⁹⁷
Ene'l-hakku firâşına düşenlere tımâr olmaz
6. Hâk ile Hâk olanlara kendüzini bilenlere³⁹⁸
Hâk yolunda ölenlere kan bahâsı dinâr olmaz
7. Süregeldük ezelden Pîr[üm] Muhammed °Alî'den³⁹⁹
Şarâb-ı lâ-yezâliden içenlere kanar olmaz
8. *Seyfullâh* sözünde mestdür şeyhinden almışdur destûr⁴⁰⁰⁻⁴⁰¹
Dîvâne-râ-çalem-nistdür ne kim derse⁴⁰² kınar olmaz⁴⁰³

[24b]

84

İlâhî⁴⁰⁴

8'li hece ölçüsü

1. °Arşu'llâh'dan bir cân vardı⁴⁰⁵
Uçtu şehir-i Mısr'a düşdi
Ğavsîyyet tahtına geçdi

³⁹⁵ Vezin aksamaktadır.

³⁹⁶ Vezin aksamaktadır.

³⁹⁷ Vezin aksamaktadır.

³⁹⁸ Vezin aksamaktadır.

³⁹⁹ Vezin aksamaktadır.

⁴⁰⁰ almışdur destûr: aldığı dersdir SSD.

⁴⁰¹ Vezin aksamaktadır.

⁴⁰² ne kim derse: ne söylerse SSD.

⁴⁰³ Vezin aksamaktadır.

⁴⁰⁴ Bu şiir *Sezâyî Divanı*'nda 5 kıtadır (Özuygun, 1999: 545).

⁴⁰⁵ vardı: uçdı SD.

Gülşenüñ⁴⁰⁶ sultān hū benim pīrim hū yā hū

2. Meydānuñ devrān ider⁴⁰⁷

Āh u zārı ʿarşa çıkar

Fānī dünyāyı ko(yu)p gider

Gülşenüñ sultān hū benim pīrim hū yā hū

3. Meydānında her bir velī

Ḥaḳīkat gülşenüñ⁴⁰⁸ güli

Dā'im öter ʿaşk⁴⁰⁹ bülbüli

Gülşenüñ sultān hū benim pīrim hū yā hū

4. Ƙullarınun en ednāsı

Odur cihānuñ aʿlāsı⁴¹⁰

Sezāyī'nün temennāsı

Gülşenüñ sultān hū benim şeyḫim hū yā hū

85

İlāhī

• _ _ _ / • _ _ _

1. Bihamdi'llāḥ dirüm Allāḥ

Alır ʿaḳlumı fikru'llāḥ

Dilümde zātuñ esmāsı

Bana üns oldı zikru'llāḥ

Ḥaḳ subḫāna'llāḥ Ḥaḳ subḫāna'llāḥ Ḥaḳ lā ilāhe illa'llāḥ

2. Ben ol pervāneyem geldüm

Cemālün şem'ine yandım

Yanıp ben küllī maḥv oldım

⁴⁰⁶ Gülşenüñ: Gülşenī SD.

⁴⁰⁷ Vezin aksamaktadır.

⁴⁰⁸ gülşenüñ: Gülşenī SD.

⁴⁰⁹ ʿaşk: her SD.

⁴¹⁰ Odur cihānuñ aʿlāsı: Cihānuñ oldı dārāsı SD.

Beni maḥv eden ʿaşku’llāh

Ḥaḳ subḥāna’llāh Ḥaḳ subḥāna’llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa’llāh

3. Göñül āyīnesin şūfi

İde gör ḳalbüni şāfi

Açılur saña bir ḳapu

ʿAyān olur cemālu’llāh

Ḥaḳ subḥāna’llāh Ḥaḳ subḥāna’llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa’llāh

4. Bu tevḥīdden murād olan

Kemāl-i zāta irmekdür

Görinen kendü zātıdır

Degildür şanma ğayru’llāh

Ḥaḳ subḥāna’llāh Ḥaḳ subḥāna’llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa’llāh

5. Şemsī Tebrīz bunu bilür

Eḥad ḳalmaz fenā bulur

Yanup cümle ʿālem maḥv olur⁴¹¹

Hemān bāḳī ḳalur Allāh

Ḥaḳ subḥāna’llāh Ḥaḳ subḥāna’llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa’llāh

[25a]

86⁴¹²

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. ʿAşḳ elinden⁴¹³ yandı cānum⁴¹⁴ yā ʿAlī senden meded

Ben ğarīb-i bī-nevāyım⁴¹⁵ yā ʿAlī senden meded

2. Sen baña luḫf-ı kerem(ün)den derdüme bir çāre ḳıl

⁴¹¹ Vezin aksamaktadır.

⁴¹² Bazı değişikliklerle bu şiir *Nesîmî Divanı*’nda bulunmaktadır ve 14 beyittir (Ayan, 1990: 99-100).

⁴¹³ elinden: ile NSD.

⁴¹⁴ cānum: vücūdum NSD.

⁴¹⁵ ğarīb-i bī-nevāyım: fakīr-i derd mendim NSD.

- Gehi⁴¹⁶ şahsın⁴¹⁷ ben gedâyım yâ °Alî senden meded
3. Kim Muḥammed'den⁴¹⁸ °Alî'yi⁴¹⁹ ayıra⁴²⁰ la°net aña
*Lahmike lahmi*⁴²¹ degil mi yâ °Alî senden meded
4. Hem⁴²² Ḥadīce Fāṭıma faḥr-i nisā⁴²³ binti Resūl⁴²⁴
Ma°den-i dürri ḥaḳıḳat yâ °Alî senden meded
5. Bende-i ḥulḳ-ı Ḥasan oldum ezelden tā ebed
Nūr-ı °ayn-ı Muştafā'sın yâ °Alî senden meded
6. Her Receb ayı⁴²⁵ ne⁴²⁶ gördüm⁴²⁷ nice mūcīz gösterür
Şāh Ḥüseyni⁴²⁸ sevdüğimden⁴²⁹ yâ °Alî senden meded
7. Cümle evlādın⁴³⁰ zuhūrı senden oldı ey⁴³¹ İmām
Biri⁴³² Zeyn'el-°Ābidīn'dür yâ °Alî senden meded
8. Bāḳır u Şādık yolunda oynadıram baş u cān⁴³³
Mūsā-yı Kāzım °ināyet yâ °Alî senden meded
9. Şāh Taḳī bā-Nāḳī⁴³⁴ ol⁴³⁵ vāriş-i dīn-i nebī

⁴¹⁶ Gehi: Şāh NSD.

⁴¹⁷ şahsın: sensin NSD.

⁴¹⁸ Muhammed'den: Muḥammed'i NSD.

⁴¹⁹ °Alî'yi: °Alî'den NSD.

⁴²⁰ ayıra: ayırır NSD.

⁴²¹ "Etin etimdir, cismin cismimdir, kanın kanımdır, ruhun ruhumdur." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 407)

⁴²² Hem: Çün NSD.

⁴²³ faḥr-i nisā: ḥayru'n-nisā NSD.

⁴²⁴ binti Resūl: bintü'n-Nebī NSD.

⁴²⁵ ayı: ayında NSD.

⁴²⁶ ne: her NSD.

⁴²⁷ gördüm: yıl NSD.

⁴²⁸ Ḥüseyni: Ḥüseynin NSD.

⁴²⁹ Sevdüğimden: şandığından NSD.

⁴³⁰ evlādın: evlād-ı nebī NSD.

⁴³¹ zuhūrı senden oldı ey: senden zuhūr oldu NSD.

⁴³² Biri: Adı NSD.

⁴³³ oynadıram baş u cān:cānımı ben oynarım NSD.

⁴³⁴ Şāh Taḳī bā-Nāḳī: Ol Taḳī vü bā-Nāḳī NSD.

⁴³⁵ ol: ān NSD.

Devlet-i Āl-i ʿAbādūr⁴³⁶ yā ʿAlī senden meded

10. ʿAskerī’dür ol imāmlar ser-firāzı serveri⁴³⁷

Göñlüm anda şād olu[updu]r yā ʿAlī senden meded

11. Bir tavāf-ı meşhed-i Şāh-ı Ḥorasān eylerem⁴³⁸

Yetmiş iki ḥacc-ı ekber yā⁴³⁹ ʿAlī senden meded

12. Yā⁴⁴⁰ Muḥammed Mehdi-i şāhib-zamān eyler⁴⁴¹ zuhūr

ʿĀlemi küffār tıtdı yā ʿAlī senden meded

13. Ḥāricī’nüñ Rāfizi’nüñ bağrını bu sözlerim

Zülfiḳār’uñ gibi delsün yā ʿAlī senden meded⁴⁴²

14. Şad-hezārān Yezīd’e laʿnet vardur her zamān⁴⁴³

Bir Yezīd’i toḥmı Mervān yā ʿAlī senden meded⁴⁴⁴

15. Ey *Nesīmī* dil-şikeste⁴⁴⁵ Ḥaḳ’dan istersen necāt⁴⁴⁶

Cürʿa-i tevḫīd-i meydān⁴⁴⁷ yā ʿAlī senden meded

[25b]

⁴³⁶ Devlet-i Āl-i ʿAbādūr: Ādem ü nesl-i Abāsın NSD.

⁴³⁷ ʿAskerī’dür ol imāmlar ser-firāzı serveri: Ol Ḥasan’dır Askerī İbnü ʿAlī şāhım imām NSD.

⁴³⁸ Bir tavāf-ı meşhed-i Şāh-ı Ḥorasān eylerem: Bir tavāf-ı Kaʿbe-i Şāh Ḥorasān eyle bil NSD.

⁴³⁹ Yetmiş iki ḥacc-ı ekber yā: Ḥacc-ı Ekber ḥac yazıldı NSD.

⁴⁴⁰ Yā: Ey NSD.

⁴⁴¹ eyler: etgil NSD.

⁴⁴² Divanda bu beyit bulunmamaktadır.

⁴⁴³ Vezin aksamaktadır.

⁴⁴⁴ Divanda bu beyit bulunmamaktadır.

⁴⁴⁵ dil-şikeste: sen şikeste NSD.

⁴⁴⁶ necāt: murād NSD.

⁴⁴⁷ Cürʿa-i tevḫīd-i meydān: Cürʿa-i tevḫīdi NSD.

İlāhī Şevkī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Tecellī-i cemāl ile liķādur Ḥazret-i Mıŝrī
Fenā ender fenā[dur] hem beķādur Ḥazret-i Mıŝrī
2. Ḥaķāyık  ilmine mażhar olup maḥv-ı vüçüd itmiş
Zihī āyīne-yi pertev-nümādur Ḥazret-i Mıŝrī
3. İrüp keşretde vaḥdeti vaḥdetde keşreti⁴⁴⁸
Bulup zātunda ol zātı Ḥudā'dur Ḥazret-i Mıŝrī
4. Vüçüd-ı Mışr'ında ŝāhı celīs-i taḥt-ı ğavşıyyet⁴⁴⁹
Füyüzāt-ı İlāhīye sezādur Ḥazret-i Mıŝrī
5. Maķāmı seyr-i lāhūtdur nażar-ġāhı anuḡ her dem
Vişālī  arş-ı Raḥmān'da ḥafādur Ḥazret-i Mıŝrī
6. Ṭabīb-i ḥāzık olur dīl-i mecrūḡ bulur dermān⁴⁵⁰
Nice biḡ dürlü derde devādur Ḥazret-i Mıŝrī⁴⁵¹
7. Bürünmüş ŝer -i Aḡmed'ī libāsı eylemiş taḥḥīr⁴⁵²
Ki *fakru faḡrī*yle dā'im ġimādur Ḥazret-i Mıŝrī⁴⁵³
8. Sa adet burcı māhına müşerref eyleyüp Mevlā
Zemīn ü āsumāna [hep] ziyādur Ḥazret-i Mıŝrī
9. Meded diyenlere imdād irişşün nāgehān içre

⁴⁴⁸ Vezin aksamaktadır.

⁴⁴⁹ Vezin aksamaktadır.

⁴⁵⁰ Vezin aksamaktadır.

⁴⁵¹ Vezin aksamaktadır.

⁴⁵² Vezin aksamaktadır.

⁴⁵³ Vezin aksamaktadır.

Sehāvet bābınınuḡ kufli gūşādur Hāzret-i Mışrī

10. Uyarur h̄vāb-ı ġafletden giderür perde-i gözden

Nice dīde-i ġam-nāke cilādur Hāzret-i Mışrī

11. Dil-i °uşşāķını vākıf ider sırrına ol mücrim

İledirler maķsūd[a] şāhib-vefādur Hāzret-i Mışrī⁴⁵⁴

12. Haťāsın ġavfını senden diler Şevķī niyāz eyler

Esīr-i nefse bendem çün recādur Hāzret-i Mışrī

[26a]

88

Ķasīde⁴⁵⁵ °Āķif Efendi

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Gül gibi ġāh açılıp ġāhi şolan Sa°dīleriz

Yine bu dām-ı hevādan ķurtulan Sa°dīleriz

Gevher-i feyz ü maġabbetle tolan Sa°dīleriz

Zāhidā biz *kenzi lā-yefnā*⁴⁵⁶ bulan Sa°dīleriz

Ṭaġt-ġāhı mülk-i °aşķa şāh olan Sa°dīleriz

2. Ķabza-ı teşhīre aldūķ biz mülk-i vaġdeti⁴⁵⁷

Cümle sertābā ķapatduķ çārsū-yı keşreti

Bulmuşuz āl-i °abāya bendelikde şevketi

Ķıldıķ evlād-ı Resūl'e tā ezelden bī°ati

Ṭaġt-ġāhı mülk-i °aşķa şāh olan Sa°dīleriz

3. Mülk-i °aşķ içre bulduķ mürşīd-i şāhib kemāl⁴⁵⁸

⁴⁵⁴ Vezin aksamaktadır.

⁴⁵⁵ Nazım şekli muhammestir.

⁴⁵⁶ “(Kanaat), tükenmez bir hazinedir.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013).

⁴⁵⁷ Vezin aksamaktadır.

⁴⁵⁸ Vezin aksamaktadır.

Püte-i mihr ü maḥabbetde bizi fāl itdi kāl
Münkire bu rāzı tefhīm eylemek emr-i muḥāl
Bilür erbābı bu esrārı ne lāzım kıl ü kāl
Taḥt-gāhı mülk-i ʿaşka şāh olan Saʿdileriz

4. Nola daʿvā-yı maḥabbet eyler isek ekserī
Bir bölük ehl-i vefā ʿaşıklaruz hem Ḥayderī
Eyledük yāre fedā biz cān u seri⁴⁵⁹
Zāhidā taḥkīre şāyān görme(ge) zīrā bizleri
Taḥt-gāhı mülk-i ʿaşka şāh olan Saʿdileriz
5. ʿĀkifā devlet bize Şāh-ı Velāyet'den gelür
Feyz-i rifʿat mürşid-i erbāb-ı şevketden gelür
Büy-ı vuşlat ol gül-i bāğ-ı ḥaḳīkatden gelür
Bu nuḫuk hep ḥazret-i pīre maḥabbetden gelür
Taḥt-gāh-ı mülk-i ʿaşka şāh olan Saʿdileriz

[26b]

89⁴⁶⁰

...⁴⁶¹

-. _ _ / -. _ _ / -. _ _ / -. _ _

1. Ey gönül gel gayrıdan geç ʿaşka eyle iḳtidā
Zümre-i ehl-i ḥaḳīkat anı kılmış müktedā
2. Cümle mevcūdāt u maʿlūmāta ʿaşk aḳdem dūrür
Zīra ʿaşkıñ evveline bulmadılar ibtidā
3. Hem daḫı cümle fenā bulduḳda ʿaşk bākī kalur
Bu sebebden dediler kim ʿaşka yokdur intihā

⁴⁵⁹ Vezin aksamaktadır.

⁴⁶⁰ Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 3).

⁴⁶¹ Metin okunamamaktadır.

4. Dilerüm senden Hudā'ya eyle tevfiķuñ refiķ
Bir nefes göñlüm senüñ ʿaşkıñdan etmegil cüdā
5. Māsivā-yı ʿaşkıñuñ sevdāsını göñlümden al
ʿAşkıñı eyle iki ʿālemde baña āşınā
6. ʿAşk ile ʿamuda olmak cennetidir ʿāşıkūñ
Līk cennetde olursa ʿamudur ʿaşkıñ⁴⁶² aña
7. Ey Niyāzī mürşīd istersen bu yolda ʿaşka uy
Enbiyā vü evliyāya ʿaşk olupdur rehnümā

90

Diger Defʿa Ğazelliyāt Niyāzī Ğazretleri⁴⁶³

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. İki kaşuñ arasında çekdi Ğat-ı istivā
ʿAlleme'l-esmāyı taʿlīm itdi ol Ğatdan Hudā
2. Zāt-ı ʿilme Muştafā esmāya Ādem'dür emīn
İkisinden zāhir olmuşdur ʿulüm-ı enbiyā
3. Zāt u esmā vü şifāt efʿāl ü āşār cümleten
Her zamānda bir velīnūñ vechine bunlar ziyā
4. Secde eyle Ādem'e tā kim Ğaķ'a ķul olasın
İden Ādem'den ibā Ğaķ'dan dahı oldı cüdā
5. Şüretā gördiler Allāh diyeni olmuş faķīr
Sandılar Allāh faķīrdür kendilerdür aĝniyā
6. Kenz-i lā yefnāyı bilmez ķandedür illā faķīr

⁴⁶² ʿaşkıñ: ʿaşksuz ND.

⁴⁶³ Bu şiir *Niyāzī-i Mısrī Divanı*'nda da 9 beyittir (Erdoğan, 1998: 8-9).

Bahr-i bī-pāyānı bulmaz itmeyen terk-i sivā

7. Ravza-yı ḥadrāyı bilmez Hıẓr'a yoldaş olmayan
Āb-ı hayvānı bu zulmi görmeyenler⁴⁶⁴ şandı mā
8. Bil ki seddeyn iki kaş İskender ortasındadır
Cem^c-i cem^c'ül-cem^c ile fetḥ oldı ebvāb-ı Hudā
9. Kānde bulur Hakk'ı inkār eyleyen bu Mısrī'yi
Zāhir olmuşken yüzünde nūr-ı zāt-ı kıbriyā

[27a]

91

Niyāzī Hazretleri'nün

14'lü hece ölçüsü⁴⁶⁵

1. Ey tarīkat erleri ey ḥaḳīkat pīrleri
Bir ḥaber virüñ baña ol bī-niṣān kandedür
2. Kandedür dostuñ ili kande açılır güli
Dost bāğçesi bülbüli gül-i ḥandān kandedür
3. Aradum baḥr ü berri bulmadum ben bu sırrı
Cism ü cāndan içeri gizli sulṭān kandedür
4. Mādemki cān tendedür ten cān ile zindedür
Ammā nidem bilmedüm cāna cānān kandedür
5. Niyāzī'ye cān olan sırrında sulṭān olan
Dīn ü hem imān olan ol bī-mekān kandedür

⁴⁶⁴ görmeyenler: bilmeyenler ND.

⁴⁶⁵ Bu şiir *Niyāzī-i Mısrī Divanı*'nda da 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 50).

Ġazel Niyāzī

14'lü hece ölçüsü⁴⁶⁶

1. Ey gönül gel ağlama zārī zārī iñleme
Pīrden aldum ḥaberi ol bī-niṣān sendedür
2. Sendedür dostuñ ili sende açılır güli
Söyler bu cān bülbüli gül-i ḥandān sendedür
3. Gezme gel baḥr ü berri kendüñden iste sırrı
Cism ü cāna ḥükm iden gizli sulṭān sendedür
4. Añladımsa sen seni bildinse cān u teni
Ġayrı ne var ey gönül cān u cānān sendedür
5. Ten taḥtıdur bu cānuñ cān taḥtıdur cānānuñ
Ey Niyāzī şüphesiz ol bī-mekān sendedür

[27b]

Ġazel Niyāzī⁴⁶⁷

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Zāhidā şüret gözetme içerü gel cāna baḳ
Vechi üzre gör ne yazmış defter-i Raḥmān'a baḳ
2. Muşḥaf-ı ḥüsninde yazmış *kul hüve'llāh* āyeti
Gel inanmazsañ girü var⁴⁶⁸ mekteb-i ʿirfāna baḳ

⁴⁶⁶ Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 52).

⁴⁶⁷ Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 111).

⁴⁶⁸ girü var: gir okı ND.

3. Çeşmini gösterdigince ʿāşıkun cānın alur
Leblerin açdıka cān nefh eyleyen cānāna bak
4. Zülfünün her bir telinde bağılı biñ Mecnūn'ı gör
Haṭtının leylindeki yüz biñ meh-i tābāna bak
5. Āteş-i ruhsār ile yanmış qararmış çehresi
Harf libāsından soyunan⁴⁶⁹ nokta-i ʿüryāna bak
6. Hep mülāzım kulluğında bu cihānuñ şehleri
Kapusında pādişehler kul olan sultāna bak
7. ʿĀlem anuñ hüsnünün şerhinde olmuş bir kitāb
Metnin istersen *Niyāzī* şūret-i insāna bak

94

Niyāzī⁴⁷⁰

14'lü hece ölçüsü

1. Dime kim⁴⁷¹ Haḫḫ'ı sende mevcūd ola yā bende
Ne sendedür ne bende şıgmaz ol bir mekānda
2. Mekānı bī-mekāndur nişānı bī-nişāndur
Zuhūr iden yine ol mekānda ol⁴⁷² zamānda
3. Hem cān u hem ten oldur hem sen ü hem ben oldur
Cümle görinen oldur uzakda vü yakında
4. Şanur mısın kim oldur istediğiy yā budur
O bu kamu bir Hū'dur gidende vü turanda

⁴⁶⁹ soyunan: muʿarrā ND.

⁴⁷⁰ Bu şiir *Niyāzī-i Mısrī Divanı*'nda da 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 194).

⁴⁷¹ kim: ki ND.

⁴⁷² ol: vü ND.

Niyāzī gözüñ aç baķ her Şey olup durur Hakk
Şanma anı kim ola nihānda vü °ayānda

[28a]

95

Niyāzī Hazretleri⁴⁷³

— . _ / — . _ / — . _ / — . _

1. Dermān arardum derdüme derdüm baņa dermān imiş
Bürhān arardum aşluma aşlum baņa bürhān imiş
2. Şağ u Őolum gözler idüm dost yüzüni görsem diyü
Ben ŐaŐrada arar idüm ol cān içinde cān imiş
3. Öyle Őanurdum ayıryam dost ğayrıdur ben ğayrıyam
Benden görüp iŐideni bildüm ki ol cānān imiş
4. Şavm u Őālāt u hac ile Şanma biter zāhid iŐüñ
İnsān-ı kāmil olmağa lāzım olan °irfān imiş
5. Kānde gelür yoluñ senüñ yā kande varur menzilüñ
Nerden gelüp gitdigini anlamayan hayvān imiş
6. Mürşid gerekdür bildire Hakk'ı Őaņa hakķa'l-yakīn
MürŐidi olmayanlaruñ bildükleri gümān imiŐ⁴⁷⁴
7. Her mürşide dil virme kim yolını Őarpa uğradır
MürŐidi kāmil olanlaruñ⁴⁷⁵ ğāyet yolu āsān imiŐ⁴⁷⁶

⁴⁷³ Bu Şiir *Niyāzī-i Mısrī Divanı*'nda da 9 beyittir (Erdoğān, 1998: 98).

⁴⁷⁴ Vezin aksamaktadır.

⁴⁷⁵ olanlaruñ; olanuñ ND.

⁴⁷⁶ Vezin aksamaktadır.

8. Anla hemān bir söz dūrūr yoķuő degildūr dūz dūrūr
°Ālem ķamu bir yūz dūrūr gōren anı ĥayrān imiő
9. İőit *Niyāzī*’nūñ sōzūñ bir nesne ōrtmez Ĥaķ yūzūñ
Ĥaķ’dan °ayān bir nesne yoķ gōzsūzlere pinhān imiő

[28b]

96

Ėazel *Niyāzī*⁴⁷⁷

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Őırf iķūrdi bize vaĥdet cāmını cānānımız
Anuñ iķūn bir nefes ayılmadı mestānımız
2. Kūfr ū īmān ġuőőasından ķurtulup yarın bugūn
Őol ruĥ u zūlfinde bulduķ kūfr-ile īmānımız
3. Luťf ile dūn gice geldi bize teőrīf itdi yār
Adın iőidirken il oldu őūķūr miĥmānımız
4. Nice geldi cānı teslīm eyledūķ ķurbānlıġa
Ĥamdū’lillāh kim ķabūl oldu bugūn ķurbānımız
5. Ĥaķ-ı °ālem her dem oķur *kūllū őey’in hālīkūn*⁴⁷⁸
Kendi oķur dā’im *illā vechehu*⁴⁷⁹ Sūbhānımız
6. Bir °aceb ĥaťlar řurur geh yazılır geh silinūr
Vech-i bāķī levĥi ūzre dā’imā °yānımız

⁴⁷⁷ Bu şiir *Niyāzī-i Mısrī Divanı*’nda da 7 beyittir (Erdoġan, 1998: 91).

⁴⁷⁸ Kāsas Suresi 88. ayetten kısmi iktibastır. “كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْخُلُكْمُ وَالْيَهُ” وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ □ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْخُلُكْمُ وَالْيَهُ” (Allah ile birlikte başka bir tanrıya yalvarma! O’ndan başka tanrı yoktur. O’nun zatından başka her şey yok olacaktır. Ĥüküm yalnızca O’nundur ve siz ancak O’na döndürüleceksiniz.) URL-13 (2023).

⁴⁷⁹ “Onun zatından başka.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 243-244).

7. Āşināluḡ artduġınca ey *Niyāzī* dost ile
Artdı bezm-i vahdet içre gün-be-gün seyrānımız

97

Ġazel Niyāzī⁴⁸⁰

14'lü hece ölçüsü

1. Şerī'atüñ sözleri haḡıḡatsüz bilinmez
Haḡıḡatüñ sözleri ḡarıḡatsüz bulunmaz
2. Şavm u şalāt u⁴⁸¹ zekāt günāh kirin maḡv ider
Darb-ı zikir olmasa göñül pası silinmez
3. Sil gözini dön andan baḡ göresin kendüzüñ⁴⁸²
Haḡıḡatüñ güneşi toġmuş durur tolunmaz
4. Kavseyne irişince varır gelür gemiler
Ev-ednānuñ baḡrine hergiz gemi şalınmaz
5. O deryāya ḡalmaġa cān terkin urmaḡ gerek
Cānuña kıymayınca o deryāya ḡalınmaz
6. Bu şüretüñ libāsın vir ġayrıya *Niyāzī*
O baḡre ḡalar isen şāyed girü gelinmez

[29a]

⁴⁸⁰ Bu şiir *Niyāzī-i Mısrī Divanı*'nda da 6 beyittir (Erdoğan, 1998: 92).

⁴⁸¹ u: ḡac ND.

⁴⁸² kendüzüñ: gündüzi ND.

Hazret-i Nakşî'nün Buyurduğu Divânundan Çıkarılmış Bu Da Zîkr Olunur⁴⁸³

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Dilâ ol münkir-i bed-ḥū ne bilsün yār u aḡyārı
Ki bulmaz kendi zātında ḥaḳīḳat şūret ol yārı
2. O kes kim açmadı cānā muḳaddem bunda dil levḥin
Mu'aḥḥir ey perī-peyker görünmez anda dildārı
3. Egerçi dem urur münkir dilā bu şer^e-i Aḥmed'den
Velī bilmez ḥaḳīḳatde belinde baḡlu zünnārı
4. O kim fehmi itmedi cānā bu nazmum pür durur yādum
Ḥudā ḥaḳḳı anuḡ diḡmez dilinde dīne iḳrārı
5. Gerek ʿālim gerek şāliḡ gerek müftī gerek monlā
Eger bilmezse dersümden olamaz nazmuma ḳārı
6. Vefā virmez anuḡ ʿilmüğe āḡir yevm-i ...⁴⁸⁴
Ḳazırlar anı defterden iki müşkil olur ḡālī
7. Gider bu salṭanat elden özin tebdīl ider Mevlā
Bu dem bir ḡayrı dil söyler ki der anlara yārı⁴⁸⁵
8. O kim bilmez ledün ʿilmin degil kim işbu münkirler
Ne alsun nazm-ı pākiḡden ki fehmi itmez bu ḡüftārı
9. Bilür lākin ḳaçan ol dem irişe ḡālet-i zemh
Gidüp fi'l-cümle varlıḳlar anuḡ ḳalmaya āşārı

⁴⁸³ Bu şiir *Nakşî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Ayhan, 2000).

⁴⁸⁴ Bu kısım okunamamıştır.

⁴⁸⁵ Vezin aksamaktadır.

10. Ne kim kesb eylemişdür ol haķıķat dār-ı dünyāda
Görine nice yüz biñ yüz anı halk eyliyor tārī
11. Boyanup rengine anuñ zuhūr itdikde her şüret
Yüzünde hikmeti bir bir biline Haķķ'a inkārı
12. Bihamdi'llāh ki °aşıķlar geçüp bu miñnet-ābādı
İrişmiş kurb-ı sultāna Hudā olmuş kazādārı
13. Çeküp destin bu gulāmdan maķāmı tāze Mevlā'da⁴⁸⁶
Karār itmiş haķıķat ol maķāmı terkiyye ğāzī
14. Ne kim var cümle tālibler döşenmiş başına bir bir
Okur[lar] °ilm-i Mevlā'dan bilürler gizli esrārı
15. Muhaşşal *Nakşı*'yā pendim tutarsan ger bu arada
Getürme yanına luţf it sen ol münkir-i bed-kārı

[29b]

99

İlāhı⁴⁸⁷

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Tende cānum cānda cānānumdur Allāh Hū diyen
Dilde sırrum sırda Sübhānumdur Allāh Hū diyen
2. Dest-i kudretle yazılmış yüzine āyāt-ı Haķ
Gönlümün tahtında sultānumdur Allāh Hū diyen
3. Cümle a°zādan gelür zıkr-i ene'l-Haķ na°resi
Cism içinde zār u eğānumdur Allāh Hū diyen

⁴⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

⁴⁸⁷ Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 160).

4. Giceler tā şubḥ olunca iñledür bu derd beni
Derdimün içinde dermānumdur Allāh Hū diyen
5. Yire göge şıgmayan bir mü'minün ḳalbindedür
Ḳatremün içinde dermānumdur Allāh Hū diyen
6. Kisve-i tenden mu'arrā seyr ider bu gökleri
Çarḥ⁴⁸⁸ uran abdāl-ı 'üryānımdur Allāh Hū diyen
7. Her kişiye kendüden aḳreb olan dost zātıdur
Ey *Niyāzî* dilde mihmānumdur Allāh Hū diyen

100⁴⁸⁹

--·_/_--·_/_--·_/_--·_

1. Ḳaşşāb elinde ḳoyunum yā o beni yā ben onı
Cellāt öñünde boyunum yā o beni yā ben onı
2. 'Irz u vaḳār māl u menāl yağma olundı⁴⁹⁰ cümlesi
Şoyunmuşam bu yolda ben yā o beni yā ben onı
3. Cisme⁴⁹¹ bugün kırḳ erba'in oldı tamām Deccāl la'in
Ḳıldı beni Rabb'üm emīn yā sen beni yā ben seni
4. Vallāhi senden ḳorḳmazam da'vā-yı bātıl ḳılmazam
Ḳaḳ'dur sözüm yorulmazam⁴⁹² yā sen beni yā ben seni
5. Vardı çıḳalı göklere biñ altı yüz toḳsan bire
İndüm senünçün ben yire yā sen beni yā ben seni

⁴⁸⁸ Çarḥ: Raḳş ND.

⁴⁸⁹ Bu şiir *Niyāzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 216).

⁴⁹⁰ olundı: olupdur ND.

⁴⁹¹ Cisme: Habsüm ND.

⁴⁹² sözüm yorulmazam: yolum yanılmazam ND.

6. Mehdī benüm ʿadlüm durur ʿĪsā benüm fazlum durur
Āhīr ʿamel ʿatlım durur yā sen beni yā ben seni
7. Meydāna ʿıķ gel ey ķaba ʿavrat gibi giyme ķabā
Ben *Mıṣrī* yem giydüm ʿabā ya sen beni yā ben seni

[30a]

101⁴⁹³

14'lü hece ölçüsü

1. Baħr iķinde ķatreyüm baħr oldu ħayrān baķa
Ferṣ iķinde zerreyüm ʿarṣ oldu seyrān baķa
2. Dost görindi ħün ʿayān ķalmadı bir Şey nihān
Ṭūfān olursa cihān bir ķatire ṭūfān baķa
3. Őüretde nem var benüm sīretdedür maʿdenüm
Ķopsa ķıyāmet bugün gelmez perīŐān baķa
4. Ķāf-ı dil ʿanķāsıyüm sırruķ āŐināsıyüm
EndīŐeler ħāŐıyüm ad oldu insān baķā
5. *Niyāzī* nün dilünden Yūnus durur Őöyleyen
Herkesē ħün cān gerek Yūnus durur cān baķa

102⁴⁹⁴

— . _ / — . _ / — . _ / — . _

1. DervīŐ olan ʿāŐıķ [gerek] yolunda hem Őādıķ gerek
Bağrı anuķ yanıķ gerek cān gözleri aķıķ gerek

⁴⁹³ Bu Şiir *Niyāzī-i Mısrī Divanı*'nda da 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 15).

⁴⁹⁴ Bu Şiir *Niyāzī-i Mısrī Divanı*'nda da 5 beyittir (Erdoğan, 1998: 120).

2. Alçağdan alçağ yürüye toprak içinde çürüye
°Aşk âteşinde eriye altun gibi sızmağ gerek
3. Zikr-i Hağğ'a meşğül ola yana yana tā küll ola⁴⁹⁵
Her kim diler⁴⁹⁶ mağbül ola tevħide boyanmağ gerek
4. İven kişi yol alamaz mağşüdını tiz bulamaz
Yoğ olmayan var olamaz varını tağıtmağ⁴⁹⁷ gerek
5. Dervişlerüñ eñ alçağı buğday içinde burçağı
Bu *Mısrî* gibi balçığı her bir ayak başmağ gerek

[30b]

103⁴⁹⁸

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / _ . _

1. Sālik[üñ] mürşidine hizmeti şāhāne gerek
İşigine koya başın diye şāhā ne gerek
2. Geçe dünyā ile °uğbāyı dağı itmeye °ār
Bu yoluñ miñnetine ol katı merdāne gerek
3. Nā-murād olmağa tālib ola kim menzil ala
Dağı halk içre adı °ākıl ü dīvāne gerek
4. Dağı Musā gibi Hızr'a gemisin deldire ol
Eski dīvārı yıkup hem katl-i oğlāna gerek⁴⁹⁹
5. Gemi sağ olsa anı ğaşb ider emmāre-i nefis

⁴⁹⁵ Vezin aksamaktadır.

⁴⁹⁶ Her kim diler: Dilerse kim ND.

⁴⁹⁷ tağıtmağ: taalatmağ ND.

⁴⁹⁸ Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 125).

⁴⁹⁹ Vezin aksamaktadır.

Yeñi dīvār begüm eskiye vîrâne gerek

6. Eger öldürmese oğlānı şoñı fāsîd olur
Bu bâğuş bülbüli ʿaşk odına pervâne gerek
7. Ey *Niyāzî* bu yola kim⁵⁰⁰ gire ʿqurbān ide cān
ʿİyd-ı ekberdür aña vuşlat-ı cānâne gerek

[31a]

104

**Ḥazret-i Pîr Şāzeli Efendimizüñ Ṭarîḳ-i ʿAlîyyeden Evlād-ı ʿArab Olup Ḳudsî Efendi
Ḥazretleri Der-i ʿAlîyyede Yeşil Ṭulunba Yanında Bulunan Dergāhında Post-nişîn
İken Buyurduğı Nuṭuḳları Beyān Olunur⁵⁰¹**

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Zār-ı Mecnūn olmayan Leylā’yı bilmez ʿkandedür
Birlige yol bulmayan ifnāyı bilmez ʿkandedür
2. ʿAyn-ı zāt[a] mużmaḥîl eyle vücūduñ ʿkaṭresîñ
Baḥr-ı vaḥdet olmayan deryāyı bilmez ʿkandedür
3. Ol fenā-ender-fenā fi’llāhda küllî⁵⁰² fāni ol
Bunda fānî olmayan ibḳāyı bilmez ʿkandedür
4. *Men ʿaref*⁵⁰³ sırruñ bugün nefsine bilmekdür ʿgarāz
Bunda yārîn görmeyen ferdāyı bilmez ʿkandedür
5. Gel ölümün iḥtiyār it ölümünden ön *Ḳudsî* yā⁵⁰⁴
Bunda *mūtū* olmayan mevtāyı bilmez ʿkandedü

⁵⁰⁰ Ey *Niyāzî* bu yola kim: Bu yola kim ki *Niyāzî* ND.

⁵⁰¹ Bu şiir *Ḳudsî Divanı*’nda 4 beyittir (Kılıç, 2010: 198-199).

⁵⁰² küllî: gel KD.

⁵⁰³ “Kendini bilen” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 492).

⁵⁰⁴ Vezin aksamaktadır.

Diger udsı Efendimizü⁵⁰⁵

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1. Ey udā'yā aşk u şevkūñ lezzeti cānımdadır
Fikr ü aql u niyyetüm hep vaşl-ı cānānımdadır
2. Deyr-i dilde naqş-ı taşvır-i hayāli olalı
Ol şanem olmaz ba'ıd her bir nefes yanımdadır
3. Cennet ü hūr istemez vaşluñ diler āşıkıların
Seyr-i cennet rüy-ı [pāk-i]⁵⁰⁶ çeşm-i ğilmānımdadır
4. Kimse bilmez hālını āşık-ı zı-āşıkıların⁵⁰⁷
Şeş cihetden vech-i cānān⁵⁰⁸ sırr-ı irfānımdadır
5. Her nazarda gördüğüm oldur cemāl-i zāt-ı Hū
Arş u kürs(i) levh ü kalem ol⁵⁰⁹ cümle seyrānımdadır⁵¹⁰
6. udsı-i vahdet güli aşkıñ diler ancak senüñ
Nā-ümıd-i ğayrıdur ümmıdi Sübhān'ımdadır

Diger Ğazel udsı azretleri'nüñ⁵¹¹

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1. Ey göñül çün buldı⁵¹² anı kenz-i a'zam sendedür
Hem haıat üzre bildüñ sırr-ı mübhem sendedür

⁵⁰⁵ Bu şiir *udsı Divanı*'nda da 6 beyittir (Kılıç, 2010: 199-200).

⁵⁰⁶ - : pāk-i KD.

⁵⁰⁷ Kimse bilmez hālını āşık-ı zı-āşıkıların: Bı-cihet hüsni temāşāsın idelden cān gözi KD.

⁵⁰⁸ cānān: cānı KD.

⁵⁰⁹ ol: hep KD.

⁵¹⁰ Vezin aksamaktadır.

⁵¹¹ Bu şiir *udsı Divanı*'nda da 5 beyittir (Kılıç, 2010: 198).

⁵¹² buldı: buldun KD.

2. Cānna cānān olup sırr-ı nihānıdır senün
Ruḥ-ı sulṭānuḡ çün oldur sırr-ı Ādem sendedür
3. Pes⁵¹³ felekler devri sensin şems ü māhuḡ nūrısın
Ṭūr-ı Mūsā daḡı sensin sırr-ı ekrem sendedür
4. Nefḡa sırrın fehmi idüp deryāyı sende bulagör
Şol ʿurūc-ı āsumāna ʿİsā bin⁵¹⁴ Meryem sendedür⁵¹⁵
5. Māye-i nūr-ı Muḡammed zāt-ı esrār-ı Şamed
Ḳudsīʿyā oldı hüveydā ism-i aʿzam sendedür

[31b]

107

Diger Ḳudsī Efendi Ḳāzretleri'nün⁵¹⁶

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Ṭalib-i Ḳāḳḳ' am bugün şer^c ile erkān bendedür
Vāşıl-ı yārim bugün⁵¹⁷ sırr ile ʿirfān bendedür
2. *Şemme vechu'llāha* mir^cāt eyledi dostum beni
Ol cemāl-i şem^cine pervāneyem kān bendedür
3. Gerçi yandı bu vücūdum nār-ı ʿaşḡa lā-cerem
Yārimünḡ ḡammāmıyam ki gerçi külhān bendedür
4. Pertev-i ʿaşḡım ziyā şaldı cihāna ser-te-ser
Nūr-baḡş-ı ʿālemüm şems-i dirāḡşān bendedür

⁵¹³ Pes: Bu KD.

⁵¹⁴ āsumāna ʿİsā bin: āsumān ʿİsā ibn-i KD.

⁵¹⁵ Vezin aksamaktadır.

⁵¹⁶ Bu şiir *Ḳudsī Divanı*'nda da 6 beyittir (Kılıç, 2010: 197).

⁵¹⁷ yārim bugün: yāri menem KD.

5. Geldi her ne derd ki var ʿālemde cümle başuma
Gelsün ehl-i derd olan derdine dermān bendedür

6. K̄uluyam *Kudsī* o şehler şāhınuñ āzādesi
Yārimin ben yāriyem va' llāhi Sübhān⁵¹⁸ bendedür

108

Def'a Ğazel Nesīmī Ḥazretleri'niñdür⁵¹⁹

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Yā Rab ol yüzüñ çerāğı şem^c-i ḥāverden midür
Yā Rab ol servüñ yañağı verd-i aḥmerden midür
2. Yā Rab ol müşgin selāsıl kim nikāb olmuş güle
Misk-i Tātārī diye(yü)m yā ʿanber-i⁵²⁰ terden midür
3. Şol tudağnuñ cürʿasından esrimiş Rūḥu'l-ḳuds⁵²¹
Yā R[āb] ol cāmuñ şarābı āb-ı kevşerden midür
4. Ey şekerendür diyen ol cān-ı şīrīnūñ lebüñ⁵²²
Bi' llāh anı yaḥşıdan şor gör ki sükkerden⁵²³ midür
5. Ey şabā ʿĪsā-nefsdür cān fedā⁵²⁴ būyuñ meger⁵²⁵
Uğradı ervāḥa yā şol zülf-i ʿanberden midür
6. Berg-i şīrīn⁵²⁶ üzre yā Rab şol dizilmiş incüler
Şubḥ-dem vaḳtinde düşmüş çiy mi yā dürden midür

⁵¹⁸ Sübhān: sultān KD.

⁵¹⁹ Bu şiir *Nesīmī Divanı* 'nda da 11 beyittir (Ayan, 1990: 157-158).

⁵²⁰ ʿanber-i: sünbül-i NSD.

⁵²¹ Vezin aksamaktadır.

⁵²² lebüñ: lebi NSD.

⁵²³ sükkerden: şekkerden NSD.

⁵²⁴ fedā: - fezā NSD.

⁵²⁵ Vezin aksamaktadır.

⁵²⁶ şīrīn: nesrīn NSD.

7. Zāhid eydür sevme hūbı baqma anuñ yüzine
Şol hancer⁵²⁷ yürekli āhen yoħsa mermerden midür⁵²⁸
8. La[li]°ni kim yād iderse nūş olur ağı aña
Şol lebün zikri °aceb tiryāk-ı ekberden midür
9. Şol sa°adetlü kemer kim kocar anuñ belini
Tāli°i mes°ūd imiş ya kuvvet-i zerden midür
10. Dilberün cevri tükenmez °aşıkun bahtı uyar⁵²⁹
Bahtu mı ider yā cevri yoħsa dilberden midür
11. Adı maħv oldı *Nesimī*°nün qalem çek ħarfine
Ey bu defterden ħabersiz ol bu defterden midür

[32a]

109⁵³⁰

...⁵³¹

.. _ _ _ / .. _ _ _ / .. _ _ _ / .. _ _ _

1. Ey cemālün sırr-ı *sübħāne*°llezi i *esrā*⁵³² imiş
Abduhū leylen tıpuñdur Mescid-i Aqsā imiş
2. Sözlerün her birisidür⁵³³ nefhā-yı Rūħu°l-Ḳudüs
Leblerün ma°nī ile hem⁵³⁴ yuħyi°l-mevtā imiş⁵³⁵

⁵²⁷ hancer: ħacer NSD.

⁵²⁸ Vezin aksamaktadır.

⁵²⁹ uyar: uyur NSD.

⁵³⁰ Bu şiir *Nesimī Divanı*°nda da 7 beyittir (Ayan, 1990: 202).

⁵³¹ Başlık kısmı eserde kesik çıktığı için okunamamıştır.

⁵³² İsrā Suresi 1. ayetten kısmi iktibasdır. “لَنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ” (Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harām°dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksā°ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir.) URL-14 (2023).

⁵³³ Sözlerün her birisidür: Sözlerinün her birisi NSD.

⁵³⁴ Leblerün ma°nī ile hem: Lebleründe ma°nī-i NSD.

⁵³⁵ Vezin aksamaktadır.

3. Tal'atüñ nür-ı tecellî *ved' duhā*⁵³⁶ nıñ mazharı
Kābe kavseyñ oldı kaşuñ fitne-i isrā⁵³⁷ imiş
4. Alına yazmuş İlah⁵³⁸ *innā feteħnā*⁵³⁹ süresin
Kāf ve 'l-*Qurān* yüzündür Sidre-i a'lā imiş
5. ¸Arızuñla iki zülfün⁵⁴⁰ lā-yezālî görünür
Ma'nî-i Seb'a'l meşānî *alleme 'l-esmā*⁵⁴¹ imiş
6. Eşigüñ Beytü'l-ħarām ehl-i şafānuñ⁵⁴² Merve'si
Ka'be yüzün dağı zülfün *urvetü 'l-vüskā*⁵⁴³ imiş
7. Ey *Nesīmī* çün bu gönölüñ vaħdetüñ deryāsıdur
Yedi deñiz kubbesine mevc uran deryā imiş

110

Def'a Ğazel Nesīmī Ğazretleri'niñdür

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Çünki bildüñ mü'minüñ Ğalbinde beyt'ullāh var
Niçün ¸izzet itmedüñ ol eve ki Allāh var
2. Her ne var ādemde var Ādem'den iste sen Ğağ'ı
Olma iblīs-i şağī Ādem'de sırru'llāh var

⁵³⁶ Duha Suresi 1. ayetten iktibastır. وَالصُّحَىٰ (Yemin olsun, kuşluk vaktine) URL-15 (2023).

⁵³⁷ fitne-i esrā: zülfün *ev-ednā* NSD.

⁵³⁸ İlah: Ğudā NSD.

⁵³⁹ Fetih Suresi 1. ayetten kısmi iktibastır. «إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا» (Allah'ın sana güçlü bir şekilde yardım etmesi için sana apaçık bir fetih ihsan ettik.) URL-16 (2023).

⁵⁴⁰ zülfün: kaşuñ NSD.

⁵⁴¹ Bakara 31. ayetten kısmi iktibastır. «وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ» (Ve Ādem'e bütün isimleri öğretti. Sonra bunları meleklerle gösterip «Sözünüzde doğru iseniz şunların isimlerini bana söyleyin» dedi.) URL-17 (2023).

⁵⁴² Beytü'l-ħarām ehl-i şafānuñ: ¸aşıklara Beytü'l-ħarāmın NSD.

⁵⁴³ Lokman Suresi 22. ayetten kısmi iktibastır. «وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَتُهُ» (Her kim kendini iyiliğe adanmış olarak özünü Allah'a teslim ederse sağlam kulpa yapışmış demektir. İşlerin sonu Allah'a varır.) URL-18 (2023).

3. Gel *ene'l- haḳ* defterinden al sebaḳ ey rāh-ı Hāḳ
Dem-be-dem bāṭıl taṣavvur itme ḥaḳḳul'llāh var
4. Pehlivāndur ol kiṣi kim nefsini ḳatlı eyleye
Hem erenler meclisinde aḳa eyva'llāh var
5. Zāhidūḡ ger var dilinde zıkr-i lā ilāhe⁵⁴⁴
°Aṣıḳ-ı ṣādıḳlaruḡ ḳalbinde illā'llāh var
6. Genc-i maḥfıdūr ḥaḳıḳat ey *Nesīmī* söyleme
Ġāfil olma fāṣ eyleme yolda ḳoḳ güm-rāhı var⁵⁴⁵

[32b]

111

Ġazel Nesīmī Ḥāzretleri'niḡdūr

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Asumāna dōndi atlās giydi zībālar gibi
Yiryūzi ṣāhı bezendi °aṣḳa kemḡālar gibi
2. Muṣṭafā'yı Murtaẓā'yı nūr-ı vaḥdet bilmeyen
Gōḡli gōzi kōrdūr anuḡ ḳalbi a°mālar gibi
3. Kim ki evlād-ı Resūl'i cān u dilden sevmeye
Zerrece imānı yoḳdur dīn-i tersālar gibi
4. Ḥaydar-ı Kerrār'ınuḡ mihrūḡ gōḡülde mihr ider
Ḳalbi ṭolu nūr ile mevc urdı deryālar gibi
5. Ey *Nesīmī* bir gōḡülde ḡubb-ı Ḥaydār olmasa
Anda ḳanlar ḳalınur bī-ṣek kilisālar gibi

⁵⁴⁴ Vezin aksamaktadır.

⁵⁴⁵ Vezin aksamaktadır.

Def'a Ğazel Nesîmî Ğazretleri'niğdür

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Yüzüñ Ğatıuñda ey dilber açıldı cümle bâbu'llâh
Oğur anı müderrisler kelam-1 *küntü kenzu'llâh*
2. Kaşunla kirpigiñ zülfüñ beyânuñ eyleyen 'ârif
Bilüpdür ebcedüñ sırrın anuñ adıdur ismu'llâh
3. Yüzüñ *elğamdü li'llâh*dur anuñçündür yedi âyet
Yazılmış nağş ile gör kim begüm şür-1 kelâmu'llâh
4. Bu dildâr-1 dilârâyı temâşâ eylemek ey dil
'Aceb şüret 'aceb hey'et 'aceb Tûr-1 Kelîmu'llâh
5. Hüve'l Evvel hüve'l- ÂĞir hüve'l-Hādî hüve'l-Mehdî
'Alî ferzendi bism-i cānā ki sensün bi-ismi'llâh
6. 'Alî sensin velî sensin ve dağı Ğağ nebî sensin
Velî gerçekerüñ şāhı ki sensün cümle Fazlu'llâh
7. Melā'ik ādem ü Ğürî senüñ nuıkuñla güyādur
Nesîmî Ğasbeten'llillâh naşihî zāt-1 RūĞ'ullâĞ

[33a]

Ğazel Nesîmî Ğazretleri'niğdür⁵⁴⁶

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1. Ehl-i İmān işlerüñ şol demde inkār itdiler

⁵⁴⁶ Bu şiir *Nesîmî Divanı* 'nda da 7 beyittir (Ayan, 1990: 173).

- Çün Nesīmī'yi⁵⁴⁷ Haleb şehrinde ber-dār itdiler
2. Seyyide zulm⁵⁴⁸ itdiler zulm ile Hakk'ı başladılar
Aḥseni taḫvīmī⁵⁴⁹ gör kim nice inkār itdiler
3. Kādılar fetvā virüp çün hakkı bātıl kıldılar
Küfr idüp imāna gelmez gelmege ʿār itdiler
4. Hakk emr eyledi söyle diyü ben söyledim^{550_551}
Sözlerüm⁵⁵² destān idüp ʿālemde destān itdiler
5. Bileyüp bıçaqları çün cānuma qaşd itdiler⁵⁵³
Şağ iken ben ḥasteyi⁵⁵⁴ gör nice bīmār itdiler
6. Şoyuban ḥancer ile bu tenümden [çün] derimi⁵⁵⁵
Yaş idüp cümle melekler işidüp zār itdiler
7. Ey Nesīmī vāşıl olduḡ Hālīk'ı dergāhına⁵⁵⁶
Cennetü'l-me'vāda yirüḡ yine⁵⁵⁷ gül-zār itdiler

114

Def'a Nesīmī Ḥazretleri'niḡdür⁵⁵⁸

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Şüretüḡ naḡşını yazdı didi Rabbü'l-ʿālemīn

⁵⁴⁷ Nesīmī'i: Hüseyinī NSD.

⁵⁴⁸ zulm: cevr NSD.

⁵⁴⁹ Tin Suresi 4. ayetten kısmi iktibastr. “لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَن تَقْوِيمٍ” (Şüphesiz biz insanı en güzel biçimde yaratmışızdır.) URL-19 (2023).

⁵⁵⁰ Hakk emr eyledi söyle diyü ben söyledim: Hakk bana söyle diyü emr itdi ben de söyledim NSD.

⁵⁵¹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁵² Sözlerüm: Sözüümü NSD.

⁵⁵³ cānuma qaşd itdiler: kıydılar bu tenime NSD.

⁵⁵⁴ ḥasteyi: miskini NSD.

⁵⁵⁵ Vezin aksamaktadır.

⁵⁵⁶ Hālīk'ı dergāhına: Hālīk-ı Rahmān'a sen NSD.

⁵⁵⁷ Cennetü'l-me'vāda yirüḡ yine: Cennetü'l-me'vā bulup yerini NSD.

⁵⁵⁸ Bu şiir Nesīmī Divanı'nda 7 beyittir (Ayan, 1990: 292).

*Ḥazihī cennātü adnin fedhulühā hālidīn*⁵⁵⁹

2. Gözine ve 'n-necm yazdı kaşına ve 'n-nāzi'āt
Alnına naşrun mina'llāh⁵⁶⁰ görünür 'ayne'l-yaķın
3. Āyet-i tūbā gelüpdür serv-ķaddüñ ḥaķķına
Leblerüñ yādına münzel oldı *min mā'in ma'īn*⁵⁶¹
4. Lā-şek oldı çün cemālüñ⁵⁶² kıblegāhı 'āşıķa⁵⁶³
...⁵⁶⁴ emr oldı çünkim kılmayan oldı la'īn
5. Ey *Nesīmī* çün işitdüş bu fenānuñ⁵⁶⁵ nazmını
Nāmesin çāk eyleyüp odlara⁵⁶⁶ şaldı [defterin]

[33b]

115

-. - / . - - / - . - - / - . - -

1. Her kişinüñ şorma aşluñ 'izzetinden bellidür
Şoḥbet-i 'irfān görenler hizmetinden bellidür

⁵⁵⁹ Zümer Suresi 73. ayetten kısmi iktibastır. “وَسَبِقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ فَأَمْسَكُوا حَتَّىٰ نَخْرُجَ مِنْهَا وَلَمْ يَأْكُلُوا مِنْهَا وَلَمْ يَسْجُدُوا لِلَّهِ سَجْدًا وَلَا لِمَنْ يُلَاقُوا مِنْهُ وَلَا يَحْسَبُوا لَهُمْ كَيْدًا وَسَوَاءٌ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَلَا يَحْسَبُوهُ كَيْدًا فَسَجَدَ الَّذِينَ لِلَّهِ حَتَّىٰ كَانُوا فِي الْوَجْدِ وَقَالُوا سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ” (Rablerine karşı gelmekten sakınanlar da gruplar halinde cennete sevkedilecek. Nihayet oraya vardıklarında cennetin kapıları açılmış olacak; bekçileri onlara, “Selâm size! Hoş geldiniz! Ebedî olarak kalmak üzere buyurun girin cennete!” diyecek.) URL-20 (2023).

⁵⁶⁰ Saff Suresi 13. ayetten kısmi iktibastır. “وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِيرٌ الْمُؤْمِنِينَ” (Hoşunuza gidecek bir şey daha var: Allah'ın yardımı ve yakın bir fetih! Haydi müminleri müjdele.) URL-21 (2023).

⁵⁶¹ Mürselat Suresi 20. ayetten kısmi iktibastır. “أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَهِينٍ” (Sizi önemsenmeyen bir sudan yaratmadık mı?) URL-22 (2023).

⁵⁶² cemālüñ: sen oldun NSD.

⁵⁶³ 'āşıķa: 'āşıķın NSD.

⁵⁶⁴ Bu kısım okunamamıştır.

⁵⁶⁵ fenānuñ: Utārid NSD.

⁵⁶⁶ eyleyüp odlara: etti ol dem oda NSD.

2.  İlm içinde  unki *sim h m*⁵⁶⁷ didi H zret-i H k⁵⁶⁸
Y zine bak her kişinin Őuret nden bellid r
3. Her zerr n  abı mihenginden bilin r ger i kim⁵⁶⁹
Nitekim b m r-ı  aŐk n  illet nden bellid r
4. DerviŐ n Őeyhini Şormak didiler  adet [de]gil
  rif ne bir nazar  ıl kisvesinden bellid r
5. Ey *Nes m * nu kunı n d n eline virme kim
Gevheri Őarr fa g ster  iyemet nden bellid r

116

Def a Nes m  H zretleri'ni d r⁵⁷⁰

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Uymazam z hid s zine  aŐka uyaram kime ne⁵⁷¹
Ağlaram b lb l miŐali sem -yı z ram kime ne⁵⁷²
2. Ben mel met g mlegin deld m ge ird m boynuma
  r u n mus ŐiŐesini taŐa  aldum kime ne⁵⁷³
3. G h gider m medreseye ders okurum H k i  n
G h gider m put-h neye put  aparum kime ne⁵⁷⁴

⁵⁶⁷ Fetih Suresi 29. ayetten kısmi iktibastır . “ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعاً سُجَّداً يَبْتَغُونَ . فَضْلاً مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَاناً سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ ۖ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ ۖ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْطَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَكَانَ كَثِيبًا ضَالِّاً لَا مَسَاجِدَ لَهُمْ فِيهِمْ فَغَرَّبَهُمْ اللَّهُ فَمَا أَتَوْا مُطِيعِينَ وَلَا لِيَظَلُّوا يَوْمَ يُنْفَخُ الْأَشْجَارُ إِلَّا الْأَشْجَارُ الَّتِي لَا يَمَسُّهَا إِلَّا الْأَشْقَاءُ ۗ يُجْرَوْنَ فِيهَا مِنْ أَسْفَلَ سَافِرِينَ فَخُورًا ۗ اللَّهُ عَذَابُ الْكَافِرِينَ ۗ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْراً عَظِيماً (O, Allah'ın elçisi Muhammed'dir. Onunla beraber olanlar da k firlere karşı sert, kendi aralarında merhametlidirler. Onları, Allah'ın lutuf ve rız sına talip olarak hep r k da ve secdede g r rs n. Secdenin tesiriyle y zlerine simaları oturmuŐtur; Tevrat'ta onlar i in yapılan benzetme budur. İncil'deki misalleri ise bir ekindir:  ift ileri sevindirmek  zere filiz verir, onu g clendirir, kalınlaŐır ve kendi sapları  zerinde durur. Onlar (m minler) y z nden k firler  fkeden kahrolsunlar diye (b yle olmuştur). Onlar arasından iman edip d nya ve  hirete yararlı işler yapanlara Allah bir bađıŐlama ve b y k bir  d l vaad etmektedir.) URL-23 (2023).

⁵⁶⁸ Vezin aksamaktadır.

⁵⁶⁹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁷⁰ Bu Şiir farklı Şekilleri ile *Bekt Ői Şairleri ve Nefesleri* isimli kaynakta bulunmaktadır (Ergun, 2017).

⁵⁷¹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁷² 16'lı hece  l s  ile yazılmıştır.

⁵⁷³ _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

⁵⁷⁴ _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

4. Gāh çıkarum gökyüzine mevc ururum ʿālemi
Gāh inerüm yeryüzine hūb yürürüm kime ne⁵⁷⁵
5. Şoftalar buyurmuşlar dem harām ʿāşıklara⁵⁷⁶
Ben doldururam ben içerem günāhkārum kime ne⁵⁷⁷
6. Nesīmī'ye şordular yār ile hoşnūd musun⁵⁷⁸
Hoş olam olmayam yār ile yār benümdür kime ne⁵⁷⁹

[34a]

117

Niyāzī Hāzretleri⁵⁸⁰

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Zülmet-i hicründe bī-dār olmuşam yā Rab meded
İntizār-ı şubh-ı dīdār olmuşam yā Rab meded
2. Gülşen-i vaşluş nesīmüñ irgürüp bād-ı şabā
ʿAndelīb-i bāğ-ı gülzār olmuşam yā Rab meded
3. Kalmışam zindān-ı cism içre bugün tenhā ğarīb
Bu kafesde rüz u şeb zār olmuşam yā Rab meded
4. Şol şarābı kim anı şunduş baña rüz-ı elest
Ol zamāndan mest-i hūş-yār olmuşam yā Rab meded
5. Her nere varsam yaqar bu cānumı ʿaşq āteşi
Yana yana külli pür-nār olmuşam yā Rab meded

⁵⁷⁵ -. - - / -. - - / -. - - / -. - -

⁵⁷⁶ Vezin aksamaktadır.

⁵⁷⁷ Vezin aksamaktadır.

⁵⁷⁸ Vezin aksamaktadır.

⁵⁷⁹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁸⁰ Bu şiir *Niyâzî-i Mısrî Divanı*'nda da 7 beyittir (Erdoğan, 1998: 29).

6. Vaḥdet ilinde senüñle yār idüm noldı baña
Keşret içre bend-i aġyār olmuşam yā Rab meded
7. Bu *Niyāzī* düşdi varlık cāhına Yūsuf gibi
Al elüm kırtar ki nā-çār olmuşam yā Rab meded

118

°Aşık °Ömer'ün Ğazel Buyurduğu

_. . . . / _ / _ / _

1. Hāme-i ḳudretle yazdı naḳş-bend-i kāf [u] nūn
Hüsn-i ḥatt ile seni ser-defter-i *mā-yenzurūn*⁵⁸¹
2. °Āḳil olayduñ berü miḥnet raşadlı nā-sezā
Dü cihāñı geşt idüp *yā leyte ḳavm-i ya°lemūn*⁵⁸²
3. *Len tenālū 'l-birrā ḥattā tenfīḳū*⁵⁸³ dirsen eger
Cān u başı terk idüp *küllün le deynā muḥḍarūn*⁵⁸⁴
4. °Āşık-ı şādık menem °aşkı yolunda rāstī
Şıdık-ı da°vāya dāḥil *innā lehen leşādıkūn*^{585_586}
5. Bu °Ömer'ün çeşmini ḥūn-ı revān eyler iken
Eyledi teslīm-i rūḥı *innā ileyh-i rāci°ūn*^{587_588}

⁵⁸¹ Yasin Suresi 49. ayetten kısmi iktibastır. “مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ” (Onlar, besbelli ki, birbirleriyle uğraşırken kendilerini ansızın yakaalayacak korkunç bir sesi bekliyorlar!) URL-24 (2023).

⁵⁸² Yasin Suresi 26. ayetten kısmi iktibastır. “قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ” (Ona, “Cennete gir” denildi. “Rabbimin beni bağısladığımı ve güzel biçimde ağırılanlardan eylediğini keşke kavmim bilseydi!” dedi.) URL-25 (2023).

⁵⁸³ Ali İmran 92. ayettten kısmi iktibastır. “لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ” (Allah yolunda sevdiğiniz şeylerden harcamadıkça iyiliğe asla eremezsiniz. Ne harcarsanız Allah onu hakkıyla bilir.) URL-26 (2023).

⁵⁸⁴ Yasin Suresi 32. ayettten kısmi iktibastır. “وَأَنْتِنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ” (Elbette onların hepsi toplanıp huzurumuza getirilecek.) URL-27 (2023).

⁵⁸⁵ Hicr Suresi 64. ayettten kısmi iktibastır. “وَأَنْتِنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ” (Sana, gerçeği getirdik. Biz muhakkak doğru söylüyoruz.) URL-28 (2023).

⁵⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

⁵⁸⁷ Bakara Suresi 156. ayetten kısmi iktibastır. “الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ” (Onlar, başlarına bir musibet geldiğinde, “Doğrusu biz Allah’a aidiz ve kuşkusuz O’na döneceğiz” derler.) URL-29 (2023).

⁵⁸⁸ Vezin aksamaktadır.

[34b]

119

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Evliyādan ey gönül almağ dilersen reng ü bũ
Yoğluk ile meclise gel varlığından ol aru
2. Varlığıyla kimse girmez evliyānuğ gönline
Yoğluk ile varlığından Şu gibi olgıl ĩuru
3. Varlığından geçmeyince kimse irmez menzile
Varlığın perde olupdur uş bu yolda key ulu
4. Şol ki benlik Őirkini yoğluk ile gidermedi
Ehl-i vağdet mağfilinde aña dinmez gel berũ
5. Benliginden zerre denlũ ger şalursa ey ağĩ
Biğ çalışsağ aşlı şalmaz gidemezsũğ ilerũ
6. Varlığından řāf oluban yuğaru gel yoğluğā
Tā mağabbet bādesinden Őumaz mũrřĩd bir řolu⁵⁸⁹
7. Şol gönũl kim yoğluğuyla geldi mũrřĩd yanına
Anı kendi varlığıyla mũrřĩd eyler şoştolu
8. Mağzar olmağ ister iseğ evliyānuğ sırrına
Ayağına yũz sũrũben yalvaruban yalvaru
9. Zũhd ü tağvā vũ tekebbũr bi'l-ğicāb oldu °ağĩm
°Ucb u °ağdũğ aşlı şalmaz o şapuda ey °amũ⁵⁹⁰

⁵⁸⁹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁹⁰ Vezin aksamaktadır.

10. Laf uruban keşf-i esrār eyleme ey müdde^{cī}
Yeg degil mi sırr-ı cānān(a) söylenürse ötelü⁵⁹¹
11. Evliyā esrārımı sen tātārişe itme fāş
Keşf-i esrār eyleyenler hergiz olmaz bahtulu
12. °Aşk-ı cānān āteşiyle şol göñül kim maḥv ola
Varlığını bile virdi gelmez anda hāy u hū(y)
13. Ey göñül biñ ma°rifet degmez anda bir pula⁵⁹²
°Aklını vir yoqluğa gel uşlu ol ey delü⁵⁹³
14. Cevheri boncuğı bostāncıya tırşuna şatar
Pīr-i kāmīl meclisinde ağızın açan zışt-hū
15. Karğa gibi herkese gördüğünü ğamz eyleme
Tūṭī gibi ...⁵⁹⁴ ol söyleme ey māh-rū
16. İddiā-yı ḥaḳ idenler pūr-ğaraždur ekşeri
Az bulunur ...⁵⁹⁵ ğaraż yüzi şulu
17. Kimi maḥbūb kimi altun kimi dünyā ṭālibi
Kimi ḥūrī ...⁵⁹⁶ maṭlūbı oldı ḳamu
18. Kimi ağılar māluma irgürmesün aşlā zarār
Himmet ister [kimi] tā kim açıla rızḳdan ḳapu
19. Kimi keşf ile kerāmet ṭālibi şubḥ ile şām

⁵⁹¹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁹² Vezin aksamaktadır.

⁵⁹³ Vezin aksamaktadır.

⁵⁹⁴ Bu kısmın eserde silinmesinden dolayı okunamamıştır.

⁵⁹⁵ Bu kısmın eserde silinmesinden dolayı okunamamıştır.

⁵⁹⁶ Bu kısmın eserde silinmesinden dolayı okunamamıştır.

Pes girme ...⁵⁹⁷ ya^cnī ola perdelü⁵⁹⁸

20. Kimi mürşid olmak ister işbu ʿālem halkına

Tā ki cezbe yā kerāmet birle ola azıqlu⁵⁹⁹

21. Hakk'a t̄alib bulmadum bunlarda ašlā kimse[ye]

Her birinüñ gönli olmuş pür-hevā ile ʿolu

22. Kanı bir Hakk t̄alibi (kim) kendi vücūduñ teng ide

Mürşide teslīm oluban yimeye ašlā kayu

23. Başa cāna kılmayan ʿāşık-ı şādık kanı⁶⁰⁰

Kalb-i şādık birle dura p̄r öñinde rü-be-rü

24. Zātı ile p̄r öñünde fāni-i muṭlak ola

Varlığından kalmaya hiç kir ararsañ mū-be-mū

[35a]

25. Şeyh-i kāmil varlığından ğayrı varlık kalmaya

Ol işide ol göre hem [ol] ide Hakk'a tapu

26. Mürşidün Hakk bilmeyince ol ne bilsün Hakk nedür

Ne bilür a^cmā olan menzil nedür şor şoru⁶⁰¹

27. Böyle t̄alib yoluna cān ile baş olsun fedā

Ḳul olayum Ḳapusunda ğer olursa şatmalu

28. Āsitāne perde-i t̄alib yūzi yirde gerek

Hāk-pāy-i p̄rden hem ola gözi sürmelü

⁵⁹⁷Bu kısmın eserde silinmesinden dolayı okunamamıştır.

⁵⁹⁸Vezin aksamaktadır.

⁵⁹⁹Vezin aksamaktadır.

⁶⁰⁰Vezin aksamaktadır.

⁶⁰¹Vezin aksamaktadır.

29. Kām-kavāne şoĥbet[in]den şaĥla bizi ey ulu
Hāmlıġa sırr-ı Hāĥĥ'ı fāş idenler gū-be-gū
30. Bulmadum yoĥluk gibi kūşe-i emn ü emān⁶⁰²
Bulmadum yoĥluk gibi bir yār-ı ġār [u] sevgülü
31. Bulmadum yoĥluk gibi [hiç] ĥazrete bir toġrı yol
Gel göñül ĥalma yabanda ol yol ile gitmelü

120

Naĥşī Ĥazretleri'niĥdür⁶⁰³

— • — — / — • —

1. Maĥşūdi⁶⁰⁴ °āşıĥlaruñ
Menzil-i cānān olur
İsmiñi yād eylesem
Vālih ü ĥayrān olur
2. Ĥaĥ vire cünbüşlerin
°Avf ide kim işlerin
Menzili dervīşlerüñ
Gūşe-i vīrān olur
3. Kimde ki °aşĥ buluna
°Azm ide Ĥaĥ yoluna
Sırrı anuñ biline
°Aşĥ [nice]⁶⁰⁵ pinĥān olur
4. Kim ide ĥaĥĥı edā
°Aşĥ-ıla ide⁶⁰⁶ nidā

⁶⁰² Vezin aksamaktadır.

⁶⁰³ Bu şiir *Naĥşī Divanı*'nda 7 kitadır (Ayhan, 2000: 207-208).

⁶⁰⁴ Maĥşūdi: Maĥşadı NKD.

⁶⁰⁵ - : nice NKD.

⁶⁰⁶ ide: ĥıla NKD.

Feyz-i Cenāb-ı Hudā⁶⁰⁷

Anda nümāyān olur⁶⁰⁸

5. °Aşk ile kim āh ide

Ḳalbini āgāh ide

°Azmini dergāh ide

Ol ulu sulṭān olur

6. °Ārife her şubḥ-dem

Yār⁶⁰⁹ ola bāğ-ı İrem

Tevbede şābit-ḳadem

Zāl ü Nerīmān olur

7. Fāni cihāndan kes al^{610_611}

Āyine-i ḳalb[i] sil

°Arşa-i maḥşerde bil

Bir ulu dīvān olur

8. *Naḳṣī*-i °āşık saḡa

°Aşk ḡaberini⁶¹² aḡa

Menḳabe-i evliyā

Reşk-i gülistān olur⁶¹³

[35b]

⁶⁰⁷ Vezin aksamaktadır.

⁶⁰⁸ Vezin aksamaktadır.

⁶⁰⁹ Yār: Nār NKD.

⁶¹⁰ kes al: kesil NKD.

⁶¹¹ Vezin aksamaktadır.

⁶¹² ḡaberini: ḡaberin vir NKD.

⁶¹³ Vezin aksamaktadır.

1. Bendeyem ben cān u dilden pādişāhımdur °Alī
Gözlerüm nūr-ı cihānda⁶¹⁵ bedr-i māhumdur °Alī
Yoluna çāk⁶¹⁶ olduğum rūy-ı siyāhımdur °Alī
Kıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur °Alī
2. Men Ḥasen Ḥulḳ-ı Rızā’nuḡ bir muḥibb-i āliyem
Ḥamdü’lillāh kim ḥasedden kibr ü kīnden ḥāliyem
Şāh Ḥüseyn-i Kerbelā’nuḡ baş açuḳ °abdāliyem
Kıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur °Alī
3. Şāh Zeyne’l-°Ābidīn’den Bāḳır ile Ca°feri
Bilinür bunları sevmekdür īmān dīnūḡ eri⁶¹⁷
Dā’imā söyle bu nuṭḳı olmayasın serserī
Kıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur °Alī
4. Mūsā-i Kāzım’ı her kim bildi oldı ehl-i Ḥaḳ⁶¹⁸
Gel şehen-şāhı °Alī Mūsā Rızā’dan al sebaḳ
Ten gözini giderüp sen cān göziyle aḡla⁶¹⁹ baḳ
Kıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur °Alī
5. Şāh Takī bā Naḳī’ye ḳul ol ey baḥtiyār⁶²⁰
Bunları sevene raḥmet eyledi Perverdigār⁶²¹
Mü’min olanlar bu nuṭḳı zıkr iderler āşikār
Kıblegāhımdur Muḥammed secdegāhımdur °Alī

⁶¹⁴ *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri* isimli kaynakta da şiir 7 kıtadır (Ergun, 2017: 81-82).

⁶¹⁵ nūr-ı cihanda: nūru ziyası BŞN.

⁶¹⁶ çāk: hāk BŞN.

⁶¹⁷ dīnūḡ eri: ey dīn eri BŞN.

⁶¹⁸ Vezin aksamaktadır.

⁶¹⁹ sen cān göziyle aḡla: cān gözü ile ana BŞN.

⁶²⁰ Vezin aksamaktadır.

⁶²¹ Perverdigār: Girdigār BŞN.

6.  Askeri'ye  asker olmak diler iseñ ey ben am⁶²²
 ıl tevell  h ned n-ı Aħmed'i bulgıl h m m⁶²³
 atm olisardur im met Meħd 'd r beyn'el-en m
 ıbleg ħımdur Muħammed secdeg ħımdur  Al 
7. Ey *Haay * g afil olma  unki⁶²⁴ d ny  f n d r
 Her ne kim geldi v c da  alem ñ miħm n dur
 Bu kel mı vird idinmek  arif ñ erk n dur
 ıbleg ħımdur Muħammed secdeg ħımdur  Al 

[36a]

122

Ėazel Nes m  Ėazretleri ⁶²⁵

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. *Se h m rabb h m*⁶²⁶ Ėamrı tudağın kevşerindend r
 Bu meyden ien ñ naqlı Ėad ş ñ s kkerindend r⁶²⁷
2. Şab  m şķn deminden kim mu atar ılmış  f ķı
 Mu anber z lf-i perem ñ⁶²⁸ [ ab r]    anberindend r⁶²⁹
3. Egeri ehl-i tevħ de řauñ Ėabl 'l-met n oldu
*Sev d 'l-vechi fi'd-d reyn*⁶³⁰ anuñ sevd larındandur
4. ıy met opdı Ė sn ñden alındı ş r u Ėařr oldu

⁶²² ben m: h m m BŞN.

⁶²³ h m m: tamam BŞN.

⁶²⁴  unki: işbu BŞN.

⁶²⁵ Bu şiir *Nes m  D v n *'nda 12 beyittir (Ayan, 1990: 160-161).

⁶²⁶ İnsan Suresi 21. ayetten kısmi iktibastır. “عَالِيَهُمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَخُلُوا اسْمَارًا مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا” (Oradakilerin  zerlerinde yeşil renkli, ince ve kalın ipek elbiseler vardır; g m ş bileziklerle s slenmişlerdir, rableri onlara tertemiz bir iecek verir.) URL-30 (2023).

⁶²⁷ s kkerindend r: şekkerindend r NSD.

⁶²⁸ perem ñ: p r-inin NSD.

⁶²⁹ Vezin aksamaktadır.

⁶³⁰ “(Yoksulluk) iki cihanda y zkarasıdır.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 609).

Bu ğavġālar ki yayıldı saçuġ⁶³¹ şūr u şerrindendür⁶³²

5. Behiştün esvedü'l-eynı ki hūrü'l-eyn imiş⁶³³ adı
Yazılmış halka bu⁶³⁴ āyet cemālün defterindendür
6. Faķır⁶³⁵ ey aġsen-i şūret seni mescūd eger bilmez
Bu āşī [dīv-i]⁶³⁶ bu mel'ūnı[n] ħaťāsı rehberindendür⁶³⁷
7. Yüzidür⁶³⁸ *ķul hüve'r-rahmān*⁶³⁹ saçıdur⁶⁴⁰ *alleme'l-ķur'ān*
°Aceb şol cānlaruġ cānı ne kānuġ gevherindendür
8. Gel ey cān °ıyda ķurbān ol ki °ıyda olmayan ķurbān
Ne oldı fitre °ıydında ne anuġ ekberindendür
9. Cihānuġ miġneti çoķdur anun derd-i serindendür⁶⁴¹
Kim Ħaķ'dan olduġu⁶⁴² maġcūb anuġ derd-i serindendür
10. *Nesīmī* māsivā'llāh'dan kesildi dilberi buldı
Nesīmī neylesün nitsün °ināyet dilberindendür

123

._._._ / ._._._ / ._._._ / ._._._

1. İftihār-ı enbiyāsın şāġ-ı merdānum °Alī
Ehl-i °aşķa reh-nümāsın şīr-i Yezdān'um °Alī

⁶³¹ yayıldı saçuġ: yayılmış anun NSD.

⁶³² Vezin aksamaktadır.

⁶³³ imiş: durur NSD.

⁶³⁴ bu: bir NSD.

⁶³⁵ Faķır: Faķīh NSD.

⁶³⁶ - : dīv-i NSD.

⁶³⁷ Vezin aksamaktadır.

⁶³⁸ Yüzidür: Yüzündür NSD.

⁶³⁹ Mülk Suresi 29. ayetten kısmi iktibastr. “ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّنًا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسْتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ” (De ki: “O, Rahmān'dır; biz O'na iman etmiş ve O'na güvenip dayanmışızdır. Kimin düpedüz bir sapkınlık içinde olduğunu yakında anlayacaksınız!”) URL-31 (2023).

⁶⁴⁰ saçıdur: saçındır NSD.

⁶⁴¹ serindendür: serinden geç NSD.

⁶⁴² Olduġu: düşdüġü NSD.

Dergāhına şā[h]-ı °ālem gelmişem bir hāk-rū
Kıl meded cūd u sehāsın dīn ü imānum °Alī

2. Kaşlaruñ mihrābum oldı kıble-gāh-ı enbiyā
*Lahmūke lahmī*⁶⁴³ buyurdı ol Resūl-i Kibriyā
Şānına nāzil olupdur āyeti çün *hel etā*⁶⁴⁴
Rehber-i rāh-ı Hudā'sın mīr ü sultānum °Alī
3. Olmasaydı olmaz idi cümle °ālem ber-vücūd
Hem senüñçün emr olundı ādeme kıluñ sücūd
*Lā fetā illā °Alī*⁶⁴⁵ dūr didi saña feyz-i cūd
Teşneye her dem °atāsın āb-ı hayvānum °Alī
4. Kim buyurdı hāqqına ol dü cihānuñ serveri
Men °ulūmuñ şehrimē⁶⁴⁶ ki kapusıdur Haydarī
Çünki senden zāhir oldı noқта-i bā enveri
Kāşif-i sırr-ı hafāsın nūr-ı *Kur'ān*'um °Alī
5. Ğayra kıl ilticā'ı bu *Rızā'ī* derd-mend⁶⁴⁷
Ey şehā gelmiş kapuña rüy-ı siyāh müstemend⁶⁴⁸
Vuşlata efgān ider ol bülbül-i şeydā-menend
Derd-i meydāna şifāsın feyz-i Raḥmān'um °Alī

[36b]

⁶⁴³ “Lahmuke lahmī cismuke cismī demuke demī rūhuke rūhī”, “Etin etimdir, cismin cismimdir, kanın kanımdır, ruhun ruhumdur.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 407).

⁶⁴⁴ “Gerçekte geldi.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013, 219).

⁶⁴⁵ “Lā fetā illā aliyyün lā-seyfe illā zū'lfikārī”, “Ali'den başka genç (yiğit), Zülfikar'dan başka keskin kılıç yoktur.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 403-04).

⁶⁴⁶ Bu kelime “şehriyem” şeklinde düzeltilebilir.

⁶⁴⁷ Vezin aksamaktadır.

⁶⁴⁸ Vezin aksamaktadır.

Gazel Nesîmî

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Dil nazar-gāh-ı Hudā'dur yıkma göñlin kimsenüñ
Ka'be [vü] Merve Şafādur yıkma göñlin kimsenüñ⁶⁴⁹
2. Mü'minüñ kalbi Hudā'nun beytidür sen bilmedüñ
İnkisār alma haṭādur yıkma göñlin kimsenüñ
3. Mü'minüñ kalbin ele al gayret eyle hürmet it
Zīra envār-ı Hudā'dur yıkma göñlin kimsenüñ
4. Kalb-i mü'min beyt-i Raḥmān Hacc-ı ekber andadur
Bil ki Sidre [M]üntehā'dur yıkma göñlin kimsenüñ
5. Haḳ Resūlū'llāh buyurmuş °arş-ı Raḥmān andadur
Kıblegāh-ı Muştafa'dur yıkma göñlin kimsenüñ
6. Dest-i kudretle yapılmış şun°-ı Mevlā'dur göñül
Mülke-i dār-ı beḳādur yıkma göñlin kimsenüñ
7. Ey Nesîmî bir göñül yap kim bilür kimde ne var
Haḳ ile dil āşinādur yıkma göñlin kimsenüñ

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Mü'minüñ kalbinde rūḫı cism ile cāndur °Alî
Ka'betu'llāh'dur cemāli vech-i Sübhān'dur °Alî⁶⁵⁰
2. Hem şer'at hem tarīkat hem haḳīkat ma'rifet

⁶⁴⁹ İnternet sayfalarında sıkça karşılaşılan bu şiir basılı kaynaklarda bulunamamıştır.

⁶⁵⁰ Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Ayan, 1990).

Āyet-i ʿilme'l-yaḳīn hem ʿilm-i *Kurān*'dur ʿAlī

3. Seyyid-i sādāt-ı ʿālem āl-i ...⁶⁵¹ yaḳīn
Kā'ināta muʿcizātı sırr-ı pinhāndur ʿAlī
4. Şāhib-i āl-i tīḡi Düldül'i Seydi Ḳanber ḡulām⁶⁵²
Şāh-ı Merdān şehir-i Yezdān mīr-i meydāndur ʿAlī
5. Yeryüzünde oḡunur ismüñ senüñ ey velī⁶⁵³
Gökde melekler oḡurlar nūr-ı Yezdān'dur ʿAlī⁶⁵⁴
6. Kim ʿAlī'yi bilmedi melʿündür Mervān-ı ḡar
Cennet-i ʿadn [ü] vişāl-i ḡūr u rıdḡāndur ʿAlī
7. Ey *Nesīmī* gel bu medḡi şubḡ u şām yād eylegil
Kāşif-i sırr-ı velāyet şāh-ı merdāndur ʿAlī

[37a]

126

Destür Yā Şāh-ı Velāyet⁶⁵⁵

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. ʿAlī'dür yār-ı peyḡamber ʿAlī'dür bā-i bismi'llāh
ʿAlī'dür şūret-i Raḡmān ʿAlī'dür zāt-ı feyzu'llāh
2. ʿAlī'nüñ *hel-etā* şānı odur ḡalk ider⁶⁵⁶ insānı
ʿAlī'dür ʿilm ü ʿayānı ʿAlī'dür cümleye ser-şāh⁶⁵⁷

⁶⁵¹ Bu kısım okunamamıştır.

⁶⁵² Vezin aksamaktadır.

⁶⁵³ Vezin aksamaktadır.

⁶⁵⁴ Vezin aksamaktadır.

⁶⁵⁵ Bu manzume *Ecrī Divanı*'nda 8 beyittir (Aykanat, 2011: 146).

⁶⁵⁶ ider: eyler ED.

⁶⁵⁷ Vezin aksamaktadır.

3. °Alī Yāsīn-i ve'l-Ḳur'ān kitāb-ı nātık-ı hikmet
°Alī'dür şuhf-ı İbrāhīm °Alī'dür dört kelāmu'llāh
4. °Alī'nün ıāhrına tākāt getirmez °ālem-i eşyā
°Alī'dür pür-ğāzab ancak °Alī'dür zü'l-celālu'llāh
5. °Alī'dür cümleye maqşūd °Alī'dür kıble-i ma°būd
°Alī'dür cāmi°-i Maḥmūd °Alī'dür secde-i dergāh
6. °Alī deryā-yı a°zamdur⁶⁵⁸ ki emvāc-ı maḥabbetden
Erenler sāḫil-i °aşqda olupdur sırrına āgāh
7. °Alī evvel āḫir °Alī zāhir °Alī bāḫın⁶⁵⁹
°Alī'dür her yere ḫāzır °Alī'dür ol velīyu'llāh
8. °Alī'den *Ecrī* yā a°tā neye ecrān °azīm aldum
°Alī'dür zıkr-i ezkārüm °Alī'dür lafz-ı illa'llāh

[37b]

127

Medḫ-i Resūl-i Kibriyā-yı Nesīmi⁶⁶⁰

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Yā Resūl-i faḫr-i °ālem seyyid ü zāt-ı şıfāt
Baḫr-i zātunı gevhersün hem şıfātunı °ayn-ı zāt
2. Ḳuvvet-i zāt-ı ezel her dem⁶⁶¹ senünle müstaḫīm
Hikmet-i dār-ı ebed dā'im⁶⁶² saḫadır muḫkemāt

⁶⁵⁸ a°zamdur: °uzmādur ED.

⁶⁵⁹ Vezin aksamaktadır.

⁶⁶⁰ Bu şiir *Nesīmi Divanı*'nda da 13 beyittir (Ayan, 1990: 82).

⁶⁶¹ her dem: dā'im NSD.

⁶⁶² dā'im: kā'im NSD.

3. Aḥmed ü Maḥmūd u Ḳāsım şāh-ı sultān-ı risāl⁶⁶³
Küntü kenzüñ ma^cdeni hem keşf-i ḥall-i müşkilāt
4. Mazḥar-ı sırr-ı ḥakā'ik maṭla^c-ı envār-ı Ḥaḳ⁶⁶⁴
Maḥzen-i sırr-ı deḳā'ik menba^c-ı her mu^ccizāt
5. Şüret-i envārınun her zerresi şems ü kamer
Ṭurra-i ^canber-feşānunun leyletü'l-Ḳadr ü Berāt
6. ^cİzz ü iḳbālinde oldı hem devr-i terk-i cān^{665_666}
Yer ü gök ins ü melā'ik aşl-ı fer^c u kā'ināt
7. Gevheri⁶⁶⁷ deryā-yı ^caşkıñ ḳatresindendir yakīn
İsm ü resm ü taḥt u fevḳ ü dört ṭabāyi^c şeş cihāt
8. Her kim imānın yakīn itdi saña ey pāk-i dīn
Lā-yezāl oldı hemīşe cāvidān ender ḥayāt
9. Ey muṭaḥhar geldigün demde vücūda anadan
Kāfirün deyrı yıḳıldı ditredi Lāt u Menāt
10. Vaşfını *ve'n-Necm* ü *ve's-Şems* [ü] Tebārek söyledi
Şānına *Ṭāhā* vü *Yāsīn* geldi Ḥaḳ'dan beyyināt
11. ^cİlm ile ḥükm⁶⁶⁸ ü ḥayā hem zühd ü taḳvā vü riyā⁶⁶⁹
Ḥaḳka fażlından irişdi fidye⁶⁷⁰ vü ḥacc u zekāt
12. Mü'min-i şādık muvaḥḥid cān fedā ḳıldı⁶⁷¹ saña

⁶⁶³ risāl: Rüsül NSD.

⁶⁶⁴ envār-ı Ḥaḳ: nūr-ı ezel NSD.

⁶⁶⁵ iḳbālinde oldı hem devr-i terk-i cān: iḳbālinden ötrü oldu terkīb-i cihān NSD.

⁶⁶⁶ Vezin aksamaktadır.

⁶⁶⁷ Gevheri: Cevheri NSD.

⁶⁶⁸ ḥükm: ḥilm NSD.

⁶⁶⁹ zühd ü taḳvā vü riyā: tevbe vü zühd ü riya NSD.

⁶⁷⁰ fidye: rüze NSD.

⁶⁷¹ fedā ḳıldı: -feşān oldı NSD.

Gerçi müşrik şüpheden kurtulmadı⁶⁷² ol bî-sebāt

13. Yā şefî'ü'l-müznibîn raḥm it *Nesîmî*'ye bugün

Hāşilum iki cihānda sensün ey pākîze-zāt

[38a]

128

Na't-ı Şerif-i Nesîmî⁶⁷³

-. - / -. - / -. - / -. -

1. Yā yüzüñ māhiyetdür ḥālîme⁶⁷⁴ nūr-ı necāt⁶⁷⁵

Lām-elîf *lā-raybe illā vechehü* aḡa cihāt

2. He hilālüñ *kābe kavseyñ* kaşlaruñ mi'rācdur

Vāv-ı vaḥdetdür yüzüñ hem⁶⁷⁶ şaçlaruñ *ve 'l-mürselāt*⁶⁷⁷

3. Nūn ne mu'cizdür kıyāmet kāmētüñ kim⁶⁷⁸ keşf olur

Mīm muvaḥḥidler didiler yüzüñe *ve 'n-nāzi'āt*⁶⁷⁹

4. Lām la'lüñ cür'asından 'ālemi mest eyledi

Kāf gördüm Hızr u 'İsā'dan içen bulur ḡayāt

5. Kāf *Qur'an*'dur cemālüñ bu kelāmı Hāḡ didi⁶⁸⁰

Fā felek devründe buldı Ka'be'nüñ içinde Lāt

6. Ğayn ḡayrı *semme vechu'llāh* yoḡdur müdde'ī

⁶⁷² kurtulmadı: pāk olmadı NSD.

⁶⁷³ Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda 15 beyittir (Ayan, 1990: 90).

⁶⁷⁴ ḥālîme: 'āleme NSD.

⁶⁷⁵ Vezin aksamaktadır.

⁶⁷⁶ vaḥdetdür yüzüñ hem: vaḥdet nūrı yüzüñ NSD.

⁶⁷⁷ Mürselat Suresi 1. ayetten iktibastır. “وَالْمُرْسَلَاتِ غُرَفًا” (Yemin olsun, birbiri ardından gönderilenlere) URL-32 (2023).

⁶⁷⁸ kāmētüñ kim: kāmētünden NSD.

⁶⁷⁹ Naziat Suresi 1. ayetten iktibastır. “وَالنَّازِعَاتِ غُرَفًا” (Yemin olsun, batmak üzere yükselenlere!) URL-33 (2023).

⁶⁸⁰ didi: dimez NSD.

°Ayn-ı °ilm-i fażl-ı Hıađ'dur hall ider her müşkilāt

7. Zı zuhūr oldı çü °İsā kalmadı şekk ü gümān⁶⁸¹
Tı tanıķdur nuţķ-ı hātem kandedür gitdi memāt
8. Zā dalālet mülkini lutfuñla⁶⁸² ma°mūr eyledüñ
Şa şafā kesb itdi andan ehl-i Hıağ buldı necāt
9. Şın şems ü āfitāb⁶⁸³ cāvidānī Lem-yezel⁶⁸⁴
Sin sa°ādet vācib oldı fażl-ı⁶⁸⁵ Hıađ'dan mümkināt
10. Zā zülālüñ şerh iderken °ālemüñ şīrīn lebüñ
Rā revān oldı bu nazmuñ⁶⁸⁶ ma°nisi hemçü Fırāt
11. Zāl zikrūmdür cemālüñ muşhafı⁶⁸⁷ her şubh u şām
Dāl da°vāsı yalancı şūfīlerüñ kıldı māt
12. Hı hayālüm düşeliden zülfünüñ sevdāsına
Hā hayātum kapdı şevķüñ °askeri⁶⁸⁸ ve 'l-°ādiyāt⁶⁸⁹
13. Cīm celāliyle cemālüñ ma°nisi bir nürdur
Sā şüreyyā vü serāda gösterir envār-ı zāt
14. Tā te°āla'llāh ki mişlüñ görmemişdür nüñ felek⁶⁹⁰
Bā beķā mülki senüñdür ey *Nesīmī* şeş-cihāt
15. Elf Allāh'dur kim olmaz nuţķ-ı zātından cüdā

⁶⁸¹ kalmadı şekk ü gümān: mazhar-ı sāhib-zamān NSD.

⁶⁸² Lutfuñla: nūruyla NSD.

⁶⁸³ āfitāb: āfitābum NSD.

⁶⁸⁴ Vezin aksamaktadır.

⁶⁸⁵ fażl-ı: nuţķ-ı NSD.

⁶⁸⁶ nazmuñ: lutfuñ NSD.

⁶⁸⁷ muşhafı: āyeti NSD.

⁶⁸⁸ °askeri: leşkeri NSD.

⁶⁸⁹ Adiyat Suresi 1. ayetten iktibastır. “وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا” (Yemin olsun nefes nefese koşanlara) URL-34 (2023).

⁶⁹⁰ görmemişdür nüñ felek: görmedi devr-i felek NSD.

Uş kelâmı vahy-ı muṭlak uş Mesîhî mu°cizât

[38b]

129⁶⁹¹

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Biz Urum abdâlıyuz sulṭânımızdur Murtażā
Terk ü tecrîdüz bugün Sübhân'ımızdur Murtażā
2. Biz anuñ vechinde gördük ma°ni-i ümmü'l-kitâb
Şüret-i Hâk mazhar-ı Raḥmân'ımızdur Murtażā
3. Biz bugün âl-i °Alî'den ğayra mâ'il olmayuz
Cismimizde cânımız cânânımızdur Murtażā
4. Bilmişüz bismi'llâhuñ sırrını ḥaḳḳe'l-yakîn⁶⁹²
°Ârif-i Rab olmuşuz °irfânımızdur Murtażā
5. Tekyegâh-ı °aşk içinde biz mücâvir olmuşuz
Ḥamdü'lillâh kim bugün mihmânımızdur Murtażā
6. Bilmişüz başdan ayaĝa min kelâmu'llâh °Alî
°İlm-i ḳudret noḳta-i Ḳur'ân'ımızdur Murtażā
7. Ḳatreyüz gerçi muḥîṭüz zerreyüz lâkin güneş
Âfitâb-ı °âlemüz °ummânımızdur Murtażā
8. Hâzîruz ḥaşre ḥayât-ı câvidâne bizdedür
İçmişüz biz çeşme-i ḥayvânımızdur Murtażā
9. Şöyle ikrâr eyledük biz °ayn u lâm u yâya kim

⁶⁹¹ Bektaşî Şairleri ve Nefesleri isimli kaynakta şiir 12 kıtadır (Ergun, 2017: 258-259).

⁶⁹² Vezin aksamaktadır.

Şüphemiz yok dīnimüz īmānımızdur Murtażā

10. Biz °Alī'nün āline cāndan şehādet eyledük
Tā ezel *ķālū belā*⁶⁹³ erkānımızdur Murtażā
11. Cevher-i şol lā-mekānī bizdedür ey müddeī
Bizüz ol dürr-i yetīmüz kānımızdur Murtażā
12. Fazl-ı Hāķķ'uñ sırrını biz zātımızda⁶⁹⁴ fehm idüp
Fī [vü] za ye lām⁶⁹⁵ Hāķ Yezdān'ımızdur Murtażā
13. Sīnemüz çāk eyleyüp tütduķ Yezīd'ün taşına
Her belānuñ tīrine ķalkānımızdur Murtażā
14. Dört kitābuñ ma°nisi İncīl [ü] Tevrāt [u] Zebūr
Bā-yı bismi'llāh ile Furķān'ımızdur Murtażā
15. Ey *Virānī* cümle ma°nā noktadır zāt-ı kadīm
Ol durur⁶⁹⁶ şām u seher seyrānımızdur Murtażā

[39a]

130

Destūr⁶⁹⁷

-. _ _ / - . _ _ / - . _ _ / - . _ _

1. Rehber-i rāh-ı Hūdā'sın yā °Aliyye'l-Murtażā
Mażhar-ı zāt-ı⁶⁹⁸ Hūdā' [sın] yā °Aliyye'l-Murtażā

⁶⁹³ “Evet (Rabbimizsin) dediler.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 353).

⁶⁹⁴ biz zātımızda: Yezdān'ımızda BŞN.

⁶⁹⁵ Fī [vü] za ye lām: Fā vü dāda Fazl-ı BŞN.

⁶⁹⁶ Ol durur: öldürür BŞN.

⁶⁹⁷ Bu şiir *Askerī Divanı*'nda 13 beyittir (Karagöz, 1997: 25-26).

⁶⁹⁸ zāt-ı: sırr-ı AD.

2. Nūrına⁶⁹⁹ nūrı didi şānuḡda fāḡr-i kā'ināt
Nūr-ı pāk-i Muştafā'sın yā °Aliyye'l-Murtażā
3. Şol keremkānı mürüvvet ma°deni şāḡib-°atā
Maḡzen-i genc-i vefāsın yā °Aliyye'l-Murtażā
4. Merc-i°-i keşf ü kerāmet menba°-ı °ilm-i ledün
Serverān-ı evliyāsın yā °Aliyye'l-Murtażā
5. Şīr-i Yezdān merd-i meydān fāris-i meydān için⁷⁰⁰
Dīn yolında cān fedāsın yā °Aliyye'l-Murtażā
6. °Aşer işneyn⁷⁰¹ imāmuḡ aşlısın ey pāk-zāt⁷⁰²
Server-i⁷⁰³ āl-i °abāsın yā °Aliyye'l-Murtażā
7. Şehr-i °ilmüḡ bābısın °ummān-ı °aşkıḡ gevheri
Kenz-i °ummān-ı⁷⁰⁴ ḡafāsın yā °Aliyye'l-Murtażā
8. Görinür mir'āt-i hüsnüḡde cemāl-i nūr-ı zāt
ḡaḡ budur kim ḡaḡ-nümāsın yā °Aliyye'l-Murtażā
9. Vaḡdetüḡden⁷⁰⁵ hem ḡaber virür şıfātüḡ ser-te-ser
Şüḡhesüz °ayn-ı liḡāsın yā °Aliyye'l-Murtażā
10. ḡāl-i ruḡşāruḡ mişāl-i noḡta bismi'llāḡda
Sırrımız[sın] *hel-atāsın*⁷⁰⁶ yā °Aliyye'l-Murtażā
11. Āsitān-ı devletüḡdür °āşıkānuḡ Ka°be'si⁷⁰⁷

⁶⁹⁹ Nūrına: Nūrınun AD.

⁷⁰⁰ için: -ı ḡaḡ AD.

⁷⁰¹ °Aşer işneyn: Çünki on iki AD.

⁷⁰² Vezin aksamaktadır.

⁷⁰³ Server-i: Mesned-i AD.

⁷⁰⁴ °ummān-ı: °irfān-ı AD.

⁷⁰⁵ Vaḡdetüḡden: Zāt-ı vaḡdetden AD.

⁷⁰⁶ Sırrımız[sın] *hel-atāsın*: Sırr-ı remz-i hil°atısın AD.

⁷⁰⁷ °āşıkānuḡ Ka°be'si: Ka°be'si °āşıklarūḡ AD.

Merve vü ʿumre şafâsın yâ ʿAliyye'l-Murtażâ

12. ʿAskerî der nice şayd ide seni meges hemân
Mürğ-ı lâhûta hümâsın⁷⁰⁸ yâ ʿAliyye'l-Murtażâ

131

Ġazel

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Bu vücûd iklîminüñ sulţânı sensin yâ ʿAlî
Hem dil-i vîrânımuñ mihmânı sensin yâ ʿAlî⁷⁰⁹
2. Mücrimem kıpırğa geldüm isterem senden meded
Haste göñül derdimüñ dermânı sensin yâ ʿAlî
3. Senden istimdâd diler evliyâ vü etķiyâ
Hâşılı bu cânlaruñ cânânı sensin yâ ʿAlî
4. Nice biñ yüzden görindiñ ey şeh-i ʿâlî-cihân
Bu cihânıñ ʿâlemüñ seyrânı sensin yâ ʿAlî
5. Senden aldılar füyûzâtı kamu ehl-i vefâ
Hem tarîķať ehlinüñ îmânı sensin yâ ʿAlî
6. *Lâ fetâ* şânında nâzil oldu ey bâb-ı ʿulûm
Muştafâ'nun hem-demi hem cânı sensin yâ ʿAlî
7. Genc-i esrâr-ı haķîķat menbaʿ-ı cûd u kerem
ʿÂlem içre ...⁷¹⁰ ʿirfânı sensin yâ ʿAlî

⁷⁰⁸ lâhûta hümâsın: lâhûtun hümâsısın AD.

⁷⁰⁹ Bu ilahî *Senâî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Öte, 2000).

⁷¹⁰ Bu kısım okunamamıştır.

8. Eyleme ilgā kapuñdan bu *Şenā'ī* bendeni
Mevlevīnūñ devrinūñ devrānı sensin yā °Alī

[39b]

132

Yā Dost⁷¹¹

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Nūr-ı çeşm-i evliyāsın yā Hüseyn ibn-i °Alī
Dürr-i tãc-ı atkıyāsın yā Hüseyn ibn-i °Alī
2. Mağzen-i ahlāk u luţf [u] menba°-ı her mu°cizāt
Ma°den-i cūd u seḫasın yā Hüseyn ibn-i °Alī
3. Sensin işrāk eyleyen şubḫ-ı e[ze]lde °ālem[i]
Nūr-ı şems-i ve 'd-*duḫāsın* yā Hüseyn ibn-i °Alī
4. Hem şerī°at hem tarīkat hem ḫaḫīkat ma°rifet
Sendedür müşkil-güşāsın yā Hüseyn ibn-i °Alī
5. Meyve-i⁷¹² bāğ-ı nübüvvet gülşen-i⁷¹³ bāğ-ı ḫabīb
Nūr-ı °ayn-ı Muştafā'sın yā Hüseyn ibn-i °Alī
6. Tayyīb ü tãhir ki ol ḫayrū'n-nisānuñ faḫri durur⁷¹⁴
Gevher-i ḫayrū'n-nisāsın yā Hüseyn ibn-i °Alī
7. Bu⁷¹⁵ şadefden siz iki dürr-i yetīm-i bī-bahā
Çün Ḥasen aḫsen-liḫāsın yā Hüseyn ibn-i °Alī

⁷¹¹ *Nesīmī Mahlaslı Bilinmeyen Bir Hz. Ali Velâyet-nâmesi ve Bazı Yeni Şiirler* isimli çalışmada bu şiir 19 beyittir (Erdoğan, 2021: 220-223).

⁷¹² Meyve-i: Ma'ni-i NM.

⁷¹³ gülşen-i: gülisin NM.

⁷¹⁴ Vezin aksamaktadır.

⁷¹⁵ Bu: Bir NM.

8. Çünkü dünyâ sicn-i mü'mindür didi fahr-i cihân
°Ârife °ibret-nümâsın yâ Hüseyn ibn-i °Alî
9. Bunca fazlun⁷¹⁶ °ilm ü hüsn-i nesl ile zi Hâk⁷¹⁷ Allâh⁷¹⁸
Ehl-i zulme mübtelâsın yâ Hüseyn ibn-i °Alî
10. Sensin ol mazlûm [u] hem ma°şûm [u] müdâm⁷¹⁹ sa°id⁷²⁰
Kim şehîd-i Kerbelâ'sın yâ Hüseyn ibn-i °Alî
11. Sağa zulm iden Yezîd Şibr ü °Ömer-i naḥs⁷²¹ için⁷²²
Dikdiler⁷²³ la°net libâsın yâ Hüseyn ibn-i °Alî
12. Dîni dünyâya virüp kaçdın kılan bî-dînlere
Görürler⁷²⁴ yârın cezâsın yâ Hüseyn ibn-i °Alî⁷²⁵
13. Ol Hüseyn ibn-i °Alî maḳbûl-i⁷²⁶ Hâk Zeynü'l-°ibâ[d]
Hem aña ma°rûf °atâsın yâ Hüseyn ibn-i °Alî
14. Bâkır u Şâdık u Kâzım °Alî Mûsâ el-Rızâ⁷²⁷-⁷²⁸
Bunlar[a] cedd-i °alâsın yâ Hüseyn ibn-i °Alî
15. Hem Naḳî'sin hem Taḳî'sin hem İmâm-ı °Askerî
Mehdî-i şâḫib-livâsın yâ Hüseyn ibn-i °Alî
16. Münkir [ü] mü'min kapuḡda bulmadı redd [ü] ḳabûl

⁷¹⁶ Fazlun: fazl u NM.

⁷¹⁷ Hâk: ḫayf NM.

⁷¹⁸ Vezin aksamaktadır.

⁷¹⁹ müdâm: hem de NM.

⁷²⁰ Vezin aksamaktadır.

⁷²¹ Şibr ü °Ömer-i naḥs: Şimr ü °Ömer naḥsı NM.

⁷²² Vezin aksamaktadır.

⁷²³ Dikdiler: Geydiler NM.

⁷²⁴ Görürler: Göreler NM.

⁷²⁵ Vezin aksamaktadır.

⁷²⁶ maḳbûl-i: maḳtûl-i NM.

⁷²⁷ °Alî Mûsâ el-Rızâ: Şâḫ °Alî Mûsâ Rızâ NM.

⁷²⁸ Vezin aksamaktadır.

Hem imām-ı pīşvāsın yā Hüseyn ibn-i ʿAlī

17. Zerre-i mihrūñ hevāsına düşen ʿāşıkıların⁷²⁹

Hāşa kim maħrūm kıoyasın yā Hüseyn ibn-i ʿAlī

18. Cān u dilden dervīşünñ göñli senünñ mihrūñledür

Şuʿleden ayırmayasın yā Hüseyn ibn-i ʿAlī

19. Çün *Nesīmī* medħ idüp cürmin ümīd ider bugün

Yarın anı kıurtarasın yā Hüseyn ibn-i ʿAlī

[40a]

133

Dost⁷³⁰

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Ey saçunñ zıll-ı ilāhī vey ruħunñ *Allāhu nūr*
Ravżanunñ sır boyunñdur ʿindehā cennātu hūr⁷³¹
2. Ey şifātunñ *kul hüva ʿllāh*⁷³² vey cemālünñ Fātihā
Uşda Tevrāt uşda İncİL uşda Furķān⁷³³ u Zebūr
3. İstivāsıdır saçunñ *innā hedeynāhü ʿs-sebīl*⁷³⁴
Cennet anunñdur ki kııldı bu⁷³⁵ şırāt üze ʿubūr
4. On sekiz biñ ʿālemünñ āyīnesidür şüretünñ
Kim ki ol mirʿāti buldı⁷³⁶ oldı min ehliʿs-sürür

⁷²⁹ ʿāşıkıların: ʿāşıkıların NM.

⁷³⁰ Bu şiir *Nesīmī Divanı*’nda da 14 beyittir (Ayan, 1990: 100-101).

⁷³¹ Vezin aksamaktadır.

⁷³² İhlas Suresi 1. ayetten ikibasdır. “قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ” (De ki: “O, Allah’tır, tektir.”) URL-35 (2023).

⁷³³ Tevrāt uşda İncİL uşda Furķān: Furķān uşda Tevrāt uşda İncİL ü NSD.

⁷³⁴ İnsan Suresi 3. ayetten kısmi iktibastır. “أَنَا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا” (Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik; artık o isterse şükreden olur, isterse nankör.) URL-36 (2023).

⁷³⁵ bu: şol NSD.

⁷³⁶ buldı: gördi NSD.

5. Ādemüñ vechidür Allāh'ıñ kitābı uş kitāb
Ey kelāmu'llāha münkir *hıf mine'llāhi'l-ğayūr*
6. *Küntü kenzün* perdesinden ġāfirü'z-zenb oldı fāş
Zāhid istıġfāra geldi her dem eydür yā Ğafūr
7. °Ālemü'l-ğaybıñ vücūd-ı kā'inātuñ °aynıdur
Ey şehādetden habersiz *cā'enā yevmü'n-nüşūr*
8. Kahr u luţfuñ °illeti ma°nide birdür⁷³⁷ veli⁷³⁸
Bilmedi şeytān bu tevḫīdi eḫaddan oldu⁷³⁹ dūr
9. °Ayn u şin ü kāfa baġ yārüñ cemālin anda gör
Kıl tebārek *yā muşavvir leyse fiḫā min fuḫūr*
10. Kıpdi ḫüsñüñden kıyāmet ey ḫisābın yañılan
Uyḫudan dur kim irişdi va°de-i *men fi'l-ḫubūr*⁷⁴⁰
11. Fā°il-i muţlaġdan özge⁷⁴¹ nesne yoġdur arada
Ger sen idrāk eylemezsen bil ki sendendür⁷⁴² ḫuşūr
12. Mü'minün ḫalbidür ey şāḫib-dil Allāh'ıñ evi
Leyse maḫbūli's-şalāti'l-ḫalbi illā bi'l-ḫuzūr
13. Her kim Eyyüb'ün belāsıñ sevdiginden çekmedi
Giymedi maḫbūb elinden ḫil°at-i °abdüş'ş-şekūr
14. Rūḫ-ı ḫudsīdür⁷⁴³ *Nesīmī'*nün sözi ey zinde-dil

⁷³⁷ birdür: vāhiddür NSD.

⁷³⁸ Vezin aksamaktadır.

⁷³⁹ oldu: düşdü NSD.

⁷⁴⁰ Fatır Suresi 22. ayetten kısmi iktibastır. “ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْفُتُورِ ” (Dirilerle ölümler de bir değildir. Allah dilediğine elbette işittirir; ama sen kabirlerdekilere de işittirecek değilsin!) URL-37 (2023).

⁷⁴¹ özge: ayrı NSD.

⁷⁴² sendendür: sendedür NSD.

⁷⁴³ Rūḫ-ı ḫudsīdür: Rūḫ-ı ḫudsı oldu NSD.

Ger Mesīhā tek diriysen yatma kim çalındı sūr

[40b]

134

Ḥacı Bektāş-ı Velī⁷⁴⁴

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Baş açık yalın ayak uryāna gelmişlerdenüz
Ḥak-pāy abdāl olup vīrāne gelmişlerdenüz
2. *Lā-teḳabbel* ‘indenā ey ḥ[ʷa]ce *el-māl ve ’l-benūn*⁷⁴⁵
Pes bu ʿālem içre biz seyrāne gelmişlerdenüz
3. ʿĀşık-ı dīdār olup nūr-ı tecellī gözleriz
Şanma zāhidler gibi bīgāne gelmişlerdenüz
4. Biz mevālīyüz faḳīḥ şūfīeyin⁷⁴⁶ bekrī degül
Şāhlardur adımız⁷⁴⁷ merdāne gelmişlerdenüz
5. Pādişāh-ı dehr olursa ʿāḳıbet ölse gerek⁷⁴⁸
Bir iki gün dünyaya mihmāna gelmişlerdenüz
6. Ey muvaḥḥid⁷⁴⁹ ol şehūḡ nūr-ı cemāli mihrine
Yek cihet olup bugün īmāna gelmişlerdenüz
7. İmdi ʿārif bu sözün⁷⁵⁰ iç yūzi vardur[ur] yaḳīn

⁷⁴⁴ Bu şiir *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri* adlı kitapta Şirî isimli bir şair adına kayıtlı olup 24 beyittir (Ergun, 2017: 321-323).

⁷⁴⁵ Kehf Suresi 46. ayetten kısmi iktibastır. “أَلْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا” (Servet ve oğullar, dünya hayatının süsüdür; kalıcı olan iyi davranışlar ise rabbinin nezdinde hem sevapça daha hayırlı hem de ümit bağlamaya daha lâyıktır.) URL-38 (2023).

⁷⁴⁶ şūfīeyin: ü sofi vü BŞN.

⁷⁴⁷ Şāhlardur adımız: Şāh ile dīdārımız BŞN.

⁷⁴⁸ olursa ʿāḳıbet ölse gerek: olup hem “Küllü nefsin zāika” BŞN.

⁷⁴⁹ muvaḥḥid: Müselmān BŞN.

⁷⁵⁰ bu sözün: nûrunun BŞN.

Men ʿarefdən tanıyup ʿirfāna gelmişlerdenüz

8. Mü'minüñ mir'âtı mü'mindür didi fahr-i⁷⁵¹ cihān
Küfriñi pāk eyleyüp bürhāna gelmişlerdenüz
9. Yüri ey zerrāk-ı sālūs zāhid-i ħod-bīn ki biz
Baş u cān terk eyleyüp⁷⁵² meydāne gelmişlerdenüz
10. Ey muʿaṭṭar mazharı hem şürete kı lup naẓar
Ḳatreyüz kim gūyiyā ʿummāna gelmişlerdenüz
11. Pādişāh-ı lem-yezel dānā-yı bī-miṣl ü bedel
Yaʿni kim ol ġāfir ü ġufrāna gelmişlerdenüz
12. *Aḫsen-i taḳvīm*⁷⁵³ bildüm Hād[ī]-i Raḫmān'(dur) yaḳīn
Ey şifātı *ḳul huvā 'llāh* şāne gelmişlerdenüz
13. İktidārum var imiş kim tā ebed sulṭān ile⁷⁵⁴
Şad hezārān şükr kim dermāna gelmişlerdenüz
14. Yā Muḫammed yā ʿAlī derdüm olupdur tā ebed⁷⁵⁵
Yā Muḫammed yā ʿAlī iḫsāna gelmişlerdenüz
15. Enbiyā vü evliyānuñ ħürmetiçün cürmüne
Ḥamdü'lillāh kim bugün dermāna⁷⁵⁶ gelmişlerdenüz
16. Ey esed'ullāh-ı ġālib şāhib-i Düldül-süvār
*Lā fetā illā ʿAlī*⁷⁵⁷ şirāne gelmişlerdenüz

⁷⁵¹ fahr-i: şāh-ı BŞN.

⁷⁵² cān terk eyleyüp: cānı terk idüp BŞN.

⁷⁵³ Tin Suresi 4. ayetten kısmi iktibastr. “لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَن تَقْوِيمٍ” (Şüphesiz biz insanı en güzel biçimde yaratmışızdır.) URL-39 (2023).

⁷⁵⁴ sulṭān ile: sulṭānuma BŞN.

⁷⁵⁵ derdüm olupdur tā ebed: virdüm olup leyl ü nehār BŞN.

⁷⁵⁶ dermāna: derbāne BŞN.

⁷⁵⁷ *illā ʿAlī*: vird eyleyüp BŞN.

17. Ey yed Murtażā k̄amersün⁷⁵⁸ şun^c-ı Şāni^c şevķine⁷⁵⁹
Nār-ı aşķıñ şem^cine pervāne gelmişlerdenüz
18. Şāh Ḥasan Ḥulķu'r-Rızā'nın ıyd-ı vaşlı ḥaķķına
Çün Ḥüseyn-i Kerbelā k̄urbāna⁷⁶⁰ gelmişlerdenüz
19. Şāh Zeyne'l-Ābidīn'dür Bākır u Ca^cfer imām⁷⁶¹
Mūsa-i Kāzım Rızā çün yane gelmişlerdenüz
20. Ol Taķī vü bā Naķī şāhib-livā-yı ıAskerī
Mehdī-i şāhib-zamān sultāna gelmişlerdenüz
21. Bir muḥibb-i ḥānedān ile *seķāhüm rabbühüm*
Lā-yezāl-i Ḥayy [i]çün mestāne gelmişlerdenüz
22. Ḥānedān-ı Aḥmed-i muḥtāra kaşd idenlerüñ⁷⁶²
Cānma la^cnet idüp giryāna gelmişlerdenüz
23. Ol benem ki *Hācı Bektāş*'am bugün ey müttakī
Şöyle yektā vü cünün ḥayrāne gelmişlerdenüz
24. Gerçi kim eksikliyüz nola o şāhuñ ḥaķķiçün
Bir gedāyuz kim bugün şāhāne gelmişlerdenüz

[41a]

135⁷⁶³

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Şüretinüñ şafḥasından gör ne yazmış ol k̄adīm

⁷⁵⁸ Ey yed Murtażā k̄amersün: Ey kamer yed Murtażā sen BŞN.

⁷⁵⁹ Vezin aksamaktadır.

⁷⁶⁰ k̄urbāna: meydāna BŞN.

⁷⁶¹ Ca^cfer imām: hem Ca^cferī BŞN.

⁷⁶² İdenlerüñ: idenlere BŞN.

⁷⁶³ Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda da 7 beyittir (Ayan, 1990: 247).

Oğudum ol hattı *bismi 'llāhi'(r)-rahmāni 'r-rahīm*

2. Kirpigün⁷⁶⁴ *el-ḥamdü 'lillāh*⁷⁶⁵ yazdı rabbü'l-âlemîn
Didi⁷⁶⁶ çaşkıñ yoluçün *hāzā şırātü 'l-müstakīm*⁷⁶⁷
3. Şüretün mâhiyyetin tefsîr ider *innā fetah*
Hüsünün keyfiyyetidür istivā °arş-ı °azîm⁷⁶⁸
4. Kaşlarıñdur *kābe kavseyn* şaçlarıñ *leylen tavîl*⁷⁶⁹
Resmi ve 'ş-şems oldı yüzün şol mübârek zülfî cîm⁷⁷⁰
5. Didiler ol mîme fî⁷⁷¹ °aynen *tüsem mā selsebil*⁷⁷²
Şimdi Kevşer la°lün oldı gel [ki]⁷⁷³ cennātü'n-na°im
6. Zülfünji çün seyr kıldı şubḥ-dem bād-ı şabā
Şol sebebden doldı °âlem misk-i reyḥāna şemîm⁷⁷⁴
7. Sen *Nesîmî*'ye rahm kııl ey ruḥı⁷⁷⁵ bedr-i münîr⁷⁷⁶
Ger ḥatā kııldum ise *estağfiru 'llāhi 'l-°azîm*

[41b]

⁷⁶⁴ Kirpigün: Alınma NSD.

⁷⁶⁵ Fatiha Suresi 2. ayetten kısmi iktibastır. “أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ” (Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.) URL-40 (2023).

⁷⁶⁶ Didi: Koydu NSD.

⁷⁶⁷ Fatiha Suresi 6. ayetten kısmi iktibastır. “إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ” (Bizi dosdoğru yola ilet.) URL-41 (2023).

⁷⁶⁸ istivā °arş-ı °azîm: bes alā ḥulkın azîm NSD.

⁷⁶⁹ İnsan Suresi 26. ayetten kısmi iktibastır. “وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا” (Gecenin bir kısmında O'na secde et ve uzun gece boyunca O'nu tesbih et.) URL-42 (2023).

⁷⁷⁰ Resmi ve 'ş-şems oldı yüzün şol mübârek zülfî cîm: İsmidir ve 'ş-şems yüzün şol mübârek hattı cîm NSD.

⁷⁷¹ Didiler ol mîme fî: Ol şol mîm-i femin NSD.

⁷⁷² İnsan Suresi 18. ayetten kısmi iktibastır. “عَيْنًا فِيهَا تُسْمَى سَلْسَبِيلًا” (Oradaki selsebil denilen bir pınardan.) URL-43 (2023).

⁷⁷³ - : ki NSD.

⁷⁷⁴ Şol sebebden doldı °âlem misk-i reyḥāna şemîm: Ol sebebden oldı °âlem dā'imā °anber-şemîm NSD.

⁷⁷⁵ Sen *Nesîmî*'ye rahm kııl ey ruḥı: Rahm kııl sen *Nesîmî*'ye ayā NSD.

⁷⁷⁶ Vezin aksamaktadır.

7'li hece ölçüsü

1. Adım adım ileri
Beş⁷⁷⁸ eâlemden içeri
On sekiz biş eâlemi
Gördüm⁷⁷⁹ bir dağ içinde
2. Yetmiş biş hicâb geçdüm
Gizlü perde[ler] açdum
Ol dost ile buluşdum
Buldum⁷⁸⁰ bir dağ içinde
3. Gözler ile⁷⁸¹ görmedüm
Söz ile söyleşmedüm
Mūsā gibi münācāt
İtdüm bir dağ içinde
4. Gökler gibi gür(ü)ledüm
Yirler⁷⁸² gibi inledüm
Şular gibi çağ[la]dum
Akdum bir dağ içinde
5. Bir döşek döşemişler
Nūr ile bezemişler
Didüm bu kime⁷⁸³ olsa
So[r]dum bir dağ içinde
6. Ayrılmadum şeyhümden

⁷⁷⁷ Bu şiir *Âşık Yûnus ve Diğer Yûnusların Şiirleri* isimli kitapta 10 beyit halindedir (Tatçı, 1991: 150-151).

⁷⁷⁸ Beş: Bu AYD.

⁷⁷⁹ Gördüm: Geçdüm AYD.

⁷⁸⁰ Buldum: Gördüm AYD.

⁷⁸¹ Gözler ile: Körler gibi AYD.

⁷⁸² Yirler: Yiller AYD.

⁷⁸³ kime: kimün AYD.

Ayrılmadan p̄rüm̄den
°Aşqdan bir kadeh içdüm⁷⁸⁴
İçdüm bir dağ içinde

7. Haste olmuş hem inler
Tevhîd ünini dinler
Tevhîd kendüsi olmuş
Gördüm bir dağ içinde

8. K̄albe yüce⁷⁸⁵ dağ olmaz
Ol Allāh'a doyulmaz
Mevlā'm sağa⁷⁸⁶ kanılmaz
Sürdüm⁷⁸⁷ bir dağ içinde

9. Gördüm ileri vardum
Levhi ö[ñüme] aldum
Āyetleri okudum
Yazdum bir dağ içinde

10. Ben *Yūnus*'[um] gezerüm
Taḡrı adın yazarum
Mevlā'm senüñ dīdāruñ
Gördüm bir dağ içinde

[44a]

⁷⁸⁴ içdüm: aldum AYD.

⁷⁸⁵ K̄albe yüce: K̄albden büyük AYD.

⁷⁸⁶ Mevlām sağa: Şoḡbetine AYD.

⁷⁸⁷ Sürdüm: İrdüm AYD.

1. Bu vücūduñ mülki elden çıkımadan
Devr ü eyyām ol hişārı yıkımadan
2. Şūret ü ma°nā ikisi yār iken
İki °ālem de eliñde var iken
3. Ĥubb-ı dünyāyı zamīriñden gider
Tā alasın °ālem-i cāndan ĥaber
4. Nūr u zulmetden yoğurmuşlar seni
Cānuñı nūr anla zulmet bu teni
5. Ten murādı ekl ü şürb ü mülk ü māl
Cān temennāsı cemāl-i zū'l-celāl
6. Lā-cerem ednā yeri ednā sever
Ya°ni ten dünyā vü cān Mevlā sever
7. °Āriyet gömlekdür on günlük tenüñ
Besle cānı °āriyet neñdür senüñ
8. °Ālemüñ sen cānı hem sulṭānısın
Ĥayfdur kim olasın ma'lüb-ı ten
9. Mecma°ül-baḥreyn sensin aç gözün
Cām-ı Cem'sin hīçe şayma kendüzün

[44b]

İbrāhīm Hakkı Hāzretleri'nün⁷⁸⁸

— . — / — . — / — . — / — . —

1. Al ʿaşqdan ey dil [cān]⁷⁸⁹ ğamı *es-şabru miftāhü 'l-ferec*
Tā bulasıñ ol merhemi *es-şabru miftāhü 'l-ferec*⁷⁹⁰
2. Çek derd ü hüzñ ü ğam hemāñ tā bulasıñ sen de ʿayāñ
Eflāk u ʿarş-ı aʿzamı *es-şabru miftāhü 'l-ferec*
3. Kālbe inüp nūr-ı cihāñ mesrūr olursın nāgehāñ
Görmezsın aşlā mātemi *es-şabru miftāhü 'l-ferec*
4. Ger sīne çün āyīnedür bī-kibr ü hem bī-kīnedür
Seyr eyle anda hem-demi *es-şabru miftāhü 'l-ferec*
5. Terk eyle sen mā vü meni görmezsın aşlā düşmeni
Her dem bulursun Erhamı *es-şabru miftāhü 'l-ferec*
6. Aldanma zıll-ı zā'ile talma hayāl-i bātıla
Bul dilde ʿaşq-ı aqđemi *es-şabru miftāhü 'l-ferec*
7. *Hakkī* sükūt it bir zamāñ⁷⁹¹ ʿaşkıñ ğamı kalsun nihāñ
Hak'dur bu sırruñ maħremi *es-şabru miftāhü 'l-ferec*

[45a]

⁷⁸⁸ Bu şiir *Erzurumlu İbrahim Hakkı Divanı*'nda da 7 beyittir (Özgül, 2020: 142-143).

⁷⁸⁹ -: cāñ İHD.

⁷⁹⁰ “Sabır, zaferin anahtarıdır.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 593).

⁷⁹¹ bir zamāñ: el-amāñ İHD.

İbrāhīm Hakkı Hāzretleri'niñdür⁷⁹²

— . _ / — . _ / — . _ / — . _

1. Cānān ilinden gelmişem fānī mekānı neylerem
Ol mülke meylim şalmışam ben bu cihānı neylerem

2. Dünyāya geldüm gitmege °ilm ile hılme yetmege
°Aşk ile cān seyretmege ben ĩn ü ānı neylerem

3. Devr [ü] zamāndan toymuşam kevn ü fesādı koymuşam
Dārü'l-ĩmānı tuymuşam ben sicn-i cānı neylerem

4. Hep ĩtibārı atmışam °aşıklığa el katmışam
Ben nefsi dosta şatmışam bu düşmenānı neylerem

5. °Aşkıñ şarābın içmişem dil gülşenine göçmüşem
Ben varlığımdan geçmişem nām u nişānı neylerem

6. °Aşkı tabtbim kılmışam derdinde dermān bulmuşam
Ben lübb-i hikmet bilmişem bu nāniyānı neylerem

7. Enfās-ı °aşkı dārikem māl ü menāli tārikem
Genc-i nihānı mālिकem naqd-i revānı neylerem

8. Taht-ı tevekkül bulmuşam mülk-i kanā°at almışam
Maħfice sultān olmuşam cāh-ı °ayānı neylerem

9. Her ne gelürse yaħşıdur zīrā o dostuñ baħşıdur
Çün cümle anuñ işidür ben bed-gümānı neylerem

10. Olmuş anuñla qalmışam °aynı hayāta talmışam

⁷⁹² Bu şiir *Erzurumlu İbrāhīm Hakkı Divanı*'nda (Özgül, 2020) ve *Bursalı İsmail Hakkı Divanı*'nda (Yurtsever, 1990) bulunmamaktadır.

Kendüm bilüp kām almışam vehm ü yalanı neylerem

11. Gerçi zamān devrān ile pīr itdi cismüm şān ile
Gönlüm civāndur cān ile pīr ü civānı neylerem
12. Ben beslemekden şapmışam gönlüm sarāyın yapmışam
Hırşīdim andan tapmışam ben aḥterānı neylerem
13. Yāri baña bes görmüşem aḡyārı dilden sürmüşem
Üns ile tenhā ṭurmuşam ben ins ü cānı neylerem
14. Dilden dile biḡ tercemān varken ne söyler bu lisān
Çün cān u dildür hem-zebān nuṭḡ-ı payānı neylerem
15. *Hakkī* cemī[°]-i ḡalkdan müstaḡniyem bi'llāhi ben
Ḥallāḡ-ı [°]ālem var iken ḡalk-ı zamānı neylerem

[45b]

140

İbrāhīm Ḥakkı Ḥazretleri'niḡ Buyurduḡı⁷⁹³

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. [°]Aceb kim gördi bir [°]aşık ki vazgeçmiş bu sevdādan
[°]Aceb kim gördi bir balık ki uşanmış bu deryādan
2. Yed-i naḡḡāşdan bīrūn bulunmaz naḡş-ı ḡün-ā-ḡün
[°]Aceb kim gördi bir Mecnūn ki i[°]rāz itdi Leylā'dan
3. O Mecnūn olsa bī-Leylā ḡalur bir ismi bī-ma[°]nā
Olur ma[°]şuḡ-ı müstaḡnī ki fāriḡdür hep esmādan

⁷⁹³ Bu şiir *Erzurumlu İbrahim Hakkı Divanı*'nda da 7 beyittir (Özgül, 2020: 297-298).

4. Elā ey cāna cān sensiz arārum yo bir ān sensiz
Ki zindāndur⁷⁹⁴ cihān sensiz murādum sensin eyādan
5. Hayālün cāna sultāndur göñülde ho-hırāmāndur
Gelür güyā Süleymāñ'dur derün-ı beyt-i Akā'dan
6. Bu cāmi° beyt-i ekberdür ii andil-i⁷⁹⁵ enverdür
Behit ü °ayn-ı keverdür tolı vildān u hūrādan
7. Göñülde⁷⁹⁶ *Haı* bul⁷⁹⁷ her ān ki oldur⁷⁹⁸ manzar-ı Ramān
Göñüldür⁷⁹⁹ cennet-i °irfān yücedür °ar-ı a°lādan

141

Def°a İbrāhīm Haı⁸⁰⁰

14'lü hece ölçüsü

1. °A ile ma°mür olur hāne-i vīrānımız
Hüzn ile mesrūr olur tālīb-i cānānımız
2. Her ne ki °ālemde var °a imi ey yār-ı ğār
Olmu o leyl ü nehār °ilm ile °irfānımız
3. °A ile ho tolmuuz mest-i müdām olmuuz
Far u fenā bulmuuz oldu beā ānımız
4. Geri fairüz çü hāk oldu velī °a-ı pāk
Dilde çü meh-i tāb-nāk oldu çü zerkānımız

⁷⁹⁴ Ki zindāndur: Bana gamdur İHD.

⁷⁹⁵ ii andil-i: derünü ems-i İHD.

⁷⁹⁶ Göñülde: Göñülde İHD.

⁷⁹⁷ bul: bil İHD.

⁷⁹⁸ oldur: dildür İHD.

⁷⁹⁹ Göñüldür: Hem oldur İHD.

⁸⁰⁰ Bu iir *Erzurumlu İbrāhīm Hakkı Divanı*'nda (Özgül, 2020) ve *Bursalı İsmail Hakkı Divanı*'nda (Yurtsever, 1990) bulunmamaktadır.

5. Çevremize nüh felek devr ider ol çün kelek
Kim şeh-i mülk ü melek tahtıdur eyvānımız
6. °Aşk gedāsı olan saltanat eyler nihān⁸⁰¹
Lā-cerem olmuş cihān bende-i fermānımız
7. *Hakḳī* çü dīvānedür °āşık-ı cānānedür
°Aşk ile meyḥānedür şevḳ ile ḥayranımız

[46a]

142

-. - / -. - / -. - / -. -

1. Faḥr-i °ālemdür Muḥammed Muştafā kenzü'l-ḥikem
Hāmil-i mühr-i nübüvvet şāhib-i tācü'l-°alem
Maṭla°-ı şems-i ḥaḳīkat nūr-ı yāḳūt-ı ḳalem
Rū-siyāhem ḳıl şefā°at ey Nebiyy-i muḥterem
Men °Alī-sīret Ḥasan-şüret Ḥüseynī-mezhebem
Ḳaḅı cāniḅ cür°asın nüş eylesem yek meşrebem
2. Şāh-ı merdān-ı °Alī'dür Muştafā nūr-ı hümem
Hem Ḥüseyn ile Ḥasan'dur ḡonca-ı bāḡ-ı İrem
Cān fedā eyler bu °āşık kemteriḅ ey zü'l-kerem
Levḥ-i dilde naḳş olunmuşdur bu beyti söylerem
Men °Alī-sīret Ḥasan-şüret Ḥüseynī-mezhebem
Ḳaḅı cāniḅ cür°asın nüş eylesem yek meşrebem
3. Silk-i envār-ı ṭarīḳat Ḥazret-i Zehrā durur
Sālik-i rāh-ı ḥaḳīkat Ḥazret-i Zehrā durur
°Āşıklara tāc-ı °izzet Ḥazret-i Zehrā durur⁸⁰²
Ḡonca-i ḡülzāra ḳudret Ḥazret-i Zehrā durur

⁸⁰¹ Vezin aksamaktadır.

⁸⁰² Vezin aksamaktadır.

Men °Alī-siret Ḥasan-şüret Ḥüseynī-mezhebem
Kaᅅı cāniᅅ cür°asın nüş eylesem yek meşrebem

4. Şāh-1 Zeyne'l-°Ābidīn'dür menba°-1 kân-1 vefā
Ḥazret-i Bākır'dan itme bendeni yā Rab cüdā
Ca°fer Mūsā-1 Kāzım hem °Alī Mūsā (er-)Rızā
Olmayan bu meslek içre oldı merdūd-1 Ḥudā
Men °Alī-siret Ḥasan-şüret Ḥüseynī-mezhebem
Kaᅅı cāniᅅ cür°asın nüş eylesem yek meşrebem

5. Şāh-1 °ālemdür Taķī hem mazhar-1 nūr-1 İlāh
Şems-i kudretten Naķī bu mülk-i dīne pādişāh
Ol İmām-1 °Askerī'ye uymayan rüy-1 siyāh
Kaşr-1 düzaᅅ içre dā'im işi hep feryād u āh
Men °Alī-siret Ḥasan-şüret Ḥüseynī-mezhebem
Kaᅅı cāniᅅ cür°asın nüş eylesem yek meşrebem

6. Gele bir gün °āleme bu Meᅅdi-i Şāhib-zamān
Zülfiķār-1 Ḥayder ile Ḥāricī bulmaz amān
Muᅅibbiyā āl-i °abādur °āşıķa dārü'l-amān⁸⁰³
Kıl şefā°at dīnüm imānum efendim el-amān
Men °Alī-siret Ḥasan-şüret Ḥüseynī-mezhebem
Kaᅅı cāniᅅ cür°asın nüş eylesem yek meşrebem

[47a]

143

Destür Yā Erenler Hü⁸⁰⁴

16'lı hece ölçüsü

1. Tevhīd-i ᅅaķīķat imiş dervīşligiᅅ mu°ammāsı
Yaķīn ism ile zāt imiş bu esmānuᅅ müsemması

⁸⁰³ Vezin aksamaktadır.

⁸⁰⁴ Bu şiir *Muᅅiddin Abdāl Divanı*'nda 6 kıta halinde kayıtlıdır (Durbilmez, 1998: 380-81).

2. Dervîş bellüdüür sözinden yek⁸⁰⁵ nefis gelür özinden
La^c-i ʿirfānuŋ yüzinden açıldı Hâk Fâtîha’sı
3. Esmâ vü gül t̄ahāsından fitnenüŋ el-kıyāsından
Belli T̄ahā vü Yāsīn’den ʿayān oldı k̄āf ü hāsı
4. ʿĀrifüŋ zamīrinde⁸⁰⁶ muhkem hayy-ı dil h̄amrında muhkem
K̄āf u nūn emrinde muhkem *kün-fekān*⁸⁰⁷uŋ istivāsı
5. Her kim [ki]⁸⁰⁸ bu bahre t̄aldı ol mā-i t̄ahūrı buldı
Bir elifde tamām oldı *Muhyiddīn*’üŋ temennāsı
6. Enfās-ı dil-i murādınuŋ harāreti ʿaşk odınuŋ
Bu dervîş *Muhyiddīn*’üŋ tesellāsı tecellāsı

144

Defʿa Muhyiddīn H̄azretleri’nüŋ⁸⁰⁹

-

1. Seyyāre bulduk genc-i devlet sitāresi
İnbisāt yetmiş yedi h̄urūf bir elifde yüz on dört sūresi
2. Fehm eyledük t̄oksan biŋ sırr-ı kelāmı
On sekiz biŋ ʿālemi dört pāresi
3. Kırk maḳāmı üç yüz altmış menzili
Bir gördük hemān ağ ḳarayı seyr itdük maḳālātı
4. Semāvāt u ʿarş u kürs-i āfāḳı

⁸⁰⁵ yek: biŋ MAD.

⁸⁰⁶ Zamīrinde: hamurunda MAD.

⁸⁰⁷ “Ol, hemen oldu.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 395).

⁸⁰⁸ - : ki MAD.

⁸⁰⁹ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*’nda bulunmamaktadır (Durbilmez, 1998).

Şarābı ...⁸¹⁰ fażl-ı Hāḡ'dan nūş kıldı biñ cür°ayı

5. Fātiḡa içün yigirmi bir ḡarf geldi
°Ārif gel bize taḡrİR it bu arayı
6. Bānuḡ on yedi ḡāmet on birindendür
Kim itdi kim kıldı bu ibtidāyı
7. Dil bir āvāredür tıttup ḡapılmaz
Anı benlik ḡapdı bu āvāreyi
8. *Muḡyiddīn*'ün Hāḡ'dan naşİbi
Hāḡḡ'ı söyler bilmez müdārāyı

[47b]

145

Def°a Muḡyiddīn ḡazretleri'nün⁸¹¹

-

1. °Ārif iseḡ ḡālat oḡarma ḡaradan °āşİḡlar meydānı
Girdi sende baḡma kenārumdan ḡül yüzünden iste yārini
2. Gel bunda ḡör bāzārımı şarrāfa ḡapşur dürrini
ḡıymet isteme ḡāreden gel beri terk it cihānı
3. Ne şeysin aḡla sen seni bil bu taḡḡİḡ[i] üstāddan
Hem derdlü hem dermāndasuḡ ne vücūd u ne cāndasın
4. Bilür misin sen ḡandesin ḡandedür seni yaradan

⁸¹⁰ Bu kısım okunamamıştır.

⁸¹¹ Bu şiir *Muḡyiddīn Abdāl Divanı*'nda 9 kıtadır. Metinler arası farklar fazla olduḡu için ḡösterilmemiştir (Durbilmez, 1998: 406).

Oğudum bildüm dime sen ben Hakk'ı buldum dime sen

5. °Arifüm dirseğ diğle sen kırtulmadan emmâreden
Kim ki ğamdān kırtulmadı mülkine mâlik olmadı
6. Her kim bu remzi bilmedi sürerler anı
Aradan kim gerek elbet dîdâr iki cihânı
7. Nedür cehl ile der-be-der kim geçmedi bu şıradan
Uş birikdi cism ile cān mekânımdan çün lâ-mekân °ayân
8. Oldı genc-i nihân altı cihet dört pâreden
Sözümde yokdur kıl ü kâl Hakk'a ma°lûmdur işbu hâl
9. *Muhyiddîn Abdâl* bilmez çün⁸¹² ...
... çok medârdan

[48a]

146

Muhyiddîn Hâzretleri⁸¹³

21'li hece ölçüsü

1.⁸¹⁴ şorarsañ hâlümü diyüvereyüm aḥvâlümü
.... neden giderüm bil imdi ne yere vardı yolumı
2. ...⁸¹⁵ deryâdan kıtreym geldi âḥir yere eyledüm menzilümü
Ben kıbâyı abâya değışmiş erenlerden giymişem şalümü⁸¹⁶
3. Cümle varımı yağımaya vermişem terk itmişem kamu mülk [ü] mâlumı

⁸¹² Bu beyit eksiktir.

⁸¹³ Bu şiir *Muhyiddîn Abdâl Divanı*'nda bulunmamaktadır (Durbilmez, 1998).

⁸¹⁴ Bu kısım yırtık olduğu için okunamamıştır.

⁸¹⁵ Bu kısım yırtık olduğu için okunamamıştır.

⁸¹⁶ Vezin aksamaktadır.

Tevekkülden kuşanmışam kuşağı kemer-best bağlamışam belümi

4. Dün ü gün Hâk'ladur pazarum Allâh Allâh diyüp şundum elümi
Câhile nādân ile yazarum yok o dilden pehrîz itmişem dilimi
5. Belimi bir bilüre şormazdum beli şanur idim bende belimi
Bâṭınımı zâhirden seçmez idüm bu hâlde komuşam müşkilümi
6. Ere yitdüm erde bitdi maḫşûdum ol eriñ bıraḫdı kemâlümü⁸¹⁷
7. Qazancum ...⁸¹⁸ ʿilmüm ʿalemüm uş getürdüm bu yedi ʿalemi
Elümden ayağumdan hem yüzümden sözümden aḫladum cîm dâlumı
8. Kâf u nûndan keşf oldı ḫaṭṭ-ı istivâ bâṭıldan seçmişem kîl ü ḫâlimi⁸¹⁹
Ben *Muhyiddîn ʿAbdâl*'am şaḫata kitâb açdum edâ kıldum ḫâlemi

147

İlâh⁸²⁰

8'li hece ölçüsü

1. Ben vücûdum şehrinde⁸²¹
Yedi_iklîm dört köşe buldum
Dilberüñ zülf-i küfründe
İmâanı hoş pîşe buldum
2. Bedir hilâlüñ çağında
Kâf *Qur'ân* yañağında
Açılmış ḫüsn ü bâğında
Gül nergis benefşe buldum

⁸¹⁷ Bu beytin bir dizesi eksiktir.

⁸¹⁸ Bu kısım okunamamıştır.

⁸¹⁹ Vezin aksamaktadır.

⁸²⁰ Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda 7 kıtadır (Durbilmez, 1998: 401-402).

⁸²¹ Vezin aksamaktadır.

3. İncileyin gonca bitmez
Tūṭīde bülḅül⁸²² ötmez
Ḥayāli göynümden⁸²³ gitmez
Hoş laṭīf endīşe buldum
4. Elīf lām dāl⁸²⁴ yolını
Aḡladum cīm ü dālını
Ben anuḡ ḡaṭṭ u ḡālını
Vemen yehdī yeṣā⁸²⁵ buldum
5. Şādır olmuş yedi kalem
Lām u yāda kelām sırrum⁸²⁶
Sırrum on sekiz biḡ ʿālem
Bir özge temāşā buldum
6. Dilberüḡ ḡüsn-i vechinde
Dil Mansūr olmuş saçında
Zāhidüḡ göḡli içinde
Küfr ü zulmet şīşe buldum
7. Muḡyiddīn ʿAbdāl gedādan⁸²⁷
Diḡle bu sözi Ḥudā’dan
Mektüb geldi Muşṭafā’dan
Oḡudum Ḥaḡ inşā buldum

⁸²² Tūṭīde bülḅül: Tūṭīler bülḅüller MAD.

⁸²³ göynümden: göñülde MAD.

⁸²⁴ dāl: rānın MAD.

⁸²⁵ Fatır Suresi 8. ayetten kısmi iktibasdır. “أَفَمَنْ رُئِيَ لَهُ سَوْءُ عَمَلٍ فَرَأَهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تُدْهَبُ” “تَفْسَلُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَاتٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ” (Kötü işleri hoşuna gidip de onları güzel bulan kimse (ile böyle olmayan bir) mi? Allah dilediğini sapkınlık içinde bırakır, dilediğini de doğruya iletir. O halde onlar için üzülerek kendini helâk etme. Allah onların yaptıklarını elbette biliyor.) URL-44 (2023).

⁸²⁶ Lām u yāda kelām sırrum: Lām, bā, sī vü dü kelām MAD.

⁸²⁷ gedādan: ser-gerdān MAD.

Def'a Muhyiddin Hâzretleri'nün⁸²⁸
8'li hece ölçüsü

1. Gelsün bizden cān isteyen
İstedigi cān bulundı
Merd olup meydān isteyen
Merdāne meydān bulundı
2. Hâk'ıu luṭf u kereminde
Biḡ cān bize bir deminde
Vücūdum Mısr cāmi'inde
Yūsuf-ı Ken'ān bulundı
3. Kim görmedi ben ṭaṇa geldüm⁸²⁹
Sözi yerinde baḡladum
Yemiş iki dil aḡladum
Müḡr-i Süleymān bulundı

[48b]

4. Uyan ey ḡāfil yatma ṭur
Hāzır ol çalındı şūr⁸³⁰
Aḡlayubaḡ göziḡ aç gör
Ol genc-i nihān bulundı
5. Hâk 'ayān oldı ḡalka fāş
(Dört) çār 'anāşır [ceht-i] şeş⁸³¹
Zerrede gizlendi güneş
Kaṭrede 'ummān bulundı

⁸²⁸ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 11 kıtadır (Durbilmez, 1998: 372-374).

⁸²⁹ ṭana geldüm: ṭanladum MAD.

⁸³⁰ Vezin aksamaktadır.

⁸³¹ Vezin aksamaktadır.

6. Kim ki Muḥammed ümmeti
Ḥalīl İbrāhīm milleti
Zerrece yoḡdur ʿilleti
Kim anda īmān bulundı
7. Gör Muḥammed'ün faḥri[ni]⁸³²
Şayḡıl her işün āḥri[ni]
Göñül taḥtında sulṭān bulundı⁸³³
8. Kūl olan ḡulluḡuḡ bilsün
Dirliğine ḡā'im olsun
Āb-ı ḡayāt içre⁸³⁴ gelsün
Çeşme-i ḡayvān bulundı
9. Mürşīdi iblis(dür) baḡlūḡ
Menzili yoḡdur ḡāfilūḡ
Özini bilmez cāhilūḡ
İşine noḡşān bulundı
10. Ten vardı aşlını buldı
Cān [yine]⁸³⁵ yirine geldi
Söz burada⁸³⁶ tamām oldı
Delīl ü bürhān bulundı
11. Merhemi yārdur yārenūḡ
Ṭabībi yārdur yārenūḡ
Bu *Muḡyiddīn*⁸³⁷ bī-çārenūḡ
Derdine dermān bulundı

⁸³² Gör Muḥammed'ün faḥri[ni]: Gözet Muḥammed faḥrini MAD.

⁸³³ Bir dize eksiktir.

⁸³⁴ içre: içen MAD.

⁸³⁵ - yine MAD.

⁸³⁶ burada: bu yirde MAD.

⁸³⁷ Bu *Muḡyiddīn*: Muḡyiddīn'üm MAD.

1. İnsān insān derler idi
İnsān nedür şimdi [bildüm]
Cān diyü söylerler idi
Bu cān nedür şimdi [bildüm]
2. Kendünüzde buldı⁸³⁹ bulan
Bulmadı⁸⁴⁰ taşrada kalan⁸⁴¹
3. Takvā ehlinüñ saf tutduğı
Münkirlerüñ şek itdügi
Gümān nedür şimdi bildüm⁸⁴²
4. Şoĥbetde sözini bilmez
Söz[in]de⁸⁴³ yüzün[i] bilmez
Ne gümān⁸⁴⁴ özini [bilmez]
Ĥayvān nedür bilmedüm⁸⁴⁵
5. Bir kılı kırk yardıkl[ar]ı
Birin köpri kurduķ[la]rı
Erenler gösterdikleri
Erkān nedür şimdi bildüm
6. Muĥammed dīnüm diregi
°Alīdür göñlüm çerāğı
Cümle şey Ĥaķķ'uñ turağı

⁸³⁸ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 8 kıtadır (Durbilmez, 1998: 402-403).

⁸³⁹ Kendünüzde buldı: Kendüzüñde bulmuş MAD.

⁸⁴⁰ Bulmadı: Bulmamış MAD.

⁸⁴¹ İki dize eksiktir.

⁸⁴² Bir dize eksiktir.

⁸⁴³ Söz[ün]de: Sözinün MAD.

⁸⁴⁴ Gümān: gafil MAD.

⁸⁴⁵ bilmedüm: şimdi bildüm MAD.

Mekān nedür şimdi bildüm

7. Şıfāt ile zāt olmuşam

Қadr ile berāt olmuşam

Haққ ile vuşlat bulmuşam⁸⁴⁶

Mihmān nedür şimdi bildüm

8. Özimi kılmışam delīl

‘Ināyet eyledi Celīl

Dil içinde yanan dil⁸⁴⁷

Burhān nedür şimdi bildüm

9. *Muhyiddīn* Haқ Қādir

Gör ne her şeyde hazır

‘Ayān u nihān nedür şimdi bildüm^{848_849}

[49a]

150⁸⁵⁰

8’li hece ölçüsü

1. İnsānuñ vechinde buldum

Besmelenün māhiyyetin

Ol yedi haţ imiş bildüm

Şalātuñ қadr ü berātın

2. Geldüm bismi’llāh didüm

Şıfātın *elham*da қodum

Yedi harf ile oқudum

Yedi muşhafuñ āyātın

⁸⁴⁶ bulmuşam: olmuşam MAD.

⁸⁴⁷ yanan dil: bana delīl MAD.

⁸⁴⁸ Bir dize eksiktir.

⁸⁴⁹ Vezin aksamaktadır.

⁸⁵⁰ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*’nda da 13 kıtadır (Durbilmez, 1998: 409-411).

3. Besmele bābını açdum
Zıkr ile şırātı geçdüm
Hızr⁸⁵¹ elinden içdüm⁸⁵²
Kevşerüñ āb-ı hayātın
4. Niçün [ki]⁸⁵³ bismi' llāh di[r]ler
İhlās ile el yüz yurlar
Besmeleyle ta'ām yerler
Bilmez nedür işāretin
5. Besmele yedi haṭ imiş
Şıfāt içinde zāt imiş
°Azrā'il aña şad⁸⁵⁴ imiş⁸⁵⁵
6. [°Azāzil bunı]⁸⁵⁶ bilmedi
Mü'mine mü'min olmadı
Ādem'e secde kılmadı
Hebā itdi °ibādetin
7. Ey ben gördüm diyen⁸⁵⁷ şūfī
Gerek içi tışı şāfī
Bu mihri bilmeyen şūfī
Temiz kılmadı tã'atin
8. Ben °ārifüm diyen gelsün
Besmele[den] delīl alsun
Bu ādem sırrın ne bilsün
Degme bir dervīş salātın

⁸⁵¹ Hızr: Hızır'un MAD.

⁸⁵² Vezin aksamaktadır.

⁸⁵³ -: ki MAD.

⁸⁵⁴ şad: fend MAD.

⁸⁵⁵ Bir dize eksiktir.

⁸⁵⁶ -: °Azāzil bunı MAD.

⁸⁵⁷ Ey ben gördüm diyen: Bu mihri bilmeyen MAD.

9.  Arif olan  zin bil r
Şohbet[in]de s zin bil r
Hem s zin n y zin bil r
S ylemez s zin ğalatın
10. Sevild k kılduğ kel mı
Ş r ile  alduğ kalemı
Budur [hem]⁸⁵⁸ elif n l mı
[Anla]⁸⁵⁹ s zin  ib detin
11. Degme Şey remzin⁸⁶⁰ g r[e]mez
M rŐidsiz yola girilmez⁸⁶¹
Dil   kalem Şerh idemez
Bismelen n nih yetin
12. MuhtaŐar bağlandı n me
 riŐd k Şubh ile Ő ma
Muhyidd n n d na dime(s n)
Bu s zin hağıkatin⁸⁶²
13. *Muhyidd n*' [em] ben neyled m
Bismi'll h b bın s yled m
Ma rifetden fehm eyled m
Őer at n  arıkatin

151⁸⁶³

11'li hece  l s 

1.  stey p pınar başın bulmağ gerek

⁸⁵⁸ -: hem MAD.

⁸⁵⁹ -: Anla MAD.

⁸⁶⁰ Şey remzin: kişi remz MAD.

⁸⁶¹ girilmez: giremez MAD.

⁸⁶² Vezin aksamaktadır.

⁸⁶³ Bu Şiir *Muhyiddin Abd l Divanı*'nda 7 kıtadır (Durbilmez, 1998: 297).

- Şuyı pınar başından almak gerek
2. Şuşayan çün pınara şuya gelür
Kişi şuya yol ile gelmek gerek
 3. Gel baħrinüñ⁸⁶⁴ ʿummāna ʔal⁸⁶⁵
Baħr-ı muħīte ʿummāna ʔalmak gerek
 4. İkrār-ı imānuñ baħr[i] kilīdi
Er olan belī sende ʔalmak gerek
 5. [Begüm]⁸⁶⁶ ʿāşıklıgıñ nişānı budur
ʿĀşık maʿşūk yolında ölmek gerek
 6. ʿĀşık olan maʿşūkını bulunca
Ĥazān olup beñzi şolmak⁸⁶⁷ gerek⁸⁶⁸
 7. Elden ʔıkan yār ele girmez⁸⁶⁹
Elde iken ʔadrini bilmek gerek
 8. *Muħyiddīn [Abdāl]*⁸⁷⁰ yāriñ maħabbeti
Eksilmeyüp [göñüle]⁸⁷¹ ʔolmak gerek

152⁸⁷²

11’li hece ölçüsü

1. Dilber yüziñ göricek gül utanur
Diliñ söyleyincek bülbül utanur

⁸⁶⁴ baħrinüñ: berü sen de baħr-i MAD.

⁸⁶⁵ Vezin aksamaktadır.

⁸⁶⁶ -: Begüm MAD.

⁸⁶⁷ şolmak: şararmak MAD.

⁸⁶⁸ Vezin aksamaktadır.

⁸⁶⁹ Vezin aksamaktadır.

⁸⁷⁰ -: Abdāl MAD.

⁸⁷¹ -: göñüle

⁸⁷² Bu şiir *Muħyiddin Abdāl Divanı*’nda da 6 kıtadır (Durbilmez, 1998: 334).

2. Ağzuñ şedef dişüñ [dür danesi]⁸⁷³
[Dudağın]⁸⁷⁴ şerbet[in]den bal utanur
3. Kaşuñ kirpigiñ gözün zülfün görüp
Çemen nergis şuşam⁸⁷⁵ utanur
4. Dilberüm sen kaçan çıksañ şalınsan
Şol sidre boyundan [da] dal utanur
5. Her nazarda tağ erir āba döner
Kademinde başdıguñ yir⁸⁷⁶ utanur
6. *Muhyiddin* diler ki sultāna vara
Varmağa bu eksiklü kul utanur

[49b]

153⁸⁷⁷

11’li hece ölçüsü

1. Gele gel ey benüm cāñum pāresi
Eyā gözüm nūrı göñlüm çırāsı
2. Gözlerüñ fitnessinden dil ĥastedür
Oñulmaz cānda kirpigün yāresi
3. Tabībüm senden raħm olsa nola⁸⁷⁸
Bu derdün kimseden olmaz çāresi

⁸⁷³ -: dür dānesi MAD.

⁸⁷⁴ -: Dudağın mad.

⁸⁷⁵ şuşam: süsen sünbül MAD.

⁸⁷⁶ Kademinde başdıguñ yir: Kademün başıcak yirler MAD.

⁸⁷⁷ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*’nda da 6 kıtadır (Durbilmez, 1998: 285-286).

⁸⁷⁸ olsa nola: olmaz ne ola MAD.

4. Şabr[ı] yok karar[ı] yok sensüz müdām
Dīvāne göñül ʿaşkun āvāresi
5. Nedendür ʿākıl[i] lā-yaʿkıl eyler
İçmeden mest eyler lebünj cürʿası
6. Yüzün muşhafdur hatun kelāmu'llāh
Kaşların yazılmış elḥamdü'lillāh⁸⁷⁹
7. Sen ḥvāce misin ḥvāceden mi geldün
Dostum elinden ğam⁸⁸⁰ şüppāresi
8. Ne mürekkebdür aşun nite bilmem
Kaşun gözün boyun⁸⁸¹ zülfün karesi
9. *Muḥyiddīn ʿAbdāl'*a bir nazar eyle
Nazardan ırağ ol[ma]sun arası
Şoḥbeti yok daḥı işler yāresi⁸⁸²

154⁸⁸³

7'li hece ölçüsü

1. Hızr'un şuyı benem [bilün]⁸⁸⁴⁻⁸⁸⁵
Āb-ı ḥayāt bendedür
Kevşerden içen gelsün
Kadr ü berāt bendedür
2. Uş ten ile cān benem
Delil ü burhān benem

⁸⁷⁹ elḥamdü'lillāh: elḥamd süresi MAD.

⁸⁸⁰ ğam: ʿümm-i MAD.

⁸⁸¹ boyun: yüziin MAD.

⁸⁸² Bu mısra kaynakta bulunmamaktadır.

⁸⁸³ Bu şiir *Muḥyiddin Abdāl Divanı*'nda da 13 kıtadır (Durbilmez, 1998: 434-437).

⁸⁸⁴ -: bilün MAD.

⁸⁸⁵ Vezin aksamaktadır.

Bu cümle⁸⁸⁶ *Ḳur'ān* benem

Şavm u şalāt bendedür

3. Geldi imān haşşası

Gitti küfr⁸⁸⁷ ğuşşası

°Alī Ḥamza kışşası

Ol hikāyet bendedür

4. On dört mafşal⁸⁸⁸ on parmak

Cān ile Ḥaḳḳ'ı görmek

Yedi deñiz dört ırmağ

Şaṭṭ-ı Fırat bendedür

5. Mūsā ile Ṭūr benem

Cennet ile hūr benem

İki benem bir benem

Biñ kā'ināt bendedür

6. Ey cān sözümi işit

Benem māh ile hūrşīd

Hem ṭālibem hem mürşīd

Hem hidāyet bendedür

7. °Anḳā ile Ḳāf benem

°Ārif ü °arrāf benem

Ol yedi muşhaf benem

Hefte āyet⁸⁸⁹ bendedür

8. Añladum kāf u nūnı

Ṭanıdum cism ü cānı

⁸⁸⁶ Bu cümle: Levh ile MAD.

⁸⁸⁷ Küfr: göñül MAD.

⁸⁸⁸ Vezin gereğı bu şekilde okunmuştur. Eserde “mufaşşal” şeklinde geçmektedir.

⁸⁸⁹ āyet: āyāt MAD.

Hem bilmişem ben beni
Zāt u şıfāt bendedür

9. Özini bilen  arif

Bildi nedür tevārīh
Beş vaqt şalāt⁸⁹⁰ beş hurūf
 Ahd u emānet bendedür

10. Okuyup yazan dağı

Terāzī mīzān dağı
On yedi ezān dağı
On bir kāmēt bendedür

11. Okumuşam⁸⁹¹  ilme'l-yaķın

Bilmişem⁸⁹²  ayne'l-yaķın
Didigüm Haķke'l-yaķın
Mażhar u zāt bendedür

12. Ma rifet fark[ı] olan

[Tariķat terki olan]⁸⁹³
Şer at şart[ı] olan
Ehl-i zekāt bendedür

13. Muhyidd n'em anļayınca⁸⁹⁴⁻⁸⁹⁵

Tuş oldum gizli gence
[Hem]⁸⁹⁶ yetmiş iki rence
 zge necāt bendedür

[50a]

⁸⁹⁰ şalāt: namāz MAD.

⁸⁹¹ Okumuşam: Bilmişem MAD.

⁸⁹² Bilmişem: G rmüşem MAD.

⁸⁹³ -: Tariķat terki olan MAD.

⁸⁹⁴ Anļayınca: eglence MAD.

⁸⁹⁵ Vezin aksamaktadır.

⁸⁹⁶ -: Hem MAD.

7'li hece ölçüsü

1. Dört muḳarreb ferişte
Her biri[si] bir işte
Müvekkeldür ādeme
Ādem nedür gör işte

2. Hāḳ der *Ḳur'ān* içinde
Kerāmetüm ādemde
Bil ki öyle olıcaḳ
Hāḳ'a çıkar bir işte

3. Ümmet-i Muḳammed'denüm dirsın⁸⁹⁸⁻⁸⁹⁹
Delīl ile gerçi sen⁹⁰⁰
Getür neḳ var ortaya
Dirliğine gir işte

4. Terk-i dünyā 'ibādet
Didi peygamber Aḳmed
Bu sözüḳ ma'nāsına
Gel bir haber işte⁹⁰¹

5. Diḳle Aḳmed sözünü
Aḳla sözüḳ yüzünü
Bilmez iseḳ remzini
Muḳyiddīn'e şor işte

6. Bu ma'nāyı sormaḳa
Hāḳıḳate irmege

⁸⁹⁷ Bu şiir *Muḳyiddin Abdāl Divanı*'nda 5 kıtadır (Durbilmez, 1998: 371-372).

⁸⁹⁸ Ümmet-i Muḳammed'denüm dirsın: Ümmetindenüm dirsın MAD.

⁸⁹⁹ Vezin aksamaktadır.

⁹⁰⁰ gerçi sen: gerçeksın MAD.

⁹⁰¹ Vezin aksamaktadır.

°Ārif gerek görmege
Söz pinhān sır işte

7. °Ārif yola gitmege
Evin şikār itmege
Nişān gözler atmağa
Oķu gir işte⁹⁰²

8. Erenler meydānında
Baş yürekler saçıldı
Cānı öñdül ķodılar
°Āşıklar yarışta⁹⁰³

9. °Āşıklar yola girdi
Her cān uğrın gördi
Kimi menzile irdi
Kimi ķaldı gör işte

10. Hāķ saņa senden yaķın
Ġāfil yürime şaķın
Muħyiddīn'e şorarsaņ
Kendi bile her işte

[50b]

156

Ĥaķāyī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Çevirdüñ burunı benden didi bi'llāh neden küsdüñ
Umar mıydum bunu senden didi bi'llāh neden küsdüñ⁹⁰⁴

⁹⁰² Vezin aksamaktadır.

⁹⁰³ Vezin aksamaktadır.

⁹⁰⁴ Bu şiir *Ĥatāyī Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).

2. Murāduñ ne ise söyle baña andan cefā eyle
Kavil yoğ idi böyle didi bi'llāh neden küsdün⁹⁰⁵
3. Saña yār itdün ağıyārı didi kerem eyle ço bu kārı⁹⁰⁶
Baña bir söz ile yāri didi bi'llāh neden küsdün
4. Ğaraž cevr ü cefā mıdur yazar ile belā mıdur
Baña küsmek revā mıdur didi bi'llāh neden küsdün
5. İrişdi göklere āhum benüm °ömrüm benüm māhum
Haṭāyī kuluña şāhum didi bi'llāh neden küsdün

157

11'li hece ölçüsü

1. Bu dünyānuñ evvelini şorarsañ
Allāh bir Muḥammed °Alī'dür °Alī
Sen bu yoluñ şāhibini ararsañ
Pīrüm Hacı Bektāş Velī'dür velī
2. İmām Hüseyn'e yapıldı mātem
Süleymān nebīye verildi ḥatem
Her kuluñ alınına yazılan sitem
Kişinüñ çekdiği yoludur yolu
3. Erenler gözledür yolda şaşanı
İhlāş ile kaldırurlar düşeni
Ṭarīkatdür her kişinüñ nişanı
Maḥabbet bābında delidür deli
4. Erenler elinden dolu içildi

⁹⁰⁵ Vezin aksamaktadır.

⁹⁰⁶ Vezin aksamaktadır.

Ol sâ'atde kâl u kîlden geçildi
Fırdevs-i a'lâdan güller açıldı
Cennet bāğçesinüñ gülüdür güli

5. °Abdāl Pīr Sultān'am °ummāna taldum
Yanarum kendümi engine şaldum
Hāk-pāylerine yüz süre geldüm⁹⁰⁷
Evliyānuñ kemter kıludur kulu

[51a]

158

11'li hece ölçüsü

1. Tā Kālū belādan⁹⁰⁸ seviştük sevdük
Ezelden bizimle yā[r]dır maḥabbet
Pīrler nazarında ikrār görüştük
Mü'mine kadīm ikrārdur maḥabbet
2. Maḥabbet eyleyen naşībin alur
Maḥabbet ehli olan kısmetin bulur
(Ser-)çeşme'i Muḥammed °Alī'den bulur
Talgası dükenmez göldür maḥabbet
3. Maḥabbetdür yerüñ gögüñ diregi
°Aşşkdur hemān cānlar Hākḫ'uş burāğı
°Āşşık Beytu'llāhdur ma°şşuk toprağı
°Āşşıklaruş zikri dā'im maḥabbet

⁹⁰⁷ Vezin aksamaktadır.

⁹⁰⁸ Araf Suresi 172. ayetten kısmi iktibasır. “وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ” (Rabbin Âdemoğulları'ndan -onların sırtlarından-zürriyetlerini alıp bunları kendileri hakkındaki şu sözleşmeye şahit tutmuştu: Ben sizin rabbiniz değil miyim? “Elbette öyle! Tanıklık ederiz” dediler. Böyle yaptık ki kıyamet gününde, “Bizim bundan haberimiz yoktu” demeyesiniz.) URL-45 (2023).

4. Hâk Muḥammed °Alî'nün otasında
Firdevs bahçasında °aşk hücreinde
Hâk'ın kudret kandilin zühresinde
Cebrâ'il gördüğü nürdür maḥabbet
5. Bizüm illerimiz yaz kışı olmaz
Öter bülbüllerün dilleri durmaz
Koşusu dükenüp gülleri şolmaz
Şöyle bir bahârlı yazdur maḥabbet
6. *Pîr Sulṭân*'um maḳâm özge maḳâmdur
Kudret[in] mühri on iki imâmdur
Güzel şâhuñ nazarında tamâmdur
Cemâl[ün] mişâli dîzârdur maḥabbet

159

-. - / -. - / -. - / -. -

1. Elif anı bilmişem men *lā fetā illā °Alī*
Ye yalan söylememişem men *lā fetā illā °Alī*⁹⁰⁹⁻⁹¹⁰
2. Be beḳā mülkinde ḥâkim Muştafâ vü Murtażâ
Lâ Lâ dimezdüm men *lā fetā illā °Alī*⁹¹¹
3. Te temennâ eylerem servünge izhâr eyleyüp
He hilâl levhünge gördüm *lā fetā illā °Alī*
4. Se şebânum od u şu toprak yeldendür benüm
Vav vücüdüm şehrün aldı *lā fetā illā °Alī*

⁹⁰⁹*Hatâyî Divanı*'nda bu ilahinin *Erkân-nâme*'de bulunduğu belirtilmektedir. Bk. Kaplan, 2007: 210-214., Macit, a.g.e. 2017: 134.

⁹¹⁰ Vezin aksamaktadır.

⁹¹¹ Vezin aksamaktadır.

5. Cim cemālünden celālünğ istedüm kıldum taleb
Nün nihāye buldı cānum *lā fetā illā °Alī*
6. Ha hayā eyler zebānum eger *lā fetā illā °Alī*⁹¹²
Mim Muḥammed Muştafā'dur *lā fetā illā °Alī*
7. Ha ḥaber virdi Ḥasan Ḥulkı Rızā etbā'ına
Lam luṭf it mülk içre *lā fetā illā °Alī*
8. Dal dilümde Şāh Ḥüseyn-i Kerbelā'nuḡ medḥi var
Kef kerem kāmı ḥaḳıḳat *lā fetā illā °Alī*
9. Zēl zēlil it nefsünğ Zeyn'el-°Abā'nuḡ °aşkına
Ḳaf ḳarıbdür Ḥaḳ yolında *lā fetā illā °Alī*
10. Ra riya kıldılar Ḥāricī'ler Muḥammed Bāḳır'a⁹¹³

[51b]

Fe firāk idüp didi kim *lā fetā illā °Alī*

11. Ze ziyāde kıldı gönğlüm Ca°fer Şādıḳ ḥubbunı⁹¹⁴
Ğayn ğayrı dimezem men *lā fetā illā °Alī*
12. Sin serḥoş eyledi çün sāğarı Kāzım bizi
°Ayn °aynımda °ayāndur *lā fetā illā °Alī*
13. Şın şāhıdur Ḥorasan Şāh °Alī Mūsā Rızā
Zı zuhūr oldı cihānda *lā fetā illā °Alī*
14. Şad şafā ehline imān ol Muḥammed'dür Naḳī

⁹¹² Vezin aksamaktadır.

⁹¹³ Vezin aksamaktadır.

⁹¹⁴ Vezin aksamaktadır.

Ṭı tarīkat gösterem hem *lā fetā illā °Alī*

15. °Askerī hem dilimūḡ hem zikridür *lā fetā illā °Alī*⁹¹⁵⁻⁹¹⁶

16. Hem Mehdī-yi şāhib-zamān sırr-ı Resūl⁹¹⁷

Tesbīhüm zikrüm dilümde *lā fetā illā °Alī*

17. Bu *Ḥaṭayī* ger [ḡayāt-ı] cāvidān bulsa nola

Göḡlüme mihmān olupdur *lā fetā illā °Alī*

160⁹¹⁸

8’li hece ölçüsü

1. (Men) özüm(i) zūlmete şalmazam

Allāh bir Muḡammed °Alī

(Ben) dīvānem nesne bilmezem

Allāh bir Muḡammed °Alī

2. Bunlardur kılavuz şeyler

Dā’imā Ḥaḡ yola işler

Hey kırklar yediler üçler

Allāh bir Muḡammed °Alī

3. İki şāhin bir yuvada

°Arşda mu°allaḡda havāda

Ṭaḡda deḡizde ovada

Allāh bir Muḡammed °Alī

4. İki bülbül ṭurmuş öter

Bugün açmış gevher şatar

⁹¹⁵ İlk dize eksiktir.

⁹¹⁶ Vezin aksamaktadır.

⁹¹⁷ Vezin aksamaktadır.

⁹¹⁸ Bu şiir *Ḥatāyī Divanı*’nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).

Biñ gönülde mekân tutar
Allâh bir Muḥammed °Alī

5. Anlar birdür bir olupdur
Halk içinde sürürdur
Tecellide nür olupdur
Allâh bir Muḥammed °Alī

6. *Şāh Ḥaṭāyī*'m [bunlar] sırdur
Sırrı sır iden sürürdur
Ay da nürdur gün de nürdur
Allâh bir Muḥammed °Alī

161

Ḥazret-i Ḥaṭāyī'nün⁹¹⁹

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Cān benüm cānā[n] benüm cān ile baş elümeddür
Hikmetu'llāh işlerinüñ du°ası dilimdedür⁹²⁰
2. Gel şalavāt virelüm düvāzdeh imām °aşkına
Lā fetā illā °Alī [hep] mü'minüñ qalbindedür
3. Başını top eyle gel gir na°t-°Alī meydānına
Zülfikār oynar kıymında dönenüñ boynındadır
4. Cümleden bildiler Ḥaḫḫ'ı kim İmām Ca°fer qavlinedür⁹²¹
Şimdi benüm şāhumuñ icāzeti elimdedür⁹²²
5. Ey *Ḥaṭāyī* gel delil ol yolu toğrı varalum
Yalanuñ yüzi qaradur Zülfikār boynındadır

⁹¹⁹ Bu şiir *Ḥatāyī Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).

⁹²⁰ Vezin aksamaktadır.

⁹²¹ Vezin aksamaktadır.

⁹²² Vezin aksamaktadır.

[52a]

162⁹²³

-. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1. Ol zamān kim ʿāleme kıldı nazar Perverdigār
Nūr-ı Aḥmed'den ʿAlī nūrı olupdur āşikār
Virdi Cebrā'il idi⁹²⁴ oldı cihāna yādigār
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zūlfikār
2. Oldı çün nūr-ı Muḥammed maẓhar-ı nūr-ı Ḥudā
Murtaẓā'dur ʿāleme hem muḳtedā hem mūntehā
Ben ʿilimūḡ⁹²⁵ şehriyem didi ʿAliyyün bābıhā
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zūlfikār
3. Ey mūnāfik ummadıḡ mı nedür penc āl-i ʿabā^{926_927}
Laḥmūke laḥmī degil midür ʿAlīyyü'l-Murtaẓā
Şānına nāzil degil mi āyeti çün⁹²⁸ *hel etā*
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zūlfikār
4. Şīr-i Ḥaḳ'dur Murtaẓā sırr-ı velāyetdür Resūl⁹²⁹
Murtaẓāyı bilmeyüp sen Ḥāricī olmaḳ neden
Sen ʿAlīyi bilmedüḡ ey Taḡrı'sını bilmeden
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zūlfikār
5. Şāh Ḥüseyn-i Kerbelā ʿaşḳında kim oldı şehīd
Küşte-i ʿaşḳ-ı ilāhīdür ebed oldı saʿīd
Laʿnetu'llāh Yezīd oḡlu [daḡı]⁹³⁰ ḳavm-i Yezīd⁹³¹

⁹²³ Bu şiir *Seyyid Nizamoḡlu Divanı*'nda 15 kıtadır (Yaman, 1976: 161-163).

⁹²⁴ idi: nidā SND.

⁹²⁵ ʿilimūḡ: ʿulūmuḡ SND.

⁹²⁶ ummadın mı nedür penc āl-i ʿabā: okumadın mı nedir penc-i abā SND.

⁹²⁷ Vezin aksamaktadır.

⁹²⁸ āyeti çün: āyet āyet SND.

⁹²⁹ Resūl: Ḥasen SND.

⁹³⁰ -: daḡı SND.

⁹³¹ Vezin aksamaktadır.

Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā Zūlfikār

6. Gördiler kendi °Alī'dür Şāh Zeyne'l-°Abidīn
Halk-ı °ālem didiler idi imāmü'l-mü'minīn
Sırr-ı Hayder'den görindi nūr-ı Rabbü'l-°ālemīn
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā Zūlfikār

7. Bendesi oldıysa cān ile Muḥammed Bākır'ın
Zāhir[iñ] pür-nūr olupdur ma°mūr olup bātıñıñ
Zāhiriñde bātıñıñda Murtażā'dur ḥāzırıñ⁹³²
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā Zūlfikār

8. Ca°fer-i Şādık'dan aldı⁹³³ ehl-i imān mezhebi
Milleti oldı Ḥalīlu'llāh Muḥammed meşrebi
Hayder-i Kerrār'dur halk-ı cihānuñ maṭlabı
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā Zūlfikār

9. Gör yine la°netler olsun ol Yezīd'ün kāfirin
Mezheb-i imānına kā'il degildür Ca°fer'iñ
Mūsi-i Kāzım degil mi nūr-ı sırrı Hayder'iñ
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā Zūlfikār

10. Sırr-ı sultān-ı velāyetdür °Alī Mūsā Rızā
Dīde-i imānına⁹³⁴ ḥāk-pāy-i tūtiyā⁹³⁵
Şāh-ı sālār-ı °Acem nūr-ı °Aliyyü'l-Murtażā
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā Zūlfikār

11. Sırr-ı nūrı pāk-i Aḥmed'dür Muḥammed'dür Taḳī
Gel muḥib ol āl [ü] evlāda şaḳī olma⁹³⁶ şaḳī
Ḥubb-ı Hayder'dür °ibādāt-ı Ḥudā'nuñ revnaḳı

⁹³² ḥāzırın: zāhirīn SND.

⁹³³ aldı: oldı SND.

⁹³⁴ imānına: imāniyāna SND.

⁹³⁵ Vezin aksamaktadır.

⁹³⁶ olma: -ender- SND.

Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zūlfikār

12. Āl ü evlādi ʿadūsudur şakī ender şakī
Zāt-ı aḥmerdür⁹³⁷ maḥabbet eylemek ey muttekī
Murtażā’nuḡ neslidür ʿAlī vü bā-Naḡī⁹³⁸
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zūlfikār

13. ʿAskerī ism-i Ḥasan ibn-i ʿAlī’dür sevdigim
Āl-i (ibn-i) peygamber velī ibn-i velīdür sevdigim
Mehdi-i şāhib-zamān ol reh-nümādur sevdigim
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zūlfikār

14. Gören *Seyyid Seyfu’llāh*’ı⁹³⁹
Ḥoş olmak ister vallāhi
Her rüz u şeb zikru’llāhi
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zūlfikār

[52b]

163
Pir Sulṭān’uḡ
11’li hece ölçüsü

1. Elīfdür toksan biḡ kelāmuḡ başı
Var şükr Ḥaḡḡ’a eyle bāyı neylersin⁹⁴⁰
2. Vücūduḡ şehrini virme ḡayrıya
Ḥātr yıḡup göç eyleme sâ’ireye
Var bir ʿamel ḡazan Ḥaḡḡ’a yaraya
Ḥaḡḡ’a yaramiyan şuyı neylersin

⁹³⁷ aḥmerdür: uḡrādur

⁹³⁸ Vezin aksamaktadır.

⁹³⁹ Bu kitada vezin aksamaktadır.

⁹⁴⁰ Bu kitada iki mısra eksiktir.

3. İblīs benlik ile dergāhdan azdı
°Āşık ma°şūkın[ı] aradı gezdi
İki cihān fahri bir engür ezdi
Fakr ile fahr oldu balı neylersin
4. Şordılar ki Bağdād şehri[i] kandedür
Bildiler ki āmed gevher andadur
Gör[d]iler (kim) °ayne'l-yaķīn Hāķ cem°dedür
Cem°iyyet olmayan kūyı neylersin
5. *Pīr Sulţān*'um okuyuban yazarın
Tūrāb oldum ayaklarda tozarın
Er elinden içdüm ser-mest gezerin
Er elinden içilmeyen meyi neylersin

164

11'li hece ölçüsü

1. Dağı ins [ile] cins yaratılmadan
Ādem ata dirler pīri gördiñ mi
Niyyet idüp namāzına turmadan
Üzerine inen nūrı gördiñ mi
2. Çağırılım şanki bunun veliye
Kimdür bunda şoru şoran uluya
Hāķķuñ emriyle Hāzret-i °Alī'ye
İki melek dīvān turur gördiñ mi
3. Kitāb açdum elif düşdi içine
Dost yüzini görsem kalbüm açıla
Altıncı kapudan girdüm içine
Yedinci kapudan girdüm gördiñ mi
4. Erenler kā'imdür birdür kuşağı

Ortası türābdur birdür döşegi
Yedi kat göklerden birdür aşağı
Mağarı[n]da kırklar durur gördiñ mi

5. *Pīr Sultān*'um okuyuban yazarsın
Yüz biñ yıllık yoldu(la)r Hakk'ıñ dīzārısın⁹⁴¹
Tellālı kığrışan şārı gördiñ mi⁹⁴²

[53a]

165
Haṭāyī⁹⁴³
11'li hece ölçüsü

1. Muḥammed bir gice evde oturdı
Dört melek aña āyet getürdi
Selmān cānibinden bir oğlan geldi
Ne hoşça izzetlü selām getürdi
2. Ol oğlanıñ kim idügin bilseñüz
Ol izzetlü selām[ın]ı alsañuz
Özüñüz[de] benlik vardur görseñüz
Muḥammed oğlana irādet getürdi
3. Muḥammed eydür gelen ol(an) Alī'dür
İnsde cinsde meleklerden uludur
Aña izzet itmek ārif(ler) yoludur
İşitdi Cebrā'īl özün[i] yerdi
4. Alī aña doğdı dost didi⁹⁴⁴

⁹⁴¹ Vezin aksamaktadır.

⁹⁴² Bir dize kesiktir.

⁹⁴³ Bu şiir *Haṭāyī Divam*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).

⁹⁴⁴ Vezin aksamaktadır.

Muhammed yüzini gördi dost didi
Melekler andan nişanı istedi
Zühre yıldızuñ eline getürdi

5. Ol oğlanuñ °Alī_idügin bildiler
Ol °izzetlü selām[ını] aldılar
Hep melekler aña dara tırdılar
Cebrā'ıl cennetden (bir) elma getürdi

6. Elma(ı) getürdi tercemāna şundi
Şāh anı eliyle dört pāre kıldı
Birini Muhammed nūş itti ...⁹⁴⁵
Üçini melekler Hakk'a yetürdi

6. Ulu maşser oldu dīvān kırıldı
Şāh-ı velāyet[e] anda verildi
Biri Kamber biri Zülfiķār oldu
Fātıma Düldül' [ü] anda getürdi

7. Şāh Hatāyī Hakk'ı hāzır görenler
Arayup kalbinde gevher bulanlar
°İrfān şöhetine tālib olanlar
Anlar da özini Hakk'a yetürdi

166

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1. Yakın bilgil Hudā'idür Hatāyī
Muhammed Muştafā'idür Hatāyī
Şāfi nesli cedd-i Haydār oğulı⁹⁴⁶
Aliyyü'l-Murtaẓā'idür Hatāyī⁹⁴⁷

⁹⁴⁵ Fotoğrafta çıkmadığı için okunamamıştır.

⁹⁴⁶ Vezin aksamaktadır.

⁹⁴⁷ Bu şiir *Hatāyī Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).

2. Hasan ʿaşkına meydāna giri[p]dür
Hüseyn-i Kerbelāʾidür Haṭāyī
İmām Zeyneʾl-ʿAbā Bākır u Caʿfer
Mūsā(-yı) Kāzım Rızāʾidür Haṭāyī⁹⁴⁸
3. Muḥammed Taḫīʾdür ʿAlī Naḫīʾdür Ḥasanüʾl-ʿAskerīʾdür⁹⁴⁹
Muḥammed Mehdī-i şāhib-zamān öñinde gedādur Haṭāyī⁹⁵⁰
Beni Şāh İsmāʿīl oḫudırlar⁹⁵¹
Haṭāyī yem Haṭāyī⁹⁵²

[53b]

167
PİR SULTAN'UŖ
11'li hece ölçüsü

1. Yine āteşlere düşdüm firāḫdan
Şüret-i ḫālimüz yā neye ḫaldı
Pārem pārem oldı tıtdı yürekden
Mevlā'm inşāf vire yā neye ḫıldı
2. Mürşīdüme bildüreyüm özümi
Ne imiş bileyüm ḫara yazımı
Ölmeden öldürem yavrı ḫuzımı
Sürümden ayrıldum iline meziyyet
3. Ben altunam virem hep ḫāş gümüşin
Sünbülem reyḫānam ḫargı ḫamışam
Firdevs-i aʿlāda uçmaḫ yemişem

⁹⁴⁸ Vezin aksamaktadır.

⁹⁴⁹ Vezin aksamaktadır.

⁹⁵⁰ Vezin aksamaktadır.

⁹⁵¹ Vezin aksamaktadır.

⁹⁵² Vezin aksamaktadır.

Çıkup dillerine eliğe meziyyet⁹⁵³

4. Şu halk-ı ʿāleme olmışam seyrān
Yüzdürdün postumu eyledün ʿüryān
Sen kebāb istersin ben oldum büryān
Mecālim kalmadı iline meziyyet
5. *Pīr Sulṭān*'um eydür Muḥammed ʿAlī gelecek⁹⁵⁴
Ol elden içdigüm tolidur ancak
Ol serhoş güli aḡla bī-meziyyet
Hū

168

Pīr Sulṭān' uḡ

16'li hece ölçüsü

1. Adımız ʿāşık yazıldı ezeli Kālū-belādan
Maḥabbet koḡusu geldi şāhum Muḥammed ʿAlī'den
2. Kurbān cānımız başımız Ḥaḡḡ'a döndirdük yüzümüz
Dilimiz erkānımız pīrüm Ḥacı Bektāş Velī'den
3. Yoḡ yire emek çekmezüz ʿummāna irdük aḡmazuz
Kimseye eksük baḡmazuz şoḡbet aldük uludan
4. Evliyā etegini tutduk erenler yoluna gitdük
Fānī dünyāyı terk itdük geçdük ezeki belīden
5. Ne demde sen ḡāline baḡ toḡrı gelenüḡ yüzi aḡ
ʿİzzeti maḡabbeti yoḡ yā ne farḡuḡ var ölüden

⁹⁵³Vezin aksamaktadır.

⁹⁵⁴Vezin aksamaktadır.

6. Çün bilürsin dünyā fānī gāfil aldar seni⁹⁵⁵
°Ārifseñ özün tanı deliden şabr aşliden⁹⁵⁶
7. Defterde yüz yuyulmazuz bahāyimden şayılmazuz
Dedem eydür ayılmayuz dostuñ şunduğı dolıdan
Hū

[54a]

169
Pir Sulţān' uñ
11'li hece ölçüsü

1. Gele zāhid gele ulaşma bize
Haqq' uñ yaratdığı kul saña neyler
Arıdursañ var sen özüñi arıd
Sendeki küfr bendeki imān neyler
2. Zāhid sen bu yola benüm mi dirsın
Erenler sırrına erem mi dirsın
Mescid haqq meyhāne harām mı dirsın
Haqq olan mescide meyhāne neyler
3. Zāhid sen bu yola diken ekersin
Eküben hayli zahmet[ler] çekersin
Yüküm vardur deyü kırku çekersin
Yavuz baba çerçi yüksin kervān neyler⁹⁵⁷
4. Sekiz dirler şu uçmağuş kapısı
Haqq' uñ dergāhın açılur hepsi
Kırkusın çekdigin şırāt köprisi

⁹⁵⁵ Vezin aksamaktadır.

⁹⁵⁶ Vezin aksamaktadır.

⁹⁵⁷ Vezin aksamaktadır.

- Haḳḳa toğrı varan ḳullara neyler
5. *Pīr Sulṫān*'um eydür er ḥaḳsın er ḥaḳ
Münkir ḳullarunđan ıraḳsın ıraḳ
Ḳurduđ işi nā-merd(in) yapısın yemek
Haḳ için adanan ḳurbāna neyler
Hū

170

Pīr Sulṫān'ın
11'li hece ölçüsü

1. On sekiz biğ ʿālem yaradılmadan
Ol var idi vara uğradum geldüm
On sekiz biğ ʿālem hem virilmeden
Ḳandildeki nūra uğradum geldüm
2. Geçdüm geçenden gelenden geçmedüm
Haḳ bilür kim eri erden seçmedüm
Gördüğüm perdeyi örtüdüm açmadum
...⁹⁵⁸ uğradum geldüm
3. Pīrüm himmet itdi ben de açıldum
Haḳ şükür bāṫıl işlerden seçildüm
Zekeryā peygamber ile (bile) biçildüm
Ḳavaḳdaki zāra uğradum geldüm
4. Mūsā ile ḥācetde Ṭūr'da idim
Manşūr ile Bađdād'da dārda idim
Bülbül ile gülşende zārda idim
İbrāhīm'le nāra uğradum geldüm
5. *Pīr Sulṫān*'um (eydür) müderrisler ḳađılar

⁹⁵⁸ Bu kısım okunamamıştır.

Kitāblaruŋ orta yire ƣodılar
Sen bu ʿilmi ƣande bulduŋ didiler
Evvelā Seyyid’e uƣradum geldüm
Hū

[54b]

171

**Pīr Sulṭān Ḥāzretleri’nün
11’li hece ölçüsü**

1. Erenler yanında bu ne daʿvādur
Benden saŋa emānet degme göñle
Mü’minlerüŋ ƣalbi Ḥaƣƣ’uŋ evidür
Benden saŋa emānet degme göñle
2. Ḥaƣ ile ḥaƣ olup oturamazsın
(Bir) göñül ele alup getüremezsın
Göñül bir sırçadır bitüremezsın
Benden saŋa emānet degme göñle
3. Yönice gitmeyüp yoldan azarsın
Ḥaƣƣ’uŋ yapıđıġı_evi niçün bozarsın
Kendüŋ düşmek için ƣuyu ƣazarsın
Benden saŋa emānet degme göñle
4. Bu yalan dünyānuŋ şonu hiç imiş
Aḥşam ƣonanlara şabāḥ güç imiş
Ḥaƣƣ’uŋ nazarında ulu suç imiş
Benden saŋa emānet degme göñle
5. Ƙul olan ƣullar tiz olur āzād
Eliŋ irişdiği yire dek uzad
ʿAbdāl Pīr Sulṭān’uŋ nefesin gözed

Benden saña emānet degme gönle

[55a]

172

Muhyiddin Hāzretleri'nün⁹⁵⁹

8'li hece ölçüsü

1. Diñleyüñ imdi didüm⁹⁶⁰

Delil ü burhāndur °Alī

Gel eşigine yüzi süri⁹⁶¹

Qıble-i imāndur °Alī

2. Pervāne_olup yanar [i]señ

Gel şu°leye çonar [i]señ

Müşkilini tutar [i]señ

Mürşid ü rehberdür °Alī

3. Farza olur °ahde vefā

Bulasın şıdķ ile vefā⁹⁶²

Yetiše hasteye şifā

Der[d]lere dermāndur °Alī

4. °Alī sırrı °ayān olmaz

Vaşfi dilde beyān olmaz

Al gevherden ziyān olmaz

Defter-i dīvāndur °Alī

5. Elā gözler şem°i olmuş

Gel sürelüm demi olmuş

Duman kendi kimi olmuş

⁹⁵⁹ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda 13 kıtadır (Durbilmez, 1998: 391-393).

⁹⁶⁰ Diñleyüñ imdi didüm: Diñleñ imdi ne diyeyim MAD.

⁹⁶¹ Vezin aksamaktadır.

⁹⁶² vefā: şafā MAD.

Kerāmet ʿummāndur ʿAlī

6. Vücūdum şehrinde bulam
Birliğine bilsem dimem⁹⁶³
Temām on sekiz biş ʿālem
Bu şehre sultāndur ʿAlī

7. Hāqīkatdür maʿrifetdür
Tārīkatdür şerīʿatdür
Nübüvvedür velāyetdür
Külliyen yeşsāndur ʿAlī

8. Gel geçelüm kı̄l ü kı̄lī⁹⁶⁴
Gözedelüm toğrı yolu
Muhammed Muştafā ʿAlī
Tutar iseş dīndür ʿAlī

9. Hasen hılkı göşlüm aldı
Hüseyn cism ü⁹⁶⁵ cān oldu
Bize Hāq’dan nidā geldi
Hālıkū’r-Raḥmān’dur ʿAlī

10. ʿĀbidīn Bākır u Şādık
Öşinde başı koyduş
Mūsā Rızā’ya Hāq didük
Göşülde mişmāndur ʿAlī

11. Taķī Naķī İmām ʿAskerī⁹⁶⁶
Muhammed Mehdī dīn eri
Yār Düldül Kaşber’ī⁹⁶⁷

⁹⁶³ bilsem dimem: varlığın bilem MAD.

⁹⁶⁴ kı̄l ü kı̄lī: kı̄l ü kı̄lī MAD.

⁹⁶⁵ Hüseyn cism ü: Hüseyn cismimde cān MAD.

⁹⁶⁶ Vezin aksamaktadır.

⁹⁶⁷ Vezin aksamaktadır.

Terzemāndur °Alī⁹⁶⁸

12. Şu ben ne diyeyüm size
Çün bu haber degdi bize
Şāh-ı velāyetdür Hūdā
Key sırrı pinhāndur °Alī

13. *Muhyiddīn*'ünj cism ü cānı
Muḥammed'dür °Alī kānı
Toğar⁹⁶⁹ seyr ider cihānı
Ol genc-i nihāndur °Alī

173

Def'a Muhyiddīn⁹⁷⁰

8'li hece ölçüsü

1. [Ey]⁹⁷¹ h'vāce diyeyüm saña
Dört kitābdan ne bilürsin
Şerī'atden tarīkatden
Ma'rifetden ne bilürsin
2. Şerī'atün şartı nedür
Tarīkatün terki nedür
Ma'rifetün farkı nedür
Haḳīkatden ne bilürsin
3. Haḳīkat küntü turābdur⁹⁷²
Ma'rifet mābiyet ābdur
Tarīkat bir yanar otdur

⁹⁶⁸ Vezin aksamaktadır.

⁹⁶⁹ Toğar: Toğrı MAD.

⁹⁷⁰ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda 9 kıtadır (Durbilmez, 1998: 411).

⁹⁷¹ -: Ey MAD.

⁹⁷² Nebe Suresi 40. ayetten kısmi iktibasır. “إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ” (Kuşkusuz biz insanın önceden yapıp ettiklerini karşısında göreceği ve inkârcının, “Keşke toprak olsaydım!” diyerek dövüneceği gün gerçekleşecek olan yakın bir azaba karşı sizi uyardık.) URL-46 (2023).

Şerî'atden ne bilürsin

4. Şerî'at şartı *Qur'ân*'dur
Anı bilen ehl-i ʿirfândur
İstivâ ʿarş-ı Raḥmân'dur
Ḥâl ü ḥaṭṭan ne bilürsin
5. Çün okuduñ [yazduñ]⁹⁷³ bildüñ
Dost varlığın sende⁹⁷⁴ bulduñ
Kaçan kendüzüne geldüñ
Sen ebcedden ne bilürsin
6. Ḥaḳ'dan nidâ şadâ gelür
İrişdirelüm bilür⁹⁷⁵⁻⁹⁷⁶
Ḥaşır neşir nice olur
Kıyâmet[den] ne bilürsin
7. Ḥaḳ'dur bu işüñ üstâdı
Varlığın âdemde ḳodı
Ṭamu niçün oldı yedi
Sekiz yaptı⁹⁷⁷ ne bilürsin
8. Diñler iseñ hikâyetden
Añlar iseñ beşâretten
Maʿlûm eyle işâretten
Külliyâtdan ne bilürsin
9. *Muhyiddîn* şerḫin beyânı
Farḳ idesin ziyânı⁹⁷⁸⁻⁹⁷⁹

⁹⁷³ -: yazduñ MAD.

⁹⁷⁴ sende: ḳande MAD.

⁹⁷⁵ İrişdirelüm bilür: Kim işidür kim bilür MAD.

⁹⁷⁶ Vezin aksamaktadır.

⁹⁷⁷ yaptı: bâbdan MAD.

⁹⁷⁸ idesin: ider sūd u MAD.

⁹⁷⁹ Vezin aksamaktadır.

Var mıdur ʿaşkuñ pāyānı
Nihāyetden ne bilürsin

[55b]

174

Muhyiddin Hazretleri'nün⁹⁸⁰

8'li hece ölçüsü

1. Şükür hāl oldı müşkilim⁹⁸¹
Dört kapudan elim vardur
Şerī'atden tarīkatden
Ma'rifetden bilim vardur
2. Şerī'at şartımı bildüm
Tarīkat terkine geldüm
Ma'rifetden delil aldum
Haqīkatden yolum vardur
3. Haqīkat Haqq'ı bilendür
Ma'rifet tālib olandur
Tarīkat geçüp gelendür
Şerī'atden hālīm vardur
4. Aşlımuz dört nesnedendür⁹⁸²
Od yel toprak [ve] şudan⁹⁸³
Haq'dur söyleyüp söyleden
Dil içinde dilüm vardur
5. Yaz (u) kış bahāristān benem

⁹⁸⁰ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 9 kıtadır (Durbilmez, 1998: 433-434).

⁹⁸¹ hāl oldı müşkilim: müşkilim hāl oldı MAD.

⁹⁸² dört nesnedendür: hem dört nesneden MAD.

⁹⁸³ Vezin aksamaktadır.

[Hem]⁹⁸⁴ bāğ ile bostān benem
Ey h̄vāce gülistān benem
Hezār şolmaz gülüm vardur

6. Pes gülistānda gül biter
Koğusı ʿālemi tutar
Çıkar güle karşı öter
Kafesde bülbülüm vardur

7. *Muhyiddin* derviş yolınca
Kuş öter dillü dilince
Her ʿāşık(uğ) kendü hālince
Benüm de menzi[lü]m vardur

175

İlahi⁹⁸⁵

8'li hece ölçüsü

1. Elif Allāh[dur, lām ʿAlī]⁹⁸⁶
Mim Muhammed'dür ey h̄vāce
Bunu böyle bilen [velī]⁹⁸⁷
Gerçek ümmetdür ey h̄vāce
2. H̄vācelik oldı saña eylemek⁹⁸⁸
Benlik menziline kalmak
Her kişi aşlını bilmek⁹⁸⁹
Hem farz hem sünnetdür (ey) h̄vāce
3. Biz yokdan var olduğumuz

⁹⁸⁴ -: Hem MAD.

⁹⁸⁵ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 9 kıtadır (Durbilmez, 1998: 362-363).

⁹⁸⁶ -: -dur, lām ʿAlī MAD.

⁹⁸⁷ -: velī MAD.

⁹⁸⁸ eylemek: almak MAD.

⁹⁸⁹ bilmek: bulmak MAD.

Şekl-i insān geldigimiz
Allāh bir bildigimiz
Biñ biñ sünnetdür⁹⁹⁰ ey h̄vāce

4. °Āşık olan yırtar yağa
Şıdk ile şıgınur Hakk'a
Ma°şūk dīzār-ı °āşıkā
Hemān cennetdür ey h̄vāce
5. Nola her kimi sevsek kimi
Togrı yürür kimi eksük⁹⁹¹
6. Bu haqıqāti kim göre
Bu ma°rifete kim ere
Bu tarıqate kim gire
Bir yanar oddur ey h̄vāce
7. Bir şāh[a] bende olmayan
Ölmezden öñdin ölmeyen
Men °aref sırrın bilmeyen
Bu yolda mātudur ey h̄vāce
8. Atar iken küfrin oqın
İmānuñ urursun şağın
Tevhıde gelmezsin yaqın
Sözün °ināddur ey h̄vāce
9. Muhyiddīn söylemez yalan
Gelsün beri ögüt alan
Göñlünde bendeligi⁹⁹² bulan⁹⁹³

⁹⁹⁰ sünnetdür: minnetdür MAD.

⁹⁹¹ İki dize eksiktir.

⁹⁹² bendeligi: bendigi MAD.

⁹⁹³ Vezin aksamaktadır.

Maṭlūbdan ...⁹⁹⁴ ey ḥvāce

[56a]

176

Muḥyiddīn⁹⁹⁵

15'li hece ölçüsü

1. Ol Muḥammed Muṣṭafā *Men ʿaref* dur ki kıblegāhum benüm⁹⁹⁶
ʿAlī göñlüm çerāğı Ḥasan Ḥulkı Rızā *Men ʿaref* dur ol pādīšāhum benüm⁹⁹⁷
2. Kerbelāda⁹⁹⁸ şehīd olan cānlar cānı⁹⁹⁹
Ḥüseyn göñlüm evinde gizlü penāhum benüm
3. İmām Zeyne'l-ʿĀbidīn *Men ʿaref* dūr akıdan gözüm yaşın¹⁰⁰⁰
Mīm¹⁰⁰¹ Muḥammed Bākır oldı derd ile āhum benüm
4. Caʿfer-i Şādık *Men ʿaref* dan içdüm şarāb-ı mā-yı ṭahūr¹⁰⁰²
Mūsā-i Kāzım ʿAlīdür nigārum şāhum benüm
5. Hem Nakī Taķī *Men ʿaref* nüñ¹⁰⁰³ miskīnim
Ḥasanü'l-ʿAskerī *Men ʿaref* den açıldı sebākum benüm¹⁰⁰⁴
6. Yā Muḥammed (Muḥammed) Mehdī-yi şāḥib (*Ḳur'ān*) zamān senden necāt
Gölgeñi üstümden ayırma zıll-ı penāhum benüm¹⁰⁰⁵

⁹⁹⁴ Bu kısım okunamamıştır.

⁹⁹⁵ Bu şiir *Muḥyiddin Abdāl Divanı*'nda 9 kıtadır (Durbilmez, 1998: 311).

⁹⁹⁶ Vezin aksamaktadır.

⁹⁹⁷ Vezin aksamaktadır.

⁹⁹⁸ Kerbelā'da: Kerbelā deşinde sen MAD.

⁹⁹⁹ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁰⁰ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁰¹ Mīm: Kavlim MAD.

¹⁰⁰² Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁰³ Hem Nakī Taķī'nüñ: Muḥammed Taķī ʿAlī Nakī'nüñ hem MAD.

¹⁰⁰⁴ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁰⁵ Vezin aksamaktadır.

7. Hādīce Fāṭma Dūldül Zūlfikār¹⁰⁰⁶
Kānber °Alī bu ḥaḳīkat ma°deninüḡ kānı kemter āhum benüm¹⁰⁰⁷
8. *Muḫyiddīn*'em ben düvāzdeh imāma şundum elim
Ol erenlere ma°lūmdur ḳamu günāhum benüm

177

Diger¹⁰⁰⁸

11'li hece ölçüsü

1. Aceb dostdan bize nazār ola mı
Dost ile aşıllu pazar ola mı
2. Göḡül evlerine ḥükmüḡ yüriden
Göḡülden göḡüle gezer ola mı
3. Ne kılsaḡ günāh ma°lūmdur [aḡa]¹⁰⁰⁹
Görüp °aybımız[ı] yazar ola mı
4. Eksiklü ḳul olan bilür günāhın
Göḡülde şuçını sezer ola mı
5. Ḥayāle düşüp [nefse]¹⁰¹⁰ uymaḳ olmaz
Nefs(in)e uyan yoldan azar ola mı
6. Erenler sözini pişüri söyler
Erin nuṡḳın cāndan sezer ola mı
7. *Muḫyiddīn* fāriḡ ol sözi uzatma
Söyledikçe bu söz uzar ola mı

¹⁰⁰⁶ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁰⁷ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁰⁸ Bu şiir *Muḫyiddin Abdāl Divanı*'nda 8 beyittir (Durbilmez, 1998: 278-279).

¹⁰⁰⁹ -: aḡa MAD.

¹⁰¹⁰ -: nefse MAD.

Yoḥsa cāhil Ḥaḳ'dan bīzār ola mı

[56b]

178¹⁰¹¹

11'li hece ölçüsü

1. Tanrı birdür degildür zinḥār iki
Peygamber Ḥaḳ'dur Ḥaḳ bilürsin Ḥaḳḳ'ı
2. [Muḥammed]¹⁰¹² Muṣṭafā'dur āb-ı kevşer
°Aliyyü'l-Murtaẓā'dur ehl-i sākī
3. Şāhdan zuhūr oldı iki şeh-zāde
Birine faḥr oldı zehir °arākı
4. Şāh Ḥasan Şāh Ḥüseyn Zeyne'l-°Ābidīn
Muḥammed Bākır[ı] evlād-ı pākı
5. Ca°fer-i Şādık hem Mūsā-yı Kāzım
°Alī Mūsā Rıẓā¹⁰¹³ Muḥammed Taḳī
6. Erenler serveri imām °Alī Naḳī
Ḥasanü'l-°Askerī Muḥammed Mehdī
7. Düldül [ü] Ḳanber [ü] seyf-i Zülfiḳār
Ḥadīce Fāḩıma Zehretü'l-pākı
8. Ger muḥib iseş on iki imāma
Ḥavāric'e tīg u teberi ṭoḳı

¹⁰¹¹ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 13 beyittir (Durbilmez, 1998: 277-278).

¹⁰¹² -: Muḥammed MAD.

¹⁰¹³ Rıẓā: er-Rıẓā MAD.

9. Zālimün zulm idüp ḥaqqı başdığı
Yandur[dı] bağrumı derd-i firākı
10. Bilmedi ʿilmini nedür Aḥmed’ün
Bu muʿammāyı aḥlamadı fākı
11. ʿİlm o durur ʿālim-i bī-münevver
Gözin aç baḳ ey Ḥaḳ müştākı
12. Gel berü insānsan dīve uyma
İnsān dilince insān ʿilmin¹⁰¹⁴ oḳı
13. Yürü fażl-ı Ḥaḳ’san *Muhyiddīn Abdāl*
Ger bildün ise heft zātı¹⁰¹⁵

179¹⁰¹⁶

11’li hece ölçüsü

1. Kim ki yetmiş ikiden aldı ḥaber
Yetmiş iki ḥūrī[yi] anlar öper
2. Muştafā şefkat¹⁰¹⁷ kıılır hem anlara
Budur ümmet deyü er ḳaydın yapar
3. Cennet-i ʿAdn olur anların yeri
Çalap anlar için uçmaḳ yapar
4. Nice girer Ḥaḳḳ’uḅ uçmağına [hem]¹⁰¹⁸
Ol kim nefsine uyup yoldan¹⁰¹⁹ şapar

¹⁰¹⁴ ʿilmin: dilin MAD.

¹⁰¹⁵ Vezin aksamaktadır.

¹⁰¹⁶ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*’nda da 10 beyittir (Durbilmez, 1998: 324-325).

¹⁰¹⁷ şefkat: şefā’at MAD.

¹⁰¹⁸ -: hem MAD.

¹⁰¹⁹ nefsine uyup yoldan: nefse uyup yolından MAD.

5. Düşmüş dünyâ ardına ha segirdür
Zâhid Mevlâ'sın koyup mâla tapar
6. Söyleseñ Hağ sözini tutmaq¹⁰²⁰ kulak
Hağ'dan yüzün çevirür (bir) gözün kapar
7. Özin bilmez kendi ser-gerdân gezer
Hağ[ı] irşâd eyleyüp minber teper
8. İrşâdında hoş münezzeh geçinür
Tenhâsında gevher-bâr gibi kıpar
9. Mü'min münkirün ta'ından egilmez¹⁰²¹
Sînesin tîğine tutupdur siper
10. *Muhyiddîn* ben bugün münkiri gördüm¹⁰²²
Şîrîn açmış hayır kapusın yapar¹⁰²³
Mü'minlere ta'n okın seper

[57a]

180

Muhyiddîn Hâzretleri'nün¹⁰²⁴

Düzensiz

1. Ben dilberün yüzinde he[f]t¹⁰²⁵ âyet buldum uş
Şerbet-i dehân sözinde âb-ı hayât buldum uş
2. Elif Allâh be beğâyı te te'âlî selsebîl¹⁰²⁶

¹⁰²⁰ tutmaq: tutmaz MAD.

¹⁰²¹ Mü'min münkirün ta'ından egilmez: Münkirün ta'ından ü'min egilmez MAD.

¹⁰²² ben bugün münkiri gördüm: münkiri gördüm güler MAD.

¹⁰²³ hayır kapusın yapar: haber kapusın kapar MAD.

¹⁰²⁴ Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 10 beyittir (Durbilmez, 1998: 340-341).

¹⁰²⁵ he[f]t: yedi MAD.

¹⁰²⁶ selsebîl: se senâyi MAD.

Cim celāl ile cemāl ha nihāyet buldum uş

3. Hı hayālinden göñül dal dellāl olur gezer
Zel zülālinden beri vaşl-ı rāhat buldum uş
4. Re rahmetünden yarlıgadı¹⁰²⁷ Hāḡ beni
Ze ziyān görmeden sin seyāhat buldum uş
5. Şad sa°adet emīndür
Dad şıfāt ile bir nūr tı taḡıyyāt¹⁰²⁸ buldum uş
6. Zı zindān çekerüm °ayın °aynum ġamından
Ġayın ġayrı buldum fe fehm-i minnet buldum uş
7. Kāf Kūr°an'dur söylenür cümle dilde
Geldüm ben de söyledüm kef kifāyet buldum uş
8. Lam la°lün şarābı mim Muḡammed Muştafa
Nun nübüvvet gösterür vav vaḡdet buldum uş
9. He heyyülām ḡalmanı lāmelif lā dimezem
Ye yurdum elim yüzüm bunca sā°at buldum uş
10. *Muḡyiddīn* Hāḡ baḡa söyle didi söyledüm
Sözden açıldı bāb-ı keşf beyān olur

181

Muḡyiddīn Ḥazretleri'nün¹⁰²⁹

11'li hece ölçüsü

1. Yüzün ġördüm didüm elḡamdü'lillāḡ

¹⁰²⁷ yarlıgadı: yarlıġa MAD.

¹⁰²⁸ taḡıyyāt: tabī°at MAD.

¹⁰²⁹ Bu şiir *Muḡyiddin Abdāl Divanı*'nda da 10 beyittir (Durbilmez, 1998: 306-307).

Zuhūr oldı yine zülf-i siyāhum

2. Cemālin göricek [ben]¹⁰³⁰ secde kıldum
Cemālin baña izhār kıldı şāhum
3. Baña yüz gösterür ol şems-i münîr
Şükür senüñ birligine Allāh'um
4. Sözi kuds-i rûhumdur yüzi kıblem
Kaşlaruñ [mihrābı]¹⁰³¹ secdegāhum¹⁰³²
5. Şol kara zülüfd[ür] boynum kemendi
Yūsuf benem zindāndur cāhum
6. Hakk'a [minnet]¹⁰³³ firkat vuşlat[a] irdi
Şihhat buldı ğamdan derd ile āhum
7. Halka faş itmezem mihrini yāriñ
Ki göñlüm anda¹⁰³⁴ mihr ü penāhum
8. Günāhum çok tevbe estāġfiru'llāh
Belī eksükliyem¹⁰³⁵ çoğdur günāhum
9. [Ne kim söz söylerem]¹⁰³⁶ bunca ʿözr ile
Allāh'ı¹⁰³⁷ kabül kıla cedd ü ervāhum
10. Muhyiddīn ʿAbdāl'um hükmine bende
Ben anuñ kuluyam ol pādişāhum

¹⁰³⁰ :- ben MAD.

¹⁰³¹ Kaşlaruñ - : Kaşlarınuñ mihrābı MAD.

¹⁰³² Vezin aksamaktadır

¹⁰³³ -: minnet MAD.

¹⁰³⁴ anda: evinde MAD.

¹⁰³⁵ eksükliyem: eksüklüğim MAD.

¹⁰³⁶ -: Ne kim söz söylerem MAD.

¹⁰³⁷ Allāh'ı: İlähī MAD.

[57b]

182

Muhyiddin H azretleri'nun¹⁰³⁸

11'li hece  l us 

1. Yer   g gi kapladum [tutdum]¹⁰³⁹ d ni
 ab h oldu ki  oğdu  aynum g ni
2.  ld rdim ol nefs n  eyt nini
Vağit oldu  almadı k fr n k ni
3. Uyandum uyđudan el y ze sild m
[Y z mde oğudum  ilm-i led ni]¹⁰⁴⁰
4. H k'dan h t b geldi [de]¹⁰⁴¹ lebbeyk did m
  n  ulağuma  okundı dost[un]  ni
5. K f [u] n ndan z hir oldu *k nt  kenz*
 Ay n oldu g rd m genc-i nih nı
6. *K n* didi (didi) bir kerre  urdu mu all k
Kendi n rından h lk  tdi ins nı
7. Ol ki i kim c nı¹⁰⁴² buldı¹⁰⁴³
Neyles n cih nı kevn   mek nı
8. Medrese   hib¹⁰⁴⁴ m tfi m derris¹⁰⁴⁵
Anlar oğumadılar bu d v nı

¹⁰³⁸ Bu  iir *Muhyiddin Abd l Divanı*'nda 16 beyittir (Durbilmez, 1998: 293-295).

¹⁰³⁹ -: tutdum MAD.

¹⁰⁴⁰ -: Y z mde oğudum  ilm-i led ni MAD.

¹⁰⁴¹ -: de MAD.

¹⁰⁴² c nı: c n u c n nı MAD.

¹⁰⁴³ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁴⁴   hib: h c  MAD.

¹⁰⁴⁵ Vezin aksamaktadır.

9. Ma°rifetsiz ādem hayvāna beñzer
Ne bilsün kim nedür bu söz yā ma°nāyı
10. [Bu]¹⁰⁴⁶ çarḥ degirmendür döner düni gün
Ādem dānesidür ögütür unı
11. Yār ḥasretinden aḳar kā'inātuñ
Revān olur gözyaşı döker ḳanı
12. Gelen geçer ḳonan göçer ḳalur yoḳ
Bāḳī degildür fānī dünyā fānī
13. Çoḳ mürseller geldi dīn(i) bünyād itdi
Kimi °İsā'yīdür¹⁰⁴⁷ kimi Mūsā'yī¹⁰⁴⁸ hele
14. Cümlesinüñ Ḥaḳḳ'adur yüzi¹⁰⁴⁹⁻¹⁰⁵⁰
15. Her biri bir ḥon giyer şöret ile
Pes bize naşīb oldu faḥr ḥonı
16. [Bu]¹⁰⁵¹ yolda birliğe yetilmez imiş
Ara yirden çıḳmayınca senü beni
17. Nazm ile söyledi *Muḥyiddīn °Abdāl*
Bu resme zıkr itdi devr-i zamānı

¹⁰⁴⁶ -: Bu MAD.

¹⁰⁴⁷ °İsā'yīdür: °İsā dīni MAD.

¹⁰⁴⁸ Mūsā'yī: Mūsā dīni MAD.

¹⁰⁴⁹ Bu beytin birinci mısra'ı eserde yazılmamıştır.

¹⁰⁵⁰ Vezin aksamaktadır

¹⁰⁵¹ -: Bu MAD.

1. atreden deryā-yı  ummānı buldum
İrişdüm menzile pāyānı buldum
2. Zihī menzil zihī bu dem içinde
Ne utlu sā^cat ol devrānı buldum
3.  Aş ile cān pazarın seyr iderken
Nāgāh¹⁰⁵³ dūř oldum cānānı buldum
4. Cān irdi vuşlata ref^c oldı firat
Ya^cūb[um] Yūsuf-ı Ken^cān'ı buldum
5. Vücūdum řehrine¹⁰⁵⁴ ıdum bī-gümān
Ben anda Mūsā-yı  ımrān'ı buldum
6. Zebūr Teverāt u İncil aı
Muammed'e inen Furān'ı buldum
7. Yüzi meger dilberin sī sī virdi niřān
Āyet-i delili burhānı buldum
8. Hele ben Mekke'yi ılmışam avāf
Yain bil annān'ı Mennān'ı buldum
9. *Muyiddin* bugün dīvān-ı  ālīde
Ourum defter-i dīvānı buldum

[58a]

¹⁰⁵² Bu şiir *Muyiddin Abdāl Divanı*'nda 10 beyittir (Durbilmez, 1998: 304-305).

¹⁰⁵³ Nāgāh: Nāgehān MAD.

¹⁰⁵⁴ şehrine: şırna MAD.

1. Her cānuḡ maḡşūdı cānān degül mi
Cānāna ḡurbān olan¹⁰⁵⁶ cān degül mi
2. Cānān¹⁰⁵⁷ özinden ayru bilür¹⁰⁵⁸
Her dem bilesince mihmān degül mi
3. Göñülde gözde vü pertevi dilde
Kime °ayān kime nihān degül mi
4. Didüm ki şāh sensin ben gedāyum
Didi kim her göñül sultān degül mi
5. *Ḳābe ḡavseyin*ın beyānuḡ eyleyüm
İstivādan °arş-ı Raḡmān degül mi
6. Taşdı ḡamu ırmaḡlar mevce geldi
Yine °arzumānı °ummān degül mi
7. Āhumdan bulut yayıldı göklere
Gözümde yaş aḡar¹⁰⁵⁹ nīsān degül mi
8. Ḳamu ḡuşlar taḡ u şahrāya düşer¹⁰⁶⁰
Bülbülün yeri gülistān degül mi
9. Ehl-i tevḡīd ola mü'min yazıldı
Yañılan şeyḡān degül mi¹⁰⁶¹

¹⁰⁵⁵ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 11 beyittir (Durbilmez, 1998: 292-293).

¹⁰⁵⁶ Cānāna ḡurbān olan: Cānān ḡurbān olanda MAD.

¹⁰⁵⁷ Cānān: Cān ki cānānı MAD.

¹⁰⁵⁸ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁵⁹ yaş aḡar: aḡar yaş MAD.

¹⁰⁶⁰ düşer: düşdi MAD.

¹⁰⁶¹ Vezin aksamaktadır.

10.  Arif[ler] n  ohbetinde c n biter
C hil n her işi noŐs n deg l mi

11. *Muhyidd n* sen derm n[1] Şundan iste
Ő n derd n  ab b  S bh n deg l mi

185¹⁰⁶²

11'li hece  lŐ s 

1. Ő nki bild n d ny  b k  degild r
Bu meyden iÇmeyen s k  degild r
2. Peygambere inan bir bil All h'ı
TaŐrı bird r zinh r iki degild r
3. Ey H k 'a  alib olan d z r iste
Ehl-i H k 'uş cennet h k k  degild r
4. FaŐı¹⁰⁶³ oldur kendi  ilm oŐuya
 ilmini bilmeyen faŐı degild r
5. Ey *Muhyidd n*  ilm-i haberiden olan
K ll  n r her  f k  degild r¹⁰⁶⁴

[58b]

¹⁰⁶² Bu Şiir *Muhyiddin Abd l Divanı*'nda da 5 beyittir (Durbilmez, 1998: 338-339).

¹⁰⁶³ FaŐı: FaŐih MAD.

¹⁰⁶⁴ Vezin aksamaktadır.

1.  hl s ile yine başladum s ze
Şerh ideyim bir s z y ridi  ze
2. C n kulağıyla işit c n ile diŐle
Kanden gel r bil ned r bu  v ze
3.  eŐte  opuz  eng   [ney]¹⁰⁶⁶  anb r [ned r]¹⁰⁶⁷
 Arif iseş nazar eyle her s za
4. Ehl-i nazar iseş fehm it nih nı
 riŐes n g Ő l i inde ize
5. Ő retten ge  r ha kılđıl [bir] nazar
BaŐup [ alma]¹⁰⁶⁸ Őifata  aŐa g ze
6. KıŐım yağar  arlar yaza  almaz¹⁰⁶⁹
YazıŐ g k e  emeni  almaz g ze
7.  Umm n(1) g rmek dilerseŐ al a a aÇ
Şuyı g r kim nice y z s r r toza
8. [Eger yol]¹⁰⁷⁰ bilmezseŐ bul bir yol eriŐ
Etegin  ut[uban] uy  ulağuza
9. D ny nuŐ  oğı azı bir v hidd r

¹⁰⁶⁵ Bu Şiir *Muhyiddin Abd l Divanı*'nda da 13 beyittir (Durbilmez, 1998: 273-274).

¹⁰⁶⁶ -: ney MAD.

¹⁰⁶⁷ -: ned r MAD.

¹⁰⁶⁸ -:  alma MAD.

¹⁰⁶⁹  almaz:  atlanmaz MAD.

¹⁰⁷⁰ -: Eger yol MAD.

Çoğına güvenüp talcanma aza

10. On sekiz biñ ʿālem bir ele şığdı
Tıksan biñ bir ayakdan çığdı dize

11. Biñini birinden teşbīh eyledüm
Birin [dağı]¹⁰⁷¹ tıutup iletdüm yüze

12. İnsānuñ yek pāresi dört kıantardur
Muhyiddīn sen anda iseñ kıayırma

13. Her kıuluñ kıaydını yapıcı Hıdā
[Böyle oldukça ğam yeme laʿnet Yezīde]¹⁰⁷²⁻¹⁰⁷³

187

Muhyiddīn¹⁰⁷⁴

8'li hece ölçüsü

1. ʿĀrif degildür¹⁰⁷⁵ o cān kim
İbtidā sırrını bilmez
Degil[dür] ehl-i ʿirfān¹⁰⁷⁶
İntihā sırrını bilmez

2. ʿAşkıñ bīmārı neyelerem¹⁰⁷⁷
Neylerem özge tīmārı
Bilmeyen şems ü kıameri
Ve'd-đuħā sırrını bilmez

3. Şad hezār bilmeyen yeki

¹⁰⁷¹ -: dağı MAD.

¹⁰⁷² -: Böyle oldukça ğam yeme laʿnet Yezīd'e MAD.

¹⁰⁷³ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁷⁴ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 11 kıtadır (Durbilmez, 1998: 443-445).

¹⁰⁷⁵ ʿĀrif degildür: Degildür ʿārif MAD.

¹⁰⁷⁶ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁷⁷ ʿAşkıñ bīmārı neyelerem: Çün benem ʿaşkıñ bīmārı MAD.

Böyle zıkr itmeyen Hakk'ı
Yüzinde görmeyen Hakk'ı¹⁰⁷⁸
İstivā sırrını bilmez

4. Cāhilūñ ʿaynıñda hıvābdur
Bilmez kim müşkil hicābdur
Elif lām mīm nūn¹⁰⁷⁹ bābdur¹⁰⁸⁰
Kāf u hā sırrını bilmez

5. Fehm eyle¹⁰⁸¹ şems ile ayı
Bir bilen yoħsulu bāyı
(Ol) sidreye irmeyen bunı¹⁰⁸²
Müntehā sırrını bilmez

6. Hakk cevābı dinlemeyen
Dertlü olup inlemeyen
Cīm ü dālı anlamayan
Lām u bā sırrını bilmez

7. ʿĀlimümdür kendin görür
Cümle maħlūka ders virür
Hıvācem *Kur'ān*'dan dem urur
Fātiħā sırrını bilmez

8. Şu deñlü berr ü baħr olmuş
O benlik¹⁰⁸³ aña faħr olmuş
Hıvācem diyü dehr olmuş
Bir gedā sırrını bilmez

¹⁰⁷⁸ Hakk'ı: haṭṭı MAD.

¹⁰⁷⁹ nūn: ne MAD.

¹⁰⁸⁰ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁸¹ eyle: iden MAD.

¹⁰⁸² bunı: boyı MAD.

¹⁰⁸³ O benlik: övinlik MAD.

9. Hem şalāt farz u sünnet¹⁰⁸⁴
Bilmez anı degme ümmet
Ne bilsün (anı) kimdür Muḥammed
Muştafā sırrını bilmez
10. Hızrdan içmeyen la^cli
Ol māha irmeyen eli
Ne bilsün kimdür yā¹⁰⁸⁵ °Alī
Murtażā sırrını bilmez
11. *Muḥyiddīn* °arif olmayan
Men °aref yol[ın] bulmayan
Kendü °ilmini bilmeyen
Ol Hudā sırrını bilmez

[59a]

188

Muḥyiddīn Ḥazretleri¹⁰⁸⁶

8’li hece ölçüsü

1. Degil(dür) ümmet-i [Muḥammed]¹⁰⁸⁷
Muştafā sırrını bilmez
Ne bilsün vahy-i Aḥmed’ [i]
Murtażā sırrını bilmez
2. Mu[°]allim[üm] der de gelür
Zarüretden¹⁰⁸⁸ Ḥayder olur
Mü’minüm dir da°vā kıılır

¹⁰⁸⁴ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁸⁵ kimdür yā: kim kimdür MAD.

¹⁰⁸⁶ Bu şiir *Muḥyiddīn Abdāl Divanı*’nda 9 kıtadır (Durbilmez, 1998: 445-446).

¹⁰⁸⁷ -: Muḥammed MAD.

¹⁰⁸⁸ Zarüretden: °Alī olur MAD.

Āl-i ʿabā sırrını bilmez¹⁰⁸⁹

3. [Sālūs mihrümi gör kim]^{1090_1091}

[Evliyādan urur demi]¹⁰⁹²

Ne şeydür Ḥasan Ḥüseyn

Kerbelā sırrını bilmez

4. Zeyne'l-ʿĀbidīn Ḥaḳ imām

Bāḳır u Şādık dīn imān

Bilmeyen anı bī-gümān

Bu devā sırrını bilmez

5. Kāzım ʿAlī Mūsā Rızā

Taḳī Naḳī ḳavl-i Ḥudā

Nefsine ḳılmayan ğazā

Hel-atā sırrını bilmez

6. ʿAskerī Mehdī sırr-ı şāh

Ol ʿAliyyün veliyyu'llāh

Olmayan seyfine āġāh

Lā fetā sırrını bilmez

[59b]

189¹⁰⁹³

Düzensiz/11'li hece ölçüsü

1. Yetmiş üç dört yedi bildüm anı

İstivāsı yigirmi sekiz bildüm anı

¹⁰⁸⁹ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁹⁰ -: Sālūs mihrümi gör kim MAD.

¹⁰⁹¹ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁹² -: Evliyādan urur demi MAD.

¹⁰⁹³ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 13 beyittir (Durbilmez, 1998: 280-282).

2. Sekiz haştunda otuz iki olur
Yil ü şu ĥāk ü od[1] bildüm anı
3. Kařıñ zülfüñ kirpigiñ remzine
Ĥağ aña ümmetī¹⁰⁹⁴ didi bildüm anı
4. Yazılmış *elĥamdü lillāh*¹⁰⁹⁵ süresi
Fātiĥa imiş adı bildüm anı
5. Cennet kevşer didikleri şu
Uş lebinden şuşadı bildüm anı
6. Sen dünyā¹⁰⁹⁶ dildāruñ yek ĥarf degül
Biñ çeker yese řüřī bildüm anı
7. Bal yese dünyād[a] cān kim cānānsız
Yoğ řekerinüñ dadı bildüm anı
8. Viřālüñ vaşlına irsem diyen cān
Dünyādan elin yudı bildüm anı
9. Fitnessi çoğ şol gözin hem alı çoğ
Mekri çoğ ʿaynuñ cāzū bildüm anı
10. Ėaflet itdi kim bu āle uğradı ol¹⁰⁹⁷
Nāmūsın elden řodı bildüm anı
11. Kim ki bu pāzārda¹⁰⁹⁸ ʿaqlın yitürdi
Gitdi ziyān u sūdı bildüm anı

¹⁰⁹⁴ Ümmetī: ādem MAD.

¹⁰⁹⁵ Yazılmış *elĥamdü lillāh*: Yüzinde yazılmış elĥamd MAD.

¹⁰⁹⁶ dünyā: zibā MAD.

¹⁰⁹⁷ Ėaflet itdi kim bu āle uğradı ol: Kim ki ĥaflet itdi bu āle uğradı MAD.

¹⁰⁹⁸ pāzārda: pāzāra MAD.

12. Hı hākīkatūñ ka'im maḳāmıdur
Şın şerī'atūñ odı bildüm anı

13. *Muhyiddīn* senūñle āşınā olaldan¹⁰⁹⁹
Bilişe döndi yadı bildüm anı

190¹¹⁰⁰

11'li hece ölçüsü

1. Özün[i] bilen bilūñ insān imiş
Bilmeyenler yā ḳulı yā bān imiş

2. Özin bilen yaḳīn ehl-i dil imiş
Her kelāmı çeşme-i hayvān imiş

3. Şoḫbet açsa besmele ile nazma
Şoḫbetde cān biter imān imiş

4. Gel¹¹⁰¹ bescmelenūñ ḳaşdıñ[ı] fehm iden¹¹⁰²
Raḫm idici Fazl-ı Raḫmān imiş

5. Ben anuñ ḫarflerini bāda buldum
Bānuñ noḳtası hemān *Ḳur'ān* imiş

6. Dilberūñ yüzindeki heft āyet
Ne 'acāyib yazılmış *Ḳur'ān*¹¹⁰³ imiş

7. 'Āşıḳuñ ḳıblesi yāriñ cemāli
Dili Ḥannān dudağı Mennān imiş

¹⁰⁹⁹ olaldan: olalı.

¹¹⁰⁰ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 11 beyittir (Durbilmez, 1998: 339-340).

¹¹⁰¹ Gel: - MAD.

¹¹⁰² iden: eyleyen MAD.

¹¹⁰³ *Ḳur'ān*: Furḳān MAD.

8. Yārīñ bir tavāfı biñ ḥacc-ı ekber
Aña secde kılmayan şeytān imiş
9. Kim ʿaķıllar bunda ser-gerdān imiş
Bu ʿilim bir deryā vü ʿummāñ imiş
10. Bu ʿilmüñ deryāsına ğark olanlar
Anlar fażl-ı maʿnāsı ʿirfān imiş
11. *Muhyiddīn* gerçi özin kul eyledi
Bildüm anı maʿnīde sultān imiş

[60a]

191¹¹⁰⁴

14'lü hece ölçüsü

1. Bildüm ki muʿcizātı nūr-ı tecelliyātı
Ene'l-Ḥaķ Ḥaķ'dan özge nesne yok [ġayrı]¹¹⁰⁵⁻¹¹⁰⁶
2. Kāmeri kıldı iki şaķķ Muştafā muʿcizātı¹¹⁰⁷
Ebū Tālib [Ḥayder-i]¹¹⁰⁸ seyf Düldül [ile]¹¹⁰⁹ Kānber[i]¹¹¹⁰
3. Kopardı [bāb-ı]¹¹¹¹ Ḥayber'i Murtażā'nuñ heybeti
Ḥasan Ḥüseyn mīri Zeyne'l-ʿAbād'ı şīri¹¹¹²
4. İmām Muḥammed Bāķır Caʿfer açdı bu berātı

¹¹⁰⁴ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 7 beyittir (Durbilmez, 1998: 284-285).

¹¹⁰⁵ -: ġayrı MAD.

¹¹⁰⁶ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁰⁷ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁰⁸ -: Ḥayder-i MAD.

¹¹⁰⁹ -: ile MAD.

¹¹¹⁰ Vezin aksamaktadır.

¹¹¹¹ -: bāb-ı MAD.

¹¹¹² şīri: dest-ġiri MAD.

İmām Mūsā-yı Kāzım Mūsā Rızā'ya ta'zīm [eyledi]¹¹¹³

5. Taķī Naķī'dür gözüm °Askerī hāl-i haķı
Mehdī-yi ŗāhib-zamān zuhūr oldu hemān
6. Ŗaķī bulmaz emān¹¹¹⁴ tutaydı dīn kuvveti
On iki imāmdur imām du'āda zerre temām¹¹¹⁵
7. Bu sözde olsun temām °āl-i °abānuķ medķi
[*Muhyiddīn*'ün cānlardan bu da'im ricāsı]^{1116_1117}

192¹¹¹⁸

7'li hece ölçüsü

1. Baķ [şol]¹¹¹⁹ habīs-i hare
Yanar cismüm nāre¹¹²⁰
Kesilür orta yire
Yaban ŗanur¹¹²¹ ŗoķbeti
2. Ŗoķbetde sözün bilmez
Sözünün yüzün bilmez
Lāş[i]dur özin bilmez
Çabalar durur kesveti¹¹²²
3. Cāhil [çün]¹¹²³ cin perī-bā[z]
Degül ğamdan iķtirāz

¹¹¹³ -: eyledi MAD.

¹¹¹⁴ Ŗaķī bulmaz emān: Ŗaķķı bölmezdi imān MAD.

¹¹¹⁵ du'āda zerre temām: hem ŗalātü's-selāmı MAD.

¹¹¹⁶ -: *Muhyiddīn*'ün cānlardan bu da'im ricāsı MAD.

¹¹¹⁷ Vezin aksamaktadır.

¹¹¹⁸ Bu ŗiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 10 kıtadır (Durbilmez, 1998: 397-399).

¹¹¹⁹ -: ŗol MAD.

¹¹²⁰ cismüm nāre: nāre ebedī MAD.

¹¹²¹ Yaban ŗanur: Yabana ŗor MAD.

¹¹²² Vezin aksamaktadır.

¹¹²³ -: çün MAD.

İdrāk[i]¹¹²⁴ ħumārdan az
Seçemez eşkden eti

4. Terk itmez kı̄l ü kı̄ali
Ħardan ölemez özi¹¹²⁵
[Özü]¹¹²⁶ ħayvāndur belī
Şekli insān şıfatı

5. Zāhid eydür kim baņa
Baķma ħūbuņ yüzine
Meger şol ebkāruņ¹¹²⁷
Yüregi taşdan kıatı

6. Çıkdum göñül köşküne
Cān [bo]yandı meşkine
Ħaķ şol dīzār ʿaşķına
Yarattı kā'inātı

7. Diñle ehlüñ sözinde
ʿİllet olmaz özinde
Ben şol ħūbuņ yüzinde
Gördüm heft āyātı¹¹²⁸

8. Cānum tenimde konuķ
Uyur degül uyanuķ
Uşda Fātiħa tanuķ
Uş getürdüm işbātı¹¹²⁹

9. Ħaķ emri ile geldüm

¹¹²⁴ İdrāk[i]: Eydür ki MAD.

¹¹²⁵ ölemez özi: olamaz ħālī MAD.

¹¹²⁶ -: Özü MAD.

¹¹²⁷ ebkāruņ: nā-bekāruņ MAD.

¹¹²⁸ āyātı: āyeti MAD.

¹¹²⁹ Uş getürdüm işbātı: İşde gördüm şebātı MAD.

Bu ʿilm ile ʿālib [oldum]¹¹³⁰

Sebaḳum anda bildüm

Oḳudum ḥaṭṭ-ı hevātı

10. *Muhyiddīn ʿAbdāl* [ozan]¹¹³¹

Ḥaḳḳ'dur bu ḥaṭṭı yazan

Budur ḥayy u cāvid[ā]n

Ḥayrı¹¹³² kılan memātı

[60b]

193¹¹³³

11'li hece ölçüsü

1. Erenler görüben¹¹³⁴ ne tuḥfe cānum
Defterüm elime aldum dīvānum
2. Oḳurum yazarum kimesne bilmez(em)
Oḳuyan kim yazan kim bī-gümānum
3. Zāhir ü bāṭınam bir gizlü gencem
Cāhil ü nādān gözinden nihānum
4. ʿUmmāndan gelürem gerçi ḳatreyüm
Deḡizüm deryāyum baḥr-i ʿummānum
5. Gelende gidende ṭuranda¹¹³⁵ bile
Çarḥ ile dönerem devr-i zamānum

¹¹³⁰ -: oldum MAD.

¹¹³¹ -: ozan MAD.

¹¹³² Ḥayrı: Diri MAD.

¹¹³³ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda da 17 beyittir (Durbilmez, 1998: 307-309).

¹¹³⁴ görüben: görün ben MAD.

¹¹³⁵ Gelende gidende ṭuranda: Gölünde kendünde ṭunada MAD.

6. Kürsî benem ʿarş benem hem muʿallağ
Bile semâʿ oynarum hoş devrānum
7. On sekiz biğ ʿālemüñ mevci benem
Gāh yaḥşî oluram gāh yamanum
8. Bilmeyenlere bir pula degmezem
Bilenlere gör ne hoş tercümānum
9. Gelsün cāna benden delîl isteyen¹¹³⁶
Delîl benem ki delîl ü burhānum
10. Ay ile güneşi seyrān eyledüm
Bî-şems ü duḥāyum māh-ı tābānum
11. Şusızlara ābum açlara ğidā(yum)
[Cānsızlara cān dertlere dermānum]¹¹³⁷
12. İns ü cin çün yeksān oldu bağa
Ben vücūdum şehrinde Süleymān ’um
13. Hele ben fāriğem faḥr-i cihāndan
Ḥālişem muḥlişem pîr ü civānum
14. ʿİsā’yum Mūsā’yum Muştafā’yum
Aḥmed’üm Maḥmūd’um ehl-i imānum
15. Sāfilem sā’ilem ğarîbem yetîm(em)
Erenler yolında ḳulum ḳurbānum
16. Ben faḳîr¹¹³⁸ dervîşem buyurdı şāhum

¹¹³⁶ cāna benden delîl isteyen: delîl isteyen cāna benden MAD.

¹¹³⁷ -: Cānsızlara cān dertlere dermānum MAD.

¹¹³⁸ Ben faḳîr: Faḳîrem MAD.

Ben anuḡ emrine daḡı fermānum

17. *Muḡyiddīn* ‘*Abdāl*’ [um] bir kemter ḡulum

Ḥaḡḡ’uḡ faḡlı ile ehl-i ‘irfānum

194¹¹³⁹

8’li hece ölçüsü

1. Gör ne dilden iken niḡün
Ma‘rifet bilmeyen ādem
Bir ḡayvāndur gelür geḡer
Ma‘nādan almayan ādem

2. Cāhildür ma‘rifet neyler
Ol kör[dür]¹¹⁴⁰ küstāḡlıḡ eyler
Çıḡup ortaya söz söyler
Kendüni bilmeyen ādem

3. Bunda gelen ölse gerek
Cismi pinhān olsa gerek
Ḥaḡḡ’ı ḡande bulsa gerek
Zātında bulmayan ādem

4. Perre şarrāf¹¹⁴¹ olamaz¹¹⁴²
Şadef ḡıymetin bilemez
Kenārda gevher alamaz
‘Ummāna dalmayan ādem

5. *Muḡyiddīn* eydür bitemez
Bitüp birlige yetemez

¹¹³⁹ Bu şiir *Muḡyiddin Abdāl Divanı*’nda da 5 kıtadır (Durbilmez, 1998: 400-401).

¹¹⁴⁰ kör[dür]: şümdür MAD.

¹¹⁴¹ Perre şarrāf: Hem dürr ü şadef MAD.

¹¹⁴² Vezin aksamaktadır.

Bu sırdan çeşni dadamaz
Şıdk ile gelmeyen âdem

[61a]

195¹¹⁴³

11'li hece ölçüsü

1. Yine Hakk'ı luğ [u] ihsân[ı] geldi
Gökden yire âb-ı revânı¹¹⁴⁴ geldi
2. Bahâr oldı bahâr mu'cedil hevâ(ya)
Bahır[e] düşdi cümleñüñ cānı geldi
3. Eser bād-ı seher vaktinde ballar¹¹⁴⁵
Yağar yağmur şular revânı geldi
4. Ma'den nebât hayvân insân melek¹¹⁴⁶
Götürdi zulmeti nūrānı geldi
5. Hakk'dan destür oldı tağlar donandı
Nefir çalındı şuruñ [üni]¹¹⁴⁷ geldi
6. Ölüler dirildi kopdı kıyâmet
Cümle şordı¹¹⁴⁸ kıyâmuñ günü geldi
7. Haşr u neşir oldı mizân kuruldı
Muhammed nevrüz¹¹⁴⁹ sulţānı geldi¹¹⁵⁰

¹¹⁴³ Bu şiir *Muhyiddin Abdâl Divanı*'nda da 19 beyittir (Durbilmez, 1998: 287-289).

¹¹⁴⁴ revânı: nīsānı MAD.

¹¹⁴⁵ ballar: yeller MAD.

¹¹⁴⁶ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁴⁷ -: üni MAD.

¹¹⁴⁸ şordı: şurdı MAD.

¹¹⁴⁹ nevrüz: nūru zī MAD.

¹¹⁵⁰ Vezin aksamaktadır.

8. °Alī ousu Fātıma āb-ı gl
İmām Hasan¹¹⁵¹ gl-i andānı geldi
9. Hasan Huli cennet gl-i andān¹¹⁵²
Huseyn aıldı¹¹⁵³ Őehīdānı geldi
10. °Ābidīn nergis-i vābdan uyandı
Bāır snbl  dīvānı geldi¹¹⁵⁴
11. Ca°fer-i Őādī eyyām benefşe
Msā-yı Kāım lāle anı geldi
12. ŐŐen Msā-yı Rızā Taī nesrīn
[İmām]¹¹⁵⁵ °Alī Naī reyānı geldi
13. Hakāyık sırr-ı Hasan'l-°Askerī
İrişdi va°desi [zamānı]¹¹⁵⁶ geldi
14. Muammed Mehdī [mevcd]¹¹⁵⁷ cmle[sinde]
Mnderic [cmlesi]¹¹⁵⁸ rānı geldi
15. Ćardeh ma°Őm u pāk verd-i bahār¹¹⁵⁹
Öter tt umrı figānı geldi
16. Öter tt [v] umrı [blbl]¹¹⁶⁰ mulak¹¹⁶¹
Vaqt-i eyyāmıdur tercemānı geldi¹¹⁶²

¹¹⁵¹ Hasan: Huseyn MAD.

¹¹⁵² Vezin aksamaktadır.

¹¹⁵³ aıldı; Őehīd MAD.

¹¹⁵⁴ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁵⁵ -: İmām MAD.

¹¹⁵⁶ -: zamānı MAD.

¹¹⁵⁷ -: mevcd MAD.

¹¹⁵⁸ -: cmlesi MAD.

¹¹⁵⁹ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁶⁰ -: blbl MAD.

¹¹⁶¹ Mulak: mutavva MAD.

¹¹⁶² Vezin aksamaktadır.

17. *Muhyiddin Abdāl*'[ı] sevindi cānı
Şıhhat buldı [cānı]¹¹⁶³ cānānı geldi

18. (Geldi) aşlını bilmeyen kör (ehl-i) inkār oldu
Vücūdı küfr ile zulmānı geldi

19. Cāhil fark itmedi sürdi¹¹⁶⁴ ziyānı
İşinde cehl ile noķşānı geldi

196¹¹⁶⁵

8'li hece ölçüsü

1. Biz şol zāhid şūfī gibi
Şüretin düzer degilüz
Tırāş olduk palās giydük
Fenādan bīzār degilüz

2. Haķ eşkāra yaķın gibi
Kudret nedür oyun gibi
Biz şol dīv-i la'ın gibi
Yolundan azar degilüz

3. Cāhil[ler]ün sözi tiken
Bitmez yere tohum eken
Yirde turup göge baķan
Serserī gezer degilüz

4. Çağlar şu gibi aķarız
Çeşmümüz oda yaķarız
Cümleye toğrı baķarız
Ol egri nazār degilüz

¹¹⁶³ -: cānı MAD.

¹¹⁶⁴ sürdi: sūd u MAD.

¹¹⁶⁵ Bu şiir *Muhyiddin Abdāl Divanı*'nda bulunmamaktadır (Durbilmez, 1998).

5. Yārenler ʿaşkıñ derdinden
Yanduk tutuşduk odından
Kaşd eyleyüp kimse_ardından
Hem kuyu kıazar degilüz
6. Biz bu işi bilüp dururuz¹¹⁶⁶
ʿİlm ile ʿamel kılup dururuz¹¹⁶⁷
Biz ʿummāna talup dururuz¹¹⁶⁸
Kenārda yürür degilüz
7. Kaynayı kaynayı taşdum¹¹⁶⁹
Deñizler bendini deşduk
Āb ile deryāya düşduk
Bād[uz] tozar degilüz¹¹⁷⁰
8. Haķıķatde kınanlaruz
Maʿrifetde bulanlaruz
Taṛıķatde yananlaruz
Āteşden firār degilüz
9. Biz Haķķ’a mü’min kıllaruz
Yoluñ varanı kıllaruz
Şādıķāne abdāllaruz
Okıyup yazar degilüz
10. Haķıķat yār olmayana
Nūr ile nār olmayana
Bize şıķār olmayana
Yālimüz çözer degilüz

¹¹⁶⁶ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁶⁷ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁶⁸ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁶⁹ Bu kelime “taşduk” olmalıdır.

¹¹⁷⁰ Vezin aksamaktadır.

11. *Muhyiddīn*'[dür] medārımız

Hakka toğrı nazarımız

Muhyiddīn eydür cānımız

Göñülde cāndanımız¹¹⁷¹

Biz kıldan ol sulţānımız

Dīzārdan ayru degilüz

[61b]

197

Düzensiz/11'li hece ölçüsü

1. Ey benüm meymezem seni seven neylesün
Ey lübāb-ı zemzem seni seven neylesün
2. Ey benüm hāl [ü] haţţum ey leb-i la°lün katdum yanarım
Elün den yandum seni seven neylesün
3. Ey benüm sebze-zārum ey şekker-bārum
Ey yüzi hūb nigārum seni seven neylesün
4. Ey benüm çeşm-i cānum ey benüm hānümānum
Ey benüm çeşme-i hayvānum seni seven neylesün
5. Ey benüm māh-ı tābānum ey benüm °ayn-ı ābum
Ey benüm dilde kitābum seni seven neylesün
6. Ey benüm şems ü māhum ey benüm kıblegāhum
Ey benüm derd-ile āhum seni seven neylesün
7. Ey benüm cāndānum ey benüm genc-i nihānum
Ey benüm dür kānum seni seven neylesün

¹¹⁷¹ Vezin aksamaktadır.

8. Ey benüm rāzdaşum ey benüm sebağdaşum
Ey benüm ayağdaşum seni seven neylesün
9. Ey benüm eser bādum ey benüm yana[r] odum
Ey benüm boyu tūbum seni seven neylesün
10. Ey benüm yavrubāzum ey benüm gizli rāzum
Ey benüm iki gözüm seni seven neylesün
11. Ey benüm gülsitānum ey benüm ter bostānum
Ey benüm gözi mestānum seni seven neylesün
12. Ey benüm gonca gülüm ey benüm tatlu balum
Aymadum cīm dālum seni seven neylesün
13. ¹¹⁷²
Dost yoluñ için seni seven neylesün

198

Ġazel Hāşimi¹¹⁷³

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Besmele medd ile dilā ʿunvān-ı ādem āşinā¹¹⁷⁴
Ağzı bādur noğtası sırrı lisānı sāza¹¹⁷⁵
2. Dişleri dendān-ı sīne başıdur emşāl-i mīm
Sırr-ı zātı hikmet içre cümlesi bürhān aña
3. İstiķāmetde elifdür yāre [oldur] hem ʿinān
Kolları lām-ı haķīkat burn[ı] resm-i lafz-ı hā

¹¹⁷² Kesik olduğu için okunamamıştır.

¹¹⁷³ Bu şiir *Hāşimî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Karaca, 1995).

¹¹⁷⁴ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁷⁵ Vezin aksamaktadır.

4. Kaşları rā'in-i rahmet eger mīm oldı dāl¹¹⁷⁶
Kulağı cānān eline bāb-ı şālīş hūkm-i hā
5. Gözlerinde nūn-ı Raḥmān sırrını vaz° eylemiş
Ger ku°ūd itse görünür cism-i ādem şekl-i yā
6. Dursa *bismi'llāh* olur otursa *rahmānu'r-raḥīm*
Bu revişle ḳadd-i ādem vaḥdete oldı sezā
7. Ādemün zātındadır zāt-ı nihānı āşikār
Şekl-i *bismi'llāh* okutdı mekteb-i Ḥaḳ Ḥāşimā

[62a]

199

Nefes

11'li hece ölçüsü

1. Ḥaḳīḳat rāhına girdüm gireli
Çağırırım leyl [ü] nehār yā °Alī
Erkān eşigine yüzüm süreli
Açıldı °aynıma dīzār yā °Alī (Hū)
2. °Aşḳıḡ gevdesine¹¹⁷⁷ girdüm tuṭuşdum
Erenlerün ḳaṭārına ḳaṭışdum
Pīrān ḥuzūrına geldüm yatışdum
Ḥaste göñül meded umar yā °Alī (Hū)
3. Erenler °aşḳına ten-çāk olmuşam
Başduḳları yire hem ḥāk olmuşam
Göñlüm evin silüp pür-pāk olmuşam
Baḡa senden ola medār yā °Alī (Hū)

¹¹⁷⁶ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁷⁷ Metinde “gör sīne” şeklinde yazılmıştır.

4. Er olanlar bakmaz dünyā varına
Bugünki hizmeti koyma yarına
Senüñ °aşıklarun °aşkıñ nārına
Dostdur gice gündüz yanar yā °Alī (Hū)
5. Artır iştiyākın bu °aşıklarun
Dest-gīrisin [sen ki] çü şādıklarun
Senüñle hem-demdir uyanıklarun
Baħr-ı ğafletden uyar yā °Alī (Hū)
6. Şāh(m)dan ğayrı nesne yokdur zihinde
Pīrim Kılıç Baba'[nın] dergāhında
Sefīl Bahşī erenlerun rāhında
Kılar āh u zārı hezār yā °Alī (Hū)

200

11'li hece ölçüsü

1. Hudā emrinden olmuş dāneyim ben
Ki ħasret odına hem yanayım ben
Cemālün şem°ine pervāneyim ben
Cünūnum var bugün dīvāneyim ben
2. °Aceb eglenmezem mestāneyim ben
Hudā emrinden olmuş dāneyim ben
Ki ħasret odına hem yanayım ben
Hudā bir yāre urdı cān evime
3. Ki Loqmān irmez anuñ merhemine
Meded düşdüm cemālinün ğamına
Cünūnum var bugün dīvāneyim ben
°Aceb eylenmezem mestāneyim ben

4. Dirîgâ ...¹¹⁷⁸ peymân oldum
Cemâlûñ şem^cine pervâne oldum
Cününüm var bugün dîvâneyim ben¹¹⁷⁹

5. Tecellî asfiyâlaruñ yoludur
Tecellîden kamu ^câlem doludur
Ġafûr Hâk Te^câlâ'nuñ kuludur¹¹⁸⁰
Cününüm var bugün dîvâneyim ben

6. Tecellîden dil oldı pâre pâre
Düşürdi ^câşıkı âh ile zâre
Cemâlûñ görmege ^caceb ne çâre
Cününüm var bugün dîvâneyim ben

[62b]

201

Ĥazret-i Mevlânâ kıddesa'llâhü sırrahü'l-^cazîz

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ ¹¹⁸¹

1. Dest-i nâyzendür ider nâliş şanma nâyı
Yâd idüp girye ider Ĥazret-i Mevlânâ'yı
2. Ĥazret-i Mevlânâ bir çelevi evliyâdur
Ney ile kudüm ile maqbûl-i Ĥudâ'dur
3. Bu âyîn-i semâ kim gerek nây u kudümıdur¹¹⁸²
Şaķın ta^cn itme ki ĥaşmuñ Celâle'ddîn Rûmî'dür0

¹¹⁷⁸ Bu kısım okunamamıştır.

¹¹⁷⁹ Bir mısra eksiktir.

¹¹⁸⁰ Vezin aksamaktadır.

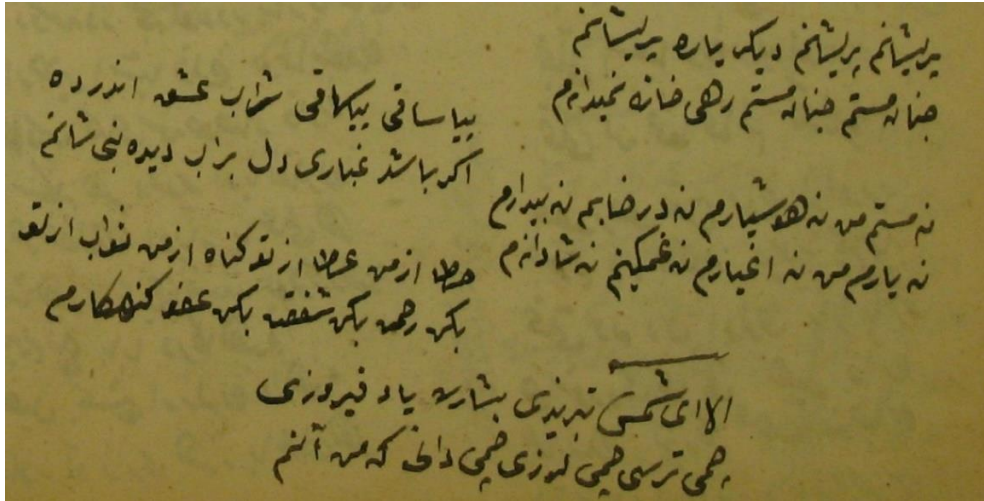
¹¹⁸¹ İlk iki beyitin vezni kusurlu ve düzensizdir.

¹¹⁸² Vezin aksamaktadır.

4. Bu ʿaşka olalı yoldaş ʿomışım nāmūs u ʿārı
Devāsız derde düş oldum iderüm āh ile zārı
5. Gezerken kendi hālimde ʿaceb sevdāya düş oldum
Gözüme zerrece gelmez fenā ikliminüñ varı
6. Hāḳīḳat ehlişün dervīş müeccedlerden olı gör
Oḳu ʿilm-i ledūnni kim kesilsin gizli zūnnārı
7. Seḫerde bülbülü gördüm ʿaceb efḡāna başlamış
Meger kim nev-bahār olmuş ki göge düşdi gülzārı
8. Hāḳīḳat bülbülin gör kim fenā gülzārı meyl itmez
Bilür mevsimi tez geçer ciğerler yāreler ḫārı
9. Gel imdi *Şems-i Tebrîzî* fedā kııl cānını Hāḳḳ’a
Bu yolda baş u cān virmek budur ʿaşıḳların ḳārı

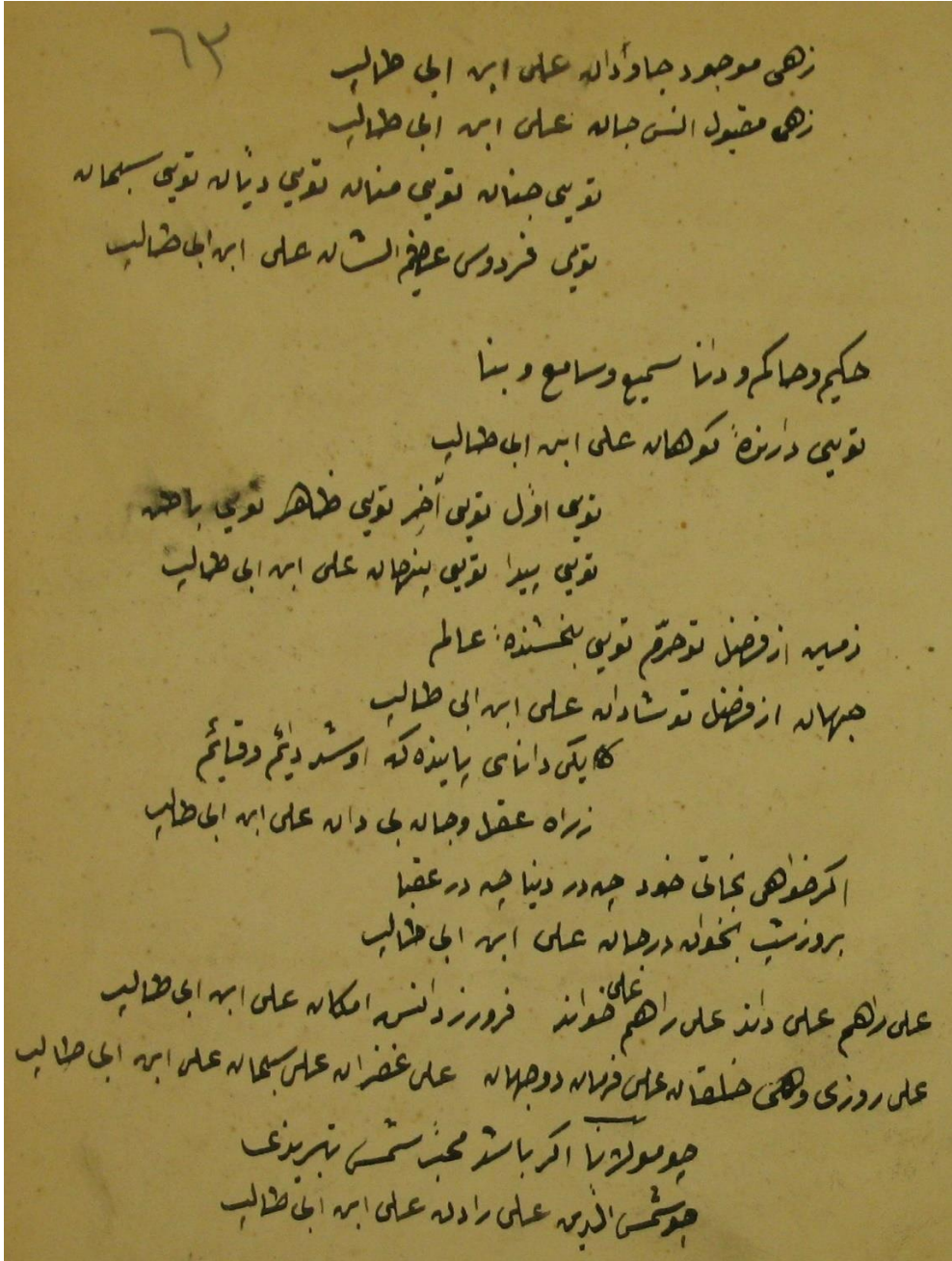
202¹¹⁸³

Meşnevî

Şekil 3.2: Şems-i Tebrîzî'nin Farsça manzumesi

¹¹⁸³ Şiir Farsçadır.

Şekil 3.3: Mevlânâ'nın Farsça manzumesi

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Düşelden ʿaşk-ı cānāna gönül bir āh çeker bir Hū
Nice hāl oldu bu cāna gönül bir āh çeker bir Hū
2. Cünūniyet ʿarz olup Leylā'ya fikr eyle¹¹⁸⁵
Düşüp şahrā-yı yābāna gönül bir āh çeker bir Hū
3. Firāk-ı nār-ı hicrūnle yaqub cismüm kebāb itdi
Taḥammül [güç] bu sūzāna gönül bir āh çeker bir Hū
4. Bütün ol nigeḥ-i ʿaşkdan nice sālīk-i şevki¹¹⁸⁶
Karışup zīkr-i devrāna gönül bir āh çeker bir Hū
5. Nice ol ʿandelīb mānendi inmedi oldı¹¹⁸⁷
Düşünce gül gülistāna gönül bir āh çeker bir Hū
6. Bu *Fahrī* vārid-i dilde nuṭkuṅ eyledi ikrār¹¹⁸⁸
Bağup bu nazm-ı dīvāna gönül bir āh çeker bir Hū

_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

1. Ḥasretünle künc-i ğamda gözyaşım kıldım şarāb
Nār-ı ʿaşkıṅ döne döne çigerim itdi kebāb
2. Zulmete hicrūn şeminde kalmışam raḥm it başa

¹¹⁸⁵ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁸⁷ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁸⁸ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁸⁹ Bu şiir *Zarīfī Divanı*'nda bulunmamaktadır (Gönel, 2013).

Gel tülû^e it kande gitdün ey cemâli âfitâb

3. °Āşık oldum hûb cemâlün nâgehân bir kez görüp
Karşuña durdum melîl el bağlayup boynum burup
4. Ārzūlayup āsitānuñ hākine yüzler sürüp
Kulunam ihsāna geldüm luṭf it ey devlet-me'āb

[66a]

5. Bu meydür şānına lāyık mazlûm-ı şermendeni¹¹⁹⁰
Gülşenünğden ayru kılduñ bülbül-i güyendeñi
6. Yolna cānlar virir bu °āşık-ı efgendeni
Merḥamet eyle esirge ey şeh-i °ālī-cenāb
7. Derd-mend °Āşık Zarīfî kuluna eyle kerem
Bir ġarībünğdür esirge eyleme cevır ü sitem

[66b]

206

°Āşık °Ömer Kālenderī

__./.__./.__./.__.

1. Terk itme bu ben °āşıkı cānā çok ararsın
Bugün aramazsın beni ferdā çok ararsın
2. Mecnûn'um olan kandedür eyā diyerek sen
Bir gün ola ki ey saçı Leylā çok ararsın
3. Hoşdur saña hoş şimdi güzel nağme-i a'dā

¹¹⁹⁰ Vezin aksamaktadır.

Bu bülbülü ey gül-i ra^cnā çok ararsın

4. Gel itme firāvān gözimüñ yaşını ey māh
Bir vākit ol ki ey şeh-i dārā çok ararsın¹¹⁹¹
5. Ey gözleri āhū seni şimden girü yā Hū
°Āşık °Ömer'i sen dağı cānā çok ararsın

207

Şemsī Kālanderī

__./.__./.__./.__.

1. Göster yüzünü °āşıkā ey yüzi sa^cādet
Zulmetde koyuban başa çekdürme melāmet
2. Meydān-ı miñnetde bugün [bir] ferdi geçürdi¹¹⁹²
°Āşıklar bir kıyāmet gözi āfet¹¹⁹³
3. Dil-hānesine gelse hayālün nola ey dost
Bir mūr zayıf itdi Süleymān'ı ziyāfet
4. Didüm lebüne gonca siyeh zülfüne sünbül
Gün yüziñe dirlerse nola bāğ-ı leṭāfet
5. Ey kaşları yā hicrün ile döndi kemāna
Olmadı bu Şemsī kula bir zerre °ināyet

[67a]

¹¹⁹¹ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁹² Vezin aksamaktadır.

¹¹⁹³ Vezin aksamaktadır.

Ḳalenderī Dürri¹¹⁹⁴

__./.__./.__./.__.

1. Şīrīñ lebūñi şehd-i muşaffāya degişmem
Gül ruħlarımı lāle-i hamrāya degişmem
2. Ḳapuñda ḳuluñ olmağı ben cān u göñülden
Ey pādīşāhum dergeh-i dārāya degişmem
3. Kūyuñda şafā eyledüğüm ey yüzi ḳalem¹¹⁹⁵
Ben mürde ḥaḳı Ka^cbe-i ^culyāya degişmem
4. ^cArz eylesesün pīr-i muğān baña mey-i nāb
Ben cām-ı lebūñ sāğar-ı şahbāya degişmem
5. Girdüm ḥarem-i ^caşḳa giyüp ar(a)ḳi(y)ye jende
Dürri anı ben aṭlās u dībāya degişmem

Ḳalenderī Dürri¹¹⁹⁶

__./.__./.__./.__.

1. Bildüm seni ey şūḥ ne fettāñ olacaḳsın
Āşūb-ı dehir fitne-i devrāñ olacaḳsın
2. Bülbüllerüñ itdükçe şehā āhla efgān
Biñ nāzla sen gül gibi ḥandān olacaḳsın
3. ^cUşşāḳ-ı cefā-keş ne ḳadar girye iderse
Sen gülşen-i ḥüsn içre ḥırāmān olacaḳsın

¹¹⁹⁴ Bu şiir *Dürri Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2010).

¹¹⁹⁵ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁹⁶ Bu şiir *Dürri Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2010).

4. Ol serv-i sehī eyleyicek nāz ile reftār
Ey eşk-i revān cūy kırān olacağsın¹¹⁹⁷
5. İrdi haṭ-ı sebzi ha(d)dine kaşı kemānuḡ
Ey *Dürrī* yine ʿaşk ile hayrān olacağsın

[67b]

210

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Be hey zālīm göñül tā haşre dek pür-ğam sürünsün mi
Süründürdüñ yetişmez mi daḡı her dem sürünsün mi
2. Bu hāl üzre dem-i miḡnetde hiç ādem sürünsün mi
Gel inşāf it yeter *Vehbī*-i şeydāyı süründürme

211

Semāʿī Serīrī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Didüm ḡaddüñ sanavber mi didi cānā semendendür
Didüm ḡüsñüñ küşād olmuş didi raʿnāsı bendendür
2. Didüm cānā feminden ḡaşılı dırler şadefden mi
Didi dendānımuḡ her birisi dürr-i ʿAdenʾdendür
3. Didüm ey pā[di]şāhım ḡüsñüne ḡabeş tutmuş
Didi Hind ʿaskeridür anlaruḡ şāhı Yemenʾdendür
4. Didüm āyā nedendür sīneḡe sīnem yaḡın olmaz
Didi küllī ḡabāḡat hep nedāmet pīrehendendür

¹¹⁹⁷ Vezin aksamaktadır.

5. Didüm meyl [ü] maḥabbetde *Serīrī* nev midür yoḥsa
Didi ʿaşkıñ ezeldendür ne sendendür ne bendendür

212

Semāʿī Ḥāfız

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Güşāde güllerüñ bād-ı ḥazānından emīn olsun
Nesīm-i nev-bahār ile cemālüñ ḡonca-bīn olsun
2. Dem-ā-dem serv-ḳadd bāḡ-ı cihānda sen şalındıḳça
Raḳīb-i nā-sezānuñ hep işi āh u enīn olsun

[68a]

3. Eyā ḥūrī vefāsızsın nedür bu dām-ı ḡīsūlar
Esīr-bendiñ olan üftādeye Rabb’üm muʿīn olsun
4. Beni dūr itme ḥüsnüñden eyā maḥbūb-ı devrānum
Şeb-i vuşlatda meftūnuñ efendüm hem-demīñ olsun
5. Sürünsün sāye-veş *Hāfız* senüñ ḡülzār-ı kūyuñda
Ḡarīb-i ʿandelībiñdür ki bu ʿabd-i kemīn olsun

213

Semāʿī Mümtāz

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Beni dūr itme ḥātırdan kerem ḳıl ḳāmeti bālā
Gine şād eyleyüp ḡüldür bu ʿāciz bendeñi ḥālā
2. Begüm cürmümi ʿafv eyle ḥalāş it āh (u) [e]nīninden
Mü’ebbed baḡlu dil zincīr-i zülfüñde durur ḥālā

3. Efendüm lutfuna mazhar idüp albüm fera-nk it
Ezelden nr-1 aka yandığım yetmez mi ey yekt
4. Ne mmkündür fergat eyleyp senden cd olmak
Cihnu dilberi gelse bulunmaz nana hemt
5. Budur nesli Zleyh'nu didi hep arif-i bi'llh
Mcerred Hzret-i Ysuf pederindr senn h
6. Mnctum huul eyle vial-i bb-1 adlinden
amu ftdeye sensin hemn bir devlet-i dny
7. Grelden ey gl-i ran iim h u fian oldu
Umar lufu bu *Mmtz* gibi bir a-1 eyd

[68b]

214

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Manuram zlfn teline crmmi bildr hemn
Pdihum ek elini dra syiletme beni
2. Her ne del cevr idersen 'ilem dnm(ez)em yzm
Cnuma kr itdi an nre yandurdum zm
3. Varmasun yri yanına grmesn her dem gzm
stemem ol bed-li yra syiletme beni
4. Yri yr ile grdm alınp reftr ile
Hturu eyleyler tesell nz idp gftr ile
5. Ol zamn alm yitirdm grdgme r ile
Gelsn alm bauma bir yre syiletme beni

253

6. Der *Süleymān* bu cihānda kimseden yoḡdur vefā
Görmedüm bir yār-i şādık  ömrümüz geḡdi hebā
7. Bī-vefā dildārı gör ellerle olmuş āşinā
Anuḡ iḡün dūşmüšem efkāra söyletmeḡ beni

215

Rāḡıb Paşa Semāʿī¹¹⁹⁸

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. O tıfl-ı tāze en evvel dil-i şeydāḡı ben virdüm
Bu deḡlü şöhret-i ḡüsni saḡa hercāyi ben virdüm
2. Muḡaldür pāy-māl itse ḡurūra ḡüsni ile cānān
O şūḡuḡ destine mir'āt-i istiḡnāyi ben virdüm
3. Nola mestāne  uşşāk katline ḡaşd eylese tā ki
Ki meclisde o yāre sāḡar-ı şahbāyi ben virdüm

[69a]

4. Deḡanuḡ nükte-i ser-bestedür ḡalletmemiş kimse
O sırr-ı mübhemi cānā yine maʿnāyi ben virdüm
5. Nola dīvāne-veş *Rāḡıb* cünün  arz itse Mecnūna
Dil-i şeydāya zīrā māye-i sevdāyi ben virdüm

216

Vehbī Semāʿī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Şehā ḡaldur meded zülf-i semensāyi süründürme

¹¹⁹⁸ Bu şiir *Koca Rāḡıb Paşa Divanı*'nda bulunmamaktadır (Demirbaḡ, 1999).

Düşürme hâke luṭfi ehl-i sevdâyı süründürme
Sürünse ğam degül °aşıklarun āgyāra hâcet ne
Yâ nice girmesün bārī o rüsvâyı süründürme

2. Dil-i °uşşâka zâlim cevruñ efzün eyledüñ çünkü
Müjgân oğları ile bāgrumı hūn eyledüñ çünkü¹¹⁹⁹
Hevâ-yı zülfün ile halkı Mecnūn eyledüñ çünkü
Bu dehr içre yasağ it nām-ı Leylâ'yı süründürme
3. Senüñçün çekdigüm derd ü belâyı bî-şumār eyle
Yâ öldür yâ hâlâş eyle yâ şar zaḥmum tımār eyle
Yâ şun la°l-i lebünñden bendeñe def°-i humār eyle
Yâ çal taşā kırılusun cām-ı şahbâyı süründürme
4. Metā°-ı vuşlat āyā cān ise ger-bahāsın kes¹²⁰⁰
Koma bir dem bu °illet ehl-i °aşkıñ mācerāsın kes
Olur olmaz dime şāfi cevāb ile arasın kes
°Adālet vaḳtidür şāhum bu da°vâyı süründürme

[69b]

217

Dīvān-ı °Ömer

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. °Aşık idim vuşlat-ı dildāra irdüm çok şükür
°Andelīb-veş şākirüm gülzāra irdüm çok şükür
Virdi Hāḳ maḳşūdımı ol yāre irdüm çok şükür
Bî-tekellüf ol şeh-i hünkāra irdüm çok şükür
2. Dāne-i hālin saçup dām eylemiş gerdānını
°Aḳlum aldı seyr iderken lebleri mercānını

¹¹⁹⁹ Vezin aksamaktadır.

¹²⁰⁰ Vezin aksamaktadır.

Eylemez maḥzūn varınca bende-i fermānını
Böyle bir kân-ı kerem hünkâra irdüm çok şükür

3. Ruhları şem'inde ben pervâne idüm eskiden
Bilmez idi bendesinüñ ḥālını ol sīm-ten
Ḳaddi tūbādur o şūḥuñ dişleri dürr-i °Aden
Bir hilāl ebrū gözi şahhâre irdüm çok şükür
4. Gerçi kim eylerdi gāhi benüm¹²⁰¹ nigāhla merḥabā¹²⁰²
Şimdi kaldı ben gedāya meyve-i ḥüsnüñ °atā
Leblerüñ būs itme(k)de kıldum cānāndan ben ricā¹²⁰³
Yā ne minnet al didi ikrāra irdüm çok şükür
5. İtmez °uşşāka vefālar merḥametsiz dil ğarīb
Ol sebebden eylerüm efgānı mişl-i °andelīb
Gerçi °ömür içre buldı ḥaste göñlüm bir ṭabīb
Der °Ömer ki maẓhar-ı Settāre irdüm çok şükür

[70a]

218

Dīvān-ı İrşādī

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Verd-i ruḥşārında yārüñ ḥāl-i Hindūlar siyāh
Tīr-i müjgānı siyāh ol çeşm-i āhūlar siyāh
Ḳara ḥaṭ çekmiş o tuğrā ḳatline °aşıklarun
Sīne-i °uşşāka toğrı yāy ebrūlar siyāh
2. Şaf şaf incüler gibi ağzında dendānı beyāz
Verd-i ḥandānı beyāz kāfūri gerdānı beyāz

¹²⁰¹ Bu kelime "bir" şeklinde okununca vezin düzelmektedir.

¹²⁰² Vezin aksamaktadır.

¹²⁰³ Vezin aksamaktadır.

Tā ki her yanı beyāz ol çeşm-i reyḥānı beyāz
Ruḥları üstüne tāze ḥatt-ı gül-būlar siyāh

3. °Ārızuḡ kılmış müzeyyen ...¹²⁰⁴ bucağı kırmızı
Verd-i bāğı kırmızı gül gül yanağı kırmızı
Nā-şikef bir ḡonca-veş şekker tudağı kırmızı
Genc-i ḥüsnünde perīşān mār-ı ḡīsūlar siyāh
4. Kıl nazār *Īrşādi* bir kez ol ruḥ-ı zībāsı al
Rengi gül sīmāsı al destinde hem şahbāsı al
Hem levendāne serinde lübb-i bī-hemtāsı al
Kelle-püş altıḡda ejderler gibi müylar siyāh

219

Dīvān-ı Süleymān

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Gülşen-i cānāna geldüm ḥāra söyletmeḡ beni
°Andelīb-i ḥoş-nevā ḡülzāra söyletmeḡ beni
2. Diḡlemez feryādumı dildāra söyletmeḡ beni
Ḥālime itmez teraḥḥüm yāre söyletmeḡ beni
3. Neyledüm dostum saḡa ben ḡaddimi kılduḡ kemān
Başıma teng oldı °ālem °aynıma gelmez cihān

[70b]

¹²⁰⁴ Bu kısım okunamamıştır.

Kalendarî Zarîfî

__ ./ . __ ./ . __ ./ . __

1. °Aşık geçünirse nola ol yârime herkes
Hiç mürğ-1 hümāya ire mi zāğ ile kerkes
2. Gülşende uyurban kıyamam sen uyar anı
Ey bād-1 şabā zülf-i teline seherün es
3. Sükker mi ezer nağmede ol rühları mir(eş)şe
Tūtide dahı olmaya elhān ile bu ses
4. Pend itme naşihat başa kār itmez efendi
Deryā aķıcaķ tutabilür mi anı hār (u) has
5. Virmez felege yār beni merdāne Zarîfî
Ey qahbe raķīb var yüri andan tama°ın kes

Kalendarî Dehrî¹²⁰⁵

__ ./ . __ ./ . __ ./ . __

1. Cānā senün ol hüsünü enverlediler mi
Ol cismini hem miskle °anberlediler mi
2. Şol dāmen-i pākinde senün secde iderler
Mihrāb-1 hilāl qaşunı minberlediler mi
3. Dendān ile çeksem de o(l) fülfülleri çıkmaz
Gerdāna siyāh beñlerün ekşerlediler mi

¹²⁰⁵ Bu şiir Uğur Mesci tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde bulunmaktadır (Mesci, 2010: 58).

4. Hem medresede dersin unudmuş nice şūfī
Alnuḡda olan āyeti ezberlediler mi
5. Şordı bana ol sevdiceğim nerde urulduḡ
Yazık saḡa *Dehrī* seni ḡançerlediler mi

[71a]

222

Ḳalenderī Ḥārī

__./.__./.__./.__.

1. Seyr eyle gözüm dilber-i ra^cnā ne güzelce
Esmer güzeli gerçi kim ammā ne güzelce
2. Yārī ḡuzıcaḡdur daḡı nāzūk çelebidür
Sükker ile besler anı ḡāye ne güzelce
3. Ḥüsnine baḡup açdı lisān ḡoncaya fereş¹²⁰⁶
Eḡḡān ider ol bülkül-i şeydā ne güzelce
4. Sāḡīye şaḡuḡ şorma cām-ı şafāyı¹²⁰⁷
Destinde ḡolu bāde-i ḡamrā ne güzelce
5. Beş ḡarfūḡ içinden çıkar altanma *Ḥārī*¹²⁰⁸
Bir ḡoşca güzel ism-i mu^cammā ne güzelce

¹²⁰⁶ Vezin aksamaktadır.

¹²⁰⁷ Vezin aksamaktadır.

¹²⁰⁸ Vezin aksamaktadır.

Kalendarî Hârî

__./.__./.__./.__.

1. Es bād-ı şabā dilber-i hemtāya toqunma
Zülfüñ telini eyle aña sāye toqunma
2. Hem bāğ-ı İrem çīn-i seher serv-i hırāmān
Reftār ider ol kāmēt-i Tübāya toqunma
3. Şol bāğçe-yi hüsñünde açılmış güle karşı
Efgān iden ol bülbül-i şeydāya toqunma
4. H'āb içre yatur sākī-i gül-çehre uyandur
Destinde tolu sāğar-ı şahbāya toqunma
5. Firqat 'araxın iç senüñ olsun bugün ammā
Ey pīr-i muğān hātır-ı ihyāya toqunma
6. 'Ummāna düşürmüşler o üç katreyi *Hārî*
Olmış güzelüñ ismi mu'ammāya toqunma

[71b]

Dīvān-ı Zarîfî

__./.__./.__./.__.

1. Ruhların yāqūt-ı ahmer leblerüñ āb-ı hayāt
Nüş idenler tā kıyāmet görmeye aslā memāt
Katre-i 'aşkıñ efendüm haddi yok 'ummān imiş
Baħr-i 'aşkıña düşenler nice bulsun[lar] necāt
2. Bī-vefā dirlerse dünyāda bulunmaz sen gibi

Gönlü katı seng [ü] pülād [u] menend-āhen gibi
Olmaya hīç luṭf u iḥsānıña lā[yıķ] ben gibi
Tā ezelden çün gedāya verilür baḥş-ı zekāt

3. Düşeli sevdā-yı ʿaşka yürürüm ḥor u zelīl
Ağlar acır böyle gören ḥālîmi giryān melīl
Rūz [u] şeb budur niyāzum saña yā Rabb-i Celīl
Luṭf idüp ʿömrüm benüm sev[d]igimüñ ʿömrine kat

4. Merḥamet kıl ḥālûme luṭf eylegil ey sîm-ten
Cevr ü zulmüñle ḥarāb oldı kamu burc-ı beden
Nice olmayam *Zarîfî* ʿaşk ile dîvāne ben
Göricek ʿaqlımı yağma_ıtdi benüm ol peri-zāt¹²⁰⁹

225

Dîvān-ı Zarîfî

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. ʿĀşık oldum ḥüb cemālün nāgehān bir kez görüp
Karşuña durdum melīl el bağlayub boynum burup
Ārzūlayup āsitānuñ ḥākine yüzler sürüp
Kulunam iḥsāna geldüm luṭf it ey devlet-meāb

[72a]

2. Bu midur şānıña lāyık mazlûm-ı şermendeñi
Gülşenünñden ayrı kılduñ bülbül-i güyendeñi
Yoluña cānlar virür bu ʿāşık-ı efgendeñi
Merḥamet eyle esirge ey şeh-i ʿālî-cenāb

3. Derd-mend ʿĀşık *Zarîfî* kuluña eyle kerem
Bir ġarîbñdür esirge eyle[me] cevri ü sitem

¹²⁰⁹ Vezin aksamaktadır.

Gönlü bir vîrānedür luṭf eyle ey ʿālî-himem
Sen anı taʿmîr iderseñ olmaya belki ḥarāb

226

Ḳalenderî Zārîfî

__./.__./.__./.__

1. Ey gönca beni ʿaşḳ ile nālāna düşürdüñ
Bülbül gibi tā şubḥa dek efgāna düşürdüñ
2. Dil fülkini hicrütñ yeli engine şalaldan
Girdāb-ı ğam u miḥnet-i ʿummāna düşürdüñ
3. Ruḥsā[r]uñı dā'im dolaşur bu dil-i cānum
Pervāne şıfat şemʿ-i şebistāna düşürdüñ
4. Benüm şoñ ḳadeḥ oldı temām gözleri maḥmūr¹²¹⁰
Ey sākî o nevresteyi mestāne düşürdüñ
5. Ḥasretle Zārîfî ḳulunuñ ey şeh-i ḥübān
Yaḳduñ ciġerin āteş-i hicrāna düşürdüñ

[72b]

227

__._./__._./__._./__._

1. Ḥātırıñdan itme iḥrāc ʿāşıḳ-ı efgendeni
Gülşenüñden ayrı ḳılma bülbül-i güyendeni
Ḥasretüñle ben helāk oldım esirge bendeni
ʿÖmrümün vārı efendim sîned e cānum meded

¹²¹⁰ Vezin aksamaktadır.

2. Kimlere yār oldı gitdi bilmezem sīm-tenüm¹²¹¹
Fırkat-i hier ile ıssız kaldı yurdum meskenüm
Çok zamandır adum açmaz yanuma gelmez benüm
Kağı semte şalınupdur mäh-ı tabānum meded
3. Uğrına koydum *Zarîfî* dilberün cân u teni
°Andelîbem tâ ölince beklerüm ben gülşeni
Şakla yā Rab rüzigāruñ şiddetinden sen anı
Bir nihāl-i tazedür serv-i hıramān[um] meded

228

Divān-ı Zarîfî

-. - / -. - / -. - / -. -

1. Hüsn-i dil-keş çeşm-i āfet fitne-i °ayyār şūh
°Āşık-ı miskîn ne itsün olıcağ dildār şūh
Cân u dil mülkini āyā ġārāt itse ser-te-ser¹²¹²
Tır müjgān kavs ebrü ġamze-yi tātār şūh
2. Hiç revā mı āsitānuñda ġarîb āvāreye
Merhamet yok mı efendim günü bahtı karaya
Bağrı yanuk çeşm[i] giryān °āşık-ı bî-çāreye
Çok iş işlermiş olıcağ dilber-i mekkār şūh

[73a]

3. Bunca āh u zārumı sen ey vefāsız (i)şitmedün
Hiç terahhüm semtine bir kerre bārî gitmedün
Ağlayup pāyiñe yüz sürdüm başa rahm itmedün
Çok niyāz itdüm saña ey dilber-i cevvar şūh

¹²¹¹ Vezin aksamaktadır.

¹²¹² Vezin aksamaktadır.

4. Bu dil-i dīvāneye kār eylemez bir dertlü pend
Zülf-i zincirine bārī eyle cānā anı bend
Nev-bahār eyyāmıdır nitsün *Zarīfī* derd-mend
Bāde gülgün sāki dilber meclis-i gülzār şūh

229

Dīvān-ı Zarīfī

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Meclis ü cem'iyet-i rindāna elzemdür *qadeh*
Geçirir iki cihāndan özge °ālemdür *qadeh*
Nice ednā der[d]-mendi şāh ider bir cür°ası
Şevket-i Dārā ile bir efser-i Cem'dür *qadeh*
2. Gel şürāhīnūñ dilinden diñle sen gülgulleri
Cezb ider ol āhū gözlü hem saçı sünbülleri
Zümre-i °irfān anuñçün olmada bülbülleri
Şol leṭāfet gülşeninde ğonca-i femdür *qadeh*
3. Şoḥbete baḥş-ı maḥabbet virmege oldur sebep
Nüş idende *qalmaya* hīç miḥnet ü ğamla ta°ab
Kañı kimse derd ü ğam-nāk olsa arar anı hep
Añladum ki bu devāsuz dertlere emdür *qadeh*
4. Geçmezem °*Aşık Zarīfī* var ise geçsün geçen
Kāmil ü nādānı anuñ ile seçmişdür seçen
Şoḥbetidür āb-ı rüyı dillerūñ pasın açan
Medḥ ider kāmil olanlar cāhile *zemdür qadeh*

[73b]

230

Semā'ī Zarīfī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Şafāsı gitdi dünyānuñ hemān qahr u elem qaldı
Maħabbet qalmadı aşlā °adāvetle sitem qaldı
2. Hızān irdi gülistāna şafā-yı cem°-i yārāna
Perişān eyledi devrān ne bezm-i cām-ı Cem qaldı
3. Nice şādān olam ben bu sarāy-ı kā'ināt içre
Tükendi şāzılıq gitdi yerine ince ğam qaldı
4. Nice ğam Cem nice būs eyleyem gülzār-ı °ālemde
Ne bir mūy-ı miyān gördüm ne ğod bir ğonca-fem qaldı
5. Nedīm ü aşinālar hep çekildi dār-ı °uqbāya
Baña [hem] derd ü ğasretle *Zarīfī* gözde nem qaldı

231

Semā'ī Zarīfī

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Gel ey dil fāni °ālemde bu °ıyş ile şafādan [geç]
Belā-yı ğubb-ı dünyādan ferāğat kıl sivādan geç
2. İrişüp *ķable mūtū en-temūtū* sırrına cānum
Bugün bunda ğesābuñ ğör yarın anda belādan geç
3. Saña yüz gösteren ğüsn-i zen-i dünyāya aldanma
Er iseñ naķş ile āyīne-i °ālem-nümādan geç
4. Seni terk itmeden dünyā anı sen terke sa°y eyle
Şafā rūğhāni °ālemdür ğam u renc [ü] °anādan geç

265

5. Şafâsın kaçd iden dehrün cefâsın çekmede dâ'im
Zarîfî gel bu miñnetler ile cevır ü cefâdan geç

[74a]

232

Dîvân-ı Zarîfî

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1. Tâlib-i dünyâya olmaz sîm ile zerden lezîz
Görmedüm mir'ât-ı âlem içre dilberden lezîz
2. Bezm-i âlemde bulunmaz böyle yâkût cân u dil
Nüş-ı bâde vaşl-ı dilber şehd-i sükkerden lezîz
3. Âşık olan ism-i yâri vird ider dâ'im dile
Gülşen-i âlemde bakmaz gönca ile sünbüle
4. Âşk u sevdâsına düşen fehm ider anı hele
Tâze dilber âşıkına cân ile serden lezîz
5. Her kim alursa başına dilberün sevdâların
Gâh sürer zevk ü şafâsın gâh çeker gavgâların
6. Nice medhin itmeyem ben dilberün ra'nâların
Leblerin bûs eylemek güllâc-ı hoşdan lezîz¹²¹³
7. Ey Zarîfî gece gündüz eylerüm feryâd u âh
Koçmadum bir tâze hayfâ ömrümüz oldu günâh

¹²¹³ Vezin aksamaktadır.

1. Gitdi elden sevgili bir dāne cānānum meded
Kānde bulsam bilmezem ol şāh-ı hūbānum meded
2. Künc-i miḥnetde bıraḳduḡ yalıḡuz bīmārıḡı
Ḥaste-i maḥzūnuḡ aḡmaz derde dermānum meded

[74b]

1. Bugün nevrüz-ı sultāndur niçün göñlüm ŧen olmazsın
Şafā-yı bezm-i ʿirfāndur niçün göñlüm ŧen olmazsın
2. Nebātāt yüz yire sürdi ŧükür göz bu demi görđi
Şitā geçđi bahār irdi niçün göñlüm ŧen olmazsın
3. Zemīn hūrrem bahār oldı ŧuḳūfi sebze-zār oldı
Şafā leyl ü nehār oldı niçün göñlüm ŧen olmazsın
4. Görindi nergis-i ŧehlā açıldı lāle-i ḡamrā
Ṭonandı daḡ ile ŧahrā niçün göñlüm ŧen olmazsın
5. Açıldı her ṫaraf güller ḳılar eḡḡanı bülbüller
Perīŧān oldı sünbüller niçün göñlüm ŧen olmazsın
6. Açılır cām-ı ŧahbālar bula nūr ʿaşḳ u sevdālar
Temevvüc ḳıldı deryālar niçün göñlüm ŧen olmazsın

7. Mey ü maḥbūb ile ülfet şafā-yı bezm ile şoḥbet
Kırlarlar her taraf ʿişret niçün göñlüm şen olmazsın
8. Bu demde içilür meyle çalınur def ile neyle
Ġam u efkārı dil neyle niçün göñlüm şen olmazsın
9. Çıkup seyrāna meh-rūlar kamu şahrāyı ārzūlar
Çemen-zārı aḡar şular niçün göñlüm şen olmazsın
10. Zariḡi ağlayan güldi göñüller istegin buldı
Cihān mişl-i behişt oldı niçün göñlüm şen olmazsın

[75a]

235

Semāʿ

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Benümdüñ bir zamān zālīm kime cānānesin şimdi
Niçün şormazsın aḡvālüm ʿaceb bīḡānesin şimdi
2. İderken dā'imā ʿişret şafā-yı zevk ile şoḥbet
Gelürken şanma ḡalvet kime miḡmānesin şimdi
3. Deḡānuñ mül şaḡuñ sünbül boyuñ servi yaḡaḡuñ gül
Cihān ḡalkı saḡa bülbül gül-i gülḡānesin şimdi
4. Olursun yār ile demde anuñçün dīdemüz nemde
Güzeller içre ʿālemde hele bir dānesin şimdi
5. Zariḡi kemter [ü] ednā saḡa bende geḡer ḡālā
Kuluñdur ser-te-ser dūnyā güzel şāḡānesin şimdi

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1. Felek zulm ile nāgāh ol meh-i tābānımı aldı
Güneş yüzlü melek-sīmā şeh-i hūbānımı aldı
2. Kime ʿarz u kime şekvā idem hāli digergūnum
Keremkānı ʿadālet şāhibi sultānımı aldı
3. Cemāl-i bŭstānında figānī ʿandelīb iken
Gŭlistān-ı cihān içre gŭl-i hāndānımı aldı
4. Dökem beytü’l-ḥazanda girye-i Yaʿkŭb-veş her dem
Göñŭl Mışr’ındaki ol Yŭsuf-ı Kenʿān’ımı aldı
5. Cihān odlara yansın ey Zarīfī neyleyem çŭnki
Benim cāndan ʿazīzī sevgili cānānımı aldı

[76a]

Ruscuḳlu Zarīfī Ḥāzretleri Buyurduḳı Nuṯḳuḳ Beyānidur**Ḳalenderī**

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

1. Pervāne göñŭl şemʿi cemāline ḳonar ya
Bāl ũ perini terk idŭben nāre yanar ya
2. Ol sākī-i gŭl-ruḳ mey-i gŭlgŭn ile memlŭ
Bezminde olan ʿāşıḳına cāmı şunar ya
3. Didŭm lebŭñi emsem eyā tŭṯī ḳanar mı
Ol ḳumrı gŭlŭşlŭm didi nāz ile ḳanar ya

4. İstersin unutmaya seni bir küçücükden
Şol  aşık-ı a dem olanı dilber anar ya
5. Bir b se ile  ansa nola te ne *Zar ft*
Şanma  anı  anmaz leb-i b s ile  anar ya

238

 alender  V şif

__ . / . __ . / . __ . / . __

1.  Aş  ile bug n başladı ef ana  anarya
Ya dı ciger m  teş-i s z na  anar ya
2.  asretle  am ş olma ir rs niz vuřlata¹²¹⁴
Yo  yire elem virme dil c n na  anar ya¹²¹⁵
3. B lb l gibi bu z re ned r b  is  aceb kim
 ft de misin bir g l-i  and na  anar ya
4. Hi  yo  midur  r m u  ar ru   afes i re
D şd n ne sebep oldu bu hicr na  anar ya
5. Hemr n idin p derdini *V şif*'a s yle¹²¹⁶
Keşf itme şa ın sırrını n d na  anar ya

[76b]

Ba zı ins nu  v c dunda z h r iden  ıl arasında olan bi lere  il c z kr   bey n olunur
Zinc fte beş on direm alup  teşe atup kendin n her  arafını   tsilemeli *bi-izni'll h* şif  bula.

¹²¹⁴ Vezin aksamaktadır.

¹²¹⁵ Vezin aksamaktadır.

¹²¹⁶ Vezin aksamaktadır.

4. BÖLÜM: TZK1080 NUMARALI MECMUANIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

Tablo 4.1: Mecmuanın ayrıntılı içeriği

Yer Nu.: Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Ktp. Nu. TZK1080						
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli/biçimi	Vezin	Açıklamalar
1b	Niyāzī-i Mısri	Ol cihānuñ fahrinuñ sırrına kurbān olayım Hutbe-i levlākınuñ ¹²¹⁷ şânına kurbān olayım Kābe kavseyni ev ednāsına ¹²¹⁸ kurbān olayım Ben anuñ 'ilmine 'irfânına kurbān olayım Ben anuñ esrâr-ı mi'râcına kurbān olayım	Her ne deñlü enbiyâ vü mürselin hep ¹²¹⁹ geldiler Ümmeti olmağlğın Hâk'dan temennâ kıldılar Evliyâ aña Niyāzî kul [u] kurbān oldılar Ben anuñ ayağınuñ tozına kurbān olayım	Muhammes	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	İlâhî
2a	-	Kara tonlu Ka'be'm saña Varsam ağlayu ağlayu	Dervîş murâdına irdi Artdı yüregimüñ derdi Ka'betu'llâh'a yüz sürüp Döndi ağlayu ağlayu	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlâhî Not: Bu manzume internet ortamlarında farklı şekillerde ve Âşık Yûnus'a ait olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat Âşık Yûnus'a ait divanda böyle bir şiire rastlanılmamıştır.
2a-2b	Niyāzī-i Mısri	Zâhidâ şüret gözetme içertü gel cāna baķ Vechüñ üzre gör ne yazmış defter-i Rahmân'a baķ	Hep mülâzım kulluğında bu cihānuñ şehleri Kapusında pâdişehler kul olan şultāna baķ ¹²²⁰	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazelliyât Niyāzî
2b	Eşrefoğlu Rümî	Kim ki bu yolda cān virmez ¹²²¹ pes niçün cānān diler ¹²²² Müdde'îdür ço anuñ ¹²²³ kim dost için ¹²²⁴ yalan diler	Eşrefoğlu Rümî bu aşka vireli ¹²²⁵ varını Bî-murâd olmuş yürür kim vaşl ne hicrân diler ¹²²⁶	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazelliyât Eşref-zâde

¹²¹⁷ Levlākınun: levlāk inen ND.

¹²¹⁸ Necm Suresi 9. ayetten iktibastır. “فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ” (Öyle ki, iki yay kadar hatta daha yakın oldu.) URL-1 (2023).

¹²¹⁹ hep: kim ND.

¹²²⁰ Bu beyit 2a'da da kaydedilmiş olup üzeri çizilmiştir.

¹²²¹ Kim ki bu yolda cān virmez: O ki cān vermez bu yolda ERD.

¹²²² Vezin aksamaktadır.

¹²²³ anuñ: onu ERD.

¹²²⁴ kim dost için: ki dostu o ERD.

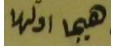
¹²²⁵ bu aşka vireli: aşka vireli hep ERD.

¹²²⁶ olmuş yürür kim vaşl ne hicrân diler: olup yürür kim ne vaşlı ne hicrân diler ERD.

3a	-	°Aşiyüm yüzüm karasın sil Muḥammed Muştafa °Aşiler derdine dermān kıl Muḥammed Muştafa	Ümmetün °üryān [u] giryān zār [u] sergerdān olup Çagruşup feryād iderler yā Muḥammed Muştafa	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Bu şiir Hatayî'ye atfedilmektedir. Yazma nüshalarda bulunmayan bu şiir diğer neşirlerde karşımıza çıkmaktadır.
3a	Vehbî	°Aşikuñ ervālu sensin yā Muḥammed Muştafa Ḥaḳḳ'ıñ vāri sensin yā Muḥammed Muştafa ¹²²⁷	<i>Vehbî</i> lāyık degüldir vaşmı zıkr itmege Sen nebiler serverisin yā Muḥammed Muştafa	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	-
3b	Ḥamdî	Ey elifkadd istivā ḥaṭṭuñ senüñ şun°-ı Ḥudā Bā berāt-ı vaşlına irsem idem cānum fedā Tā tamām oldı vücudum süz-ı °aşkıñla senüñ Şā şenā-yı na°-ı paküñ eylerem her dā'imā	Nün nübüvvet mühri zahrında idi devlet-me'ab Vav vişālün ile bulur ḥaste diller behre-yāb He hidāyet Ḥaḳ iderse lā levla ¹²²⁸ iztirāb Ye yüzün görmek diler <i>Ḥamdî</i> kapuñda berre-yāb	Murabba	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Na°-ı Şerif Ḥamdî Bā İbtidā-i Ḥurūf ... ¹²²⁹
4a	Zarîfi	Ḳande bir şem° belürse cem° olur pervāneler ¹²³⁰ Dolaşır eṭrāfımı ister ki cümle yanalar Nice bilsün sır-ı °aşkı cāhil ü ¹²³¹ nādāneler Tā [e]zelden sırı olmaz āşınā bīgāneler	Bu <i>Zarîfi</i> derd-mendi nāle vü şeydā idüp Ḡurbet elde ḥasret-i hicrān-ile ifnā idüp °Aqlımı fikri alup hem °āleme rüsvā idüp Ey perî meskenüm itdüñ °ākıbet-i vīraneler/ākıbet demḥāneler ¹²³²	Murabba	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Der-Maḳām-ı Segāh
4b	Yūnus	Benem ol °aşḳ bahresi ¹²³³ cānum ¹²³⁴ deñizler ḥayrān baña ¹²³⁵ Deryā benüm ḳatremdür °arş oldı seyrān ¹²³⁶ baña	<i>Yūnus</i> bu ḥalk içinde eksüklügüñ Ḥaḳ bilir ¹²³⁷ Dīvāne olmuş ¹²³⁸ çağırur dervişlik bühtān baña ¹²³⁹	İlahi	14'li hece ölçüsü	İlahî
4b	Eşrefoğlu Rümî	Bu göñlüm şehrini seyrān iderken Didi göñlüm ¹²⁴⁰ baña seyrān içinde	Aç gözüni <i>Eşrefoğlu</i> ¹²⁴¹ Ḥaḳḳ'ı zıkr eyle ¹²⁴²	İlahi	11'li hece ölçüsü	İlahî-i °Uşşāḳ

¹²²⁷ Vezin aksamaktadır.

¹²²⁸ Bu kelime “lā ve illā” şeklinde okununca vezin düzelmektedir.

¹²²⁹ Bu kısım okunamamıştır.

¹²³⁰ Vezin aksamaktadır.

¹²³¹ Bu kelime “cāhili-i” şeklinde yazılmış olup tarafımızdan düzeltilmiştir.

¹²³² Bu durum ilahi olarak okunurken değişiklik arz ettiğini düşündürmektedir.

¹²³³ Bu kelimenin aslı “bahrî” olup halk ağzındaki şekli ile buraya kaydedilmiştir.

¹²³⁴ Bu kelime *Yūnus Emre Divanı*'ndaki metinde olmayıp icrā sırasında eklendiği düşünülmektedir.

¹²³⁵ Vezin aksamaktadır.

¹²³⁶ °arş oldı seyrān: zerreler °ummān YED.

¹²³⁷ *Yūnus* bu ḥalk içinde eksüklügüñ Ḥaḳ bilir: Yūnus Emrem bu yolda eksüklüğün bildürür YED.

¹²³⁸ Dīvāne olmuş: Mest oluban YED.

¹²³⁹ Vezin aksamaktadır.

¹²⁴⁰ Göñlüm: sırrım ERD.

¹²⁴¹ Aç gözüni *Eşrefoğlu*: Eşrefoğlu Rümî ERD.

¹²⁴² Vezin aksamaktadır.

			<i>Fezkurūnī</i> ¹²⁴³ didi Qur'an içinde			
5a	Şemsī	Ey ki yokdan kā'inātı ¹²⁴⁴ var iden Perverdigār °Arşa kā'im ¹²⁴⁵ gökleri var iden ¹²⁴⁶ Perverdigār ¹²⁴⁷	İbrāhīm İsmāil'ini koydu kurbān itmeğe ^{1248,1249} Şemsī'ye vaşlını ihsān eyleyen Perverdigār	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	İlāhī
5a	Hakkī	Her nefesde bir tecellī ey Hūdā ister göñül Kendi bu ğurbet iç[in]de āşinā ister göñül	Hakkī'yā mahrem bulunmaz rāz-ı °aşka bu zamān Halk-ı °ālemdede anuñçün ihtifā ister göñül	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	İlāhī-i Mahūr
5a-5b	Niyāzī-i Mısrī	Doğdı ol şadr-ı risālet başdı °arş üzre kadem Şaldı ol nūr-ı nübüvvet pertev-i fevka'l- ümem	Yā Resūla'llāh şefā°at kıl Niyāzī bendeñe ¹²⁵⁰ Şol zamān kim baş açık yalın ayak kan ağlaram ¹²⁵¹	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	İlāhī
5b	Yūnus	°Alemler nūra ğarķ oldu Muhammed doğdı[ğ]ı gice Mü'min münāfik farķ oldu Muhammed doğdı[ğ]ı gice	Yūnus eydür hey kardaşlar Akıdalum ¹²⁵² kanlı yaşlar Secde kıldı ¹²⁵³ tağlar taşlar Muhammed doğdı[ğ]ı gice	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī-i Evic
6a	Eşrefoğlu Rūmī	Cemī°-i enbiyālardan Muhammed cümleñüñ şāhı Yüzi nūrından almışlar felekler şems ile māhı Mevlām yā mevlā el mevlā Allāh yā °alīm mecālī enbiyālaruñ imāmı ¹²⁵⁴	Bu <i>Eşrefoğlu Rūmī</i> 'nün ğünāhı çok durur ğāyet Şefā°at kıl yā Muhammed yüzüñ şems ü kamer māhı ¹²⁵⁵ Mevlām yā mevlā el mevlā Allāh yā °alīm mecālī enbiyālaruñ imāmı	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	İlāhī der Maķām-ı Tāhir
6a-6b	Sezāyī	Hāzret-i Hakk'ıñ habībi sevgili bir dānesi Sevdüğüçün ¹²⁵⁶ oldu °ālem hüsñünüñ divānesi	Kenz-i ¹²⁵⁷ °aşkıñ mahzeni oldu ¹²⁵⁸ Sezāyī ğālibā Hiç °imāret istemez bu göñlümün vīrānesi	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	İlāhī-i °Aşīrān

¹²⁴³ Bakara Suresi 152. ayetten iktibastır. “فَانكُرُونِي أَنكُرَكُمْ وَأشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ” (Artık siz beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, bana nankörlük etmeyin!) URL-5 (2023).

¹²⁴⁴ Bu cihānı: kā'inātı HTD.

¹²⁴⁵ °Arşa kā'im: Yeri şābit HTD.

¹²⁴⁶ Var iden: devvār iden HTD.

¹²⁴⁷ Vezin aksamaktadır.

¹²⁴⁸ Bu beyit divanda bulunmamaktadır.

¹²⁴⁹ Bu beyit divanda bulunmamaktadır.

¹²⁵⁰ bendeñe: mücrime ND.

¹²⁵¹ ağlaram: ağlayam ND.

¹²⁵² Akıdalum: Aķar gözden AYD.

¹²⁵³ kıldı: itdi AYD.

¹²⁵⁴ Vezin aksamaktadır.

¹²⁵⁵ Vezin aksamaktadır.

¹²⁵⁶ Sevdüğüçün: Olduğıyçün SD.

¹²⁵⁷ Kenz-i: Genc-i SD.

¹²⁵⁸ oldu: olmuş SD.

6b-7a	Şemsî	Vâsıl olmaz kişi Hakk'a cümleden dür olmadan Kenz açılmaz şol gönülden ¹²⁵⁹ tâ kim pür-nür olmadan ¹²⁶⁰ Allâh yâ hû Allâh Allâh yâ hû Allâh tebâreka'llâh ¹²⁶¹	Bir °aceb sevdâya düşmiş dürüşür ¹²⁶² Şemsî müdâm Hakk'a makbûl olmak ister kişi Mansûr ¹²⁶³ olmadan Allâh yâ hû Allâh Allâh yâ hû Allâh tebâreka'llâh	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	İlâhî-i Mâhûr
7a	Dervîş Yûnus	Yörük ¹²⁶⁴ degirmenler gibi dönerler Köl kola virmişler Hakk'a giderler Gönül Ka'be'sini tavâf iderler Muhammed'ün kösi çalınur bunda	Dervîş Yûnus eydür ne oldu ¹²⁶⁵ başa °Aşkîñ âteşi de tokunur cânâ °Aklımı başına devşir ¹²⁶⁶ dîvâne Muhammed'ün kösi çalınur bunda	İlahî	11'li hece ölçüsü	İlâhî-i Şerîf
7a-7b	Şeyh Cemâlî	Tâ ezelden sen benümle °ahd ü peymân eyledüñ Gösterüp ¹²⁶⁷ ol hûb cemâlün yâ ne pinhân eyledüñ	[Şeyh Cemâlî] ağlamakdan gözlerine kan dolar ¹²⁶⁸ Yiri gögi °arş u kürsi dosta seyrân eyledüñ	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	İlâhî-i Şabâ
7b	Yûnus	Allâh Allâh ¹²⁶⁹ uludur Emrün tutar kuludur Mü'minlerün yoludur Amân Allâh Allâh meded Allâh Kerîm Allâh Raḥîm Allâh diyelüm hû ¹²⁷⁰	Yûnus seyr ider ¹²⁷¹ gezer Ölüm tedbîrler[i] bozar ¹²⁷² Görmek istersen dîzâr ¹²⁷³ Amân Allâh Allâh meded Allâh Kerîm Allâh Raḥîm Allâh diyelüm hû	İlahî	7'li hece ölçüsü	İlâhî-i İshâhân
8a	Dervîş Yûnus	Her kaçan anarsam seni Karârum kalmaz Allâh'ım Senden ğayrı ¹²⁷⁴ gözüm yaşın Kimseler silmez Allâh'ım	Dervîş Yûnus seni özler ¹²⁷⁵ Luṭfunla ¹²⁷⁶ cemâlün göster Cemâlün gören °aşıklar Ebedî ölmez Allâh'ım	İlahî	8'li hece ölçüsü	İlâhî Maḳâm-ı Evic

¹²⁵⁹ gönülden: gönülde ŞSD.

¹²⁶⁰ Vezin aksamaktadır.

¹²⁶¹ İcra esnasında söylenen nakarattır. Metnin aslında yoktur.

¹²⁶² °aceb sevdâya düşmiş dürüşür: devâsız derde düşdi bu dil-i ŞSD.

¹²⁶³ kişi Mansûr: halka menfûr ŞSD.

¹²⁶⁴ Yörük: Coşkun AYD.

¹²⁶⁵ ne oldu: gör n'oldı AYD.

¹²⁶⁶ devşir: getir AYD.

¹²⁶⁷ Gösterüp: Gizleyüp CUD.

¹²⁶⁸ kan dolar; yaş çakar CUD.

¹²⁶⁹ Allâh: adı AYD.

¹²⁷⁰ İcrâ esnasında söylenen bir nakarattır. Aslî metinde "Allah Allah Kerîm Allah/ Raḥîm Allah diyelüm" şeklindedir.

¹²⁷¹ seyr ider: ağlayup AYD.

¹²⁷² Vezin aksamaktadır.

¹²⁷³ dîzâr: dîdâr AYD.

¹²⁷⁴ ğayrı: ayruk AYD.

¹²⁷⁵ özler: ister AYD.

¹²⁷⁶ Luṭfunla: Luṭf eyle AYD.

8a	Haṭāyī	Şehirlerde eser bād-ı tecellī Uyan hey gözler[üm] vakt-i şehirde Şehirde açılır ihsân gülleri ¹²⁷⁷ Uyan hey gözlerüm vakt-i şehirde	Yuyanlar çeşm-i nergisden bu h'ābı Şehir[er]de görirler mäh-tābı İşit bî-çäre hakikatden <i>Haṭāyī</i> ¹²⁷⁸ [Uyan hey gözlerüm vakt-i şehirde]	İlahi	11'li hece ölçüsü	İlāhī-i Sabā
8b	Ḳul Aḥmed	Seyrān itdüm şol sinleri Cümle cānlar ölmüş yatır Çürümüş nāzik tenleri Toprağa qarışmış yatır	<i>Ḳul Aḥmed</i> aqıdır qanlar Tākatsiz qalmış yatanlar Ḥaḳḳ' a teslim olan cānlar Murādına irmiş yatır	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī-i Ḥüseyn
8b-9a	°Aşık Yūnus	°Aşkın ile °aşıklar yansun yā Resūla'llāh İçüp °aşkın şarābın kansun yā Resūla'llāh Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed °arşı seyrān eyledi ¹²⁷⁹	°Aşık Yūnus' uñ cānı °ilm ü ¹²⁸⁰ şefā°at kāmı °Alemlerün sultānı sensin yā Resūla'llāh Demidür dem bu demdür dem bu dem bu dem oldur kim Muḥammed °arşı seyrān eyledi	İlahi	14'lü hece ölçüsü	İlāhī
9a	Nūrī	°Aşkınla cihān-beste luṭf eyle °ināyet kıl Derdiñle bu dil haste luṭf eyle °ināyet kıl ¹²⁸¹	Bî-çäreleri yād it vīrāneyi ābād it <i>Nūrī</i> ḳulum şād it luṭf eyle °ināyet kıl	Gazel	-. -. / . -. -. / -. -. / . -. -. .	İlāhī-i Rast
9a-9b	Dervīş Yūnus	Sensin bize bizden yaḳın Görünmezsin hicāb nedür Çün °aybın yok gökçek özin ¹²⁸² Yüzindeki ¹²⁸³ niḳāb nedür	<i>Dervīş Yūnus</i> bu göz görmez ¹²⁸⁴ Görene şor ¹²⁸⁵ haber virmez Bu menzile °akıl irmez Bu ḳurduḡuñ sarāy ¹²⁸⁶ nedür	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī-i Şerīf
9b	Yūnus	Arayı arayı bulsam izini İzinüñ tozuna [sürsem] yüzümi Ḥaḳ naşīb eylese görsem yüzüñi Yā Muḥammed cānum ārzūlar seni	<i>Yūnus</i> medḥ eylesün seni dillerde Dillerde dillerde hem gönüllerde Aḡlaya aḡlaya ḡurbet illerde Yā Muḥammed cānum ārzūlar seni	İlahi	11'li hece ölçüsü	İlāhī
10a	-	Şem°-i rüyuna cismümi pervāne düşürdüm ¹²⁸⁷ Evrāk-ı dilüm[i] āteş-i sūzāna düşürdüm Bir katre iken kendümi °ummāna düşürdüm Semā° şafā cāna şifā ¹²⁸⁸ rūha ḡidādur	°Aşk ile gelün ṭālib-i cüyende olalım Zevḳ ile şafālar sürelim zinde olalım Ḥazret-i Mevlānā° ya daḡı bende olalım ¹²⁸⁹ Semā° şafā cāna şifā rūha ḡidādur	Murabba	-. -. / . -. -. / . -. -. / . -. -. .	İlāhī

¹²⁷⁷ Metinde “gülleri ihsân” şeklinde geçmektedir. Kafiye birliği sağlanması açısından tarafımızca düzeltilmiştir.

¹²⁷⁸ Vezin aksamaktadır.

¹²⁷⁹ Tekrar eden bu ifade aslı metinde olmayıp ilahinin icrası sırasında söylendiği düşünülmektedir.

¹²⁸⁰ °ilm ü: °alem YED.

¹²⁸¹ Bu şiir *Abdulahad Nūrī Divanı*'nda 7 beyit olarak kayıtlıdır (Çelik, 1999: 121-122).

¹²⁸² °aybın yok gökçek özin: °aybı yok görklü yüzün YED.

¹²⁸³ Yüzindeki: Yüzün üzerindeki YED.

¹²⁸⁴ *Dervīş Yūnus* bu göz görmez: *Yūnus* bu göz anı görmez YED.

¹²⁸⁵ Görene şor: Görenler hod YED.

¹²⁸⁶ Bu ḳurduḡuñ sarāy: Bu ḳoduḡuñ serāb YED.

¹²⁸⁷ Vezin aksamaktadır.

¹²⁸⁸ Metinde “şafā” şeklindedir.

¹²⁸⁹ Vezin aksamaktadır.

10a-10b	Eşrefoğlu Rûmî	Gine urdu şol sîneme dürlü dürlü yâreler ¹²⁹⁰⁻¹²⁹¹ Hiç tabîbler kılmaz aña ne [de]vâlar ¹²⁹² çâreler	<i>Eşrefoğlu Rûmî</i> 'ye sorar iseñ Hağ kandedür ¹²⁹³ Diye yir gök 'arş u kürsî toptolu hep areler	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	İlâhî-i Şerîf
10b	°Aşık Yünus	Bir ğarîbim şol dünyâda Gülme gülme ağla göñül Derdüñ çokdur dañı senüñ Gülme gülme ağla göñül ¹²⁹⁴	<i>°Aşık Yünus</i> söyler sözüñ Hemân türâb bilir özüñ Eger yazın eger güzin Gülme gülme ağla göñül	İlahî	8'li hece ölçüsü	İlâhî-i Şerîf
11a	Hâcî Bayrâm-ı Velî	Benüm maşşüdüm °âlemler(e) degildür lâkin illâ Hû ¹²⁹⁵ Benüm bu derdüme dermân degildür lâkin illâ Hû	<i>Hüdâyî</i> idrâk eylersen eger fânî cihânî sen ¹²⁹⁶ Bu benüm sırrıma ¹²⁹⁷ kimse irişmez lâkin illâ Hû	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Hüdâyî Hazretleri Not: Bu şiir Hâcî- Bayrâm-ı Velî'ye aittir.
11a	Hüdâyî	Cümle °âlem âşinâ ben âdede bîġaneyem Her işim aġyâr ile gör kim °aceb dîvaneyem ¹²⁹⁸	Mey-fürüş oldum şalâdur ehl-i °aşka bir zamân Bendedür ħamr-ı ezel gelsün gelen meyhâneyem	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Hüdâyî Hazretleri
11a-11b	Sezâyî	Ey °âşık-ı dildâde gel nüş idelüm bâde Bir bâde gerek ammâ içile o ¹²⁹⁹ me°vâde	İşit bu <i>Sezâyî</i> 'den ne gördi Fenâyîden Dost vechini gösterdi mir'ât-ı mücellâda(n)	İlahî	-. - / . - - - / - - - / . - - -	Sezâyî Hazretleri
11b	Hâşimî	Şâfiyem şüfi ezelden Hağk'a mir'ât olmuşam İbtidâsız gevherem hem bî-nihâye olmuşam	Bu dil-i vîrânemi ma°mür idelden <i>Hâşimî</i> Hem Kelim'em hem aña Tûr-ı münâcât olmuşam	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Hâşimî Hazretleri
12a	Yahyâ	Âb-ı tevġid ile dilden mâsivâ nakşını yu Mâ hüve'l-mağşüd olan Hûdur iki °âlemde Hû	Şüret ü ta°bire sığmaz ma°ni-i °aşk-ı ħavâş Söyleme bu râzî ey <i>Yahyâ</i> °avâma rû-be-rû	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Yahyâ Efendi Hazretleri
12a	Yünus	Bilmem nideyüm °aşkıñ elinden Kañde gideyüm °aşkıñ elinden	<i>Yünus</i> 'un sözi göynümüş ¹³⁰⁰ özi Kañ ağlar gözi °aşkıñ elinden	İlahî	10'lu hece ölçüsü	İlâhî-i Şerîf
12b	Enderunlu Fâzıl	Raġm ider yok baña hiç nâlelerümden ġayrı Hiçbir ağlar bulamam çeşm-i terimden ġayrı	Ne arar var ne sorar ħâl-i dil-i nâ-şâdî	Müseddes	.. - - / . - - - / . - - - / . - -	Taġmis-i Fâzıl-ı Merġum

¹²⁹⁰ Gine urdu şol sîneme dürlü dürlü yâreler: Yüreġime dost derdi vurdu türlü yâreler ERD.

¹²⁹¹ Vezin aksamaktadır.

¹²⁹² Hiç tabîbler kılmaz aña ne [de]vâlar: Kim tabîbler onabilmez ne devâ ne ERD.

¹²⁹³ Hağ kandedür: dost kandedür diye ERD.

¹²⁹⁴ Bu şiir internet kaynaklarında fazlasıyla bulunmakla birlikte Yünus Emre ve Âşık Yünus ile alakalı kaynaklarda yer almamaktadır.

¹²⁹⁵ Vezin aksamaktadır.

¹²⁹⁶ *Hüdâyî* idrâk eylersen eger fânî cihânî sen: A *Bayrâmî* eger idrâk edersen sen bu âlemde HBD.

¹²⁹⁷ Bu benüm sırrıma: Bu sırrın sırrına HBD.

¹²⁹⁸ Bu şiir *Hüdâyî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Yılmaz, 2015).

¹²⁹⁹ içile o: ki içile SD.

¹³⁰⁰ göynümüş: doğrudur AYD.

		Hem-demüm yok dağı āh u ¹³⁰¹ şererümden ğayrı Beni yoklar bulunur mı kederümden ğayrı Bir yanar yok benüm için cigerümden ğayrı Bir acır mı bulunur yârelerümden ğayrı	Herkesün şimdi vefâsızlık olur ¹³⁰² murâdı Kimseye <i>Fâzıl</i> işitdiremedüm feryadı Kaldı dünyâda hemân merhâmetün bir adı [Bir yanar yok benüm için cigerümden ğayrı] Bir acır mı bulunur yârelerümden ğayrı			
13a	Rühî	Halka kîn eyleme var ise belâgat sende Seni zemm ¹³⁰³ eyleyeni lutf ile kıl şermende	Sâkin-i künc-i tevekkül olağör ey <i>Rühî</i> Nefs için eâkil ¹³⁰⁴ olan câhile olmaz bende	Gazel	.. - - / - - - / - - - / - - -	Rühî Hazretleri
13a	Bosnevî	Evvelinde tam tam olur Döne soğra ğam ğam olur Kitâbsız ... ¹³⁰⁵ neyledi başa Tamtam[a] bu i'lâm olur	Ey <i>Bosnevî</i> sır fâş itme Hakk'ı fikir it telâş itme Özüñ esirge fâş itme Bağ çok güzel eyyâm olur	İlahi	8'li hece ölçüsü	-
13b	Sezâyî	Şâh-ı istiğnâ-yı mülk oldum ricâ bilmem nedür İlticâ-yı Hakk'dan özge mültecâ bilmem nedür	Her ne eylerse devâ cânân ben-i dil-ğasteye Ben <i>Sezâyî</i> 'yem anuñçün nâ-sezâ bilmem nedür	Gazel	.. - - / - - - / - - - / - - -	İlahî
13b	Himmet	Hamdüli'llâh bir mağâm-ı eâlîde kıldum karar Açılup mir'ât-ı kalbüm oldu çok eâşk eâşikâr	<i>Himmet</i> 'e himmet irişsün evliyâdan yâ İllâh Bâğ-ı eâşkıñ bülbülü olup kılayum āh u zâr	Gazel	.. - - / - - - / - - - / - - -	Segâh
13b	Nasühî	Meclis-i eîrfâna gel ey eâşık-ı güftâr-ı Hû Merd olup meydâna gel ey şâdik-ı esrâr-ı Hû	Ey <i>Nasühî</i> eândelib-i bâğ-ı vahdet dir yirüm Kâşif-i esrâr-ı hikmet mürşidâ envâr-ı Hû	Gazel	.. - - / - - - / - - - / - - -	Hüseynî
14a	eÂşık Yünus	Vakit geldi hâzır olun Ecel vardur gelür bir gün	eÂşık <i>Yünus</i> bunı söyler eÂşkıñ deryâsını ¹³⁰⁶ boylar Ol yüce köşkler sarâyılar Vîrân olup kalur bir gün	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlahî
14a	-	Sâlik-i râh-ı haqîkat cânıdır Ümmî Sinân Bezm-i eâşkıñ hâşılı cânâmdur Ümmî Sinân	eAkıbet münkir olanlar büs-ı dâmen itdiler Zümre-i mürşidlerün sultânidur Ümmî Sinân	Gazel	.. - - / - - - / - - - / - - -	Kürdî
14a	Niyâzî-i Mısırî	Dertliyem dermâna geldüm derd olan inçiler ¹³⁰⁷ Yanmışam eâşkıñ odına oda yanan inçiler	Ey <i>Niyâzî</i> ne yatursun aç gözini uyğudan	Gazel	.. - - / - - - / - - - / - - -	Rehâvî

¹³⁰¹ āh u: āh-ı EFD.

¹³⁰² olur: olup EFD.

¹³⁰³ zemm: kadh BRD.

¹³⁰⁴ eâkil: eârif BRD.

¹³⁰⁵ Bu kısım okunamamıştır.

¹³⁰⁶ eÂşkıñ deryâsını: Talmış eâşk deryâsın AYD.

¹³⁰⁷ Vezin aksamaktadır.

			Şol kıyâmet günlerinde çok günâhkâr ¹³⁰⁸ injiler				
14b	Naqşî	Küy-ı aşkıñ baña bir küh-i tecellî görünür Kalbûme eyd-ı visâlûñle tesellî görünür	<i>Naqşî</i> yâ âlem-i bâkîde <i>ulu 'l-ebşâra</i> ¹³⁰⁹ Herkesüñ hâl[i] maqâmıyla muhallî görünür	Gazel	...-/.-.-/.-.-/.-.-	İlâhî	
14b	Sezâyî	Senüñ aşkıñla ¹³¹⁰ ey cânâ cihân oldı bana zindân Gezersem gülsitân içre görünür gözime külhân	<i>Sezâyî</i> nâr-ı aşkıñla ¹³¹¹ yanup yaqılmadır kârum Ciger biryân göñül süzân gözümnden kan akar her ân	Gazel	...-/.-.-/.-.-/.-.-	İlâhî	
15a	Nürî	Tarîkat kurb-ı Rahmân'dur bu meydân özge meydândur Haqîkat sırr-ı Sühbân'dur bu meydân özge meydândur	Bu yolda <i>Nürî</i> serden geç bu erkân içre sırlar aç Bu meydân içre kanlar saç bu meydân özge meydândur	Gazel	...-/.-.-/.-.-/.-.-	İlâhî	
15a	Sezâyî	Ey şehîd-i Kerbelâ'ya ağlayan Ağla mâtemdür Muharrem'dür bugün Âteş-i hasretle ciger ¹³¹² dağlayan Ağla mâtemdür Muharrem'dür bugün	Ey <i>Sezâyî</i> bilmiş ol şâh-ı Hüseyñ Cümleye sevmekdür anı farz-ı ayn Şeksiz ehlu'llâha oldı nür-ı ayn Ağla mâtemdür Muharrem'dür bugün	Murabba	...-/.-.-/.-.-	Sezâyî Hazretleri	
15b	Yûnus	Be hey kardaş Haqq'ı bulam mı dîrsin Haqq'a yarar amel işlemeyince ¹³¹³ Bu sırrıñ özin duyam mı ¹³¹⁴ dîrsin Mürşid-i kâmil[ün] söylemeyince	°Aşkıñ gâlib oldı yüregim harlar °Aşkı olan °arı nâmüsü neyler Be hey <i>Yûnus</i> saña söyleme dirler Yâ ben öleyim ¹³¹⁵ mi söylemeyince	İlahî	11'li hece ölçüsü	İlâhî	
15b	Cemâl-i Halvetî	Şuffe-i şadrında dâ'im aşkıñ efkâr-ı Hû Zâkirüñ zikri huva'llâh şâkirüñ eşkâr-ı Hû	Ravza-i Hûda maqâm it ey <i>Cemâl-i Halvetî</i> Tâ vüçüduñ mülkine keşf ola bu esrâr-ı Hû	Gazel	...-/.-.-/.-.-/.-.-	İlâhî	
16a	Dervîş Fu'âdî	°Ömer °Ömer Fu'âdî	Şâh Hüseyñ'ün firkatine ağlayan gelsün beri Âh u vâh idüp dem-â-dem işleyen gelsün beri	Hem Muhammed meclisinde çâr-yâr ile gelüp Hâl-ile <i>Dervîş °Ömer</i> irşâd olan gelsün beri	Gazel	...-/.-.-/.-.-/.-.-	Ġazel
16a	Yûnus	Yâ Rab ¹³¹⁶ bu benüm cânüm âzâd ola mı yâ Rab Yoħsa yedi tamuda yana kala mı yâ Rab	<i>Yûnus</i> kabre vardıkda Münker Nekir geldükde Su'âlini itdükde ¹³¹⁷ dilim döne mi yâ Rab	Gazel	.../.-.-/.-.-/.-.-/	Ġazel	

¹³⁰⁸ çok günahkâr: cüml'âlemyân ND.

¹³⁰⁹ Haşr Suresi 2. ayetten kısmi iktibastır. “ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَالِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَلْتِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَدَفَ ”
Ehl-i kitap'tan inkâr edenleri ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O'dur. Siz onların çıkacaklarına ihtimal vermemişsiniz. Onlar da kalelerinin kendilerini Allah'a karşı koruyacağını sanmışlardı. Ama Allah'ın azabı hiç beklemedikleri bir yerden geliverdi; Allah yüreklerine korku düşürdü; öyle ki evlerini hem kendi elleriyle hem de müminlerin elleriyle yıkıyorlardı. O halde ibret alın, ey akıl sahipleri!) URL-9 (2023).

¹³¹⁰ aşkıñla: derdüñle SD.

¹³¹¹ aşkıñla: hasretle SD.

¹³¹² ciger: sine SD.

¹³¹³ işlemeyince: eylemeyince AYD.

¹³¹⁴ özin duyam mı: evvelin bilem mi AYD.

¹³¹⁵ öleyim: ölem AYD.

¹³¹⁶ Yâ Rab: °Aceb YED.

¹³¹⁷ Su'âlini itdükde: Bana su'âl şordukda YED.

16b	Derviş ‘Osmân	Ziyâlar virdi nûriyla dil ü cāna şeh̄er zikri Şafâlar bahş idüp vaşl itdi Sübhân’a şeh̄er zikri	Bi-ḥamdî’llâh ‘anâşır bend ü bağından ḥalâş idüp ¹³¹⁸ Müyesser kıldı vuşlat <i>Derviş ‘Osmân’a</i> şeh̄er zikri	Gazel / / /	İlâhî
16b	Hacı Bayrâm-ı Velî	Noldu bu göñlüm noldu bu göñlüm Derd ü ğamuñla töldü bu göñlüm Yandı bu göñlüm yandı bu göñlüm Yanmada dermân buldı bu göñlüm	<i>Bayrâm</i> ’ım [im]di <i>Bayrâm</i> ’ım [im]di Bayrâm idersin yâr ile ¹³¹⁹ Ḥamd u ḡenâda Ḥamd u ḡenâda Dost ile bayrâm itdi bu göñlüm	İlahî	10’lu hece ölçüsü	İlâhî-i Nevâ
17a	Sırrî	Nâm u ‘ârûñ terk idüp meydâna gel Cân u başından geçüp merdâna gel	Sırr-ı vahdetden ḥaberdâr oluban Na‘re-i tevḥîd ile bir d[â]ra gel	Gazel	... / ... / ...	Ġazel
17a	Şemsî Tebrîzî			Gazel		Ġazel Tebrîzî Not: Manzume Farsçadır.
17b	Yûnus	Eyyüb’em [dil] mübtelâyam derde dermân isterem ‘Âşıkam dil-ḥasteyem cânıma ¹³²⁰ cānân isterem	<i>Yûnus Emre</i> ’m bilmedi hiç kimseler ḥâlüm benim Ḥâlümü ‘arz itmeğe bir merd-i ‘irfân isterem	Gazel	... / ... / ... / ...	Ġazel
17b-18a	Kul Hasan	Eşrefoğlu al ḥaberi Bâġe bizde gül bizdedür Biz o Mevlâ’nuñ kulu yuz Yetmiş iki dil bizdedür	<i>Ḳuldur Hasan</i> Dede ḳuldur Ma‘nâyı söyleyen dildür Elif Ḥaḳḳ’a doġrı yoldur Cîm arar[şan] dâl bizdedür	İlahî	8’li hece ölçüsü	Ġazel Eşrefoğlu Not: Bu şiir Eşrefoğlu Rûmî’ye deġil Kul Hasan isimli bir Bektaşî şaire aittir.
18a	Eşrefoğlu Rûmî	Bu göñlüm ‘âlemünj ¹³²¹ seyrân iderken Didi sırrım baña seyrân içinde	Aç gözini <i>Eşref</i> ¹³²² Ḥaḳḳ’ı zikr eyle <i>Fezkurûnî</i> ¹³²³ didi Ḥaḳ Ḳur’an içinde	İlahî	11’li hece ölçüsü	-
18a	Yûnus	İlhâm ile dün gice seyr itdüm Muḥammed’i Âyîne-i ḳalbümde seyr itdüm Muḥammed’i	<i>Yûnus</i> murâda irdi zevḳ ile şafâ sürdi ‘Âşık ma‘şûḳun[ı] buldı seyr itdüm Muḥammed’i	İlahî	14’lü hece ölçüsü	İlâhî
18b	Yûnus	Ben bu ‘aşğa düşeli Ḥaḳḳ-ile ¹³²⁴ bilişeli Eli yeşil ‘aşâlî bize dervîşler geldi	Yedilerle kırklarla aḳ saḳallı pîrlerle Yüzi balkır nûrlarla bize dervîşler geldi	İlahî	14’lü hece ölçüsü	İlâhî
18b	Ümmî Sinân	Gelmişem vahdet ilinden ‘aşḳ ile cihâna ben ¹³²⁵ İçmişem cām-ı ezelden olmuşam mestâne ben	Ey <i>Sinânî</i> ‘aşḳ maḳâmı pes rızâ-yı [Ḥaḳ] durur Pâdişâhunj ḥidmetinde durmuşam dîvâne ben	Gazel	... / ... / ... / ...	İlâhî
18b	Sezâyî	Sarây-ı <i>lî ma‘allâh</i> ¹³²⁶ göñüldür ¹³²⁷ Tecellî-ḥâne va’llâhî göñüldür	Ra‘iyyet gibidür a‘zâ <i>Sezâyî</i> Vücüd iḳlîminünj şâhî göñüldür	Gazel / / ...	İlâhî

¹³¹⁸ ‘anâşır bend ü bağından ḥalâş idüp: ḥalâş idüp ‘anâşır bend ü bağından KDS̄.

¹³¹⁹ Vezin aksamaktadır.

¹³²⁰ cānıma: cāna YED.

¹³²¹ ‘âlemünj: şeh̄rini ERD.

¹³²² Aç gözünü *Eşref: Eşrefoğlu Rûmî* ERD.

¹³²³ Bakara Suresi 152. ayetten kısmi iktibasır. “فَاذْكُرُونِي أَنْذُرَكُمْ وَأَنْذَرُوكُمُ لِي وَلَا تَكْفُرُونِ” (Artık siz beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, bana nankörlük etmeyin!)

URL-10 (2023).

¹³²⁴ Ḥaḳḳ-ile: Allâh’la AYD.

¹³²⁵ Vezin aksamaktadır.

¹³²⁶ “*Lî ma ‘allâhî vaktün*”, “Benim Allah ile öyle anlarım olur ki” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 469).

¹³²⁷ Vezin aksamaktadır.

19a	-	Gazâ için yarağ eyler Hâbü'İllâh'[ın] sancağı Görenlerün 'aklı gider görmeyenler hayrân kalur Gör ne sâkin sâkin gelür Hâbü'İllâh'ın sancağı ¹³²⁸	Bir kanadı mağribdedür bir kanadı maşrukdadur Başı 'arşuğ altındadur Hâbü'İllâh'ın sancağı	İlahi	16'lı hece ölçüsü	İlâhî
19a	Eşrefoğlu Rûmî	Râziyam derdine yâriğ bir şikâyet itmezem Kendi hâlüm söylemem gayri hikâyet itmezem ¹³²⁹	<i>Eşrefoğlu Rûmî</i> bu 'aşka vireli varını Bî-murâd olmuş yürür ol vaşl ne hicrân diler	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . - -	İlâhî Not: Şiirin birinci beyti farklı bir metne aittir. Mürettip iki şiir metnini karıştırmıştır.
19b	Fâzıl	Vire mi derd-i şanem derdüm vire mi Vahtidür yüregimün dem-be-dem artar veremi ¹³³⁰	<i>Fâzî</i> sen mâhi severseñ yüzüñi dergâha tut Böyle mahzûn kıya mı çokdur Allâh'ın keremi ¹³³¹	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . - -	İlâhî Fâzıl
19b	Haşâyî	İbtidâdan yol sorarsañ şüfîm ¹³³² yol Muhammed 'Alî'niñdür hû ¹³³³ Dört kitâbdan sır sorarsañ şüfîm sır Muhammed 'Alî'niñdür ¹³³⁴	<i>Haşâyî</i> haste olmuş inçiler şüfîm cümle 'âlem diğler Nür olmuş 'âleme doğar şüfîm nür Muhammed Hayder'niñdür	Nefes	16'lı hece ölçüsü	Haşâyî Hazretlerininür
20a	Seyyid Seyfullâh	Bi-ğamdi'İllâh din ¹³³⁵ İslâm'a delîlüm Muştafa geldi Emîrüm rehberüm şâhum 'Alîyyü'l-Murtażâ geldi	Sözün <i>Seyfi</i> ilâhîdür cevâbı nuḡk-ı şâhîdür Haḡîḡat bezm-i mâhîdür bu yola bî-rîyâ geldi	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Ġazel
20b	Seyyid Seyfullâh	Zâhid(â) bize ta'ın eyleme Haḡḡ'(u)ğ ismin okur dilimüz Şaḡm efsâne söyleme Hażret'e çıkâr yolumuz	<i>Seyyid</i> saña olan himmet âdem iseñ câna minnet Elîf Allâh mim Muhammed kisvemizedür dâlimuz	Gazel	16'lı hece ölçüsü	İlâhî
20b	Hâfîz	Râz-ı 'aşka mahrem olmak bir göñül ister göñül Kendüyi kendüde bulmak bir göñül ister göñül	<i>Hâfîz 'â</i> düşdi diyâr-ı ġurbete âh el-firâḡ Cem' ü farḡa vâşıl olmak bir göñül ister göñül	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . - -	Ġazel
21a	'Osman	Gerekmez 'âlemün naḡşı göñül ḡurb-ı vişâl ister Arada olmasun taş[ı] göñül ḡurb-ı vişâl ister	Gel <i>'Osman</i> kıl taleb anı kim olur cümleñün câmı Bu varlıḡdan idüp fânî göñül ḡurb-ı vişâl ister	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Ġazel

¹³²⁸ Bu beyit üç mısra halindedir.

¹³²⁹ Şiirin birinci beyti farklı bir metne aittir. Mürettip iki şiir metnini karıştırmıştır.

¹³³⁰ Vezin aksamaktadır.

¹³³¹ Vezin aksamaktadır.

¹³³² Bu icrâ esnasında söylenen bir kelimedir.

¹³³³ Bu icrâ esnasında söylenen bir kelimedir.

¹³³⁴ Vezin aksamaktadır.

¹³³⁵ din: ki SND.

21a	Nürî	Ey dil bize vir bir haber ʿaşk illerine kim gider Hasret ile yandı ciger Hâk yollarına ¹³³⁶ kim gider	Bākîye ¹³³⁷ ol ilin yolu <i>Nürî</i> ye cāndan sevgili Bağlandı ʿaşkıñ mahmili ʿaşk illerine kim gider	Gazel	--- / --- / --- / ---	Gazel
21a	Hüdāyî	Kıldan saña lāyık nola ʿAşık seni kânde bula Meger senden ihsān ola ¹³³⁸ Ya Rabbenā yā Rabbenā	Ƙoma <i>Hüdāyî</i> yi ğarîb Vaşl-ile ¹³³⁹ aña eyle naşîb ¹³⁴⁰ <i>Yessir merāmî</i> ¹³⁴¹ yā Mücîb Ya Rabbenā yā Rabbenā	İlahi	--- / ---	-
21b	ʿAşık Yūnus	Şurîde vü şeydā kılan Yārin ¹³⁴² cemālîdür beni ʿAlemlere rüsvā kılan Dostuñ vişālîdür beni ¹³⁴³	Dîdārına meftūn iden Dü-çeşmūmi Ceyhūn iden <i>Şabrî</i> ğibi Mecnūn iden Dostuñ vişālîdür beni	İlahi	--- / ---	İlāhî Not: Bu şiir bazı farklılıklarla Bursalı Aşık Yūnus'un şiirleri arasında bulunmaktadır.
21b	ʿİşretî	Şanma ʿaşk ehlini mevt ile güzār eylediler Hicre şabr idemeyüp terk-i diyār eylediler	Arkası üzre yatup ehl-i kubūr itdi hużūr Ĝam u miñnet beni ey <i>ʿİşretî</i> pîr eylediler	Gazel	... / ... / ... / ...	Ĝazel ʿİşretî
22a	Neşʿet	Bezm-i vuşlatda ʿaceb hicr (ile) keş-i yār oldum ¹³⁴⁴ Nüş-ı dārū-yı şifā-bağş ile bîmār oldum Düşüp ol şāh-ı gülün dāmenine hār oldum Ĝonca-veş ¹³⁴⁵ jāle ğibi neyleyeyim bār oldum Şabrı ğüç çāresi [ğüç] derde ğirîftār oldum	Ĝālibā mā'il o şeh nāle vü eğğānımuza Yoħsa bilmem ʿacabā kaçdı mı var cānımuza Teşnedür ğamze-i ğun-h'ārî hemān kânımuza Nice ʿārif ¹³⁴⁶ dimeyem ğazret-i sultānımuza <i>Neşʿet</i> ʿā cān u cihāndan hele bîzār oldum	Muhammes	... / ... / ... / ...	Ĝazel Neşʿet
22b	Şemsî	Ĝöster cemālün şemʿini yansın oda pervāneler Devlet degül mi ʿāşıkā şemʿine ¹³⁴⁷ karşı yanalar	Cevr ü cefādan uşanup <i>Şemsî</i> seni terk eylemez Şanma seni seven kişi ħāşā senden ¹³⁴⁸ uşanalar ¹³⁴⁹	Gazel	--- / --- / --- / ---	İlāhî
22b- 23a	Şākir	Devrāne gel devr idelüm Devre ğirmiş merdāne[ler] ¹³⁵⁰ Sevrāne gel sevr idelüm	<i>Şākir</i> ğöñül yıkma redîf Şabr u sağa bakma redîf Meyħāneden çıkma redîf	İlahi	--- / ---	Samakovda Medfün Kāsımpaşalı Tarîk-i Ħalvetiyeden Şeyħ Şākir

¹³³⁶ Hâk yollarına: ʿaşk illerine AND.

¹³³⁷ Bākîye: Bi'llāhi AND..

¹³³⁸ Vezin aksamaktadır.

¹³³⁹ Vaşl-ile: Vaşlın HD.

¹³⁴⁰ Vezin aksamaktadır.

¹³⁴¹ "İsteklerimi kolaylaştır." anlamına gelen Arapça ifadedir.

¹³⁴² Yārin: ʿAşkıñ AYD.

¹³⁴³ Tüm şiir boyunca tekrar eden "Dostuñ vişālîdür beni" mısra'ı eserde "Hakk'un cemālîdür beni" şeklindedir.

¹³⁴⁴ Vezin aksamaktadır.

¹³⁴⁵ Ĝonca-veş: Ĝoncama HND.

¹³⁴⁶ ʿārif: zālîm HND.

¹³⁴⁷ şemʿine: maʿşūka ŞSD.

¹³⁴⁸ Şanma seni seven kişi ħāşā senden: Sen sanma kim seni seven senden şehā ŞSD.

¹³⁴⁹ Vezin aksamaktadır.

¹³⁵⁰ Vezin aksamaktadır.

		Seyre çıkmış cānāneler ¹³⁵¹	Devr eylesün peymāneler			Efendi Rahmetullāhī °Aleyh Hāzretleriniñdür
23a	Yūnus	Bu °ömrümüz ğaflet ile gelür geçer neyleyelim Dünyā kervān-sarāy imiş konar göçer neyleyelim	<i>Yūnus</i> eydür ey yārimüz temām oldı pāremüz ¹³⁵² Kıyāmetde defterimiz ol dost açar neyleyeyim	İlahi	16'lı hece ölçüsü	İlāhī Yūnus
23b	Muhyiddīn °Arābī	Dilerüm dert ile senden Tecellī eyle yā Allāh Geçerüm şevk ile cāndan Tecellī eyle yā Allāh	°Aşık-ı bī-çāre kemter Eyā mahbūb seni ister Cemālūñ <i>Muhyī</i> 'ye göster Tecellī eyle yā Allāh	İlahi /	İlāhī Muhyiddīn °Arābī
23b	Seyyid Nizāmoğlu	Mevlām vir °aşkıñı baña hayrānuñ olayım senūñ Bülbül gibi şubh u mesā ¹³⁵³ nālānuñ olayım senūñ	<i>Seyyid Nizāmo</i> [ğ/lu] hoca ayırma kendünden yüce Eger gündüz eger gece mihmānuñ olayım senūñ	Gazel / / /	İlāhī
24a	Seyfullāh	Bu °aşk bir bañr-i °ummāndur buna hadd ü kenār olmaz Delilüm sırr-ı Kur'an'dur onu bilende °ār olmaz	<i>Seyfullāh</i> sözünde mestdür şeyhinden almışdur destür ¹³⁵⁴⁻¹³⁵⁵ Dīvāne-rā-ķalem-nistdür ne kim derse ¹³⁵⁶ kınar olmaz ¹³⁵⁷	İlahi / / /	İlāhī
24b	Sezāyī	°Arşu'llāh'dan bir cān vardı ¹³⁵⁸ Uçtu şehr-i Mısr'a düşdi Ġavsıyyet tahtına geçdi Gülşenūñ ¹³⁵⁹ sultān hū benim pīrim hū yā hū	Kullarınūñ en ednāsı Odur cihānuñ a°lāsı ¹³⁶⁰ <i>Sezāyī</i> 'nūñ temennāsı Gülşenūñ sultān hū benim şeyhim hū yā hū	İlahi	8'li hece ölçüsü	İlāhī
24b	Şemsī Tebrīzī	Bihamdī'llāh dirüm Allāh Alır °aqlumı fikru'llāh Dilümde zātuñ esmāsı Bana üns oldı zıkrū'llāh Haķ subhāna'llāh Haķ subhāna'llāh Haķ lā ilāhe illa'llāh	<i>Şemsī Tebrīz</i> bunı bilür Eħad ķalmaz fenā bulur Yanup cümle °ālem mahv olur ¹³⁶¹ Hemān bākī ķalur Allāh Haķ subhāna'llāh Haķ subhāna'llāh Haķ lā ilāhe illa'llāh	İlahi /	İlāhī

¹³⁵¹ Vezin aksamaktadır.

¹³⁵² Vezin aksamaktadır.

¹³⁵³ şubh u mesā: cemālüne SND.

¹³⁵⁴ almışdur destür: aldığı dersdir SSD.

¹³⁵⁵ Vezin aksamaktadır.

¹³⁵⁶ ne kim derse: ne söylerse SSD.

¹³⁵⁷ Vezin aksamaktadır.

¹³⁵⁸ vardı: uçdı SD.

¹³⁵⁹ Gülşenūñ: Gülşenī SD.

¹³⁶⁰ Odur cihānuñ a°lāsı: Cihānuñ oldı dārāsı SD.

¹³⁶¹ Vezin aksamaktadır.

25a	Nesimî	°Aşk elinden ¹³⁶² yandı cânım ¹³⁶³ yâ °Alî senden meded Ben ğarîb-i bî-nevâyım ¹³⁶⁴ yâ °Alî senden meded	Ey <i>Nesimî</i> dil-şikeste ¹³⁶⁵ Hâk'dan istersen necât ¹³⁶⁶ Cür'a-i tevḥîd-i meydân ¹³⁶⁷ yâ °Alî senden meded	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	-
25b	Şevkî	Tecellî-i cemâl ile likâdur Ḥazret-i Mıṣrî Fenâ ender fenâ[dur] hem beḳâdur Ḥazret-i Mıṣrî	Ḥatâşın °avfını senden diler <i>Şevkî</i> niyâz eyler Esîr-i nefse bendem çün recâdur Ḥazret-i Mıṣrî	Gazel	-. - - - / -. - - - / -. - - - / -. - - -	İlâhî Şevkî
26a	°Akîf Efendi	Gül gibi gâh açılıp gâhi şolan Sa°dîleriz Yine bu dâm-ı hevâdan kırtulan Sa°dîleriz Gevher-i feyz ü maḥabbetle tolan Sa°dîleriz Zâhidâ biz <i>kenzi lâ-yefnâ</i> ¹³⁶⁸ bulan Sa°dîleriz Ṭaḥt-gâhî mülk-i °aşka şâh olan Sa°dîleriz	° <i>Ākifâ</i> devlet bize Şâh-ı Velâyet'den gelür Feyz-i rifât mürşîd-i erbâb-ı şevketden gelür Büy-ı vuşlat ol gül-i bâğ-ı ḥaḳîkatden gelür Bu nuṭuk hep ḥazret-i pîre maḥabbetden gelür Ṭaḥt-gâh-ı mülk-i °aşka şâh olan Sa°dîleriz	Muhammes	-. - - / -. - - - / -. - - - / -. - - -	Ḳasîde °Akîf Efendi
26b	Niyâzî-i Mıṣrî	Ey gönül gel ğayrıdan geç °aşka eyle iktidâ Zümre-i ehl-i ḥaḳîkat anı kılmış müktedâ	Ey <i>Niyâzî</i> mürşîd istersen bu yolda °aşka uy Enbiyâ vü evliyâyâ °aşk olupdur rehnümâ	Gazel	-. - - / -. - - - / -. - - - / -. - - -	Not: Başlık kısmı fotoğrafta tam olarak çıkmadığı için okunamamaktadır.
26b	Niyâzî-i Mıṣrî	İki kaşuñ arasında çekdi ḥaṭt-ı istivâ °Alleme'l-esmâyî ta°lîm itdi ol ḥaṭdan Ḥudâ	Ḳande bulur Ḥaḳḳ'ı inkâr eyleyen bu <i>Mıṣrî</i> 'yi Zâhir olmuşken yüzünde nür-ı zât-ı ḳibriyâ	Gazel	-. - - / -. - - - / -. - - - / -. - - -	Diger Def'a Ḡazelliyât Niyâzî Ḥazretleri
27a	Niyâzî-i Mıṣrî	Ey tarîkat erleri ey ḥaḳîkat pîrleri Bir haber virûñ baña ol bî-nişân kandedür	<i>Niyâzî</i> 'ye cân olan sırrında sultân olan Dîn ü hem îmân olan ol bî-mekân kandedür	İlahi	14'lü hece ölçüsü	Niyâzî Ḥazretleri'nün
27a	Niyâzî-i Mıṣrî	Ey gönül gel ağlama zârî zârî inleme Pîrden aldum ḥaberi ol bî-nişân sendedür	Ten taḥtudur bu cânuñ cân taḥtudur cânânüñ Ey <i>Niyâzî</i> şüphesiz ol bî-mekân sendedür	İlahi	14'lü hece ölçüsü	Ḡazel Niyâzî
27b	Niyâzî-i Mıṣrî	Zâhidâ şüret gözetme içerti gel cânâ baḳ Vechi üzre gör ne yazmış defter-i Raḥmân'a baḳ	°Âlem anuñ ḥüsnünüñ şerḥinde olmuş bir kitâb Metnin istersen <i>Niyâzî</i> şüret-i insâna baḳ	Gazel	-. - - / -. - - - / -. - - - / -. - - -	Ḡazel Niyâzî
27b	Niyâzî-i Mıṣrî	Dime kim ¹³⁶⁹ Ḥaḳḳ'ı sende mevcûd ola yâ bende Ne sendedür ne bende şıḡmaz ol bir mekânda	<i>Niyâzî</i> gözün aç baḳ her şey olup durur Ḥaḳ Şanma anı kim ola nihânda vü °ayânda	İlahi	14'lü hece ölçüsü	Niyâzî
28a	Niyâzî-i Mıṣrî	Dermân arardum derdüme derdüm baña dermân imiş Bürhân arardum aşluma aşlum baña bürhân imiş	İşit <i>Niyâzî</i> 'nün sözüñ bir nesne örtmez Ḥaḳ yüzün Ḥaḳ'dan °ayân bir nesne yok gözözlere pinhân imiş	Gazel	-. - - / -. - - - / -. - - - / -. - - -	Niyâzî Ḥazretleri
28b	Niyâzî-i Mıṣrî	Şırf içürdi bize vaḥdet câmını cânânımız Anuñ için bir nefes ayılmadı mestânımız	°Aşınâluḳ artduñınca ey <i>Niyâzî</i> dost ile Artdı bezm-i vaḥdet içre gün-be-gün seyrânımız	Gazel	-. - - / -. - - - / -. - - - / -. - - -	Ḡazel Niyâzî
28b	Niyâzî-i Mıṣrî	Şerî'atün sözlere ḥaḳîkatsüz bilinmez Ḥaḳîkatün sözlere tarîkatsüz bulunmaz	Bu şüretün libâsın vir ğayrıya <i>Niyâzî</i> O baḥre talar isen şâyed girür gelinmez	Nutuk	14'lü hece ölçüsü	Ḡazel Niyâzî

¹³⁶² elinden: ile NSD.

¹³⁶³ cânım: vücüdüm NSD.

¹³⁶⁴ ğarîb-i bî-nevâyım: fakîr-i derd mendim NSD.

¹³⁶⁵ dil-şikeste: sen şikeste NSD.

¹³⁶⁶ necât: murâd NSD.

¹³⁶⁷ Cür'a-i tevḥîd-i meydân: Cür'a-i tevḥîdi NSD.

¹³⁶⁸ "(Kanaat), tükenmez bir hazinedir." anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013).

¹³⁶⁹ kim: ki ND.

29a	Naqşî	Dilâ ol münkir-i bed-hû ne bilsün yâr u ağıyârı Ki bulmaz kendi zâtında haqîkat şüret ol yâri	Muhaşşal <i>Naqşî</i> 'yâ pendim tutarsan ger bu arada Getürme yanına lutf it sen ol münkir-i bed-kârı	Gazel	..---/.---/.---/.. --	Hâzret-i Naqşî'nün Buyurdığı Divânundan Çıkarılmış Bu Da Zikr Olunur
29b	Niyâzî-i Mısrî	Tende cânım cânda cânânumdur Allâh Hû diyen Dilde sırhum sırda Sübhânumdur Allâh Hû diyen	Her kişiye kendüden aqreb olan dost zâtıdır Ey <i>Niyâzî</i> dilde mihmânumdur Allâh Hû diyen	Gazel	-. - / - . - / - . - / - . -	İlâhî
29b	Niyâzî-i Mısrî	Kaşşâb elinde koyunum yâ o beni yâ ben onı Cellât ögünde boyunum yâ o beni yâ ben onı	Meydâna çık gel ey kâba avrat gibi giyme kabâ Ben <i>Mısrî</i> 'yem giydüm abâ ya sen beni yâ ben seni	Gazel	-. - / - . - / - . - / - . -	-
30a	Niyâzî-i Mısrî	Bahr içinde katreyüm bahr oldu hayrân baña Ferş içinde zerreyüm arş oldu seyrân baña	<i>Niyâzî</i> 'nün dilünden Yûnus durur söyleyen Herkes çün cân gerek Yûnus durur cân baña	İlahi	14'lü hece ölçüsü	-
30a	Niyâzî-i Mısrî	Dervîş olan aşık [gerek] yolunda hem şâdık gerek Bağrı anuñ yanık gerek cân gözleri açık gerek	Dervîşlerüñ en alağı buğday içinde burçağı Bu <i>Mısrî</i> gibi balcığı her bir ayak başmak gerek	Gazel	-. - / - . - / - . - / - . -	-
30b	Niyâzî-i Mısrî	Sâlik[ün] mürşidine hizmeti şâhâne gerek İşigine koya başın diye şâhâ ne gerek	Ey <i>Niyâzî</i> bu yola kim ¹³⁷⁰ gire kurbân ide cân Ey d-ı ekberdür aña vuşlat-ı cânâne gerek	Gazel	.. - - / - . - - / - . - - / - . - -	-
31a	Qudsî	Zâr-ı Mecnûn olmayan Leylâ'yı bilmez kandedür Birlige yol bulmayan ifnâyı bilmez kandedür	Gel ölümün ihtiyâr it ölümde ön <i>Kudsî</i> 'yâ ¹³⁷¹ Bunda <i>mütü</i> olmayan mevtâyı bilmez kandedür	Gazel	-. - / - . - / - . - / - . -	Hâzret-i Pîr Şâzeli Efendimizün Tarîk-i Alîyyeden Evlâd-ı Arab Olup Qudsî Efendi Hâzretleri Der-i Aliyyede Yeşil Tulunba Yanında -Bulunan Dergâhında Post-Nişîn İken Buyurdığı Nuşukları Beyân Olunur
31a	Qudsî	Ey Hudâ'yâ aşk u şevkün lezzeti cânımdadır Fikr ü akl u niyyetüm hep vaşl-ı cânânumdadur	<i>Kudsî</i> -i vahdet güli aşkın diler ancak senün Nâ-ümîd-i gayrıdur ümmîdi Sübhân'ımdadır	Gazel	-. - / - . - / - . - / - . -	Diger Qudsî Efendimizün
31a	Qudsî	Ey göñül çün buld ¹³⁷² anı kenz-i a'zam sendedür Hem haqîkat üzre bildün sır-ı mübhem sendedür	Mâye-i nür-ı Muhammed zât-ı esrâr-ı Şamed <i>Kudsî</i> 'yâ oldu hüveydâ ism-i a'zam sendedür	Gazel	-. - / - . - / - . - / - . -	Diger Gâzel Qudsî Hâzretleri'nün
31b	Qudsî	Talib-i Haqq'am bugün şer' ile erkân bendedür Vâşıl-ı yârim bugün ¹³⁷³ sır ile ırfân bendedür	Quluyam <i>Kudsî</i> o şehler şâhinuñ âzâdesi Yârimin ben yâriyem va'llâhi Sübhân ¹³⁷⁴ bendedür	Gazel	-. - / - . - / - . - / - . -	Diger Qudsî Efendi Hâzretleri
31b	Nesimî	Yâ Rab ol yüzün çerâğı şem'-i hâverden midür	Adı mahv oldu <i>Nesimî</i> 'nün kalem çek harfine Ey bu defterden habersiz ol bu defterden midür	Gazel	-. - / - . - / - . - / - . -	Def'a Gâzel Nesimî Hâzretleri'niñdür

¹³⁷⁰ Ey *Niyâzî* bu yola kim: Bu yola kim ki *Niyâzî* ND.

¹³⁷¹ Vezin aksamaktadır.

¹³⁷² buldı: buldun KD.

¹³⁷³ yârim bugün: yâri menem KD.

¹³⁷⁴ Sübhân: sultân KD.

		Yâ Rab ol servûñ yañağı verd-i aħmerden midür				
32a	Nesimî	Ey cemâlûñ sırr-ı <i>sübhâne'llezi i esrâ</i> ¹³⁷⁵ imiş <i>Abduhü leylen</i> ıtapındur Mescid-i Akşâ imiş	Ey <i>Nesimî</i> çün bu gönülün vahdetün deryâsıdır Yedi deniz kubbesine mevc uran deryâ imiş	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Not: Başlık kısmı fotoğrafta yarım çıktığı için okunamamaktadır.
32a	Nesimî	Çünkü bildün mü'minün kalbinde beyt'ullâh var Niçün 'izzet itmedün ol eve ki Allâh var	Genc-i mahfîdür haķıkāt ey <i>Nesimî</i> söyleme Ġafil olma fâş eyleme yolda çok güm-râhı var ¹³⁷⁶	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Def'a Ġazel Nesimî Ġazretleri'niñdür
32b	Nesimî	Asumâna döndi atlaş giydi zibâlar gibi Yiryüzi şâhı bezendi 'aşka kemhâlar gibi	Ey <i>Nesimî</i> bir gönülde hubb-ı Haydâr olmasa Anda çanlar çalınur bî-şek kilisâlar gibi	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazel Nesimî Ġazretleri'niñdür
32b	Nesimî	Yüzün haıtında ey dilber açıldı cümle bâbu'llâh Oķur amı müderrisler kelam-ı <i>küntü kenzu'llâh</i>	Melâ'ik âdem ü hürî senün nuķuñla güyâdur <i>Nesimî</i> ħasbeten 'illâh naşihî zât-ı Rüh'ullâh	Gazel / / /	Def'a Ġazel Nesimî Ġazretleri'niñdür
33a	Nesimî	Ehl-i İmân işlerün şol demde inkâr itdiler Çün Nesimî'yi ¹³⁷⁷ Haleb şehrinde ber-dâr itdiler	Ey <i>Nesimî</i> vâsıl olduñ Ġalîk'uñ dergâhına ¹³⁷⁸ Cennetü'l-me'vâda yirün yine ¹³⁷⁹ gül-zâr itdiler	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Ġazel Nesimî Ġazretleri'niñdür
33a	Nesimî	Şüretün naķşını yazdı didi Rabbü'l-'âlemîn <i>Ġazihî cennâtu adnin fedhulühâ hâlidîn</i> ¹³⁸⁰	Ey <i>Nesimî</i> çün işitdün bu fenânuñ ¹³⁸¹ nazmını Nâmesin çâk eyleyüp odlara ¹³⁸² şaldı [defterin]	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Def'a Nesimî Ġazretleri'niñdür
33b	Nesimî	Her kişinün şorma aşluñ 'izzetinden bellidür Şoħbet-i 'irfân görenler hizmetinden bellidür	Ey <i>Nesimî</i> nuķunı nâdân eline virme kim Gevheri şarrâfa göster kıymetünden bellidür	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	-
33b	Nesimî	Uymazam zâhid sözine 'aşka uyaram kime ne ¹³⁸³	<i>Nesimî</i> 'ye şordular yâr ile hoşnüd musun ¹³⁸⁵ Hoş olam olmayam yâr ile yâr benümdür kime ne ¹³⁸⁶	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Def'a Nesimî Ġazretleri'niñdür

¹³⁷⁵ İsrâ Suresi 1. ayetten kısmi iktibastır. “سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ” (Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir.) URL-14 (2023).

¹³⁷⁶ Vezin aksamaktadır.

¹³⁷⁷ Nesimî'i: Hüseyinîni NSD.

¹³⁷⁸ Ġalîk'uñ dergâhına: Ġalîk-ı Rahmân'a sen NSD.

¹³⁷⁹ Cennetü'l-me'vâda yirün yine: Cennetü'l-me'vâ bulup yerini NSD.

¹³⁸⁰ Zümer Suresi 73. ayetten kısmi iktibastır. “وَسَبِّحْ لِلذِّينِ اتَّقُوا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّىٰ إِذَا جُلُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ” (Rablerine karşı gelmekten sakınanlar da gruplar halinde cennete sevkedilecek. Nihayet oraya vardıklarında cennetin kapıları açılmış olacak; bekçileri onlara, “Selâm size! Hoş geldiniz! Ebedî olarak kalmak üzere buyurun girin cennete!” diyecek.) URL-20 (2023).

¹³⁸¹ fenânuñ: Utârid NSD.

¹³⁸² eyleyüp odlara: etti ol dem oda NSD.

¹³⁸³ Vezin aksamaktadır.

¹³⁸⁵ Vezin aksamaktadır.

¹³⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

		Ağlaram bülbül mişâli semâ-yı zâram kime ne ¹³⁸⁴				
34a	Niyâzî	Zulmet-i hicründe bî-dâr olmuşam yâ Rab meded İntizâr-ı şubh-ı dîdâr olmuşam yâ Rab meded	Bu <i>Niyâzî</i> düşdi varlık câhına Yûsuf gibi Al elüm kırtar ki nâ-çâr olmuşam yâ Rab meded	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Niyâzî Hazretleri
34a	‘Ömer	Hâme-i kudretle yazdı nakş-bend-i kâf [u] nûn Hüsn-i hatt ile seni ser-defter-i <i>mâ-yenzurûn</i> ¹³⁸⁷	Bu ‘ <i>Ömer</i> ’ün çeşmini hûn-ı revân eyler iken Eyledi teslim-i rûhı <i>innâ ileyh-i râci‘ün</i> ^{1388,1389}	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	‘Aşık ‘Ömer’ün Gazel buyurduğu
34b-35a	-	Evlüyâdan ey gönül almak dilersen reng ü bü Yokluk ile meclise gel varlığından ol aru	Bulmadum yokluk gibi [hiç] hazrete bir toğrı yol Gel gönül kalma yabanda ol yol ile gitmelü	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	-
35a	Nakşî	Mağşûdî ¹³⁹⁰ ‘âşıkklarun Menzil-i cânân olur İsmi yâd eylesem Vâlih ü hayrân olur	<i>Nakşî</i> -i ‘âşık saña ‘Aşk haberini ¹³⁹¹ anı Menkabe-i evliyâ Reşk-i gülistân olur ¹³⁹²	İlahi	-. - - / - . -	Nakşî Hazretleri’niñdür
35b	Hatâyî	Bendeyem ben cân u dilden pâdişâhımdur ‘Alî Gözlerüm nûr-ı cihanda ¹³⁹³ bedr-i mâhumdur ‘Alî Yoluna çâk ¹³⁹⁴ olduğum rüy-ı siyâhımdur ‘Alî Kıblegâhımdur Muhammed secdegâhımdur ‘Alî	Ey <i>Hatâyî</i> gâfil olma çünkü ¹³⁹⁵ dünyâ fânîdür Her ne kim geldi vücûda ‘âlemün mihmânıdır Bu kelâmı vird idinmek ‘ârifün erkânıdır Kıblegâhımdur Muhammed secdegâhımdur ‘Alî	Murabba	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Gazel Hatâyî Hazretleri
36a	Nesimî	<i>Seğâhüm rabbühüm</i> ¹³⁹⁶ hamrı tudağın kevşerindendür Bu meyden içenün nakli hadîşün sükkerindendür ¹³⁹⁷	<i>Nesimî</i> mâsivâ’İllâh’dan kesildi dilberi buldı <i>Nesimî</i> neylesün nitsün ‘inâyet dilberindendür	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Gazel Nesimî Hazretleri

¹³⁸⁴ 16’lı hece ölçüsü ile yazılmıştır.

¹³⁸⁷ Yasin Suresi 49. ayetten kısmi iktibasır. “مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَجِئَمُونَ” (Onlar, besbelli ki, birbirleriyle uğraşırken kendilerini ansızın yakalayacak korkunç bir sesi bekliyorlar!) URL-24 (2023).

¹³⁸⁸ Bakara Suresi 156. ayetten kısmi iktibasır. “الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ” (Onlar, başlarına bir musibet geldiğinde, “Doğrusu biz Allah’a aidiz ve kuşkusuz O’na döneceğiz” derler.) URL-29 (2023).

¹³⁸⁹ Vezin aksamaktadır.

¹³⁹⁰ Mağşûdî: Mağşadı NKD.

¹³⁹¹ haberini: haberin vir NKD.

¹³⁹² Vezin aksamaktadır.

¹³⁹³ nûr-ı cihanda: nûru ziyası BŞN.

¹³⁹⁴ çâk: hâk BŞN.

¹³⁹⁵ çünkü: işbu BŞN.

¹³⁹⁶ İnsan Suresi 21. ayetten kısmi iktibasır. “عَالِيَهُمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَخُلُوا أَسْوَارَ مِنْ فِصَّةٍ وَسَقَّيَهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا” (Oradakilerin üzerlerinde yeşil renkli, ince ve kalın ipek elbiseler vardır; gümüş bileziklerle süslenmişlerdir, rableri onlara tertemiz bir içecek verir.) URL-30 (2023).

¹³⁹⁷ sükkerindendür: şekkerindendür NSD.

36a	Rızā'î	İftihâr-ı enbiyâsın şâh-ı merdânum °Alî Ehl-i °aşka reh-nümâsın şîr-i Yezdân'um °Alî Dergâhına şâ[h]-ı °âlem gelmişem bir hâk-rû Kıl meded cüd u şehâsın dîn ü îmânüm °Alî	Gayra kıl ilticâ'ı bu <i>Rızâ'î</i> derd-mend ¹³⁹⁸ Ey şehâ gelmiş kapuğa rüy-ı siyâh müstemend ¹³⁹⁹ Vuşlata efgân ider ol bülbül-i şeydâ-menend Derd-i meydâna şifâsın feyz-i Raḥmân'um °Alî	Murabba	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	-
36b	Nesimî	Dil nazar-gâh-ı Ḥudâ'dur yıkma gönlin kimsenüñ Ka°be [vü] Merve Şafâdur yıkma gönlin kimsenüñ ¹⁴⁰⁰	Ey <i>Nesîmî</i> bir gönül yap kim bilür kimde ne var Ḥakk ile dil aşinâdur yıkma gönlin kimsenüñ	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Gazel Nesîmî
36b	Nesimî	Mü'minüñ kalbinde rûhı cism ile cândur °Alî Ka°betu'llâh'dur cemâli vech-i Sübhân'dur °Alî ¹⁴⁰¹	Ey <i>Nesîmî</i> gel bu medḥi şubḥ u şâm yâd eylegil Kâşif-i sırr-ı velâyet şâh-ı merdândur °Alî	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	-
37a	Ecrî	°Alî'dür yâr-ı peygamber °Alî'dür bâ-i bismi'llâh °Alî'dür şüret-i Raḥmân °Alî'dür zât-ı feyzü'llâh	°Alî'den <i>Ecrî</i> yâ a°tâ neye ecrân °azîm aldum °Alî'dür zîkr-i ezkârum °Alî'dür lafz-ı illa'llâh	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Destür Yâ Şâh-ı Velâyet
37b	Nesimî	Yâ Resül-i faḥr-i °âlem seyyid ü zât-ı şîfât Baḥr-i zâtuñ gevherisün hem şîfâtüñ °ayn-ı zât	Yâ şeff'ü'l-müzni bin raḥm it <i>Nesîmî</i> 'ye bugün Ḥâşilum iki cihâñda sensün ey pâkîze-zât	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Medḥ-i Resül-i Kibriyâ-yı Nesimî
38a	Nesimî	Yâ yüzün mâhiyetdür ḥâlîme ¹⁴⁰² nür-ı necât ¹⁴⁰³ Lâm-elîf <i>lâ-raybe illâ vechehü</i> aña cihât	Elf Allâh'dur kim olmaz nuḡk-ı zâtundan cüdâ Uş kelâmı vaḥy-ı mutlaḡ uş Mesîḥi mu°cizât	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Na°t-ı Şerîf-i Nesimî
38b	Virânî	Biz Urum abdâlyuz sultânımızdur Murtażâ Terk ü tecridüz bugün Sübhân'ımızdur Murtażâ	Ey <i>Virânî</i> cümle ma°nâ noḡtadır zât-ı kaḏım Ol durur ¹⁴⁰⁴ şâm u seher seyrânımızdur Murtażâ	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	-
39a	°Askerî	Rehber-i râh-ı Ḥudâ'sın yâ °Aliyye'l-Murtażâ Mazhar-ı zât-ı ¹⁴⁰⁵ Ḥudâ' [sın] yâ °Aliyye'l- Murtażâ	° <i>Askerî</i> der nice şayd ide seni meges hemân Mürġ-ı lâhüta hümâsın ¹⁴⁰⁶ yâ °Aliyye'l-Murtażâ	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Destür
39a	Senâ'î	Bu vücüd iklîminüñ sultânı sensin yâ °Alî Hem dil-i virânımuñ miḥmânı sensin yâ °Alî ¹⁴⁰⁷	Eyleme ilgâ kapuñdan bu <i>Senâ'î</i> bendeñi Mevlevînüñ devrinüñ devrânı sensin yâ °Alî	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Ġazel
39b	Nesimî	Nür-ı çeşm-i evliyâsın yâ Hüseyin ibn-i °Alî Dürri-i tâc-ı atkıyâsın yâ Hüseyin ibn-i °Alî	Çün <i>Nesîmî</i> medḥ idüp cürmin ümid ider bugün Yarın anı kırtarasın yâ Hüseyin ibn-i °Alî	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Yâ Dost

¹³⁹⁸ Vezin aksamaktadır.

¹³⁹⁹ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁰⁰ İnternet sayfalarında sıkça karşılaşılan bu şiir basılı kaynaklarda bulunamamıştır.

¹⁴⁰¹ Bu şiir *Nesîmî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Ayan, 1990).

¹⁴⁰² ḥâlîme: °âleme NSD.

¹⁴⁰³ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁰⁴ Ol durur: öldürür BŞN.

¹⁴⁰⁵ zât-ı: sırr-ı AD.

¹⁴⁰⁶ lâhüta hümâsın: lâhütun hümâsısın AD.

¹⁴⁰⁷ Bu ilahi *Senâî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Öte, 2000).

40a	Nesimî	Ey saçuñ zıll-ı ilâhî vey ruhuñ <i>Allâhu nûr</i> Ravzanuñ sır boyuñdur <i>‘indehâ cennâtu hûr</i> ¹⁴⁰⁸	Rûh-ı kudsîdür ¹⁴⁰⁹ <i>Nesimî</i> ’nün sözi ey zinde-dil Ger Mesîhâ tek diriysen yatma kim çalındı sūr	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Dost
40b	Şirî	Baş açık yalın ayak <i>‘üryâna</i> gelmişlerdenüz Hak-pây abdâl olup vîrâne gelmişlerdenüz	Gerçi kim eksikliyüz nola o şâhuñ haqqıçün Bir gedâyuz kim bugün şâhâne gelmişlerdenüz	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Hacı Bektâş-ı Velî Not: Bu şiir <i>Bektaşî Şairleri ve Nefesleri</i> adlı kitapta Şirî isimli bir şair adına kayıtlıdır.
41a	Nesimî	Şüretinüñ şaḥasından gör ne yazmış ol kâdim Okudum ol ḥatı <i>bismi ‘llâhi ‘(r)-rahmâni ‘r-rahîm</i>	Sen <i>Nesimî</i> ’ye rahm kıl ey ruḥı ¹⁴¹⁰ bedr-i münîr ¹⁴¹¹ Ger ḥatâ kıldum ise <i>estağfiru ‘llâhi ‘l-‘azîm</i>	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	-
41b	Yünus	Adım adım ileri Beş ¹⁴¹² ‘âlemden içeri On sekiz biñ ‘âlemi Gördüm ¹⁴¹³ bir dağ içinde	Ben <i>Yünus</i> ’[um] gezerüm Taḥrı adın yazarum Mevlâ’ m sentüñ dîdâruñ Gördüm bir dağ içinde	İlahi	7’li hece ölçüsü	-
44a	İbrâhîm Hakkı Bursevî	Bu vüçüduñ mülki elden çıkmadan Devr ü eyyâm ol ḥişârı yıkmadan	Mecma [‘] ül-baḥreyn sensin aç gözün Câm-ı Cem’sin hiçe şayma kendüzün	Mesnevi	-. - - / - . - - / - . -	İbrâhîm
44b	İbrâhîm Hakkı Bursevî	Al <i>‘aşkıdan</i> ey dil [cân] ¹⁴¹⁴ ğamı <i>es-şabru miftâhü ‘l-ferec</i> Tâ bulasın ol merhemi <i>es-şabru miftâhü ‘l-ferec</i> ¹⁴¹⁵	<i>Ḥakkî</i> sükût it bir zamân ¹⁴¹⁶ <i>‘aşkıñ</i> ğamı kalsun nihân <i>Ḥak</i> ’dur bu sıruñ maḥremi <i>es-şabru miftâhü ‘l-ferec</i>	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	İbrâhîm Hakkı Hazretleri’niñ
45a	İbrâhîm Hakkı Bursevî	Cânân ilinden gelmişem fânî mekânı neylerem Ol mülke meylim şalmışam ben bu cihânı neylerem	<i>Ḥakkî</i> cemî’-i ḥalkdan müstağniyem bi’llâhi ben Ḥallâk-ı ‘âlem var iken ḥalk-ı zamânı neylerem	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	İbrâhîm Hakkı Hazretleri’niñdür
45b	İbrâhîm Hakkı Bursevî	<i>‘</i> Aceb kim gördi bir <i>‘aşık</i> ki vazgeçmiş bu sevdâdan <i>‘</i> Aceb kim gördi bir balık ki uşanmış bu deryâdan	Göñülde ¹⁴¹⁷ <i>Ḥakkı</i> bul ¹⁴¹⁸ her ân ki oldur ¹⁴¹⁹ manzar-ı Raḥmân Göñüldür ¹⁴²⁰ cennet-i <i>‘</i> irfân yücedür <i>‘</i> arş-ı a’lâdan	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	İbrâhîm Hakkı Hazretleri’niñ Buyurduğı
45b	İbrâhîm Hakkı Bursevî	<i>‘</i> Aşk ile ma [‘] mûr olur ḥâne-i vîrânımız Ḥüz n ile mesrûr olur ḥâlib-i cânânımız	<i>Ḥakkî</i> çü dîvânedür <i>‘</i> aşık-ı cânânedür <i>‘</i> Aşk ile meyḥânedür şevk ile ḥayranımız	İlahi	14’lü hece ölçüsü	Defa İbrâhîm Hakkı

¹⁴⁰⁸ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁰⁹ Rûh-ı kudsîdür: Rûh-ı kudsı oldı NSD.

¹⁴¹⁰ Sen *Nesimî*’ye rahm kıl ey ruḥı: Raḥm kıl sen *Nesimî*’ye ayâ NSD.

¹⁴¹¹ Vezin aksamaktadır.

¹⁴¹² Beş: Bu AYD.

¹⁴¹³ Gördüm: Geçdüm AYD.

¹⁴¹⁴ -: cân İHD.

¹⁴¹⁵ “Sabır, zaferin anahtarındır.” anlamına gelen hadistir (Yılmaz, 2013: 593).

¹⁴¹⁶ bir zamân: el-amân İHD.

¹⁴¹⁷ Göñülde: Göñülden İHD.

¹⁴¹⁸ bul: bil İHD.

¹⁴¹⁹ oldur: dildür İHD.

¹⁴²⁰ Göñüldür: Hem oldur İHD.

46a	Muhibbî	Fahr-i âlemdir Muhammed Muştafa kenzü'l-hikem Hâmil-i mühr-i nübüvvet şâhib-i tâcü'l-âlem Maṭla'-ı şems-i haḳîkat nûr-ı yâkût-ı kalem Rû-siyâhem kıl şefâ'at ey Nebiyy-i muhterem Men 'Alî-siret Ḥasan-şüret Hüseyinî-mezhebem Kaḡı cânıñ cür'asın nüş eylesem yek meşrebem	Gele bir gün 'aleme bu Mehdi-i Şâhib-zamân Zülfikâr-ı Hayder ile Hâricî bulmaz amân <i>Muhibbîyâ</i> âl-i 'abâdur 'aşîka dârü'l-amân ¹⁴²¹ Kıl şefâ'at dînüm imânnum efendim el-amân Men 'Alî-siret Ḥasan-şüret Hüseyinî-mezhebem Kaḡı cânıñ cür'asın nüş eylesem yek meşrebem	Müseddes	-. - - / - . - - / - . - - / - . - -	-
47a	Muhyiddîn Abdâl	Tevhîd-i haḳîkat imiş dervîşliḡın mu'ammâsı Yaḳîn ism ile zât imiş bu esmânun müsemması	Enfâs-ı dil-i murâdınun harâreti 'aşk odınun Bu dervîş <i>Muhyiddîn</i> 'ün tesellâsı tecellâsı	Nefes	16'lı hece ölçüsü	Destür Yâ Erenler Hû
47a	Muhyiddîn Abdâl	Seyyâre bulduk genc-i devlet sitâresi İnbisât yetmiş yedi hurûf bir elifde yüz on dört süresi	<i>Muhyiddîn</i> 'ün Haḳ'dan naşîbi Haḳḳ'ı söyler bilmez müdârâyı	Nefes	Vezni düzensizdir	Defa Muhyiddîn Ḥâzretleri'nün
47b	Muhyiddîn Abdâl	'Arîf iseñ hâlat oḡarma karadan 'âşîklar meydânı Girdi sende bakma kenârundan gül yüzünden iste yârini	<i>Muhyiddîn Abdâl</i> bilmez çün ¹⁴²² Çok medârdan	Nefes	Vezni düzensizdir	Defa Muhyiddîn Ḥâzretleri'nün
48a	Muhyiddîn Abdâl	... ¹⁴²³ şorarsañ hâlümü diyüvreyüm aḫvâlümü ... neden giderüm bil imdi ne yere vardı yolunu	Kâf u nundan keşf oldı haṭt-ı istivâ bâtıldan seçmişem kıl ü kâlimi ¹⁴²⁴ Ben <i>Muhyiddîn 'Abdâl</i> 'am şaḳata kitâb açdum edâ kıldum kâlemi	Nefes	21'li hece ölçüsü	Muhyiddîn Ḥâzretleri
48a	Muhyiddîn Abdâl	Ben vücûdum şehrinde ¹⁴²⁵ Yedi iḳlîm dört köşe buldum Dilberün zülf-i küfründe İmânı hoş pişe buldum	<i>Muhyiddîn 'Abdâl</i> gedâdan ¹⁴²⁶ Diñle bu sözi Ḥudâ'dan Mektûb geldi Muştafa'dan Oḳudum Haḳ inşa buldum	Nefes	8'li hece ölçüsü	Muhyiddîn Ḥâzretleri
48a-48b	Muhyiddîn Abdâl	Gelsün bizden cân isteyen İstedigi cân bulandı Merd olup meydân isteyen Merdâne meydân bulandı	Merhemi yârdur yârenün Ṭabîbi yârdur yârenün Bu <i>Muhyiddîn</i> ¹⁴²⁷ bî-çârenün Derdine dermân bulandı	Nefes	8'li hece ölçüsü	Defa Muhyiddîn Ḥâzretleri'nün
48b	Muhyiddîn Abdâl	İnsân insân derler idi İnsân nedir şimdi [bildüm] Cân diyü söylerler idi Bu cân nedir şimdi [bildüm]	<i>Muhyiddîn</i> Haḳ Kâdir Gör ne her şeyde hazır 'Ayân u nihân nedir şimdi bildüm ^{1428_1429}	Nefes	8'li hece ölçüsü	-

¹⁴²¹ Vezin aksamaktadır.

¹⁴²² Bu beyit eksiktir.

¹⁴²³ Bu kısım yırtık olduğu için okunamamıştır.

¹⁴²⁴ Vezin aksamaktadır.

¹⁴²⁵ Vezin aksamaktadır.

¹⁴²⁶ gedâdan: ser-gerdân MAD.

¹⁴²⁷ Bu *Muhyiddîn*: Muhyiddîn'üm MAD.

¹⁴²⁸ Bir dize eksiktir.

¹⁴²⁹ Vezin aksamaktadır.

49a	Muhyiddin Abdal	İnsanın vechinde buldum Besmelenün mâhiyyetin Ol yedi haṭ imiş bildüm Şalâtuñ kadr ü berâtin	<i>Muhyiddin</i> ' [em] ben neyledüm Bismi'llâh bâbin söyledüm Ma'rifetden fehmi eyledüm Şer'atun tarikatın	Nefes	8'li hece ölçüsü	-
49a	Muhyiddin Abdal	İsteyüp pınar başın bulmak gerek Şuyı pınar başından almak gerek	<i>Muhyiddin</i> [<i>Abdâl</i>] ¹⁴³⁰ yâriñ maḥabbeti Eksilmeyüp [göñüle] ¹⁴³¹ tolmak gerek	Nefes	11'li hece ölçüsü	-
49a	Muhyiddin Abdal	Dilber yüzün göricek gül utanur Diliñ söyleyincek bülbül utanur	<i>Muhyiddin</i> diler ki sultâna vara Varmağa bu eksiklü kıl utanur	Nefes	11'li hece ölçüsü	-
49b	Muhyiddin Abdal	Gele gel ey benüm cânüm pâresi Eyâ gözüm nûri gönüm çırâsı	<i>Muhyiddin</i> ' <i>Abdâl</i> ' a bir nazar eyle Nazardan ırağ ol[ma]sun arası Şoḥbeti yok dahı işler yâresi ¹⁴³²	Nefes	11'li hece ölçüsü	-
49b	Muhyiddin Abdal	Hızr' un şuyı benem [bilün] ^{1433,1434} Âb-ı ḥayât bendedür Keşşerden içen gelsün Kadr ü berât bendedür	<i>Muhyiddin</i> ' em anlayınca ^{1435,1436} Tuş oldum gizli gence [Hem] ¹⁴³⁷ yetmiş iki rence Özge necât bendedür	Nefes	7'li hece ölçüsü	-
50a	Muhyiddin Abdal	Dört muḥarreb ferişte Her biri[sı] bir işte Müvekkeldür âdeme Âdem nedür gör işte	Hâk saña senden yakîn Gâfil yürime şakın <i>Muhyiddin</i> ' e şorarsañ Kendi bile her işte	Nefes	7'li hece ölçüsü	-
50b	Hatâyî	Çevirdün burum benden didi bi'llâh neden küsdün Umar mıydum bunı senden didi bi'llâh neden küsdün ¹⁴³⁸	İrişdi göklere âhum benüm 'ömrüm benüm mâhum <i>Ḥatâyî</i> kuluña şâhum didi bi'llâh neden küsdün	Gazel	----/.---/.---/.---	Ḥatâyî
50b	Pir Sultân	Bu dünyânun evvelini şorarsañ Allâh bir Muḥammed 'Alî' dür 'Alî Sen bu yoluñ şâhibini ararsañ Pîrüm Hacı Bektâş Velî' dür velî	' <i>Abdâl Pir Sultân</i> ' am 'ummâna taldum Yanarum kendümi engine şaldum Hâk-pâylerine yüz süre geldüm ¹⁴³⁹ Evliyânun kemter kuldur kulu	Nefes	11'li hece ölçüsü	-
51a	Pir Sultân	Tâ <i>Kâlî belâdan</i> ¹⁴⁴⁰ seviştük sevdük Ezelden bizimle yâ[r]dır maḥabbet Pîrlere nazarında ikrâr görüştük	<i>Pir Sultân</i> ' um maḥâm özge maḥâmdur Kudret[in] mühri on iki imâmdur Güzel şâhun nazarında tamâmdur	Nefes	11'li hece ölçüsü	-

¹⁴³⁰ -: Abdâl MAD.

¹⁴³¹ -: göñüle

¹⁴³² Bu mısra kaynakta bulunmamaktadır.

¹⁴³³ -: bilün MAD.

¹⁴³⁴ Vezin aksamaktadır.

¹⁴³⁵ Anlayınca: eglence MAD.

¹⁴³⁶ Vezin aksamaktadır.

¹⁴³⁷ -: Hem MAD.

¹⁴³⁸ Bu şiir *Hatâyî Divanı* 'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).

¹⁴³⁹ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁴⁰ Araf Suresi 172. ayetten kısmi iktibasır. “وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ ۖ سَمِعْنَا ۖ أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ۗ” (Rabbin Âdemoğulları'ndan -onların sırtlarından- zürriyetlerini alıp bunları kendileri hakkındaki şu sözleşmeye şahit tutmuştu: Ben sizin rabbiniz değil miyim? “Elbette öyle! Tanıklık ederiz” dediler. Böyle yaptık ki kıyamet gününde, “Bizim bundan haberimiz yoktu” demeyesiniz.) URL-45 (2023).

		Mü'mine kadim ikrârdur mahabbet	Cemâl[ün] mişâli dîzârdur mahabbet			
51a-51b	Hatâyî	Elif anı bilmişem men <i>lâ fetâ illâ °Alî</i> Ye yalan söylememişem men <i>lâ fetâ illâ °Alî</i> ^{1441,1442}	Bu <i>Ḥatâyî</i> ger [ḥayât-ı] cāvîdân bulsa nola Gönlüme mihmân olupdur <i>lâ fetâ illâ °Alî</i>	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	-
51b	Hatâyî	(Men) özüm(i) zulmete şalmazam Allâh bir Muhammed °Alî (Ben) dîvânem nesne bilmezem Allâh bir Muhammed °Alî	<i>Şâh Ḥatâyî</i> 'm [bunlar] sırdur Sırrı sır iden sürürdür Ay da nürdür gün de nürdür Allâh bir Muhammed °Alî	Nefes	8'li hece ölçüsü	-
51b	Hatâyî	Cân benim cânâ[n] benim cân ile baş elümdedir Hikmetü'llâh işlerinüñ du°ası dilimdedür ¹⁴⁴³	Ey <i>Ḥatâyî</i> gel delîl ol yolu toğrı varalum Yalanuñ yüzi karadur Zülfiķâr boymındadır	Gazel	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	Hâzret-i Ḥatâyî'nüñ
52a	Seyyid Seyfullâh	Ol zamân kim °âleme kıldı nazar Perverdigâr Nür-ı Aḥmed'den °Alî nürü olupdur âşikâr Virdi Cebrâ'il idi ¹⁴⁴⁴ oldı cihâna yâdigâr <i>Lâ fetâ illâ °Alî lâ seyfe illâ Zülfiķâr</i>	Gören <i>Seyyid Seyfu'llâh</i> 'i ¹⁴⁴⁵ Hoş olmak ister vallâhi Her rûz u şeb zikru'llâhi <i>Lâ fetâ illâ °Alî lâ seyfe illâ Zülfiķâr</i>	Nefes	-. - - / - . - - / - . - - / - . -	-
52b	Pîr Sultân	Elîfdür toksan biñ kelâmuñ başı Var şükr Ḥaḳḳ'a eyle bâyi neylersin ¹⁴⁴⁶	<i>Pîr Sultân</i> 'um okuyuban yazarın Türâb oldum ayaklarda tozarın Er elinden içdüm ser-mest gezerin Er elinden içilmeyen meyi neylersin	Nutuk	11'li hece ölçüsü	Pîr Sultân'ıñ
52b	Pîr Sultân	Daḡı ins [ile] cins yaradılmadan Âdem ata dirler pîri gördiñ mi Niyyet idüp namâzına tûrmadan Üzerine inen nûri gördiñ mi	<i>Pîr Sultân</i> 'um okuyuban yazarsın Yüz biñ yıllık yoldu(la)r Ḥaḳḳ'ıñ dîzârisın ¹⁴⁴⁷ Tellâlî kığrışan şârı gördiñ mi ¹⁴⁴⁸	Devriye	11'li hece ölçüsü	-
53a	Hatâyî	Muḥammed bir gice evde oturdı Dört melek aña âyet getürdi Selmân cânibinden bir oğlan geldi Ne hoşça 'izzetlü selâm getürdi	<i>Şâh Ḥatâyî</i> Ḥaḳḳ'ı hâzır görenler Arayup kalbinde gevher bulanlar °İrfân şöḡbetine tâlib olanlar Anlar da özini Ḥaḳḳ'a yetürdi	Nefes	11'li hece ölçüsü	Ḥatâyî
53a	Hatâyî	Yakın bilgîl Ḥudâ'idür Ḥatâyî Muḥammed Muştafâ'idür Ḥatâyî Şâfî nesli cedd-i Ḥaydâr oğulu ¹⁴⁴⁹ Aliyyü'l-Murtaẓâ'idür Ḥatâyî ¹⁴⁵⁰	Muḥammed Taḳî'dür °Alî Nakî'dür Ḥasanü'l- °Askerî'dür ¹⁴⁵¹	Nefes	-. - - / - . - - / - . -	-

¹⁴⁴¹ *Ḥatâyî Divanı*'nda bu ilahinin *Erkân-nâme* 'de bulunduğu belirtilmektedir. Bk. Kaplan, 2007: 210-214., Macit, a.g.e. 2017: 134.

¹⁴⁴² Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁴³ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁴⁴ İdi: nidâ SND.

¹⁴⁴⁵ Bu kıtada vezin aksamaktadır.

¹⁴⁴⁶ Bu kıtada iki mısra eksiktir.

¹⁴⁴⁷ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁴⁸ Bir dize kesiktir.

¹⁴⁴⁹ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁵⁰ Bu şiir *Ḥatâyî Divanı*'nda bulunmamaktadır (Macit, 2017).

¹⁴⁵¹ Vezin aksamaktadır.

			Muhammed Mehdî-i şâhib-zamân öjinde gedâdur Hâtâyî ¹⁴⁵² Beni Şâh İsmâ'îl oğudırlar ¹⁴⁵³ Hâtâyî' yem Hâtâyî ¹⁴⁵⁴			
53b	Pîr Sultân	Yine âteşlere düşdüm firâkdan Şüret-i hâlimüz yâ neye kaldı Pârem pârem oldı tıtdı yürekden Mevlâ'm insâf vire yâ neye kıldı	<i>Pîr Sultân</i> 'um eydür Muhammed °Alî gelecek ¹⁴⁵⁵ Ol elden içdigüm tıldır ancağ Ol serhoş gülli anjla bî-meziyyet Hû	Nefes	11'li hece ölçüsü	Pîr Sultân'ıñ Not: Son kıt'anın bir mısra'ı eksiktir.
53b	Pîr Sultân	Adımız aşık yazıldı ezeli Kâlû-belâdan Mağabbet koşusu geldi şâhum Muhammed °Alî'den	Defterde yüz yuyulmazuz bahâyimden şayılmazuz Dedem eydür ayılmayuz dostuñ şunduğı dolıdan Hû	Nefes	16'lı hece ölçüsü	Pîr Sultân'ıñ
54a	Pîr Sultân	Gele zâhid gele ulaşma bize Hağk'ıñ yaratdığı kıl saña neyley Arıdursañ var sen özünj arıd Sendeki küfîr bendeki imân neyley	<i>Pîr Sultân</i> 'um eydür er hağsın er hağ Münkir kullarından ıraksın ırak Kurduñ işi nâ-merd(in) yapısın yemek Hağ içün adanan kurbâna neyley Hû	İlahi	11'li hece ölçüsü	Pîr Sultân'ıñ
54a	Pîr Sultân	On sekiz biñ °âlem yaradılmadan Ol var idi vara uğradum geldüm On sekiz biñ °âlem hem virilmeden Kandırdıki nûra uğradum geldüm	<i>Pîr Sultân</i> 'um (eydür) müderrisler kaçılar Kitâbların orta yire qodılar Sen bu °ilmi kânde bulduñ didiler Evvelâ Seyyid'e uğradum geldüm Hû	Devriye	11'li hece ölçüsü	Pîr Sultân'ıñ
54b	Pîr Sultân	Erenler yanında bu ne da°vâdur Benden saña emânet degme gönle Mü'minlerün kalbi Hağk'ıñ evidür Benden saña emânet degme gönle	Kul olan kullar tiz olur âzâd Eliñ irişdiğı yire dek uzad °Abdâl <i>Pîr Sultân</i> 'ıñ nefesin gözed Benden saña emânet degme gönle	Nutuk	11'li hece ölçüsü	Pîr Sultân Hazretleri'nün
55a	Muhyiddîn Abdâl	Diñleyün imdi didüm ¹⁴⁵⁶ Delîl ü burhândur °Alî Gel eşigine yüzü sürü ¹⁴⁵⁷ Kıble-i imândur °Alî	<i>Muhyiddîn</i> 'ün cism ü cânı Muhammed' dür °Alî kânı Toğar ¹⁴⁵⁸ seyr ider cihânı Ol genc-i nihândur °Alî	Nefes	8'li hece ölçüsü	Muhyiddîn Hazretleri'nün
55a	Muhyiddîn Abdâl	[Ey] ¹⁴⁵⁹ h'âce diyeyüm saña Dört kitâbdan ne bilürsin Şer'atden tarîkatden Ma'rifetden ne bilürsin	<i>Muhyiddîn şerhin beyânı</i> <i>Farq idesin ziyânı</i> ^{1460,1461} <i>Var mıdur °aşkuñ pâyânı</i> <i>Nihâyeten ne bilürsin</i>	Nutuk	8'li hece ölçüsü	Defa Muhyiddîn

¹⁴⁵² Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁵³ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁵⁴ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁵⁵ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁵⁶ Diñleyün imdi didüm: Diñlej imdi ne diyeyim MAD.

¹⁴⁵⁷ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁵⁸ Toğar: Toğrı MAD.

¹⁴⁵⁹ -: Ey MAD.

¹⁴⁶⁰ idesin: ider sūd u MAD.

¹⁴⁶¹ Vezin aksamaktadır.

55b	Muhyiddin Abdal	Şükür hâl oldı müşkilim ¹⁴⁶² Dört kapudan elim vardur Şer'atden tarikatden Ma'rifetden bilim vardur	<i>Muhyiddin</i> derviş yolınca Kuş öter dillü dilince Her 'aşık(uñ) kendü hâlince Benüm de menzi[lü]m vardur	Nutuk	8'li hece ölçüsü	Muhyiddin Hâzretleri'nün
55b	Muhyiddin Abdal	Elif Allâh[du, lâm 'Alî] ¹⁴⁶³ Mim Muhammed'dür ey h'âce Bunu böyle bilen [velî] ¹⁴⁶⁴ Gerçek ümmetdür ey h'âce	<i>Muhyiddin</i> söylemez yalan Gelsün beri öğüt alan Gönlünde bendeligi ¹⁴⁶⁵ bulan ¹⁴⁶⁶ Ma'lûbdan ... ¹⁴⁶⁷ ey h'âce	Nutuk	8'li hece ölçüsü	-
56a	Muhyiddin Abdal	Ol Muhammed Muşafâ <i>Men 'aref</i> dur ki kıblegâhum benüm ¹⁴⁶⁸ 'Alî gönlüm çerâğı Hasan Hülkî Rızâ <i>Men 'aref</i> dur ol pâdişâhum benüm ¹⁴⁶⁹	<i>Muhyiddin</i> 'em ben düvâzdeh imâma şundum elim Ol erenlere ma'lûmdur kamu günâhum benüm	Nefes	15'li hece ölçüsü	Muhyiddin
56a	Muhyiddin Abdal	Aceb dostdan bize nazar ola mı Dost ile aşillu pazar ola mı	<i>Muhyiddin</i> fariğ ol sözi uzatma Söyledikçe bu söz uzar ola mı Yoğsa câhil Hâk'dan bizâr ola mı	İlahi	11'li hece ölçüsü	Diger
56b	Muhyiddin Abdal	Tağrı birdür degıldür zinhar iki Peygamber Hâk'dur Hâk bilürsin Hâk'ı	Yüri fazl-ı Hâk'san <i>Muhyiddin Abdal</i> Ger bildün ise heft zâtı ¹⁴⁷⁰	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
56b	Muhyiddin Abdal	Kim ki yetmiş ikiden aldı haber Yetmiş iki hür[ıy] anlar öper	<i>Muhyiddin</i> ben bugün münkiri gördüm ¹⁴⁷¹ Şirin açmış hayır kapusın yapar ¹⁴⁷² Mü'minlere ta'n okın seper	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
57a	Muhyiddin Abdal	Ben dilberün yüzinde he[f]t ¹⁴⁷³ âyet buldum uş Şerbet-i dehân sözinde âb-ı hayât buldum uş	<i>Muhyiddin</i> Hâk başa söyle didi söyledüm Sözden açıldı bâb-ı keşf beyân olur	İlahi	Vezni düzensizdir	Muhyiddin Hâzretleri'nün
57a	Muhyiddin Abdal	Yüzün gördüm didüm elhamdü'lillâh Zuhür oldı yine zülf-i siyâhum	<i>Muhyiddin 'Abdal</i> 'um hükmine bende Ben anuñ kuluyam ol pâdişâhum	İlahi	11'li hece ölçüsü	Muhyiddin Hâzretleri'nün
57b	Muhyiddin Abdal	Yer ü gögi kapladum [tutdum] ¹⁴⁷⁴ düni Şabâh oldu ki toğdu 'aynum günü	Nazm ile söyledi <i>Muhyiddin 'Abdal</i> Bu resme zikr itdi devr-i zamâni	İlahi	11'li hece ölçüsü	Muhyiddin Hâzretleri'nün

¹⁴⁶² hâl oldı müşkilim: müşkilim hâl oldı MAD.

¹⁴⁶³ -: -dur, lâm 'Alî MAD.

¹⁴⁶⁴ -: velî MAD.

¹⁴⁶⁵ bendeligi: bendigi MAD.

¹⁴⁶⁶ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁶⁷ Bu kısım okunamamıştır.

¹⁴⁶⁸ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁶⁹ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁷⁰ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁷¹ ben bugün münkiri gördüm: münkiri gördüm güler MAD.

¹⁴⁷² hayır kapusın yapar: haber kapusın çapar MAD.

¹⁴⁷³ he[f]t: yedi MAD.

¹⁴⁷⁴ -: tutdum MAD.

57b	Muhyiddin Abdal	Katreden derya-yı ʿummānı buldum İrişdüm menzile pâyânı buldum	<i>Muhyiddin</i> bugün dîvân-ı ʿâlide Oğurum defter-i dîvânı buldum	İlahi	11'li hece ölçüsü	Muhyiddin Hâzretleri'nün
58a	Muhyiddin Abdal	Her cânun maşûdî cânân degül mi Cânâna kurbân olan ¹⁴⁷⁵ cân degül mi	<i>Muhyiddin</i> sen dermân[ı] şundan iste Çün derdün tabîbî Sübhân degül mi	İlahi	11'hece ölçüsü	-
58a	Muhyiddin Abdal	Çünkü bildün dünyâ bâkî degildür Bu meyden içmeyen sâkî degildür	Ey <i>Muhyiddin</i> ʿilm-i haberiden olan Küllî nâr her âfâkı degildür ¹⁴⁷⁶	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
58b	Muhyiddin Abdal	İhlâs ile yine başladum söze Şerh ideyim bir söz yürüdi öze	Her kulun kaydını yapıcı Hudâ [Böyle oldukça gam yeme laʿnet Yezîde] ¹⁴⁷⁷⁻¹⁴⁷⁸	İlahi	11'li hece ölçüsü	Muhyiddin Hâzretleri'nün
58b	Muhyiddin Abdal	ʿÂrif degildür ¹⁴⁷⁹ o cân kim İbtidâ sırrını bilmez Degil[dür] ehl-i ʿirfân ¹⁴⁸⁰ İntihâ sırrını bilmez	<i>Muhyiddin</i> ʿârif olmayan Men ʿaref yol[in] bulmayan Kendü ʿilmini bilmeyen Ol Hudâ sırrını bilmez	Nefes	8'li hece ölçüsü	Muhyiddin
59a	Muhyiddin Abdal	Degil(dür) ümmet-i [Muhammed] ¹⁴⁸¹ Muştâfâ sırrını bilmez Ne bilsün vahy-i Ahmed' [i] Murtażâ sırrını bilmez	ʿAskerî Mehdî sırr-ı şâh Ol ʿAliyyün veliyyu'llâh Olmayan seyfine âgâh Lâ fetâ sırrını bilmez	Nefes	8'li hece ölçüsü	Muhyiddin Hâzretleri
59b	Muhyiddin Abdal	Yetmiş üç dört yedi bildüm anı İstivâsı yigirmi sekiz bildüm anı	<i>Muhyiddin</i> senünle âşinâ olaldan ¹⁴⁸² Bilişe döndü yadı bildüm anı	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
59b	Muhyiddin Abdal	Özün[i] bilen bilün insan imiş Bilmeyenler yâ kulı yâ bân imiş	<i>Muhyiddin</i> gerçi özin kul eyledi Bildüm anı maʿnide sultân imiş	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
60a	Muhyiddin Abdal	Bildüm ki muʿcizâti nûr-ı tecelliyâtı Ene'l-Hâk Hâk'dan özge nesne yok [ğayrı] ^{1483,1484}	Bu sözde olsun temâm ʿâl-i ʿabânun medhi [<i>Muhyiddin</i> 'ün cânlardan bu da'im ricâsı] ^{1485,1486}	İlahi	14'li hece ölçüsü	-
60a	Muhyiddin Abdal	Bâk [şol] ¹⁴⁸⁷ habîs-i hare Yanar cismüm nâre ¹⁴⁸⁸ Kesilür orta yire	<i>Muhyiddin</i> ʿAbdâl [ozan] ¹⁴⁹⁰ Hâk' dur bu hattı yazan Budur hayy u câvid[â]n	Nefes	7'li hece ölçüsü	-

¹⁴⁷⁵ Cânâna kurbân olan: Cânân kurbân olanda MAD.

¹⁴⁷⁶ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁷⁷ -: Böyle oldukça gam yeme laʿnet Yezîd'e MAD.

¹⁴⁷⁸ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁷⁹ ʿÂrif degildür: Degildür ʿârif MAD.

¹⁴⁸⁰ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁸¹ -: Muhammed MAD.

¹⁴⁸² olaldan: olalı.

¹⁴⁸³ -: ğayrı MAD.

¹⁴⁸⁴ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁸⁵ -: *Muhyiddin*'ün cânlardan bu da'im ricâsı MAD.

¹⁴⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁸⁷ -: şol MAD.

¹⁴⁸⁸ cismüm nâre: nâre ebedî MAD.

¹⁴⁹⁰ -: ozan MAD.

		Yaban şanur ¹⁴⁸⁹ şöhetü	Hayr ¹⁴⁹¹ kılan memâtı			
60b	Muhyiddin Abdal	Erenler görüben ¹⁴⁹² ne tuhfe cânım Defterüm elime aldım dīvānum	Muhyiddin 'Abdāl' [um] bir kemter kulum Haqq'ın fażlı ile ehl-i 'irfānum	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
60b	Muhyiddin Abdal	Gör ne dilden iken niçün Ma'rifet bilmeyen âdem Bir hayvândur gelür geçer Ma'nâdan almayan âdem	Muhyiddin eydür bitemez Bitüp birlige yetemez Bu sırdan çeşni dadamaz Şıdık ile gelmeyen âdem	Nefes	8'li hece ölçüsü	-
61a	Muhyiddin Abdal	Yine Haqq'ın luḫf [u] ihsân[ı] geldi Gökden yire âb-ı revânı ¹⁴⁹³ geldi	Câhil fark itmedi sürdü ¹⁴⁹⁴ ziyâmı İşinde cehl ile noḫşâmı geldi	İlahi	11'li hece ölçüsü	-
61a	Muhyiddin Abdal	Biz şol zâhid şüfî gibi Şüretin düzer degilüz Tırâş olduk palâs giydük Fenâdan bizâr degilüz	Muhyiddin' [dür] medârımız Haqka toĝrı naẓarımız Muhyiddin eydür cânımız Göñülde cânandımız ¹⁴⁹⁵ Biz kuldan ol sulṭânımız Dîzârdan ayru degilüz.	Nefes	8'li hece ölçüsü	-
61b	-	Ey benüm meymezem seni seven neylesün Ey lübâb-ı zemzem seni seven neylesün	- ¹⁴⁹⁶ Dost yolun için seni seven neylesün	İlahi	Düzensiz/11'li hece ölçüsü	-
61b	Hâşimî	Besmele medd ile dilâ 'unvân-ı âdem âşinâ ¹⁴⁹⁷ Aĝzı bâdur noḫtası sırrı lisâmı sâza ¹⁴⁹⁸	Âdemün zâtındadır zât-ı nihâmî âşikâr Şekl-i bismi'llâh okutdı mekteb-i Haqq Hâşimâ	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. -	Gazel Hâşimî
62a	Sefil Bahşi	Haqqat râhına girdüm gireli Çaĝırırım leyl [ü] nehâr yâ 'Alî Erkân eşigine yüzüm süreli Açıldı 'aynıma dîzâr yâ 'Alî (Hü)	Şâh(m)dan ĝayrı nesne yoḫdur zihinde Pîrim Kılıç Baba'[nın] dergâhında Sefil Bahşi erenlerün râhında Kılar âh u zârî hezâr yâ 'Alî (Hü)	Nefes	11'li hece ölçüsü	Nefes
62a	-	Hudâ emrinden olmuş dâneyim ben Kî hasret odına hem yanayım ben Cemâlün şem'ine pervaneyim ben Cününüm var bugün dīvāneyim ben	Tecelliden dil oldu pâre pâre Düşürdü 'aşığı âh ile zâre Cemâlün görmege 'aceb ne çâre Cününüm var bugün dīvāneyim ben	Nefes	11'li hece ölçüsü	Nefes
62b	Şemsî Tebrîzî	Dest-i nâyzendür ider nâliş şanma nâyı Yâd idüp girye ider Hazret-i Mevlânâ'yı	Gel imdi Şems-i Tebrîzî fedâ kıl cânını Haqq'a Bu yolda baş u cân virmek budur 'aşıklarun kârı	Gazel	.- - - / . - - - / . - - - / . - - -	Hazret-i Mevlânâ Kâdessa'llâhü Sırrahü'l-'azîz Not: İlk iki beytin vezni düzensizdir.
62b	Şemsî Tebrîzî			-		Meşnevî Not: Manzume Farsçadır.

¹⁴⁸⁹ Yaban şanur: Yabana şor MAD.

¹⁴⁹¹ Hayr: Diri MAD.

¹⁴⁹² görüben: görün ben MAD.

¹⁴⁹³ revânı: nîsâmı MAD.

¹⁴⁹⁴ sürdü: sūd u MAD.

¹⁴⁹⁵ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁹⁶ Kesik olduğu için okunamamıştır.

¹⁴⁹⁷ Vezin aksamaktadır.

¹⁴⁹⁸ Vezin aksamaktadır.

63a	Mevlānā			-		Not: Manzume Farsçadır.
65b	Fahrī	Düşelden aşk-ı cānāna gönül bir āh çeker bir Hū Nice hāl oldı bu cāna gönül bir āh çeker bir Hū	Bu <i>Fahrī</i> vārid-i dilde nuṭkuñ eyledi ikrār ¹⁴⁹⁹ Baḳup bu nazm-ı dīvāna gönül bir āh çeker bir Hū	Gazel / / /	Semā'ī
65b-66a	Zarīfī	Hasretünle künc-i ğamda gözyaşım kıldım şarāb Nār-ı aşkñ dōne dōne cigerim itdi kebāb	Derd-mend <i>Āşık Zarīfī</i> ḳuluna eyle kerem Bir ğarībūñdür esirge eyleme cev̄ ü sitem	Gazel / / /	Dīvān-ı Zarīfī
66b	°Āşık °Ömer	Terk itme bu ben °āşıkı cānā çok ararsın Bugün aramazsın beni ferdā çok ararsın	Ey gözleri āhū seni şimden girü yā Hū °Āşık °Ömer'i sen daḳı cānā çok ararsın	İlahi	. . . / / /	°Āşık °Ömer Ḳalenderī
66b	Şemsī	Göster yüzünü °āşıkā ey yüzi sa°adet Zulmetde koyuban baña çekdürme melāmet	Ey ḳaşları yā hicrün ile döndi kemāna Olmadı bu <i>Şemsī</i> ḳula bir zerre °ināyet	İlahi	. . . / / /	Şemsī Ḳalenderī
67a	Dürri	Şirñ lebünj şehd-i muşaffāya değişmem Gül ruḳlarını lāle-i ḥamrāya değişmem	Girdüm ḥarem-i °aşka giyüp ar(a)ḳi(y)ye jende <i>Dürri</i> anı ben atlās u dībāya değişmem	İlahi	. . . / / /	Dürri Ḳalenderī
67a	Dürri	Bildüm seni ey şüh ne fettāñ olacaḳsın Āşüb-ı dehir fitne-i devrāñ olacaḳsın	İrdi ḥaṭ-ı sebzi ḥa(d)dine ḳaşı kemānuñ Ey <i>Dürri</i> yine °aşk ile ḥayrān olacaḳsın	İlahi	. . . / / /	Ḳalenderī Dürri
67b	Vehbī	Be hey zālim gönül tā ḥaşre dek pür-ğam sürünsün mi Süründürdün yetişmez mi daḳı her dem sürünsün mi	Bu hāl üzre dem-i miḥnetde hiç ādem sürünsün mi Gel inşāf it yeter <i>Vehbī</i> -i şeydāyı süründürme	Varsağı / / /	-
67b	Seriri	Didüm ḳaddün sanavber mi didi cānā semendendür Didüm ḥüsñüñ küşād olmuş didi ra°nası bendendür	Didüm meyl [ü] maḥabbetde <i>Seriri</i> nev midür yoḫsa Didi °aşkñ ezeldendür ne sendendür ne bendendür	Gazel / / /	Semā'ī Seriri
67b-68a	Hāfiz	Güşāde güllerün bād-ı ḥazānımdan emin olsun Neşim-i nev-bahār ile cemālün ğonca-bın olsun	Sürünsün sāye-veş <i>Hāfiz</i> setün gülzār-ı küyünḳda Ġarīb-i °andelībñdür ki bu °abd-i kemīn olsun	Gazel / / /	Semā'ī Hāfiz
68a	Mümtāz	Beni dūr itme ḥāṭırdan kerem ḳıl ḳāmeti bālā Gine şād eyleyüp güldür bu °aciz bendeñi ḥālā	Görelen ey gül-i ra°nā işim āh u fiğan oldı Umar luṭfuñ bu <i>Mümtāzī</i> gibi bir °aşık-ı şeydā	Gazel / / /	Semā'ī Mümtāz
68b	Süleymān	Manşūram zūlfün teline cürmümi bildür hemān Pādişāhum çek elini dāra söyletmeñ beni	Bī-vefā dildarı gör ellerle olmuş āşınā Anuñ için düşmüşem efkāra söyletmeñ beni	Gazel / / /	-
68b-69a	Rāğıb Paşa	O ṭıf-ı tāze en evvel dil-i şeydāñı ben virdüm Bu deñlü şöret-i ḥüsni saña hercāyı ben virdüm	Nola dīvāne-veş <i>Rāğıb</i> cünün °arz itse Mecnūna Dil-i şeydāya zīr māye-i sevdāyı ben virdüm	Gazel / / /	Rāğıb Paşa Semā'ī
69a	Vehbī	Şehā ḳaldur meded zūlf-i semensāyı süründürme Düşürme ḥāke luṭfi ehl-i sevdāyı süründürme Sürünse ğam degül °aşıklarun āğyāra ḥacet ne Yā nice girmesün bārī o rüsūvāyı süründürme	Metā°-ı vuşlat āyā cān ise ger-bahāsın kes ¹⁵⁰⁰ Ḳoma bir dem bu °illet ehl-i °aşkñ mācerāsın kes Olur olmaz dime şāfi cevāb ile arasın kes °Adālet vaḳtīdür şāhum bu da°vāyı süründürme	Murabba / / /	Vehbī Semā'ī

¹⁴⁹⁹ Vezin aksamaktadır.

¹⁵⁰⁰ Vezin aksamaktadır.

69b	°Ömer	°Aşık idim vuslat-ı dildāra irdüm çok şükür °Andelîb-veş şâkirüm gülzāra irdüm çok şükür Virdi Haq maqşudımı ol yāre irdüm çok şükür Bî-tekelîf ol şeh-i hünkāra irdüm çok şükür	İmez °uşşāka vefālar merḥametsiz dil ġarîb Ol sebebden eylerüm efgāni mişl-i °andelîb Gerçi °Ömür içre buldı ḥaste göñlüm bir tabîb Der °Ömer ki mazhar-ı Settāre irdüm çok şükür	Murabba	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Dîvān-ı °Ömer
70a	İrşādi	Verd-i ruşşārında yārūñ ḥāl-i Hindūlar siyāh Tîr-i müjgāni siyāh ol çeşm-i āhūlar siyāh Kara ḥat çekmiş o tuğrā katline °aşıklarun Sîne-i °uşşāka toğrı yāy ebrūlar siyāh	Kıl nazar <i>İrşādi</i> bir kez ol ruḥ-ı zîbāsi al Rengi gül sîmāsi al destinde hem şahbāsi al Hem levendāne serinde lübb-i bî-hemtāsi al Kelle-püş altınḡa ejderler gibi müylar siyāh	Murabba	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Dîvān-ı İrşādi
70a	Süleymān	Gülşen-i cānāna geldüm ḥāra söyletmeñ beni °Andelîb-i ḥoş-nevā gülzāra söyletmeñ beni	Neyledüm dostum saña ben ḡaddimi kılduñ kemān Başıma teng oldu °ālem °aynıma gelmez cihān	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Dîvān-ı Süleymān
70b	Zarîfi	°Aşık geçünirse nola ol yārime herkes Hiç mürg-ı hümāya ire mi zāğ ile kerkes	Virmez felege yār beni merdāne <i>Zarîfi</i> Ey ḡahbe rakîb var yūri andan tama°ın kes	İlahi	-. - . / -. - . / -. - . / -. - .	Ḳalenderî Zarîfi
70b	Dehrî	Cānā senūñ ol ḥüsnūñi enverlediler mi Ol cismini hem miskle °anberlediler mi	Şordı bana ol sevdiceğim nerde urulduñ Yazık saña <i>Dehrî</i> seni ḡançerlediler mi	Gazel	-. - . / -. - . / -. - . / -. - .	Ḳalenderî Dehrî
71a	Ḥārî	Seyr eyle gözüm dilber-i ra°nā ne güzelce Esmer güzeli gerçi kim ammā ne güzelce	Beş ḡarfūñ içinden çıkar altanma <i>Ḥārî</i> ¹⁵⁰¹ Bir ḥoşca güzel ism-i mu°ammā ne güzelce	Gazel	-. - . / -. - . / -. - . / -. - .	Ḳalenderî Ḥārî
71a	Ḥārî	Es bād-ı şabā dilber-i hemtāya toḡunma Zülfūñ telini eyle aña sāye toḡunma	°Ummāna düşürmüşler o üç ḡatreyi <i>Ḥārî</i> Olmış güzelūñ ismi mu°ammāya toḡunma	Gazel	-. - . / -. - . / -. - . / -. - .	Ḳalenderî Ḥārî
71b	Zarîfi	Ruḡlarun yāḡūt-ı aḡmer leblerūñ āb-ı ḡayāt Nüş idenler tā kıyāmet görmeye aşlā memāt Ḳatre-i °aşkıñ efendüm ḡaddi yok °ummān imîş Bahr-i °aşkıña düşünler nice bulsun[lar] necāt	Merḡamet ḡıl ḡālūme luḡf eyleḡil ey sîm-ten Cevr ü zulmūñle ḡarāb oldu ḡamu burc-ı beden Nice olmayam <i>Zarîfi</i> °aşık ile dîvāne ben Göricek °aḡlumı yaḡma _itdi benüm ol peri-zāt ¹⁵⁰²	Murabba	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Dîvān-ı Zarîfi
71b- 72a	Zarîfi	°Aşık oldum ḡüb cemālūñ nāḡehān bir kez görüp Ḳarşuña durdum melîl el baḡlayub boynum burup Ärzūlayup āsitānuñ ḡākine yüzler sürüp Ḳulunam iḡsāna geldüm luḡf it ey devlet- meāb	Derd-mend °Aşık <i>Zarîfi</i> ḡuluña eyle kerem Bir ḡarîbñdür esirge eyle[me] cev r ü sitem Göñli bir vîrānedür luḡf eyle ey °ālî-himem Sen anı ta°mîr iderseñ olmaya belki ḡarāb	Murabba	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Dîvān-ı Zarîfi
72a	Zarîfi	Ey ḡonca beni °aşık ile nālāna düşürdün Bülbül gibi tā şubḡa dek efgāna düşürdün	Ḥasretle <i>Zarîfi</i> ḡulunūñ ey şeh-i ḡübān Yaḡduñ cigerin āteş-i hicrāna düşürdün	Gazel	-. - . / -. - . / -. - . / -. - .	Ḳalenderî Zarîfi
72b	Zarîfi	Ḥātırñdan itme iḡrāc °aşık-ı efgendeñi Gülşenūñden ayrı ḡılma bülbül-i ḡüyendeñi Ḥasretūñle ben helāk oldım esirge bendeñi °Ömrümün vārî efendim sînede cānum meded	Uḡrına ḡoydum <i>Zarîfi</i> dilberūñ cān u teni °Andelîbem tā ölince beklerüm ben gülşeni Şaḡla yā Rab rüzigārūñ şiddetinden sen anı Bir nihāl-i tāzedür serv-i ḡurāmān[um] meded	Murabba	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	-
72b- 73a	Zarîfi	Ḥüsn-i dil-keş çeşm-i āfet fitne-i °ayyār şūḡ °Aşık-ı miskîn ne itsün olcaḡ dildār şūḡ Cān u dil mülkini āyā ḡārāt itse ser-te-ser ¹⁵⁰³ Tîr müjgān kavs ebrü ḡamze-yi tātār şūḡ	Bu dil-i dîvāneye kār eylemez bir dertlü pend Zülf-i zincirine bārî eyle cānā anı bend Nev-bahār eyyāmıdır nitsün <i>Zarîfi</i> derd-mend Bāde gülgün sāḡi dilber meclis-i gülzār şūḡ	Murabba	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Dîvān-ı Zarîfi

¹⁵⁰¹ Vezin aksamaktadır.

¹⁵⁰² Vezin aksamaktadır.

¹⁵⁰³ Vezin aksamaktadır.

73a	Zarîfî	Meclis ü cem'iyet-i rindâna elzemdür kadeh Geçirir iki cihândan özge °âlemdür kadeh Nice ednâ der[d]-mendi şah ider bir cür'ası Şevket-i Dârâ ile bir efser-i Cem'dür kadeh	Geçmezem °Aşık Zarîfî var ise geçsün geçen Kâmil ü nâdâmı anuñ ile seçmişdür seçen Şoñbetidür âb-ı rüyî dillerüñ pasın açan Medh ider kâmil olanlar câhile zemdür kadeh	Murabba	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Dîvân-ı Zarîfî
73b	Zarîfî	Şafâsı gitti dünyânun hemân kahr u elem kaldı Mañabbet kalmadı aşlâ °adâvetle sitem kaldı	Nedim ü âşinâlar hep çekildi dâr-ı °uqbâya Baña [hem] derd ü hasretle Zarîfî gözde nem kaldı	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Semâ'î Zarîfî
73b	Zarîfî	Gel ey dil fânî °âlemdede bu °ıyş ile şafâdan [geç] Belâ-yı hubb-ı dünyâdan ferâgat kıl sivâdan geç	Şafâsın kaçd iden dehrün cefâsın çekmede dâ'im Zarîfî gel bu miñnetler ile cevr ü cefâdan geç	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Semâ'î Zarîfî
74a	Zarîfî	Tâlib-i dünyâya olmaz sîm ile zerden lezîz Görmedüm mir'ât-ı °âlem içre dilberden lezîz	Ey Zarîfî gece gündüz eylerüm feryâd ü âh Koçmadum bir tâze hayfâ °ömrümüz oldu günâh	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Dîvân-ı Zarîfî
74a	Zarîfî	Gitti elden sevgili bir dâne cânânum meded Kande bulsam bilmezem ol şah-ı hübânım meded	Künc-i miñnetde bıraktıñ yalnız bîmârıñı Haste-i mañzûnun açmaz derde dermânım meded	Gazel	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Dîvân-ı Zarîfî
74b	Zarîfî	Bugün nevrüz-ı sultândur niçün göñlüm şen olmazsın Şafâ-yı bezm-i °irfândur niçün göñlüm şen olmazsın	Zarîfî ağlayan güldi göñüller istegin buldı Cihân mişl-i behişt oldu niçün göñlüm şen olmazsın	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Semâ'î
75a	Zarîfî	Benümdüñ bir zamân zâlim kime cânânesin şimdi Niçün şormazsın ahvâlüm °aceb bîgânesin şimdi	Zarîfî kemter [ü] ednâ şaña bende geçer hâlâ Kuluñdur ser-te-ser dünyâ güzel şahânesin şimdi	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Semâ'î
75a	Zarîfî	Felek zulm ile nâgâh ol meh-i tâbânımı aldı Güneş yüzlü melek-sîmâ şeh-i hübânımı aldı	Cihân odlara yansın ey Zarîfî neyleyem çünki Benim cândan °azîzî sevgili cânânımı aldı	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Semâ'î
76a	Zarîfî	Pervâne göñül şem'î cemâline konar ya Bâl ü perini terk idüben nâre yanar ya	Bir büse ile kıansa nola teşne Zarîfî Şanmañ anı kıanmaz leb-i büs ile kıanar ya	Gazel	-. - / . - - / . - - / . - -	Ruscuqlu Zarîfî Hazretleri Buyurduğı Nuṭkuñ Beyânidur Kalendarî
76a	Vāsîf	°Aşk ile bugün başladı efgâna kıanarya Yağdı cigerüm âteş-i süzâna kıanar ya	Hemrân idinüp derdini Vāsîf'a söyle ¹⁵⁰⁴ Keşf itme şaķın sırrını nâdâna kıanar ya	Gazel	-. - / . - - / . - - / . - -	Kalendarî Vāsîf

¹⁵⁰⁴ Vezin aksamaktadır.

5. BÖLÜM SONUÇ

Klasik Türk edebiyatı içerisinde kendisine yer bulan yazılı kaynaklarımız arasında mecmuaların büyük önemi vardır. Mecmualar, yazıldıkları dönemin dil ve üslup özellikleriyle beraber o dönemin edebi kültürü hakkında araştırmacıları aydınlatmaktadır. Bununla birlikte mecmualarda daha önce hiç karşılaşmadığımız şairleri görmek, divanı olan şairlerin yeni şiirleriyle karşılaşmak, divanı olan fakat günümüze kadar ulaşmayan şairlerin şiirlerine rastlamak mümkündür. Bununla birlikte mecmualar, şairlerin edebi kimlikliğinin tespit edilmesinde de önemli rol oynamaktadır. Bu sebeple Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi TZK1080 numarada kayıtlı olan ilahi mecmuası çalışmaya uygun bulunmuştur.

Mecmuada tespit edebildiğimiz 67 şâir bulunmaktadır. Eserde en fazla 17. yy. şairlerinin olduğu görülmektedir. Kayıtlı şiir sayısı 238 olup 8 tanesinin şairi belli değildir. Mecmuada üç Farsça manzûme bulunmaktadır. Bunlardan ikisi Şemsî Tebrîzî'ye, bir tanesi ise Mevlânâ'ya aittir. Tıpkı cönklerde olduğu gibi konuşma dili mecmuaya hâkimdir. Bağlaç olan u/ü ile Farsça tamlama eki olan -ı/-i karıştırılmıştır. “âb-u hayât” vb. genellikle izâfet eki tamlama eki gibi gösterilmiştir. Aruz ile oluşturulan manzûmelerin tamamına yakını gazel tarzında yazılmış olup 3 tanesi muhammes nazım şekliyle karşımıza çıkmaktadır. Hece ile yazılan şiirlerde ise ilahi tarzı ön plana çıktığı gibi beyit esasına göre söylenmiş olanlar da mevcuttur. 65b'den itibaren dinî/tasavvufî içerikli manzûmeler yerini âşıkane gazel ve koşmalara bırakmıştır. Bu açıdan mecmua, dînî/tasavvufî karakterli şiirlerin ağırlıklı olduğu bir toplama mecmua mahiyetindedir demek daha doğru olacaktır. Muhyiddîn Abdâl, Şâh Hatâyî, Pîr Sultân Abdâl Alevî-Bektâşî şairleri arasında en fazla manzûmeleri bulunan şairlerdir. Eşrefoğlu Rumî, Yûnus Emre, Niyâzî-i Mısırî ise mutasavvıf şairler arasında en fazla manzûmeleri bulunan şairlerdir. Son kısımda ise Zarîfî'nin âşıkâne manzûmeleri dikkat çekmektedir. Kimi manzûmelerde mürettip karıştırma yapmıştır. Yani manzûme başında verilen şair isminin mahlas beyitinde değiştiği tespit edilmiştir. Örneğin; 18b'de Eşrefoğlu başlığı ile kaydedilen şiirin mahlas beyitinde Kul Hasan ismi geçmektedir. Ayrıca Bakî mahlaslı gösterilen şiirin Nûrî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Bu durum mürettibin mecmuayı hazırlarken zaman zaman dikkatsiz davrandığını göstermektedir.

Yayımlanmış divanlarda yer almayan Hatâyî'nin 5, Muhyiddin Abdâl'ın 4, Nesîmî'nin 2, Dürrî'nin 2, Hâşimî'nin 1, Zarîfî'nin 1, Koca Râgıb Paşa'nın 1, Sezâyî'nin 1, Yûnus

Emre'nin 1, Nakşî'nin 1, Senâî'nin 1 şiiri bulunmaktadır. Eserin içinde internet kaynaklarında Âşık Yûnus' a atfedilen fakat Âşık Yûnus şiirleri içinde bulunmayan 2 şiir mevcuttur. Erzurumlu İbrâhim Hakkı ve Bursalı İsmâil Hakkı divanlarında yer almayan 2 şiir bulunmaktadır.

Mecmuada Senâî, Sefil Bahşî, Hârî, Mümtâz gibi ilk defa manzûmelerine rastladığımız şairlerin bulunması, çalışmamızın önemli ve orijinal olacağı fikrini bizde uyandırmaktadır. Bununla birlikte divan sahibi olan 16. yüzyıl şairi Muhyiddîn Abdâl'in yayınlanmış divanında yer almayan şiirlerin üzerinde çalışma hazırladığımız mecmuada bulunması çalışmamızın değerini artırmaktadır.

Daha önce üzerinde bilimsel araştırma yapılmayan Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi TZK1080 numarada kayıtlı olan İlahi Mecmuası bu tez çalışması ile bilim âlemine tanıtılmış ve araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.

KAYNAKLAR

- Akkaya, H. (2020). Nûrî Abdülâhad, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nuri-abdulahad>) (15.11.2022).
- Akkuş, M. (1986). Hacı Bayram-ı Veli'nin hayatı, tasavvuf anlayışı ve hakkında yayınlanmamış medhiyeler. *Vakıf Haftası Dergisi*, 4: 161-166.
- Aksoyak, İ.H. (2020a). Kul Ahmed, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kul-ahmed>) (15.11.2022).
- Aksoyak, İ.H. (2020b). Serîrî, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seriri>) (16.11.2022).
- Aksoyak, İ.H. (2020c). Vasıf, Vasıf Osman Bey, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vasif-vasif-osman-bey>) (15.11.2022).
- Aslan, Ü. (2020). Yahya, Şeyh Yahya Efendi, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yahya-seyh-yahya-efendi>) (19.09.2023).
- Ayan, H. (1971). Seyyid Nesimi Hakkındaki Çalışmamız. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi (2), Erzurum*.
- Ayan, H. (1990). *Nesimi Divanı*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Ayhan, E. (2000). Nakşi Divanı. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul*.
- Aykanat, T. (2011). Ecri Divanı (İnceleme-Metin-Sadeleştirme). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Erzurum*.
- Baki, Z.S. (2020). Nasuhî Mehmed Efendi, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nasuhi-mehmed-efendi>) (15.11.2022).
- Bekki, S. (2020). Pîr Sultan Abdal, (<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pir-sultan-abdal>) (23.12.2022).
- Bayramoğlu, F. (1989). *Hacı Bayram-ı Veli Yaşamı-Soyu-Vakfi: 2*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Beyhan, E. (2021). Enderunlu Fazıl Divanı (Metin- İnceleme), *Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir*.

- Ceyhan, S. (2010). "Mevlana Celaleddin-i Rumi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* 38: 511-516.
- Çelebi, A. H. (2002). *Eşrefoğlu Divanı*. Hece Yayınları, Ankara.
- Çelebioğlu, A. (1988). *Erzurumlu İbrahim Hakkı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Çelik, N. (1999). Abdulahad Nuri ve Divanının Tenkitli Metni, *Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ*.
- Demir, G. K. (2020) Ümmi Sinan, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ummi-sinan-ibrahim>) (07.10.2022)
- Demirbağ, Ö. (1999). Koca Ragıp Paşa ve Divan-ı Ragıp, *Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van*.
- Develioğlu, F. (2002). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Aydın Kitabevi, Ankara, 596 s.
- Donuk, S. (2020). İşreti, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isreti>), (15.11.2022).
- Duman, M. A. (2005). Fazıl Divanı (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme), *Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas*.
- Durbilmez, B. (1998). Muhyiddin Abdal Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin), *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Elazığ*.
- Ece, S. (2003). Bursalı Haşimi ve Eserleri. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* (21): 53-58.
- Ekinci, R. (2017). Vefeyat-ı Ayvansarayı, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55730,vefeyat-i-ayvansarayipdf.pdf?0>) (09.05.2022).
- Erdoğan, K. (1998). *Niyazi Mısri Divanı*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Erdoğan, M. (2021). Nesimi mahlaslı bilinmeyen bir Hz. Ali velayetnamesi ve bazı yeni şiirler, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*.

- Ergun, S. N. (1955). *Bektaşî-Kızılbaş Alevî Şairler ve Nefesleri (17. Asırdan Beri)*. İstanbul Maarif Kitaphanesi, İstanbul.
- Ergun, S. N. (1956). *Hatayi Divanı Şah İsmail Safevî Edebi Hayatı ve Nefesleri*. Maarif Kitaphanesi, İstanbul.
- Ergun, S. N. (2017). *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*. Çolpan Kitap, Ankara.
- Erten, S. R. (2018). Kayserili Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Ruhi Divanı Nüshası (Metin-İnceleme). *Yüksek Lisans Tezi. Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yozgat*.
- Fığlalı, E. R. (1996). Hünkar Hacı Bektaş Veli. *Erdem*, ERDEM 8 (23): 317-336.
- Güneş, M. (2014). *İznikli Eşrefoğlu Rumi Divan ve Menkıbeler*. Hoşgörü Yayınları, İstanbul.
- Gönel, H. (2013). Bir zarif aşık: Rusçuklu Zarifi ve divanı. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8 (1): 1449-1483*.
- Karaca, O. S. (1995). Haşimi Divanı (Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Divanı'nın Karşılaştırmalı Metni), *Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri*.
- Karagöz, H. (1997). Askeri Divanı'nın Tenkitli Metni, *Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta*.
- Kazar, M. (?). Erzurumlu İbrahim Hakkı hayatı, kişiliği ve eserleri, *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi: 333-350*.
- Kılıç, A. (2010). Kudsi Divanı (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme), *Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas*.
- Kılıç, A. (2012). *Mecmûa Tasnifine Dâir, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları*. VII: Mecmûa: Osmanlı 190 Klâsik Türk Edebiyatı Yazıları Edebiyatının Kırkambarı, (Hazırlayan Hatice Aynur ve vd.): Turkuaz Yayınları, İstanbul, 75-96 s.
- Kocatürk, V. M. (1955). *Tekke Şiiri Antolojisi*. Buluş Kitabevi, Ankara.
- Köksal, M. F. (1998). *Kayserili Divan Şairleri*. Geçit Yayınları, Kayseri.
- Köksal, M. F. (2017). *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*. Kesit Yayınları, İstanbul, 138-145 s.

- Kurnaz C. ve Aydemir Y. (2013). Mecmualara sorulması gereken sorular. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*: 51-64.
- Kurt, H. (2015). Şeyh Mehmed Sırrı Divanı İnceleme-Metin, *Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta*.
- Kut, G. (1986). *Mecmualar, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/İsimler/Eserler/Terimler 6*. Dergâh Yayınları, İstanbul 170 s.
- Levend, A. (1984). *Türk Edebiyatı Tarihi Giriş*. Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 166-167 s.
- Macit, M. (2017). Hatayi Divanı, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, (http://ekitap.yek.gov.tr/urun/hatayi-divani_624.aspx) (17.03.2002).
- Mesci, U. (2010). Ziya Bey Kütüphanesindeki 6706 No'lu Cönk Üzerine İnceleme, *Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas*.
- Oğraş, R. (1991). Hoca Neş'et Divanı (İnceleme ve Tenkidli Metin), *Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.
- Örs D. ve Kırlangıç H. (2015). *Mesnevî-i Ma'nevî (Giriş-Çeviri)*. Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 55 s.
- Öte, E. (2000). Senai Divanı ve Tenkitli Metin, *Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara*.
- Özdemir, C. (1996). Seyyid Nizamoğlu Divanı, *Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara*.
- Özuygun, A. R. (1999). Hasan Sezayi'nin Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri, Divanı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi 1, *Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum*.
- Özyıldırım, A. E. (1999). *Hamdullah Hamdi Divanı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Kültür Eserleri Dizisi:3198, Ankara.
- Pehlivan, G. (2020). İrşâdî Ahmed, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/irsadi-ahmed-talib>) (15.11.2022).
- Süer, F.R. (2015). Şemsettin Sivasi Divanı (İnceleme-Metin), *Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas*.

Şenödeyici, Ö., Kaçar, M., Kesik, B., Selçuk, B., Tanyıldız, A., Yazar, S., Bahadır, S.C., Akdağ, A. (2015). *Osmanlı Edebi Metinlerini Anlama Kılavuzu*. Kesit Yayınları, İstanbul, 367-374 s.

Tarlan, A.N. (1946). Eski mecmualar arasında. *TDED* 1 (2): 122-123, İstanbul.

Tatçı, M. (2005). *Yunus Emre Divanı ve Risâletü'n-Nushiyye*. Akçağ Yayınları, Ankara.

Tatçı, M. (1991). *Âşık Yunus ve Diğer Yunusların Şiirleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Tatçı, M. (2005). *Yunus Emre Divanı ve Risâletü'n-Nushiyye*. Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul.

Tatçı, M. (2014). *Eşrefoğlu Rumi Divanı*. Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara.

URL-1 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>, Necm Suresi 9. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-2 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri>, İhlas Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-3 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Kalem-suresi/5272/1-7-ayet-tefsiri>, Kalem Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-4 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Hicr-suresi/1869/67-72-ayet-tefsiri>, Hicr Suresi 72. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-5 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/159/152-ayet-tefsiri>, Bakara Suresi 152. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-6 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/N%C3%BBr-suresi/2826/35-ayet-tefsiri>, Nur Suresi 35. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-7 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Z%C3%BCmer-suresi/4111/53-ayet-tefsiri>, Zümer Suresi Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-8 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/122/115-ayet-tefsiri>, Bakara Suresi 115. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

URL-9 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Ha%C5%9Fr-suresi/5128/2-5-ayet-tefsiri>, Haşr Suresi 2. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

- URL-10 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/159/152-ayet-tefsiri>, Bakara Suresi 152. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-11 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2099/70-ayet-tefsiri>, İsra Suresi 70. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-12 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/K%C3%A2f-suresi/4631/1-11-ayet-tefsiri>, Kaf Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-13 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3338/86-88-ayet-tefsiri>, Kasas Suresi 88. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-14 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri>, İsra Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-15 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Duh%C3%A2-suresi/6080/1-3-ayet-tefsiri>, Duha Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-16 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Fetih-suresi/4584/1-7-ayet-tefsiri>, Fetih Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-17 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/38/31-33-ayet-tefsiri>, Bakara Suresi 31. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-18 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Lokm%C3%A2n-suresi/3491/22-ayet-tefsiri>, Lokman Suresi 22. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-19 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/T%C3%AEn-suresi/6099/1-4-ayet-tefsiri>, Tin Suresi 4. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-20 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Z%C3%BCmer-suresi/4129/71-75-ayet-tefsiri>, Zümer Suresi 73. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-21 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Saff-suresi/5173/10-14-ayet-tefsiri>, Saff Suresi 13. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-22 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/M%C3%BCrsel%C3%A2t-suresi/5642/20-24-ayet-tefsiri>, Mürselat Suresi 20. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-23 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Fetih-suresi/4612/29-ayet-tefsiri>, Fetih Suresi 29. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

- URL-24 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Y%C3%A2s%C3%AEn-suresi/3753/48-50-ayet-tefsiri>, Yasin Suresi 49. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-25 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Y%C3%A2s%C3%AEn-suresi/3718/13-32-ayet-tefsiri>, Yasin Suresi 26. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-26 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/%C3%82i%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/385/92-ayet-tefsiri>, Ali İmran Suresi 92. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-27 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Y%C3%A2s%C3%AEn-suresi/3718/13-32-ayet-tefsiri>, Yasin Suresi 32. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-28 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Hicr-suresi/1865/63-65-ayet-tefsiri>, Hicr Suresi 64. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-29 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/162/155-157-ayet-tefsiri>, Bakara Suresi 156. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-30 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/%C4%B0ns%C3%A2n-suresi/5602/11-22-ayet-tefsiri>, İnsan Suresi 21. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-31 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/M%C3%BClk-suresi/5269/28-29-ayet-tefsiri>, Mülk Suresi 29. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-32 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/M%C3%BCrsel%C3%A2t-suresi/5623/1-6-ayet-tefsiri>, Mürselat Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-33 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Nazi%C3%A2t-suresi/5713/1-5-ayet-tefsiri>, Naziat Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-34 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/%C3%82diy%C3%A2t-suresi/6147/1-5-ayet-tefsiri>, Adiyat Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-35 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri>, İhlas Suresi 1. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-36 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/%C4%B0ns%C3%A2n-suresi/5594/3-ayet-tefsiri>, İnsan Suresi 3. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-37 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2t%C4%B1r-suresi/3679/19-22-ayet-tefsiri>, Fatır Suresi 22. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).

- URL-38 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Kehf-suresi/2185/45-46-ayet-tefsiri>, Kehf Suresi 46. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-39 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/T%C3%AEn-suresi/6099/1-4-ayet-tefsiri>, Tin Suresi 4. Ayet Tefsiri, (17.09.2023).
- URL-40 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2tiha-suresi/2/2-ayet-tefsiri>, Fatiha Suresi 2. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-41 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2tiha-suresi/6/6-ayet-tefsiri>, Fatiha Suresi 6. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-42 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/%C4%B0ns%C3%A2n-suresi/5616/25-26-ayet-tefsiri>, İnsan Suresi 26. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-43 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/%C4%B0ns%C3%A2n-suresi/5616/25-26-ayet-tefsiri>, İnsan Suresi 18. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-44 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2t%C4%B1r-suresi/3665/5-8-ayet-tefsiri>, Fatır Suresi 8. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- URL-45 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/A'r%C3%A2f-suresi/1126/172-173-ayet-tefsiri>, Araf Suresi 172. Ayet Tefsiri, (17.09.2023).
- URL-46 (2023). <https://kuran.diyamet.gov.tr/tefsir/Nebe-suresi/5711/39-40-ayet-tefsiri>, Nebe Suresi 40. Ayet Tefsiri, (17.08.2023).
- Usluer, F. (2020). Vîrânî, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/virani>) (16.11.2022).
- Uzun, M. (2003). *Mecmua*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 28, Ankara, 267 s.
- Üçüncü, K. (1998). Cemaleddin Uşşaki Divanı (Metin-İnceleme), *Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale*.
- Yaman, M. (1976). *Seyyid Nizamoğlu Hayatı-Eserleri-Divanı*. Can Yayınları, İstanbul.
- Yavuz K. ve Yavuz O. (2016). *Muhibbî Divanı Bütün Şiirleri (İnceleme-Tenkitli Metin)*. Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları: 69, İstanbul.
- Yavuz, O. (2014). *Muhibbi Divanı Kendi Hattıyla*. Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları: 23, İstanbul.

- Yekbaş, H. (2020). Şevkî, Ömer Şevkî, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sevki-omer-sevki>) (16.11.2022)
- Yazar, İ. (1999). Ömer Fuadi Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Bülbüliyesinin Metni, *Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.*
- Yılmaz, H. K. (2015). *Aziz Mahmut Hüdayi Divanı*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Yorulmaz, H. (1998). *Koca Ragıp Paşa*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Yurtsever, M. M. (1990). İsmail Hakkı Divanı İnceleme-Metin, *Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.*